

Πρώτα Βήματα: Ένα εγχειρίδιο για να αρχίσετε την Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Αυτό το εγχειρίδιο απευθύνεται σε δασκάλους και όλους όσους δουλεύουν με νέους ανθρώπους και επιθυμούν εισάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στις εκπαιδευτικές πρακτικές τους. Έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να αποτελεί μια βασική εισαγωγή, με δραστηριότητες για παιδιά οι οποίες είναι καθορισμένες ανά ηλικία. Υπάρχουν επίσης συμβουλές πάνω στη μεθοδολογία και βοηθητικές οδηγίες για εκείνους που επιθυμούν να εμβαθύνουν σ' αυτό το θέμα. Ο τρόπος προσέγγισης δίνει έμφαση στο πρακτικό παρά στο θεωρητικό επίπεδο.

Το εγχειρίδιο γράφτηκε σαν ανταπόκριση στις ανάγκες που εκφράστηκαν από μέλη της Διεθνούς Αμνηστίας και άλλους ακτιβιστές της Εκπαίδευσης για Ανθρώπινα Δικαιώματα στη περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Το υλικό έχει επομένως προσαρμοστεί ή γραφτεί ειδικώς για αυτήν την περιοχή. Παρακαλώ αυτό έχετε το στο μυαλό, εάν χρησιμοποιήσετε τις δραστηριότητες σε άλλη περιοχή.

Δεν θα μπορούσε να έχει γραφτεί και εκδοθεί χωρίς τη σκληρή δουλειά των Nick Wilson και Branka Emersic.

Πολύτιμα σχόλια έγιναν από τους Felisa Tibbitts, Nancy Flowers, Hugh Starkey, Jana Kviecinska, Cozina Leca και Jana Ondrackova. Οι Kerry Howard, Ulrike Zimmermann και Anna Henry δακτυλογράφησαν μεγάλο μέρος του κειμένου. Ειδικές ευχαριστίες οφείλονται για μερικές δραστηριότητες στο Citizenship Foundation, στους William Kriedler και Thomas Lickona.

Σας παροτρύνουμε να φωτοτυπήσετε, να μεταφράσετε και να προσαρμόσετε αυτό το κείμενο για δική σας χρήση.

Εάν ζείτε στην Ευρώπη παρακαλώ ελάτε σε επαφή με την ομάδα Ευρωπαϊκού Προγράμματος Περιφερειακής Ανάπτυξης της Διεθνούς Αμνηστίας (Amnesty International Europe Program Regional Development Team) στη πιο κάτω διεύθυνση προτού προχωρήσετε στη μετάφραση αποσπασμάτων του κειμένου, τα οποία μπορεί ήδη να είναι διαθέσιμα στη γλώσσα σας και στείλτε ένα αντίγραφο της ολοκληρωμένης μετάφρασης / διασκευής σας στην Ομάδα, η οποία μπορεί επίσης να σας προμηθεύσει με περισσότερα αντίγραφα στα Αγγλικά.

Ερωτήσεις για το περιεχόμενο του εγχειριδίου και τη χρήση του εκτός Ευρώπης θα πρέπει να απευθύνονται στη διεύθυνση:

Human Rights Education Team,
Amnesty International Secretariat,
1 Easton St., London WC1X 8DJ
United Kingdom
Λονδίνο, Αύγουστος 1996
Amnesty International Index Number: POL 32/04/95

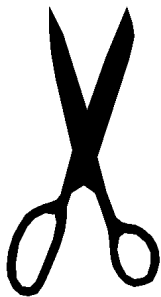
Περιεχόμενα

Πρώτο Μέρος: Πρώτα Βήματα

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

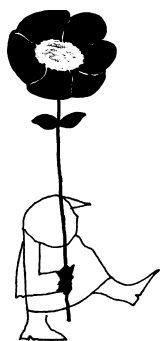
- Τι είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;
- Τι είναι η Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;
- Συχνές Ερωτήσεις σχετικά με την Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Δεύτερο Μέρος: Εργαλεία

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Διερεύνηση του περιβάλλοντος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο.
- Πώς μπορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα να ενταχθούν στο Πρόγραμμα Σπουδών;
- Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας
- Πώς να σχεδιάσετε τις δικές σας διδακτικές δραστηριότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα;
- Αξιολόγηση των διδακτικών δραστηριοτήτων σας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τρίτο Μέρος: Μικρότερα παιδιά

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Βάζοντας μπρος - εισαγωγικές δραστηριότητες
- Εσύ και εγώ – δραστηριότητες για την διαφορετικότητα.
- Ποιος, εγώ; - δραστηριότητες για την υπευθυνότητα
- Δικαιώματα ζωής – δραστηριότητες για την οικουμενικότητα των δικαιωμάτων
- Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη
- Τα δικαιώματά μου / Τα δικαιώματά σου – δραστηριότητες σχετικά με καταστάσεις όπου τα δικαιώματα συγκρούονται.
- Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης

Τέταρτο Μέρος: Μεγαλύτερα παιδιά

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

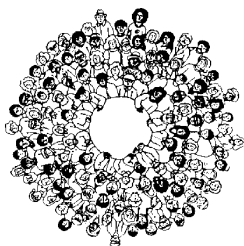
- Βάζοντας μπρος - εισαγωγικές δραστηριότητες
- Ζώντας μαζί - δραστηριότητες για το σεβασμό
- Ποιος, εγώ; - δραστηριότητες για την υπευθυνότητα
- Δικαιώματα ζωής – δραστηριότητες για την οικουμενικότητα των δικαιωμάτων
- Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη
- Τα δικαιώματά μου / Τα δικαιώματά σου – δραστηριότητες σχετικά με καταστάσεις όπου τα δικαιώματα συγκρούονται.
- Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης

Πέμπτο Μέρος: Κείμενα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού.
- Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Έκτο Μέρος : Επόμενα Βήματα

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Δημιουργία ενός Δικτύου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Οργάνωση ενός Εργαστηρίου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.
- Παράδειγμα ενός Εργαστηρίου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Αξιολόγηση του Εργαστηρίου σας Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Χρήσιμοι οργανισμοί
- Πιθανοί χρηματοδότες
- Χρήσιμα βιβλία

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Τι είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;
- Τι είναι η Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;
- Συχνές Ερωτήσεις σχετικά με την Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

«Ίσως όλοι γεννηθήκαμε ξέροντας ότι έχουμε δικαιώματα – απλώς χρειάζεται να μας το υπενθυμίζουν»

Ρουμάνος Εκπαιδευτής Ε. Α.Δ.

Τι είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;

Τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να οριστούν ως τα βασικά κριτήρια χωρίς τα οποία οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν με αξιοπρέπεια σαν ανθρώπινα όντα. Ανθρώπινα είναι τα θεμέλια της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης. Ο σεβασμός τους επιτρέπει στο άτομο και στην κοινωνία να αναπτυχθούν πλήρως.

Η ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει τις ρίζες της στην πάλη για ελευθερία και ισότητα σε όλο τον κόσμο. Οι βάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων – όπως ο σεβασμός για την ανθρώπινη ζωή και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια – απαντώνται στις περισσότερες θρησκείες και φιλοσοφίες.

Διακηρύσσονται [Αναφέρονται] στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Επίσης, κείμενα όπως οι Διεθνείς Συμβάσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα εκθέτουν τι πρέπει να κάνουν οι κυβερνήσεις και ακόμα τι δεν πρέπει να κάνουν για να σέβονται τα δικαιώματα των πολιτών τους.

Χαρακτηριστικά των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

- Τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν χρειάζεται να τα αγοράσουμε, να τα κερδίσουμε ή να τα κληρονομήσουμε, ανήκουν στους ανθρώπους απλώς και μόνο επειδή είναι άνθρωποι – **τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι έμφυτα** σε κάθε άτομο.
- Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι τα ίδια για όλα τα ανθρώπινα όντα ανεξάρτητα από φυλή, φύλο, θρησκεία, πολιτική ή άλλη πεποίθηση; εθνική ή κοινωνική προέλευση. Όλοι έχουμε γεννηθεί ελεύθεροι και ίσοι σε αξιοπρέπεια και δικαιώματα – **τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι «καθολικά»**.
- Τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν μπορούν να αφαιρεθούν, κανείς δεν έχει το δικαίωμα να στερήσει έναν άλλο άνθρωπο από αυτά για κανένα λόγο. Οι άνθρωποι εξακολουθούν να έχουν ανθρώπινα δικαιώματα ακόμη και όταν οι νόμοι των χωρών τους δεν τα αναγνωρίζουν ή όταν τα παραβιάζουν – για παράδειγμα, όταν υφίσταται η δουλεία, οι σκλάβοι έχουν ακόμη δικαιώματα έστω και αν αυτά τα δικαιώματα παραβιάζονται – **τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι «αναπαλλοτρίωτα» [αναφαίρετα]**.
- Οι άνθρωποι ζουν με αξιοπρέπεια, όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα ταυτόχρονα συνοδεύονται από ελευθερία, ασφάλεια και αξιοπρεπή επίπεδα διαβίωσης – **τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι «αδιαίρετα»**.

Κατηγορίες Δικαιωμάτων

Τα δικαιώματα μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες:

1. Αστικά και πολιτικά δικαιώματα (επίσης αποκαλούνται δικαιώματα «πρώτης γενιάς»). Αυτά είναι προσανατολισμένα στην έννοια της «ελευθερίας» και περιλαμβάνουν τα δικαιώματα: στη ζωή, την ελευθερία και την ασφάλεια του ατόμου, στην απαλλαγή από τα βασανιστήρια και τη δουλεία – στην πολιτική συμμετοχή – στην ελευθερία της γνώμης, της έκφρασης, της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας – στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της συνάθροισης.
2. Οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα (επίσης αποκαλούνται δικαιώματα «δεύτερης γενιάς»). Αυτά είναι δικαιώματα «προσανατολισμένα στην έννοια της ασφάλειας», για παράδειγμα τα δικαιώματα: στην εργασία, στην εκπαίδευση, σε ένα εύλογο βιοτικό επίπεδο, στην τροφή, στην στέγη και στην υγειονομική περίθαλψη.
3. Περιβαλλοντικά, πολιτισμικά και αναπτυξιακά δικαιώματα (επίσης αποκαλούνται δικαιώματα «τρίτης γενιάς»). Αυτά περιλαμβάνουν τα δικαιώματα του να ζούμε σε ένα περιβάλλον το οποίο είναι καθαρό και προστατευμένο από καταστροφές και τα δικαιώματα για πολιτισμική, πολιτική και οικονομική ανάπτυξη.

Όταν λέμε ότι κάθε άνθρωπος έχει ανθρώπινα δικαιώματα, εννοούμε παράλληλα πως κάθε άνθρωπος αναλαμβάνει την ευθύνη να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα των άλλων.

Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η πιο ευρέως αποδεκτή καταγραφή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως είναι η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ο.Δ.Α.Δ.). Το κεντρικό της μήνυμα είναι η εγγενής αξία κάθε ανθρώπινου όντος. Η Διακήρυξη υιοθετήθηκε ομόφωνα την 10η Δεκεμβρίου 1948 από τα Ηνωμένα Έθνη (παρόλο που οκτώ κράτη απείχαν). Παρουσιάζει μια σειρά από βασικά δικαιώματα για τον καθένα άνθρωπο στον κόσμο ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικής ή άλλης πεποίθησης, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, καταγωγής οικονομικής ή άλλης κατάστασης. Δηλώνει ότι οι κυβερνήσεις έχουν υποσχεθεί να στηρίζουν ορισμένα δικαιώματα, όχι μόνο για τους δικούς τους πολίτες αλλά και για τους ανθρώπους των άλλων χωρών. Με άλλα λόγια, τα εθνικά σύνορα δεν μας εμποδίζουν να βοηθάμε άλλους ανθρώπους να αποκτήσουν τα δικαιώματά τους. Από το 1948 η Οικουμενική Διακήρυξη αποτελεί το διεθνές σημείο αναφοράς για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το 1993 ένα παγκόσμιο συνέδριο από 171 κράτη που αντιπροσώπευαν το 99% του παγκόσμιου πληθυσμού επιβεβαίωσε τη δέσμευση τους στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Νομική Υπόσταση

Παρά το γεγονός ότι η Ο.Δ.Α.Δ. αποτελεί έμπνευση για το μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς νομοθεσίας περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν είναι από μόνη της ένα νομικά δεσμευτικό κείμενο. Ωστόσο, ως μια γενική διατύπωση αρχών, μπορεί να επηρεάσει την κοινή γνώμη. Οι αρχές της μεταφράζονται σε νομική ισχύ με τη μορφή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ICCRR- Δ.Σ.Α.Π.Δ.) και της Διεθνούς Σύμβασης για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα (ICESCR – Δ.Σ.Ο.Κ.Π.Δ.). Οι χώρες οι οποίες έχουν επικυρώσει αυτές τις Συμβάσεις δεσμεύονται να δημιουργήσουν νόμους στη χώρα τους ώστε να προστατέψουν αυτά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Εντούτοις, πάνω από τις μισές χώρες του κόσμου δεν έχουν επικυρώσει τη Δ.Σ.Α.Π.Δ. ή τη Δ.Σ.Ο.Κ.Π.Δ.

Υπάρχουν επίσης Περιφερειακά Όργανα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εμπνευσμένα από την Ο.Δ.Α.Δ. όπως ο Αφρικανικός Καταστατικός Χάρτης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών - η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η Αμερικανική Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πολλοί κρατικοί νομικοί κώδικες εγγυώνται επίσης τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Πρώτες Σκέψεις για τα Δικαιώματα.

Για να μπορέσετε να σκεφτείτε σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, καταγράψτε πράγματα τα οποία εσείς νομίζετε ότι θα έπρεπε να είναι ανθρώπινα δικαιώματα. Εάν ανήκετε σε μια ομάδα, κάντε το ατομικά, έπειτα μοιραστείτε τις ιδέες σας. Μελετήστε την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ο.Δ.Α.Δ.) στο Πέμπτο Μέρος αυτού του εγχειριδίου.

Συγκρίνετε το δικό σας κατάλογο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την Ο.Δ.Α.Δ. Τα δικαιώματα που έχετε καταγράψει στον κατάλογο συμπεριλαμβάνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη;

Τι είναι η Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;

Η Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι εκπαίδευση **σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και υπέρ αυτών**. Για παράδειγμα:

- Η διδασκαλία ανθρώπων σχετικά με τη διεθνή νομοθεσία ή για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως η υποβολή σε βασανιστήρια είναι διδασκαλία **σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα**.
- Η διδασκαλία ανθρώπων για το πώς να σέβονται και να προστατεύουν τα δικαιώματα, είναι διδασκαλία **για την προάσπιση** των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σκοπός της Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι να βοηθήσει τους ανθρώπους να αναπτυχθούν ως το σημείο που **να καταλαβαίνουν** τα ανθρώπινα δικαιώματα και **να αισθάνονται** ότι αυτά είναι σημαντικά και πρέπει να τα σέβονται και να τα υπερασπίζονται.

Αυτό το εγχειρίδιο μπορεί να σας βοηθήσει να διδάξετε **σχετικά με [τα βασικά στοιχεία για] τα ανθρώπινα δικαιώματα**, αλλά και **για την προάσπιση τους**. Οι δραστηριότητες δίνουν στα παιδιά **ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ, ΓΝΩΣΕΙΣ** και **ΣΤΑΣΕΙΣ** τις οποίες θα χρειαστούν στον αγώνα τους για ένα κόσμο ελεύθερο από παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτές οι πτυχές εμπεριέχονται σε κάθε μια από τις δραστηριότητες με οδηγό μια συμμετοχική, αλληλεπιδραστική εκπαιδευτική **ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ**. Η συμμετοχική μεθοδολογία σύμφωνα με τους εκπαιδευτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ο πιο αποτελεσματικός και ο πιο ισχυρός τρόπος για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων καθώς και γνώσεων, τόσο στα παιδιά όσο και στους ενήλικες. Το διάγραμμα στην επόμενη σελίδα μπορεί να σας βοηθήσει να κατανοήσετε τη σχέση των δεξιοτήτων, των γνώσεων, των στάσεων και της μεθοδολογίας. (Δείτε επίσης το κεφάλαιο «Πώς να σχεδιάσετε τις δικές σας διδακτικές δραστηριότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα» στο Δεύτερο Μέρος για περαιτέρω εξήγηση αυτού του μοντέλου και συμβουλές για τη δημιουργία και ανάλυση διδακτικών δραστηριοτήτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: Όπως η ακρόαση των λεγομένων των άλλων, η πραγματοποίηση ηθικής ανάλυσης, η συνεργασία, η επικοινωνία, η επίλυση προβλήματος και η αμφισβήτηση της ισχύουσας κατάστασης. Αυτές οι δεξιότητες βοηθούν τα παιδιά:

- να αναλύουν τον κόσμο γύρω τους
- να κατανοούν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ο τρόπος για να βελτιώσουν τις ζωές τους και τις ζωές των άλλων
- να λάβουν μέτρα για να προστατέψουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΓΝΩΣΕΙΣ: Όπως οι γνώσεις για το ότι υπάρχουν κείμενα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και για το ποια δικαιώματα περιλαμβάνουν αυτά και για το ότι αυτά τα δικαιώματα είναι καθολικά εφαρμόσιμα σε όλα τα ανθρώπινα όντα και αναπαλλοτρίωτα. Επίσης γνώση για τις συνέπειες της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτή η γνώση βοηθά τα παιδιά να προστατέψουν τα δικά τους δικαιώματα και τα δικαιώματα των άλλων.

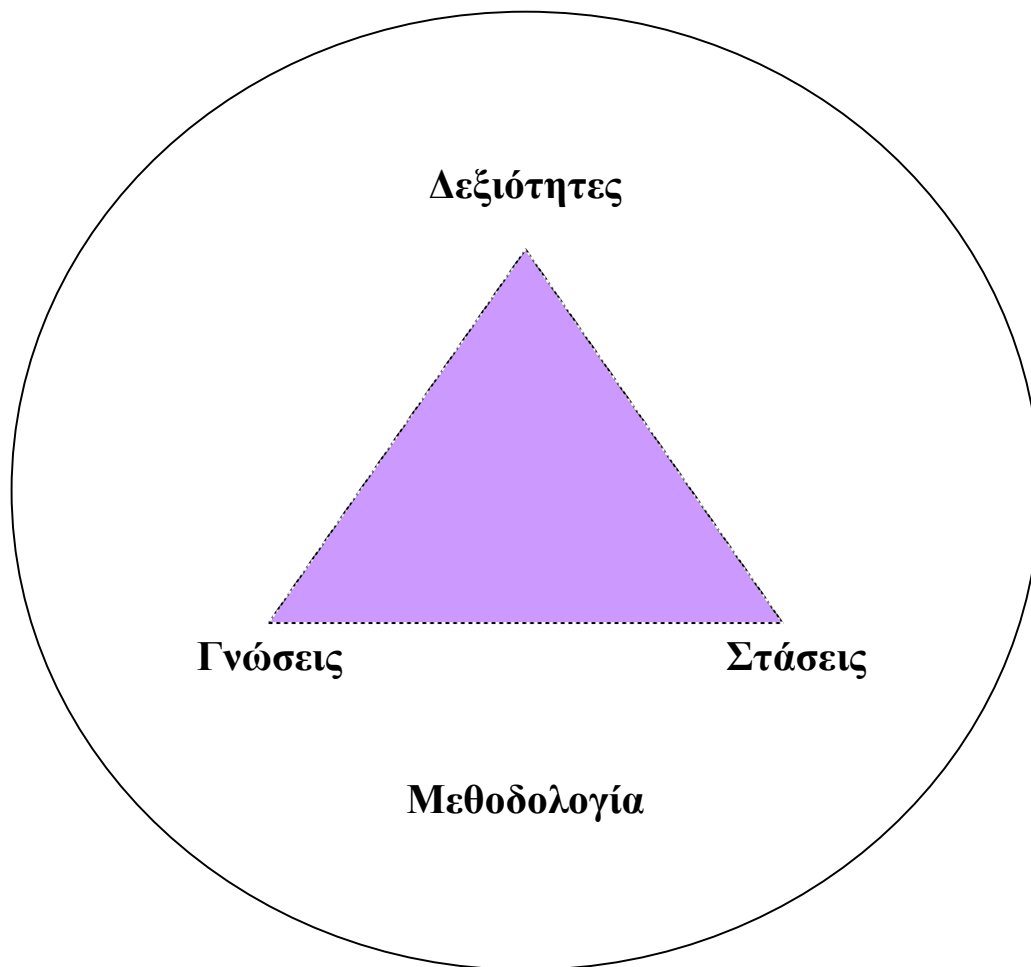
ΣΤΑΣΕΙΣ: Όπως ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι σημαντικά, ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι έμφυτη σε όλους τους ανθρώπους, ότι τα δικαιώματα πρέπει να είναι σεβαστά, ότι η συνεργασία είναι καλύτερη από τη σύγκρουση, ότι είμαστε υπεύθυνοι για τις ενέργειές μας και ότι μπορούμε να βελτιώσουμε τον κόσμο μας εάν προσπαθήσουμε. Αυτές οι στάσεις βοηθούν τα παιδιά να αναπτυχθούν ηθικά και τα προετοιμάζουν για θετική συμμετοχή στην κοινωνία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: Η συμμετοχική αλληλεπιδραστική μεθοδολογία εμπλέκει τα παιδιά πλήρως στη μάθηση. Μαζί με τους δασκάλους τους, γίνονται ενεργοί εξερευνητές του κόσμου γύρω τους και όχι παθητικοί αποδέκτες της αυθεντίας των δασκάλων. Αυτή η μεθοδολογία είναι ιδιαίτερος κατάλληλη όταν εξετάζουμε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπου υπάρχουν συχνά πολλές διαφορετικές απόψεις πάνω σε ένα θέμα, παρά μια «σωστή» απάντηση.

Το Παιχνίδι των Αρχών.

Ίσως σας φανεί χρήσιμη η παρακάτω δραστηριότητα έτσι ώστε να σας βοηθήσει να σκεφτείτε για τα δικαιώματα. Λειτουργεί καλύτερα σε μια ομάδα. Κάθε ομάδα θα πρέπει να εξετάσει δέκα από τα άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (δες σελίδα ...). Για παράδειγμα, μια ομάδα θα μπορούσε να μελετήσει τα άρθρα 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28. Μια δεύτερη ομάδα θα μπορούσε να μελετήσει τα άρθρα 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29. Και μια τρίτη ομάδα θα μπορούσε να μελετήσει τα άρθρα 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30. Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε τις αρχές οι οποίες αποτελούν τη βάση τους. Μοιραστείτε τα αποτελέσματα της κάθε ομάδας. Συζητήστε γιατί αυτές οι αρχές είναι σημαντικές. Πώς θα άλλαζε στην πράξη η χώρα σας εάν αυτές οι αρχές γίνονταν σεβαστές από τον καθένα; Για παράδειγμα, πώς θα άλλαζε η συμμετοχή στην τοπική αυτοδιοίκηση; Αρχές που ίσως μπορούν να αναγνωριστούν είναι οι εξής:

Υπευθυνότητα	Δικαιοσύνη	Ελευθερία
Ισότητα	Ανοχή	Αλληλεγγύη
Ασφάλεια	Ταυτότητα	Ειρήνη

Παράγοντες που εμπλέκονται σε κάθε δραστηριότητα της Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Συχνές ερωτήσεις σχετικά με την Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Οι ακόλουθες ερωτήσεις γίνονται συχνά από δασκάλους που σκέφτονται να ενσωματώσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στη διδασκαλία τους. Οι απαντήσεις που δίνονται εδώ είναι σύντομες, αλλά μπορούν να βοηθήσουν σε μερικές από τις ανησυχίες σας.

Ερώτηση: «Τα παιδιά χρειάζεται να διδαχθούν την υπευθυνότητα, όχι τα δικαιώματα».

Απάντηση: Το εγχειρίδιο αυτό δίνει την ίδια έμφαση σε δικαιώματα και υποχρεώσεις. Οι δραστηριότητες είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε να δείχνουν ότι τα δικαιώματα ενός ανθρώπου τελειώνουν εκεί που αρχίζουν τα δικαιώματα του άλλου και ο καθένας έχει την υποχρέωση να σέβεται τα δικαιώματα των άλλων.

Ερώτηση: «Τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν θα φοβίσουν τους νέους μαθητές;»

Απάντηση: Η διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι θετική, όχι αρνητική, επειδή οι μαθητές μαθαίνουν για τα δικά τους έμφυτα δικαιώματα και για τη σημασία της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Βέβαια, το να δίνονται πληροφορίες στους μαθητές για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μόνον δεν είναι αρκετό και μπορεί να είναι θλιβερό για τα νέα παιδιά. Ωστόσο η διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι διαφορετική επειδή, αν και είναι βασισμένη στη γνώση ότι δυσάρεστα πράγματα συμβαίνουν, επίσης δίνει και στους μαθητές τις δεξιότητες τις οποίες χρειάζονται για να μπορούν να κάνουν κάτι για αυτά τα πράγματα και τη στάση ότι είναι δυνατό να ενεργήσουν για να αλλάξουν μια άσχημη κατάσταση.

Ερώτηση: «Τι γίνεται αν οι μαθητές μου κάνουν μια ερώτηση που δεν μπορώ να απαντήσω;»

Απάντηση: Όταν διδάσκονται ανθρώπινα δικαιώματα, οι απαντήσεις είναι σπανίως απλές. Τα σύνθετα θέματα ηθικής τάξεως δεν μπορούν να απαντηθούν με ναι ή όχι. Το να τίθενται ερωτήσεις είναι πιο σημαντικό από το να εξευρίσκεται μια «σωστή» απάντηση. Παρουσιάζοντας αυτά τα σύνθετα ζητήματα στα παιδιά και επιτρέποντας τους να τα μελετήσουν, μπορούμε να τους δώσουμε τα εφόδια για να τα αντιμετωπίσουν αργότερα στη ζωή. Το Δεύτερο Μέρος αυτού του εγχειριδίου εξηγεί διδακτικές μεθόδους οι οποίες μπορούν να σας βοηθήσουν να διερευνήσετε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τους μαθητές σας, χωρίς να χρειάζεται να έχετε τη «σωστή» απάντηση σε κάθε ερώτηση.

Ερώτηση: «Ποιος είναι ο σκοπός της χρήσης παιχνιδιών;»

Απάντηση: Μαθαίνουμε και θυμόμαστε πράγματα καλύτερα κάνοντάς τα παρά απλώς ακούγοντας γι' αυτά. Αν και οι δραστηριότητες σ' αυτό το εγχειρίδιο είναι διασκεδαστικές, έχουν σοβαρούς σκοπούς, συνήθως την εξήγηση μιας έννοιας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτοί οι σκοποί εξηγούνται στην αρχή της κάθε δραστηριότητας. Δείτε επίσης το τμήμα «Τι είναι Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;»

Ερώτηση: «Δεν έχουμε φωτοτυπικό μηχάνημα ή αρκετά υλικά»

Απαντήσεις: Οι περισσότερες δραστηριότητες σ' αυτό το εγχειρίδιο είναι σχεδιασμένες έτσι που να μην χρειάζονται ακριβά υλικά ή φωτοτυπικό μηχάνημα.

Ερώτηση: «Κάνουμε Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή και Δίκαιο, όχι Ανθρώπινα Δικαιώματα.»

Απάντηση: Στην πράξη, οι δεξιότητες, οι γνώσεις και οι στάσεις που συσχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να διδαχθούν σε πολλά διαφορετικά μαθήματα. (Δείτε το τμήμα «Ιδέες για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε βασικά μαθήματα» στο κεφάλαιο «Πως μπορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα να είναι μέρος του curriculum [Προγράμματος Σπουδών, Αναλυτικού Προγράμματος];» στο Δεύτερο Μέρος.

Ερώτηση: «Θέλω να διδάξω και ενήλικες επίσης».

Απάντηση: Αυτό το εγχειρίδιο απευθύνεται σε σχολεία. Ωστόσο, πολλές από τις δραστηριότητες μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν και με ενήλικες. Το Δεύτερο Μέρος περιέχει ιδέες για να αναπτύξετε τις δικές σας δραστηριότητες, και οι οργανώσεις που παρατίθενται στο Έκτο Μέρος μπορούν να δώσουν συμβουλές για την διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ενήλικες.

Ερώτηση: «Οι γονείς, οι δάσκαλοι και ο διευθυντής λένε ότι η διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι πολιτική κατήχηση».

Απάντηση: Τα ανθρώπινα δικαιώματα κάνουν τους μαθητές περισσότερο ικανούς να συμμετέχουν στη κοινωνία και στην πολιτική της χώρας τους. Εν τούτοις, είναι σημαντικό να υπάρχει διάκριση μεταξύ αυτών των πολιτικών δεξιοτήτων και της κομματικής πολιτικής. Οι δάσκαλοι έχουν μεγάλη ευθύνη να μην ωθήσουν τους μαθητές προς ένα συγκεκριμένο πολιτικό κόμμα ή πολιτική ιδεολογία.

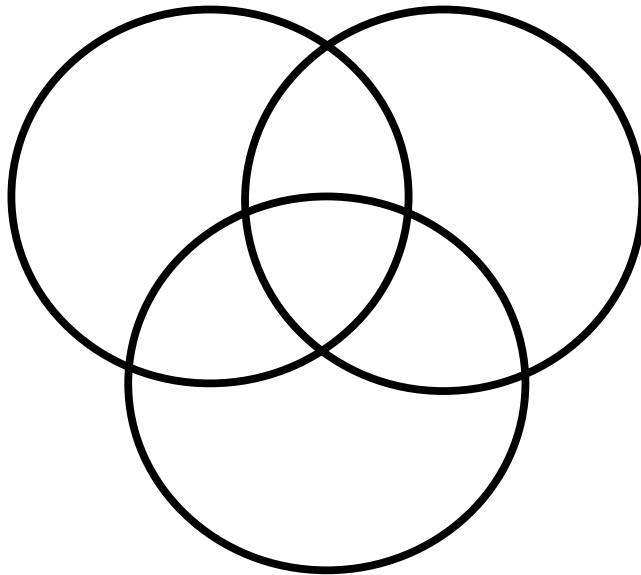
Ερώτηση: «Ποια είναι η διαφορά μεταξύ της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, της Ηθικής εκπαίδευσης, της Εκπαίδευσης για την έννοια της Ιδιότητας του Πολίτη, της Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, της Εκπαίδευσης για την Ειρήνη και της Επίλυσης Συγκρούσεων; Που ταιριάζει η Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα; ».

Απάντηση: Όλα αυτά τα αντικείμενα καλύπτουν ελαφρώς διαφορετικά, αλληλοεπικαλυπτόμενα θέματα. Για παράδειγμα, μια δραστηριότητα για το σεβασμό του ενός προς τον άλλο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε οποιοδήποτε από αυτά τα αντικείμενα, αλλά μια δραστηριότητα που ασχολείται μόνο με κείμενα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα μπορούσε μόνο να χρησιμοποιηθεί στην εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, η ίδια ενεργός, συμμετοχική εκπαιδευτική μεθοδολογία χρησιμοποιείται για να διδάξει όλα αυτά τα αντικείμενα αφού αυτή η μεθοδολογία καλύπτει σχεδόν τα πάντα. Το σημαντικό πράγμα που πρέπει να θυμόμαστε είναι ότι

αυτά τα θέματα όλα έχουν τον ίδιο στόχο: να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν τις δεξιότητες, τις στάσεις και τις γνώσεις που θα χρειαστούν ώστε να παίρνουν συνειδητοποιημένες ηθικές αποφάσεις για τον κόσμο τους και τη θέση τους σε αυτόν.

**Κοινωνική και Πολιτική
Αγωγή**

**Εκπαίδευση για την Ειρήνη
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση**

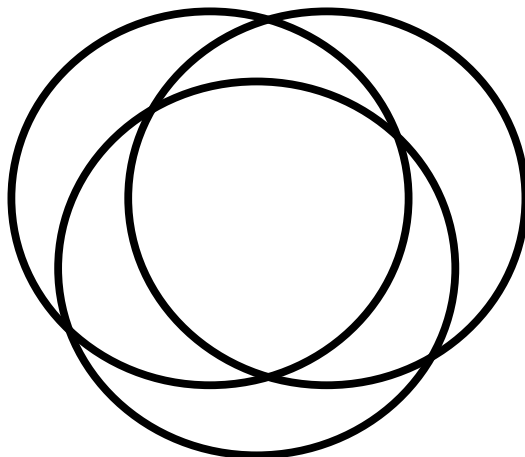

Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Διάγραμμα Ένα: Όλα αυτά τα θέματα καλύπτουν ελαφρώς διαφορετικά ζητήματα που συμπίπτουν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους.

**Κοινωνική και Πολιτική
Αγωγή**

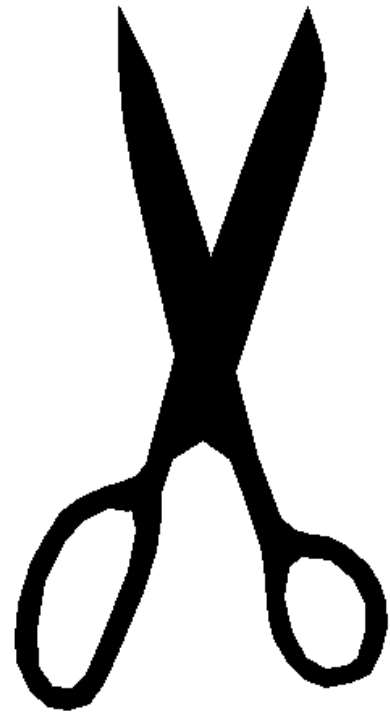
**Εκπαίδευση για την Ειρήνη
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση**

Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Διάγραμμα Δύο: Αλλά η μεθοδολογία τους συμπίπτει σχεδόν πλήρως.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ : ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Διερεύνηση του περιβάλλοντος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο.
- Πώς μπορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα να ενταχθούν στο πρόγραμμα σπουδών;
- Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας
- Πώς να σχεδιάσετε τις δικές σας διδακτικές δραστηριότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα;
- Αξιολόγηση των διδακτικών δραστηριοτήτων σας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

«Δεν μπορείς να διδάξεις τα ανθρώπινα δικαιώματα με έναν τρόπο που εναντιώνεται στα ανθρώπινα δικαιώματα»

Τσέχος δάσκαλος

Διερεύνηση του περιβάλλοντος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο

Η κατανόηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επιτυγχάνεται καλύτερα με το να τα βιώνεις στην πράξη. Η καθημερινή σχολική ζωή μπορεί να παρέχει αυτή την εμπειρία, και μπορεί να ενισχύσει την επίσημη μελέτη αφηρημένων εννοιών όπως η ελευθερία, η ανοχή, η δικαιοσύνη και η αλήθεια.

Εντούτοις τα σχολεία συχνά αποθαρρύνουν, παρά ενθαρρύνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Υποθέσεις και προκαταλήψεις υπάρχουν συχνά, οι οποίες αρνούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα μερικών ανθρώπων στο σχολείο. Παραδείγματος χάριν, εάν επιτρέπεται στους μαθητές να αποκαλούν άλλους μαθητές από θρησκευτικές ή εθνοτικές ομάδες της μειονότητας με προσβλητικά ονόματα, και κανένα μέτρο δεν λαμβάνεται από τους δασκάλους, αυτό στέλνει ένα μήνυμα στους μαθητές ότι η έλλειψη ανοχής είναι αποδεκτή. Είναι σημαντικό να αλλαχθούν αυτού του είδους τα μηνύματα, προκειμένου να επιτύχει η διδασκαλία για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ποιο είναι το τωρινό περιβάλλον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο;

Παρακαλώ διαβάστε τις ακόλουθες ερωτήσεις και σκεφτείτε το σχολείο σας. Ο στόχος αυτών των ερωτήσεων δεν είναι να διαταραχθεί η πειθαρχία και η τάξη του σχολείου, αλλά να διευκολυνθεί η διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τη δημιουργία ενός κλίματος σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σ' όλες τις τάξεις του σχολείου.

Σχέσεις μεταξύ των μαθητών:

Υπάρχουν περιπτώσεις βίας ή ταπείνωσης; Για παράδειγμα, με την ανταλλαγή χαρακτηρισμών;

Υπάρχουν προκαταλήψεις ενάντια στους μαθητές; Για παράδειγμα, ενάντια στις θρησκευτικές ομάδες, τα κορίτσια ή τους μαθητές από εθνικές μειονότητες ή οικογένειες προσφύγων;

Γίνεται τίποτα όποτε οι μαθητές παραπονιούνται για τη βία; Είναι αυτό αποτελεσματικό;

Σχέσεις μεταξύ δασκάλων και μαθητών:

Αναμένεται από τους μαθητές να υπακούουν τους δασκάλους χωρίς να κατανοούν τις εντολές;

Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να εκφράσουν τη γνώμη τους στη θέσπιση και επιβολή των σχολικών κανόνων;

Το σύστημα βαθμολόγησης χρησιμοποιείται για να επιβάλει την πειθαρχία ή για να προάγει μερικούς εις βάρος των πολλών;

Οι μαθητές ταπεινώνονται από τους δασκάλους; Είναι ο τρόπος επιβολής της πειθαρχίας επιεικής;

Υπάρχει μαθητικό συμβούλιο;

Πότε οι μαθητές βλέπουν τον Διευθυντή;

Η πόρτα του γραφείου του Διευθυντή είναι ανοιχτή ή κλειστή;

Ο Διευθυντής ξέρει τα ονόματα των μαθητών;

Οι μαθητές αποκαλούνται με τα μικρά τους ονόματα ή με το επώνυμό τους;

Όλοι οι μαθητές χαίρουν ίσης αντιμετώπισης;

Υπάρχει μαθητικό συμβούλιο; Οι μαθητές εκλέγονται/επιλέγονται δημοκρατικά για αυτό το συμβούλιο;

Σχέσεις μεταξύ δασκάλων και Διευθυντών:

Οι δάσκαλοι φοβούνται να παραπονεθούν ή να κάνουν προτάσεις στο Διευθυντή;

Οι δάσκαλοι που διδάσκουν διαφορετικά μαθήματα εργάζονται ποτέ μαζί για παρουσιάσεις θεμάτων;

Ανταλλάσσουν διδακτικές εμπειρίες μεταξύ τους;

Εργάζονται οι δάσκαλοι ομαδικά και με συντονισμένο τρόπο;

Έχουν οι δάσκαλοι τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους σε αποφάσεις πολιτικής του σχολείου;

Οι δάσκαλοι έχουν ίση αντιμετώπιση;

Η προαγωγή εξαρτάται από την απόδοση ή από τις πολιτικές ή προσωπικές πεποιθήσεις;

Πώς είναι οι σχέσεις μεταξύ δασκάλων και εκπαιδευτικών αρχών;

Σχέσεις μεταξύ δασκάλων και γονέων.

Οι γονείς φοβούνται να παραπονεθούν στους δασκάλους όταν δεν τους αρέσει ο τρόπος που αντιμετωπίζονται τα παιδιά τους ή αυτά που διδάσκονται;

Φοβούνται ότι η διατύπωση παραπόνων μπορεί να κάνει τα πράγματα χειρότερα για τα παιδιά τους;

Οι γονείς συμμετέχουν στη διαχείριση του σχολείου; Είναι αποδοτική; Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί;

Σχολικοί κανόνες και διαδικασίες:

Ποιες αξίες προάγονται στους σχολικούς κανόνες;

Αναμένουμε από τους μαθητές να υπακούουν τυφλά σε όλους τους κανόνες για χάρη της υπακοής και της πειθαρχίας;

Υπάρχουν κανόνες που ταπεινώνουν τους μαθητές, όπως το να χρειάζεται να παίρνουν άδεια κάθε φορά που πρέπει να πάνε στην τουαλέτα;

Είναι οι τιμωρίες άσχετες ή άδικες;
Έτσι οι σχολικοί κανόνες εφαρμόζονται εξίσου σε όλους τους μαθητές;
Συμβάλλουν οι μαθητές στη θέσπιση των κανόνων ή απλώς τους επιβάλλονται;

Το φυσικό περιβάλλον:

Οι συνθήκες διαβίωσης στο σχολικό κτίριο ακολουθούν τους κανόνες υγιεινής;
Υπάρχει προαύλιο;
Υπάρχουν κουρτίνες ή λουλούδια στις τάξεις;
Οι μαθητές συμμετέχουν στο να κάνουν την τάξη τους άνετη;
Οι ζωγραφιές, τα ποιήματα και τα κείμενα των μαθητών αναρτώνται στους τοίχους; Η εργασία των λιγότερο ικανών μαθητών παρουσιάζεται επίσης;
Τα υλικά μάθησης και ο εξοπλισμός είναι εξίσου διαθέσιμα για τους μαθητές ανεξάρτητα από το φύλο και την κοινωνική θέση;
Οι μαθητές έχουν έναν προσωπικό ασφαλή χώρο όπου μπορούν να αφήσουν τα προσωπικά τους αντικείμενα; Ή ένα χώρο όπου μπορούν να είναι μόνοι;

Τι μπορεί να γίνει για να βελτιωθεί το περιβάλλον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο;

Οι ερωτήσεις στην προηγούμενη σελίδα εστίαζαν σε μερικά από τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο. Παρακάτω είναι μερικές συγκεκριμένες προτάσεις οι όποιες μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι βασισμένες στην ιδέα ότι εάν δίνεται στους μαθητές η ευθύνη να συμμετέχουν στην θέσπιση των κανόνων και να αποφασίζουν τι πρέπει να γίνει όταν οι κανόνες αθετούνται, τότε θα είναι περισσότερο πιθανό να σέβονται αυτούς τους κανόνες.

Βία, συγκρούσεις και προκαταλήψεις μεταξύ των μαθητών:

Οι δάσκαλοι και οι μαθητές μπορούν να εργαστούν μαζί για να αναπτύξουν μια συγκεκριμένη πολιτική ώστε να αντιμετωπίσουν αυτές τις καταστάσεις. Για παράδειγμα, αυτό είναι ένα προτεινόμενο σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση βίαιων συγκρούσεων:

• Σταματήστε τη σωματική ή λεκτική επιθετικότητα. Ανακαλύψτε το πραγματικό πρόβλημα ζητώντας σύντομες δηλώσεις από όσους εμπλέκονται και όσους παρίστανται ως μάρτυρες.• Επιτρέψτε στους μαθητές να μιλούν ήσυχα με τη σειρά και καθησυχάστε ανήσυχους μαθητές.• Ζητήστε από τους μαθητές προτάσεις για την επίλυση της σύγκρουσης και να είστε προετοιμασμένοι για να συνεισφέρετε με μια ή δύο ιδέες.• Συζητήστε τις εναλλακτικές λύσεις βάσει της έρευνας για μια δίκαιη λύση.

- Συμφωνείτε σχετικά με ένα σχέδιο δράσης και ακολουθήστε το. Αν δεν είναι αποτελεσματικό μετά από μια δοκιμαστική περίοδο, συμβουλευτείτε τους μαθητές και δοκιμάστε μια άλλη λύση.
- Συνοδέψτε το συμβάν με μια συζήτηση, μια ιστορία, ένα παιχνίδι ρόλων ή μια καλλιτεχνική εργασία. Ζητήστε από τους μαθητές να το συγκρίνουν με παρόμοια περιστατικά.

Κανόνες:

Εάν οι μαθητές βρίσκουν κάποιους κανόνες περιττούς, άδικους ή αναίτιους γιατί να μην τους επιτρέψουμε να προτείνουν αλλαγές; Οι κανόνες στο σχολείο είναι απαραίτητοι, εάν θέλουμε να αποφύγουμε τη σύγχυση και το χάος, αλλά κάθε κανόνας μπορεί να εξετάζεται για να διαπιστωθεί αν είναι δίκαιος ή ακόμα έγκυρος. Οι δάσκαλοι πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να συμβιβαστούν με τις ανάγκες των μαθητών εάν προτείνεται μια αλλαγή στους κανόνες, η οποία θα συνέβαλλε στην αποτελεσματική λειτουργία του σχολείου. Οι μαθητές θα πρέπει επομένως να αισθάνονται την ευθύνη σεβασμού των κανόνων.

Συνεδριάσεις της τάξης: (Από το *Educating for character* της T. Lickona, σσ. 149-151)

Οι συνεδριάσεις της τάξης μπορούν να είναι ένα σημαντικό πρώτο βήμα για την τροποποίηση του περιβάλλοντος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχολείο. Στις επόμενες τρεις σελίδες παρουσιάζονται οδηγίες βήμα προς βήμα για την έναρξη των συνεδριάσεων. Το πιο σημαντικό πράγμα που πρέπει να θυμάστε όταν αρχίζετε τις συνεδριάσεις της τάξης είναι ότι θα χρειαστεί εξάσκηση προτού εσείς και η τάξη μάθετε βαθμιαία να απολαμβάνετε και να συμμετέχετε στις συνεδριάσεις. Μην αποθαρρύνεστε εάν η πρώτη προσπάθειά σας δεν στεφθεί με επιτυχία.

Οι συνεδριάσεις της τάξης μπορούν να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να προγραμματιστούν τα επόμενα θέματα μελέτης, να επιλυθούν προβλήματα της τάξης, ή απλά να αποτελέσουν έναυσμα για τη λειτουργία της τάξης ως ομάδα. Ένα θετικό αποτέλεσμα της συνεδρίασης είναι ότι βοηθά τα παιδιά να συμμετέχουν, κάτι που συνιστά μια ζωτικής σημασίας δεξιότητα για την προστασία και υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρακάτω υπάρχει ένας κατάλογος τύπων συνεδρίασης της τάξης. Οι ερωτήσεις οι οποίες συνοδεύουν κάθε τύπο μπορούν να γίνουν από το δάσκαλο προκειμένου να συμμετέχουν οι μαθητές. Ωστόσο, για να είναι αποτελεσματικές, οι συνεδριάσεις της τάξης πρέπει να είναι ο χώρος εκείνος όπου οι μαθητές θα αισθάνονται ασφαλείς για να μοιραστούν τα συναισθήματά τους. Για να τους ενθαρρύνετε, μια καλή ιδέα είναι να μην τους πιέζετε να μιλήσουν εάν δεν θέλουν – σεβαστείτε το δικαίωμά τους να μένουν σιωπηλοί όταν το πιθυμούν. Θα είναι τότε πιθανότερο να μιλήσουν σε μια επόμενη συνεδρίαση.

Προσαρμόστε τις ιδέες στις επόμενες σελίδες έτσι ώστε να ταιριάζουν στην ηλικία των μαθητών σας.

Τύποι Συνεδρίασης της Τάξης

- *Συνεδρίαση Καλών Ειδήσεων:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Ποιος έχει να μοιραστεί μαζί μας καλά νέα»;
- *Κύκλος:* Πηγαίνεται γύρω από τον κύκλο χρησιμοποιώντας μια από τις «προτάσεις-εκκινήτες» που είναι παρακάτω. Ο καθένας μπορεί να επιλέξει να μιλήσει ή να σιωπήσει. Αφότου ο καθένας είχε μια ευκαιρία να μιλήσει, ο δάσκαλος μπορεί να αξιοποιήσει τη συμβολή κάποιων μαθητών ως αφετηρία για συζήτηση. Μερικά δείγματα προτάσεων-εκκινήτων είναι:
 - «Κάτι που μου αρέσει σ' αυτή την τάξη . . .»
 - «Κάτι που νομίζω πως θα έκανε την τάξη μας καλύτερη...»
 - «Μια απόφαση που νομίζω ότι πρέπει να πάρουμε...»
 - «Αναρωτιέμαι γιατί...»
 - «Με ανησυχεί ότι...»
 - «Θα ήθελα...»
- *Ωρα Φιλοφρονήσεων:* Επιλέγονται ένα ή δύο παιδιά, παίρνοντας ένα παιδί κάθε φορά, ο δάσκαλος προσκαλεί τους συμμαθητές να πουν κάτι που τους αρέσει ή θαυμάζουν σε αυτό το πρόσωπο.
- *Συνεδρίαση Στοχοθεσίας:* Συζητήστε τους στόχους για το πρωί, για την υπόλοιπη ημέρα, για την εβδομάδα, για ένα μέρος του Προγράμματος Σπουδών, για το ακαδημαϊκό έτος.
- *Συνεδρίαση Θέσπισης Κανόνων:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Ποιους κανόνες χρειαζόμαστε για την τάξη μας;» – «Για να πάμε στο γυμναστήριο;» – «Για να πάμε στο ζωολογικό κήπο;»
- *Συνεδρίαση Αξιολόγησης Κανόνων:* Βάλτε τους μαθητές να γράψουν σχετικά, και κατόπιν συζητήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις: «Τι είναι οι σχολικοί κανόνες; Γιατί τους έχουμε; Είναι καλοί οι κανόνες; Εάν θα μπορούσατε να αλλάξετε ένα κανόνα, ποιος θα ήταν αυτός;... Χρειάζονται αλλαγή κάποιοι απ' τους κανόνες της τάξης μας έτσι ώστε να τους κάνουμε να λειτουργούν καλύτερα;»
- *Αξιολόγηση:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Τι καλό έγινε σήμερα;» «Πώς μπορούμε να κάνουμε το αύριο μια καλύτερη μέρα;» «Πώς μπορούμε να κάνουμε αυτή τη δραστηριότητα να λειτουργήσει καλύτερα την επόμενη φορά;».
- *Στοχασμοί:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Τι μάθατε από αυτή τη δραστηριότητα (ενότητα, πρότζεκτ, βιβλίο);».
- *Παρουσίαση Μαθητών:* Ένας ή δύο μαθητές παρουσιάζουν ένα μέρος της εργασίας τους, όπως ένα πρότζεκτ ή μια ιστορία.
- *Προβλήματα*
 - *Ατομικά προβλήματα:* «Ποιος έχει ένα πρόβλημα που ίσως θα μπορούσαμε να τον βοηθήσουμε να το λύσει;»
 - *Ομαδικά προβλήματα:* «Τι αποτελεί πρόβλημα της τάξης για το οποίο πρέπει να μιλήσουμε;»
 - *Παράπονα και συστάσεις:* Μπορείτε να κάνετε ένα παράπονο για ένα πρόβλημα, αλλά πρέπει να κάνετε και μια σύσταση για τη διόρθωσή του.
 - *Συνεδρίαση Δικαιοσύνης:* «Πώς μπορούμε να λύσουμε αυτή τη σύγκρουση με ένα τρόπο που να είναι δίκαιος σε όλους;»

- *Ακαδημαϊκά ζητήματα:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Γιατί νομίζετε ότι πρέπει να το μελετήσετε αυτό;» «Τι θα σας βοηθούσε να βελτιώσετε τις εργασίες σας στο σπίτι;» «Τι θα σας βοηθούσε να τα πάτε καλύτερα στο επόμενο τεστ;» «Πώς θα μπορούσατε να έχετε πάει καλύτερα στο τελευταίο τεστ;»
- *Συνεδρίαση Βελτίωσης της Τάξης:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Ποιες αλλαγές θα έκαναν την τάξη μας καλύτερη;» Δυνατότητες: μεταβολή της φυσικής διευθέτησης της τάξης, νέοι τρόποι εργασίας από κοινού, νέα παιχνίδια μάθησης, κ.λ.π.
- *Μετά τη συνεδρίαση:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Τι αποτελέσματα έχει η λύση/αλλαγή που συμφωνήσαμε σχετικά με την εργασία; Μπορούμε να την κάνουμε να λειτουργήσει καλύτερα;»
- *Συνεδρίαση Εννοιών:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Τι είναι φίλος;» «Πώς αποκτούμε φίλους;» «Τι είναι συνείδηση; Πώς σας βοηθάει;» «Τι είναι ψέμα; Είναι ποτέ σωστό να λέμε ψέματα;» «Τι είναι εμπιστοσύνη; Γιατί είναι σημαντική;» «Τι είναι θάρρος; Πώς οι άνθρωποι το δείχνουν;».
- *Κουτί Προτάσεων/Επιχειρησιακό Κουτί της Τάξης:* Οποιοδήποτε κατάλληλο θέμα έχουν προτείνει οι μαθητές για συζήτηση.
- *Συνεδρίαση για τις συνεδριάσεις:* Εδώ, κάντε ερωτήσεις όπως «Τι σας άρεσε στις συνεδριάσεις της τάξης μας; Τι δεν σας άρεσει; Τι πετύχαμε; Πώς μπορούμε να βελτιώσουμε τις συνεδριάσεις μας;».

Οι καλές συνεδριάσεις της τάξης μπορούν να είναι ένα ισχυρό εργαλείο το οποίο θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε για να πείσετε τον διευθυντή σας ότι ολόκληρο το σχολείο θα ωφελούνταν από μια σχολική συνεδρίαση ή ένα σχολικό συμβούλιο. Στο σχολικό συμβούλιο, εκλεγμένοι εκπρόσωποι από κάθε τάξη θα μπορούσαν να συναντηθούν με το προσωπικό για να δώσουν συμβουλές/ιδέες πάνω σε πραγματικά σχολικά προβλήματα. Εάν οι εκπρόσωποι είναι υποχρεωμένοι να αντιπροσωπεύουν απόψεις της τάξης τους (τις οποίες μπορούν να ανακαλύψουν στις συνεδριάσεις της τάξης τους), το σχολικό συμβούλιο μπορεί να είναι ένα πραγματικά δημοκρατικό μοντέλο [πρότυπο] το οποίο θα προετοιμάσει τους μαθητές για τη συμμετοχή σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Μια σαφής δομή για τις συνεδριάσεις θα συμβάλλει στην επιτυχία τους. Παρακάτω είναι ένα προτεινόμενο μοντέλο, το οποίο μπορείτε να προσαρμόσετε στη δική σας κατάσταση.

Ιδέες για ένα μοντέλο συνεδρίαση τάξης:

- *Κύκλος:* Σχηματίστε έναν καλό κύκλο και ζητήστε από τους μαθητές να είναι ήσυχοι.
- *Ορίστε την ημερήσια διάταξη:* Δηλώστε το σκοπό της συνεδρίασης και τα διάφορα θέματα προς συζήτηση.
- *Ορίστε τους κανόνες:* Θεσπίστε ή αναθεωρήστε κανόνες για «καλή συζήτηση και ακρόαση».
- *Χωρίστε την τάξη σε ζευγάρια*
- *Θέστε το πρόβλημα ή την ερώτηση:* Για παράδειγμα, «αρκετοί άνθρωποι έχουν πει πως ανταλλάσσονται πολλοί χαρακτηρισμοί στο προαύλιο. Π.χ. «Εβραίες» «Γύφτε». Τι μπορούμε να κάνουμε για να το επιλύσουμε;».

- *Συζήτηση συνεργατών:* Βάλτε τους συνεργάτες [παρτενέρ] να μοιραστούν τις σκέψεις τους ο ένας με τον άλλο (3 έως 5 λεπτά), κάντε το γύρο της τάξης και βοηθείστε όσα παιδιά καθυστερούν να αλληλεπιδράσουν.
- *Σήμα για ησυχία:* Καθιερώστε ένα σήμα για την παύση της συζήτησης στα ζευγάρια και ετοιμαστείτε για να αρχίσει η συζήτηση με όλη την ομάδα.
- *Συζήτηση με όλη την ομάδα:* Προσκαλέστε μερικά ζεύγη μαθητών να μοιραστούν τις ιδέες τους με την ομάδα, ενθαρρύνετε τις αντιδράσεις σ' αυτές τις ιδέες, κάντε επιπρόσθετες ερωτήσεις, εάν κριθεί απαραίτητο, καταλήξτε σε συμφωνία και καταγράψτε την. Σχεδιάστε τι θα κάνετε και ορίστε το χρόνο για μια επακόλουθη συνεδρίαση.
- *Κλείστε τη συνεδρίαση:* Εδώ, μπορείτε να πάρετε με τη σειρά τα παιδιά για τελικά σχόλια, συνοψίστε τι συνέβη, ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν τι θυμούνται περισσότερο από τη συνεδρίαση, ή αξιολογήστε την.

Όταν η τάξη έχει συνηθίσει να συνεδριάζει, οι μαθητές από μόνοι τους μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη για τις συνεδριάσεις. Για παράδειγμα, με το να αναλάβουν εκ περιτροπής να καθοδηγούν τις συνεδριάσεις, να συνοψίζουν τι έχει ειπωθεί από τους άλλους ή με το να κρατούν σημειώσεις από τα συμπεράσματα που συνάγονται.

Μια άλλη χρήσιμη συμβουλή η οποία αυξάνει τη συμμετοχή των μαθητών στη συνεδρίαση, είναι να υποβληθεί στους μαθητές μια ερώτηση και να τους δοθεί χρόνος να σημειώσουν τη δική τους απάντηση προτού τους ζητηθεί να τη μοιραστούν με την ομάδα.

Θέματα για σκέψη:

Πολλοί δάσκαλοι έχουν βρει ότι η εποπτεία και στη συνέχεια η αλλαγή της δικής τους συμπεριφοράς ήταν ένα σημαντικό βήμα στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην τάξη τους. Για να βοηθηθείτε, μπορείτε να κάνετε στον εαυτό σας τις ακόλουθες ερωτήσεις, ή να τις συζητήσετε με συναδέλφους. Ίσως να είναι χρήσιμο να εξετάσετε αυτές τις ερωτήσεις για μια εβδομάδα ή περίπου τόσο, κατά τη διάρκεια της οποίας παρακολουθείτε τη δική σας συμπεριφορά στην τάξη και σκέφτεστε τρόπους με τους οποίους αυτή μπορεί να βελτιωθεί.

- Αντιμετωπίζετε όλους τους μαθητές ως οντότητες; Τους προσφωνείτε με τα δικά τους μικρά ονόματα; Εάν ναι, φροντίζετε να λέτε το όνομα σωστά;
- Χρησιμοποιείτε την οπτική επαφή και το άγγιγμα για να επιβεβαιώσετε τους μαθητές για την προσοχή και το ενδιαφέρον σας;
- Ζητάτε συγγνώμη όταν κάνετε ένα λάθος;
- Επιτρέπετε στους μαθητές να παίρνουν σημαντικές αποφάσεις; Για παράδειγμα, σχετικά με το τι θα κάνουν μετά, τι βιβλία θα διαβάσουν, πού θα γευματίσουν...;
- Ενθαρρύνετε καλές συνήθειες ακρόασης; Για παράδειγμα, ηρεμείτε την τάξη με διακριτικό τρόπο ή βάζετε τις φωνές;
- Χαμογελάτε στην τάξη;
- Ανταμοίβετε όλη την ομάδα για κάτι καλό που έχει γίνει από κοινού; Επαινείτε την συνεργασία, τη φροντίδα και την ηρεμία ή, μόνο την καλή ακαδημαϊκή εργασία;
- Χρησιμοποιείτε τη στοίχιση όταν δεν είναι απαραίτητη ή επιτρέπετε στους μαθητές να κινούνται κατά ομάδες;

- Χαρακτηρίζετε τους μαθητές ως καλούς και κακούς;
- Φοβάστε τη σύγχυση και το θόρυβο, ακόμα και αν προκαλούνται από μαθητές που δουλεύουν σκληρά;

Πώς μπορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα να ενταχθούν στο Πρόγραμμα Σπουδών;

Σε ιδανικές συνθήκες, τα ανθρώπινα δικαιώματα θα πρέπει να είναι ένα μέρος όλων των σχολικών μαθημάτων και θα πρέπει να ενυπάρχουν σε όλο το φάσμα της μαθησιακής εμπειρίας των μαθητών. Ωστόσο, επειδή οι περιστάσεις είναι διαφορετικές σε κάθε χώρα και περιοχή, οι δάσκαλοι έχουν χρησιμοποιήσει πολλές διαφορετικές τακτικές για να εντάξουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο δικό τους Πρόγραμμα Σπουδών. Αυτές οι τακτικές μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο ευρείες κατηγορίες:

- Αρχίζοντας να διδάσκετε ανθρώπινα δικαιώματα σε «επίπεδο βάσης» με οποιονδήποτε τρόπο μπορείτε, με την άδεια του διευθυντή ή των τοπικών ανωτέρων υπαλλήλων [Διδασκαλία σε «επίπεδο βάσης»]. Ο εκπαιδευτικός αρχίζει να διδάσκει ανθρώπινα δικαιώματα με οποιονδήποτε τρόπο έχοντας πάρει πρώτα την άδεια του διευθυντή ή των τοπικών ανωτέρων υπαλλήλων].
- Πείθοντας τις τοπικές ή κρατικές εκπαιδευτικές αρχές να αλλάξουν το σύστημα από την κορυφή έτσι ώστε να εξευρεθούν κονδύλια και διαθέσιμος χρόνος για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων [Προσπάθεια ευαισθητοποίησης των τοπικών ή εθνικών αρχών έχοντας ως στόχο την αλλαγή νοοτροπίας από την κορυφή του εκπαιδευτικού συστήματος έτσι ώστε να εξευρεθούν κονδύλια και διαθέσιμος χρόνος για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων].

Συχνά οι δάσκαλοι έχουν συνδυάσει αυτές τις τακτικές ξεκινώντας με τη διδασκαλία σε «επίπεδο βάσης» και χρησιμοποιώντας έπειτα τις επιτυχίες τους σαν απόδειξη προκειμένου να πείσουν τις εκπαιδευτικές αρχές να αλλάξουν το σύστημα.

Προγράμματα Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης:

Στα δημοτικά σχολεία, επειδή υπάρχει λιγότερη πίεση εξετάσεων στα παιδιά και το προσωπικό και οι δάσκαλοι, επειδή διδάσκουν συνήθως αρκετά μαθήματα σε μια τάξη, δεν δυσκολεύονται να πάρουν την άδεια των Διευθυντών για να διδάξουν ανθρώπινα δικαιώματα μ' ένα τρόπο που περιλαμβάνει πολλά μαθησιακά αντικείμενα. Οι δάσκαλοι στο Ρόστοβ-ον-Ντον περιγράφουν τη διδασκαλία τους για τα δικαιώματα ως μια «γραμμή» που διατρέχει όλα τα μαθήματα, την οποία χρησιμοποιούν για να βοηθήσουν τα παιδιά να καταλάβουν ότι διαφορετικά μαθήματα, διαφορετικοί άνθρωποι και ο κόσμος γύρω τους είναι αλληλένδετα.

Προγράμματα Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης:

Η εισαγωγή της διδασκαλίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε αυτό το επίπεδο μπορεί να είναι δυσκολότερη. Πολλά εξαρτώνται από τη στάση του Διευθυντή και των εκπαιδευτικών αρχών [ιθυνόντων], οι οποίοι συχνά ανησυχούν για το ήδη επιβαρυνόμενο ωρολόγιο πρόγραμμα και την ανάγκη των μαθητών να προετοιμαστούν για κρίσιμες εξετάσεις (ειδικά στις τελευταίες τάξεις του σχολείου). Η εξειδίκευση των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ένα γνωστικό αντικείμενο σημαίνει επίσης ότι η συνεργασία μεταξύ του προσωπικού είναι απαραίτητη για να ενσωματωθεί η διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σ' όλο το Πρόγραμμα Σπουδών.

Ωστόσο, πολλοί δάσκαλοι έχουν εισάγει επιτυχώς τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σ' αυτό το επίπεδο με τους ακόλουθους τρόπους:

- Ως ένα προαιρετικό, ξεχωριστό μάθημα μετά το σχολείο ή στην ώρα «ελεύθερου χρόνου» μια φορά την εβδομάδα. Αυτή η προσέγγιση δίνει στους δασκάλους και στους μαθητές την ελευθερία να εξερευνήσουν τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς πίεση, αλλά έχει το μειονέκτημα ότι οι μαθητές οροσμένες φορές δεν παίρνουν στα σοβαρά μαθήματα τα οποία δεν είναι απαραίτητα για τις εξετάσεις.
- Μερικοί δάσκαλοι έχουν αρχίσει τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο δικό τους ειδικό μάθημα. Υπάρχουν ιδέες για το πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτό στις επόμενες σελίδες. Ειδικότερα, η διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ταιριάζει καλά με την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή και το Δίκαιο, αν και οι δάσκαλοι που έχουν χρησιμοποιήσει αυτή την προσέγγιση τονίζουν ότι είναι σημαντικό να αποφεύγεται η παρουσίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως ένα ακαδημαϊκό αντικείμενο ανεξάρτητο από την πραγματική ζωή.
- Οι δάσκαλοι έχουν επίσης σχεδιάσει από κοινού με συναδέλφους να εμπλέξουν τους μαθητές σε εργασία project (δες σελ...) η οποία περιλαμβάνει αρκετά κύρια μαθήματα. Αυτό αποτρέπει τον κίνδυνο να θεωρήσουν οι μαθητές τα ανθρώπινα δικαιώματα ως αυτόνομο ακαδημαϊκό αντικείμενο και τους βοηθά να δουν τη συνάφεια των σχολικών μαθημάτων με τον πραγματικό κόσμο γύρω τους.

Ιδέες για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κύρια μαθήματα.

Ιστορία

Όταν διδάσκετε ιστορία, μπορείτε να εισάγετε τα ανθρώπινα δικαιώματα στη συνήθη ύλη του μαθήματος. Εδώ είναι μερικά παραδείγματα'.

- Κείμενα: Η Μάγκνα Χάρτα (1215, Αγγλία)
Η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών (1776, Η.Π.Α.).
Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1789, Γαλλία).

- Σημαντικά γεγονότα: πόλεμος, δουλεία, αποικιοκρατία, ιμπεριαλισμός και ναζισμός, μπορούν να μελετηθούν με ιδιαίτερη προσοχή ως προς την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πιο πρόσφατη ιστορία, για παράδειγμα το απαρτχάιντ, η πολιτική καταπίεση στη Λατινική Αμερική ή το καθεστώς του Σταλινισμού, παρέχουν επίσης αρκετό υλικό για τα ανθρώπινα Δικαιώματα.
- Η ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από την ιστορία: Για παράδειγμα, η προέλευση και ανάπτυξη της δημοκρατικής σκέψης και οργάνωσης, η ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών, η ανάπτυξη των συνδικαλιστικών οργανώσεων.
- Ιστορικές Μορφές: Άννα Φράνκ (Κάτω Χώρες).
Μαχάτμα Γκάντι (Ινδία)
Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ (Η.Π.Α.)
Αντρέϊ Ζαχάρωφ (ΕΣΣΔ)
Ριγκομπέρτα Μέντσου (Γουατεμάλα).

Η μελέτη των πολύ γνωστών μορφών μπορεί να οδηγήσει στη μελέτη «άγνωστων» ανθρώπων των οποίων τα δικαιώματά τους παραβιάστηκαν ή που έχουν αγωνιστεί για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ειρήνη. Για παράδειγμα, οι σκλάβοι δια μέσου των αιώνων ή συνηθισμένοι άνθρωποι όπως συγγενείς μαθητών των οποίων έχουν παραβιαστεί τα δικαιώματα τους από τον πόλεμο σε αυτόν τον αιώνα.

Γεωγραφία

Η γεωγραφία των αστικών κέντρων περιλαμβάνει τα προβλήματα της φτώχειας στα συγκροτήματα εργατικών κατοικιών και πως αυτό επηρεάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα των φτωχών ανθρώπων. Η οικονομική γεωγραφία, μπορεί να μελετήσει την επίδραση των επενδύσεων και του εμπορίου στο βιοτικό επίπεδο ή τη συσχέτιση μεταξύ της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και της κακής υγείας. Οι μελέτες πληθυσμού θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν την εξέταση του πως η πείνα και η φτώχεια δημιουργούνται και πως ο ρατσισμός, η αποικιοκρατία και η μεταχείριση των μειονοτήτων και των γυναικών επηρεάζει τα δικαιώματα των πληθυσμών.

Δίκαιο

Αυτό το μάθημα είναι μια ευκαιρία να διδαχθούν οι μαθητές για τις υποχρεώσεις, καθώς επίσης και για τα δικαιώματα τα οποία περιλαμβάνει η ειρηνική διαβίωση. Για παράδειγμα, οι μελέτες της δομής και των ενεργειών της κυβέρνησής τους τονίζουν το ρόλο των μεμονωμένων πολιτών. Η διδασκαλία από την σκοπιά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη εάν αυτό το μέρος του προγράμματος σπουδών έχει εστιάσει προηγουμένως στην υπακοή στο κράτος. Το καθήκον του έθνους και των πολιτών του να στηρίζουν τους εθνικούς και διεθνείς νόμους ενάντια στη θρησκευτική, διαφυλική και φυλετική διάκριση θα μπορούσε επίσης να μελετηθεί. Στο σημείο αυτό θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο τα ανθρώπινα δικαιώματα αναπτύσσονται, αναγνωρίζονται και μετατρέπονται σε νόμους. Για παράδειγμα, οι μαθητές θα μπορούσαν να εξετάσουν τη διαδικασία μέσω της οποίας οι γυναίκες έχουν κερδίσει βαθμιαία το δικαίωμα της ψήφου.

Κοινωνικές Μελέτες

Σ' αυτό το μάθημα εξετάζονται οι κοινωνικές ανισότητες και τα αίτιά τους. Για παράδειγμα, ξενοφοβία, φτώχεια, φυλετική και θρησκευτική διάκριση και όλοι οι

μηχανισμοί και οι κοινωνικές δομές που μάχονται ενάντια σε αυτές τις αδικίες. Επίσης μπορούν να μελετηθούν οι λειτουργίες και οι ευθύνες της αστυνομίας, των συνδικάτων, της εκπαίδευσης και των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Μια μελέτη για το πώς οι κοινωνίες αντιμετωπίζουν τη διαφωνία μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για να φέρει προς συζήτηση ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Λογοτεχνία

Τα βιβλία και τα ποιήματα είναι εξαιρετικές πηγές για έντονες αφηγήσεις παραβίασης ή υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ιστορική λογοτεχνία είναι μια ευκαιρία για τους δασκάλους Ιστορίας και Λογοτεχνίας να δουλέψουν μαζί για να «ζωντανέψουν» τα ανθρώπινα δικαιώματα στους μαθητές.

Μερικά χρήσιμα βιβλία μπορεί να είναι:

Η φάρμα των ζώων / 1984 (George Orwell),
Γενναίος Νέος Κόσμος (Aldous Huxley),
Κραυγή, Η αγαπημένη Χώρα (Alan Paton),
Το ημερολόγιο ενός Νέου Κοριτσιού (Anne Frank),
Μια Μέρα στη Ζωή του Ιβάν Ντενίσοβιτς (Aleksandr Solzhenitsyn),
Roll of Thunder / Hear My Cry (Mildred D. Taylor)

Φυσικά, θα υπάρξουν επίσης και σχετικά βιβλία από τη δική σας ιστορική λογοτεχνία.

Φυσικές Επιστήμες

Τα ζητήματα υγείας είναι ένας καλός τρόπος για να εισαχθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα σ' αυτό το μάθημα. Για παράδειγμα, οι μαθητές έχουν το δικαίωμα στην υγειονομική περίθαλψη αλλά και την υποχρέωση να σέβονται τόσο τη δική τους υγεία όσο και την υγεία των άλλων ανθρώπων. Υπάρχουν μεγάλες ευκαιρίες για διακλαδική διδασκαλία. Για παράδειγμα, ένα μάθημα βιολογίας που εξετάζει τους μύθους για την φυλετική ανωτερότητα μπορεί να δώσει τις απαραίτητες πληροφορίες στους μαθητές έτσι ώστε να κάνουν καλύτερες κρίσεις σε μια παράλληλη μελέτη του ρατσισμού στην ιστορία.

Μαθηματικά

Οι στατιστικές, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κρύψουν ή να αποκαλύψουν τις καταστρατηγήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο δάσκαλος των μαθηματικών μπορεί επίσης να δείξει στους μαθητές πώς να ερμηνεύουν με κριτικό τρόπο στατιστικά στοιχεία τα οποία εμφανίζονται στις εφημερίδες.

Ξένη Γλώσσα

Οι γλωσσικές δεξιότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να μελετηθούν ενδιαφέροντα επίκαιρα θέματα από άλλες χώρες. Για παράδειγμα, ένα σύντομο κείμενο για τη δράση ενάντια στο ρατσισμό στην Αγγλία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να διδάξει το αγγλικό λεξιλόγιο. Ο στόχος θα ήταν να κατανοήσουν οι μαθητές τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι σε όλες τις χώρες, και να διδαχθούν μια ξένη γλώσσα. Εάν υπάρχουν, ο Τύπος ή η λογοτεχνία της ξένης γλώσσας βοηθούν αυτό το στυλ διδασκαλίας αλλά δεν είναι απαραίτητα.

Οι τάξεις της ξένης γλώσσας αποτελούν ευκαιρίες για τους μαθητές για να μιλήσουν και να συζητήσουν. Θα έχουν περισσότερα κίνητρα για να συζητήσουν όταν υπάρχουν για το θέμα διαφορετικές απόψεις. Τα ζητήματα της διάκρισης ή της ισότητας των φύλων αποτελούν καλά θέματα προς συζήτηση. Οι μαθητές μπορούν επίσης να απολαύσουν παιχνίδια ρόλων (βλέπε το επόμενο τμήμα στο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας**). Οι τάξεις ξένης γλώσσας είναι επίσης μια ευκαιρία για τους μαθητές για να αλληλογραφήσουν με μαθητές σε άλλες χώρες. Θα μπορούσαν να ρωτήσουν για τα πολιτικά συστήματα, τα τρέχοντα κοινωνικά ζητήματα, τη μεταχείριση των μειονοτήτων και οποιαδήποτε άλλα ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας

Οι δραστηριότητες σ' αυτό το εγχειρίδιο βασίζονται στις μεθόδους που εξηγούνται παρακάτω. Είναι απλές, και η πρακτική θα τις καταστήσει ευκολότερες. Εάν ανησυχείτε ότι θα αναστατώσουν την τάξη σας, αρχίστε με μια απλή μέθοδο. Ίσως ανακαλύψετε ότι παραδίδοντας μέρος της εξουσίας που έχετε ως «ο δάσκαλος» βοηθάτε τους μαθητές να χαλαρώσουν και έτσι να συμμετέχουν περισσότερο.

Για κάθε μέθοδο υπάρχει μια σύντομη απάντηση στην ερώτηση: **Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;**, έπειτα μια βήμα προς βήμα εξήγηση του **Πώς μπορεί να εφαρμοστεί..**

Παιχνίδι ρόλων

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;:

Ένα παιχνίδι ρόλων είναι ένα μικρό θεατρικό έργο που παίζεται από τους μαθητές. Ως επί το πλείστον οι μαθητές αυτοσχεδιάζουν. Στόχος του είναι να «ζωντανέψει» περιστάσεις ή γεγονότα άγνωστα στους μαθητές. Τα παιχνίδια ρόλων βοηθούν τους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα μια κατάσταση και ενθαρρύνουν την ενσυναίσθηση προς τα άτομα που βιώνουν τη συγκεκριμένη κατάσταση. Για παράδειγμα, σε ένα παιχνίδι ρόλων σχετικά με μια ληστεία, οι μαθητές παίζοντας το ρόλο του θύματος, μπορούν να καταλάβουν πώς είναι να είσαι το θύμα μιας εγκληματικής πράξης.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Με τους μαθητές:
 - Προσδιορίστε το ζήτημα το οποίο θα απεικονίσει το παιχνίδι ρόλων. Για παράδειγμα, το δικαίωμα στην ιδιοκτησία (Άρθρο 17 της Ο.Δ.Α.Δ., βλέπε **Πέμπτο Μέρος: Κείμενα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**).
 - Αποφασίστε σχετικά με την κατάσταση, το πρόβλημα και τους χαρακτήρες. Για παράδειγμα, εάν η τάξη μελετά το δικαίωμα στην ιδιοκτησία, οι μαθητές θα μπορούσαν να σκεφτούν μια κατάσταση στην οποία κάποιος ίσως στερούνταν το διαμέρισμά τους, λόγω της εθνικής ομάδας στην οποία ανήκουν ή λόγω έλλειψης νομοθεσίας.
- Με τους μαθητές, αποφασίστε πόσοι θα συμμετέχουν στο παιχνίδι ρόλων, πόσοι θα παρατηρούν, αν θα συμμετέχουν στο παιχνίδι ρόλων ταυτόχρονα σε μικρές ομάδες ή όλοι μαζί ως τάξη. Ενθαρρύνετε τους ντροπαλούς μαθητές να συμμετέχουν.
- Επίσης, αποφασίστε πώς θα λειτουργήσει το παιχνίδι ρόλων. Για παράδειγμα, θα μπορούσε:
 - να ειπωθεί σαν μια ιστορία, όπου ένας αφηγητής εισάγει το θέμα και οι άλλοι μαθητές αφηγούνται την υπόλοιπη ιστορία από την οπτική γωνία του χαρακτήρα «τους» [τον οποίο υποδύονται].

- να είναι ένα θεατρικό έργο, όπου οι χαρακτήρες αλληλεπιδρούν εφευρίσκοντας τους διαλόγους επί τόπου.
- να είναι μια εικονική δίκη, όπου οι μαθητές παριστάνουν τους μάρτυρες που καταθέτουν σε δικαστήριο.
- Τώρα, δώστε μερικά λεπτά στους μαθητές για να σκεφτούν σχετικά με την κατάσταση και τους ρόλους τους. Εάν τα έπιπλα χρειάζονται διαρρύθμιση εκ νέου για να δημιουργηθεί χώρος, κάντε το τώρα.
- Οι μαθητές εκτελούν το παιχνίδι ρόλων.
- Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων, ίσως είναι χρήσιμο να σταματήσετε τη δράση σε ένα κρίσιμο σημείο για να ερωτηθούν οι συμμετέχοντες και οι παρατηρητές για αυτά που συμβαίνουν. Για παράδειγμα, σε ένα παιχνίδι ρόλων με θέμα τη βία, ρωτήστε τους μαθητές εάν μπορούν να σκεφτούν έναν τρόπο ειρηνικής επίλυσης της κατάστασης, κατόπιν ζητήστε από τους συμμετέχοντες να παίξουν τα διαφορετικά φινάλε της ιστορίας.
- Μετά το παιχνίδι ρόλων, είναι σημαντικό οι μαθητές να αναλογιστούν όσα διαδραματίστηκαν έτσι ώστε να μην είναι μόνο μια δραστηριότητα, αλλά μια μαθησιακή εμπειρία. Κατά τον προγραμματισμό του παιχνιδιού ρόλων, φροντίστε να αφήσετε χρόνο στο τέλος για να ενισχύσετε το στόχο και τα διδάγματα που μπορούν να λάβουν οι μαθητές από τη δραστηριότητα. Για παράδειγμα, εάν το παιχνίδι ρόλων ήταν μια εικονική δίκη με μάρτυρες, ζητήστε από τους μαθητές να αποφασίσουν για την ετυμηγορία, στη συνέχεια συζητήστε αυτή την ετυμηγορία και το πώς επιτεύχθηκε για να αποσαφηνιστούν τα διάφορα διδάγματα.
- Εάν το παιχνίδι ρόλων δεν έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ρωτήστε τους μαθητές πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί. Εάν πήγε καλά, ίσως θα μπορούσε να γίνει παράσταση για όλο το σχολείο, και να συνοδευτεί από επεξήγηση του θέματος που παρουσιάζει.

Θυμηθείτε:

- Επειδή τα παιχνίδια ρόλων μιμούνται την πραγματική ζωή, μπορεί να θέσουν ερωτήματα στα οποία δεν μπορεί να δοθεί μία απλή απάντηση. Για παράδειγμα, σχετικά με τη σωστή ή λανθασμένη συμπεριφορά ενός επινοημένου χαρακτήρα. Μη δίνετε την εντύπωση ότι υπάρχει μία απάντηση για κάθε ερώτημα εάν δεν υπάρχει. Είναι πολύ σημαντικό οι δάσκαλοι και οι μαθητές να αποδέχονται τις διαφορετικές απόψεις ως μια φυσική, κανονική κατάσταση. Οι δάσκαλοι δεν πρέπει να επιβάλουν τις απόψεις τους σχετικά με αμφιλεγόμενα ζητήματα ή να προσπαθούν να επιτύχουν ομοφωνία με κάθε τίμημα. Ωστόσο, μπορείτε να συνοψίσετε τα σημεία εκείνα όπου φαίνεται να έχει επιτευχθεί συμφωνία και να αφήσετε ανοιχτά ζητήματα που είναι υπό διαπραγμάτευση.
- Τα παιχνίδια ρόλων χρειάζεται να χρησιμοποιούνται με ευαισθησία. Ο δάσκαλος πρέπει να σέβεται τα συναισθήματα των ατόμων και την κοινωνική δομή της τάξης. Για παράδειγμα, ένα παιχνίδι ρόλων για τις εθνικές μειονότητες απαιτεί προσεκτικό χειρισμό εάν υπάρχουν εθνικές μειονότητες στην τάξη, έτσι ώστε οι μαθητές που ανήκουν σ'αυτές να μην αισθανθούν εκτεθειμένοι ή περιθωριοποιημένοι.

Ζευγάρια και ομάδες

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Η διαίρεση της τάξης σε ζευγάρια ή ομάδες δίνει στους μαθητές περισσότερες ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεργασία.

Τα ζευγάρια και οι ομάδες μπορούν να παράγουν πολλές ιδέες πολύ γρήγορα, ή να βοηθήσουν την τάξη να μελετήσει μια αφηρημένη έννοια με βάση τη δική της εμπειρία. Για παράδειγμα, εάν μελετούσατε το δικαίωμα στη ζωή, θα μπορούσατε να αφήσετε τα ζευγάρια ή τις ομάδες πέντε λεπτά για να αποφασίσουν «Είναι ποτέ σωστό να αφαιρούμε τη ζωή ενός ανθρώπου;» προτού να επιστρέψετε στο σύνολο της τάξης για περαιτέρω συζήτηση.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Όταν οργανώνετε τις ομάδες, κάντε στον εαυτό σας ερωτήσεις όπως: «Θέλω να χωρίσω τους μαθητές σε ομάδες ανάλογα με την ευφυΐα τους;» «Θέλω να σχηματίσω ομάδες αγοριών και κοριτσιών μαζί;» «Θέλω οι φίλοι να εργαστούν μαζί;» Μερικές φορές οι ομάδες μπορούν να επιλεγθούν στην τύχη. Για παράδειγμα, ανάλογα με την ημερομηνία γέννησης, ή από το πρώτο γράμμα του ονόματός τους, ή άλλα μη-προφανή κριτήρια.
- Εάν τα θρανία και οι καρέκλες είναι στερεωμένα στο πάτωμα, οι μαθητές μπορούν να σχηματίσουν ομάδες γυρίζοντας ανάποδα στις θέσεις τους για να βλέπουν τους μαθητές που κάθονται πίσω τους.
- Εάν μια ομάδα θα είναι μαζί για περισσότερο από μερικά λεπτά, ίσως χρειαστεί να έχει έναν «αρχηγό» ή κάποιον για να κρατά σημειώσεις. Η ομάδα θα πρέπει να αποφασίσει ποιος θα κάνει αυτές τις δουλειές.
- Οργανώνοντας την τάξη: Εξηγήστε τη δουλειά με σαφήνεια. Βάλτε τους μαθητές να καθίσουν εκεί που μπορούν να βλέπουν ο ένας τον άλλο. Πείτε στους μαθητές πόσο χρόνο έχουν για την εργασία τους.
- Όταν τα ζευγάρια ή οι ομάδες εργάζονται:
 - Σταθείτε σε απόσταση, αλλά να είστε στη διάθεσή τους.
 - Μη διακόπτετε, εκτός εάν η ομάδα δεν έχει κατανοήσει σωστά τι πρέπει να κάνει.
 - Να προσέχετε εξίσου όλες τις ομάδες.
 - Επιτρέψτε οι συζητήσεις ανά ομάδες και ανά ζεύγη να κυλήσουν ελεύθερα, επεμβαίνετε μόνο εάν ζητηθεί από την ομάδα.
 - Οι ομάδες συχνά χρειάζονται συνεχή ενθάρρυνση.
 - Ένα ζευγάρι είναι περισσότερο πιθανό να σταματήσει την εργασία του όταν πλησιάζετε.
- Παρουσίαση : Ίσως είναι απαραίτητο οι ομάδες να παρουσιάσουν τη δουλειά τους σε ολόκληρη την τάξη. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παρουσίαση μίας απόφασης, την περίληψη μιας συζήτησης ή την πληροφόρηση για το πώς λειτούργησε η ομάδα. Αυτό το είδος ενημέρωσης μπορεί να είναι πολύ χρήσιμο και για το δάσκαλο και για την τάξη για τη βελτίωση της τεχνικής της εργασίας σε ομάδες. Αν θα πρέπει οι ομάδες να κάνουν παρουσίαση της δουλειάς τους, πρέπει να το ξέρουν αυτό από την αρχή έτσι ώστε να μπορούν να επιλέξουν κάποιον γι' αυτή τη δουλειά.

- Αξιολόγηση: Ρωτήστε τους μαθητές εάν η δραστηριότητα ήταν χρήσιμη και τι έμαθαν. Εάν κάποιος απαντήσει αρνητικά, ρωτήστε τους μαθητές πώς θα οργάνωναν εκείνοι τη δραστηριότητα. Αξιοποιήστε τις ιδέες τους!

Καταιγισμός Ιδεών

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Ο καταιγισμός ιδεών είναι τρόπος ενθάρρυνσης της δημιουργικότητας και γέννησης πολλών ιδεών πολύ γρήγορα. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επίλυση ενός συγκεκριμένου προβλήματος ή την απάντηση μιας ερώτησης. Για παράδειγμα, η τάξη θα μπορούσε να αρχίσει να μελετά το δικαίωμα στην ιθαγένεια δίνοντας ποικίλες απαντήσεις στην ερώτηση «Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι μια κυβέρνηση θα μπορούσε να αφαιρέσει την ιδιότητα της ιθαγένειας κάποιου;» Η μέθοδος αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

- Για να βρεθεί λύση σε ένα πρόβλημα. Παραδείγματος χάριν, μετά από ένα «περιστατικό» σύγκρουσης μεταξύ μαθητών, ζητήστε από την τάξη να σκεφτεί με καταιγισμό ιδεών όλες τις πιθανές μη βίαιες λύσεις.
- Για να εισαχθεί ένα νέο θέμα. Να γίνει καταιγισμός ιδεών για όλα όσα οι μαθητές ξέρουν ήδη για το θέμα. Αυτός είναι ένας καλός τρόπος για να κινήσετε το ενδιαφέρον τους και να ανακαλύψετε τι ήδη γνωρίζουν.
- Ως μια γρήγορη δημιουργική άσκηση. Παραδείγματος χάριν, να βρεθούν με καταιγισμό ιδεών πιθανές καταλήξεις μια ημιτελούς ιστορίας.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Αποφασίστε το θέμα στο οποίο θέλετε να συζητήσετε με τους μαθητές σας. Διαμορφώστε το σε μια ερώτηση, η οποία θα έχει πολλές πιθανές απαντήσεις. Γράψτε την ερώτηση κάπου που ο καθένας θα μπορεί να τη δει. Παραδείγματος χάριν «Με ποιους τρόπους μπορούμε να βελτιώσουμε την τάξη μας;»
- Ζητήστε από τους μαθητές να συμμετέχουν με τις ιδέες τους. Γράψτε τις ιδέες κάπου όπου όλοι θα μπορούν να τις δουν με τη μορφή λέξεων-κλειδιά ή σύντομων φράσεων.
- Πείτε στους μαθητές ότι στη μέθοδο αυτή δεν μπορούν να σχολιάσουν ο ένας τις ιδέες του άλλου μέχρι το τέλος ή να επαναλάβουν ιδέες που έχουν ήδη ειπωθεί.
- Ενθαρρύνετε τον καθένα να συμμετέχει, αλλά **ΜΗΝ** κινείστε γύρω από την τάξη και **ΜΗΝ** πιέζετε τους μαθητές να σκεφθούν μια ιδέα - αυτό είναι πιθανό να αποθαρρύνει τη δημιουργικότητα.
- Μην κρίνετε τις ιδέες καθώς τις καταγράφετε. Εάν είναι δυνατό, ζητήστε από έναν μαθητή να τις καταγράψει. Δώστε τις δικές σας ιδέες μόνο εάν είναι χρειάζεται να ενθαρρυνθούν οι μαθητές.
- Εάν μια πρόταση είναι ασαφής, ζητήστε από το πρόσωπο που τη διατύπωσε να την διευκρινίσει ή προτείνετε μια διευκρίνιση και ελέγξτε ότι *βρίσκει σύμφωνους τους μαθητές*.
- Καταγράψτε **ΚΑΘΕ** νέα πρόταση. Συχνά, οι δημιουργικότερες ή προκλητικότερες προτάσεις είναι οι πιο χρήσιμες και ενδιαφέρουσες.

- Σταματήστε τον καταιγισμό ιδεών όταν εξαντληθούν οι ιδέες. ΤΩΡΑ, μπορείτε να εξετάσετε τις προτάσεις ζητώντας σχόλια.

Συζήτηση Όλης της Τάξης

(Βασισμένο στο δοκίμιο «*Establishing Rules for Discussion*» της Felisa Tibbitts).

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Οι συζητήσεις είναι ένας καλός τρόπος για να ανακαλύψουν δάσκαλος και μαθητές ποιες είναι οι στάσεις τους σχετικά με τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτό είναι πολύ σημαντικό για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς δεν αρκεί οι μαθητές να γνωρίζουν απλώς την πραγματικότητα αλλά θα πρέπει να εξερευνούν και να αναλύουν τα ζητήματα μόνοι τους. Οι συζητήσεις τους δίνουν επίσης την ευκαιρία να εξασκηθούν στο να ακούνε, να παίρνουν το λόγο και να αποκτήσουν άλλες ομαδικές δεξιότητες, οι οποίες είναι σημαντικές για το σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων ανθρώπων.

Προκειμένου να υπάρξει ανοικτή συζήτηση, είναι σημαντικό να υπάρξει ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης και αμοιβαίου σεβασμού στη σχολική τάξη. Ένας τρόπος που θα βοηθήσει στη δημιουργία «ασφαλούς» περιβάλλοντος είναι να θέσουν οι μαθητές «Κανόνες για Συζήτηση». Αυτό γίνεται καλύτερα στην αρχή του σχολικού έτους, όταν καθιερώνονται συνήθως τα πρότυπα συμπεριφοράς, αλλά αυτοί οι κανόνες μπορούν να δημιουργηθούν οποιαδήποτε στιγμή.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Ρωτήστε τους μαθητές εάν θέλουν η τάξη τους να είναι ένα μέρος όπου θα νιώθουν ελεύθεροι να εκφραστούν και θα μαθαίνουν μέσα από τη συζήτηση του ενός με τον άλλο. (Αυτό το θέμα μπορεί να προκύψει φυσιολογικά μετά από μια δύσκολη συζήτηση στην τάξη).
- Προτείνετε ότι μπορεί η τάξη να φτάσει σε ομοφωνία σχετικά με το πρωτόκολλο για την ακρόαση και την ομιλία.
- Ζητήστε από την τάξη να σκεφτεί μερικές αρχές για την συζήτηση της τάξης τις οποίες νομίζουν ότι ο καθένας πρέπει να ακολουθεί. Γράψτε όλες αυτές τις προτάσεις κάπου που ο καθένας να μπορεί να τις δει. (Για συμβουλές σχετικά με τον καταιγισμό ιδεών βλέπε σελίδα [...](#)).
- Αφού οι μαθητές έχουν σκεφτεί κάποιες ιδέες σχετικά με ένα θέμα, ψάξτε και δείτε εάν υπάρχουν προτάσεις που θα μπορούσαν να συνδυαστούν, και καλέστε τους μαθητές να συζητήσουν ή να σχολιάσουν. Εάν δεν έχουν προταθεί από την τάξη, μπορεί να θελήσετε εσείς να προτείνετε μερικές από τις ακόλουθες αρχές:
 - Να ακούτε το πρόσωπο που μιλάει.
 - Μόνο ένα άτομο μιλάει κάθε φορά.
 - Σηκώστε το χέρι σας έτσι ώστε να βλέπουν οι άλλοι ότι θέλετε να πείτε κάτι.
 - Μη διακόπτετε όταν κάποιος μιλάει.
 - Όταν διαφωνείτε με κάποιον, σιγουρευτείτε ότι κάνετε το διαχωρισμό ανάμεσα στην κριτική της ιδέας κάποιου και όχι του ίδιου του ατόμου.
 - Μη γελάτε όταν κάποιος μιλάει (εκτός αν λέει κάτι αστείο).
 - Ενθαρρύνετε τη συμμετοχή όλων.

- Προτείνετε στην τάξη να συμφωνήσει με κοινή συναίνεση να υπακούει τους κανόνες, τους οποίους έχει θέσει. Τότε οι μαθητές θα είναι υπεύθυνοι να εφαρμόζουν τους κανόνες οι ίδιοι και τα άλλα μέλη της τάξης. Εάν εμφανιστούν σοβαρές παραβιάσεις των κανόνων, διαπραγματευτείτε με τους μαθητές για να αποφασίσετε ποιες πρέπει να είναι οι συνέπειες από την παράβαση των κανόνων.
- Καθαρογράψτε όλο τον κατάλογο σε ένα κομμάτι χαρτί και αναρτήστε το στην τάξη για την υπόλοιπη χρονιά, για να το συμβουλευέστε, να προσθέτετε ή να τροποποιείτε διάφορα πράγματα όποτε είναι απαραίτητο.

(Για μια παρόμοια διαδικασία για τη θέσπιση των γενικών κανόνων της τάξης, βλέπε το κεφάλαιο **Ζώντας μαζί - δραστηριότητες για το σεβασμό στο Τέταρτο Μέρος**).

Υποβολή Ερωτήσεων

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Φυσικά, όλοι οι δάσκαλοι ήδη χρησιμοποιούν ερωτήσεις καθημερινά, αλλά τι είδους ερωτήσεις; Συχνά, είναι ερωτήσεις όπως «Τι είπα μόλις τώρα;», στόχος των οποίων είναι να ελέγχουν την τάξη ή να γελοιοποιούν τους μαθητές. Άλλες ερωτήσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται πολύ, αποκαλούνται ερωτήσεις «κλειστού τύπου», οι οποίες έχουν μόνο μια σωστή απάντηση και αποβλέπουν στον έλεγχο της γνώσης.

Πολλές από τις δραστηριότητες σ' αυτό το εγχειρίδιο χρησιμοποιούν τις συζητήσεις στην τάξη για να εξερευνήσουν ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σ' αυτές τις συζητήσεις, οι ερωτήσεις που υποβάλλετε είναι πολύ σημαντικές για την ενθάρρυνση της συμμετοχής και της ανάλυσης, ακόμα και με πολύ μικρά παιδιά.

Παρατίθενται μερικά παραδείγματα ερωτήσεων «ανοιχτού τύπου», τις οποίες θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε. Εάν εξασκηθείτε στη χρήση τους, θα γίνουν ευκολότερες. Το βασικό σημείο που πρέπει να θυμάστε είναι : «Τι θέλω από αυτή τη συζήτηση; Απαντήσεις με ένα 'ναι' ή ένα 'όχι' ή μια ανοιχτή, ενδιαφέρουσα συζήτηση;»

- Υποθετικές ερωτήσεις: «Τι θα κάνετε / σκεφτόσασταν αν...;» Αυτές βοηθούν τους μαθητές να φανταστούν καταστάσεις και υποκινούν τη σκέψη.
- Διερευνητικές ερωτήσεις: «Πώς θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε στην επίλυση αυτού του προβλήματος;»
- Ενθάρρυνση/υποστήριξη: «Αυτό είναι ενδιαφέρον, τι συνέβη μετά;» Αυτές εκμαιεύουν την προσωπική εμπειρία και τις απόψεις των μαθητών.
- Αναζήτηση γνώμης: «Τι σκέφτεστε ή αισθάνεστε για...;» Αυτή δίνει στους μαθητές να καταλάβουν ότι η γνώμη τους είναι σημαντική και σας ενδιαφέρει.
- Διερεύνηση: «Γιατί το σκέφτεστε αυτό;» Εάν το ρωτάτε με έναν μη επιθετικό τρόπο, μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να σκεφτούν προσεκτικά και να δικαιολογήσουν/αναλύσουν τις απόψεις τους.
- Διευκρίνιση/συνόψιση: «Έχω δίκαιο λέγοντας ότι σκέφτεστε...;» Συνοψίζοντας τι είπε ο μαθητής και ελέγχοντας αν καταλαβαίνετε, βοηθάτε τους μαθητές να σκεφτούν εάν συμφωνούν με αυτό που έχει ειπωθεί.
- Διευκρίνιση συμφωνίας: «Οι περισσότεροι από μας συμφωνούμε ότι...;» Αυτό μπορεί να δώσει αφορμή για συζήτηση ή να έρθει στο τέλος μιας συζήτησης, όπου,

χρησιμοποιώντας μια ερώτηση όπως «Έχουμε τελειώσει με αυτό το μέρος ...;» μπορείτε να συμφωνήσετε να περάσετε στο επόμενο θέμα.

Τέλος, προσπαθήστε να αποφύγετε τις καθοδηγητικές ερωτήσεις ή τις παραπλανητικές ερωτήσεις, όπως «το τάδε είναι σωστό, έτσι δεν είναι;» γιατί αποθαρρύνουν τη συμμετοχή. Πρέπει επίσης να αποφεύγετε να κάνετε πάρα πολλές ερωτήσεις συνεχόμενες ή να κάνετε διφορούμενες ερωτήσεις.

Και θυμηθείτε, ένα νεύμα πού και πού, ένα χαμόγελο ή ακόμα απλώς με το να κάθεστε στο ίδιο επίπεδο με τα παιδιά, θα βελτιώσει τις απαντήσεις που λαμβάνετε.

Projects (Σχέδια Εργασίας)

(Βασισμένο σε συμβουλές του Hugh Starkey).

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Project (Σχέδιο Εργασίας) ονομάζουμε την ανεξάρτητη έρευνα θεμάτων από τους μαθητές για μια εκτεταμένη περίοδο, που καταλήγει σε ένα τελικό αποτέλεσμα. Τα πρότζεκτ είναι χρήσιμα για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επειδή :

- Βοηθούν τους μαθητές να διαπιστώσουν πώς συνδέονται τα ξεχωριστά μαθήματα και η μόρφωση που λαμβάνουν στο σχολείο με την πραγματικότητα.
- Εξασκούν τους μαθητές στο να οργανώνονται για δράση, να προγραμματίζουν το χρόνο τους και να εργάζονται βάσει σχεδίου.
- Επιτρέπουν στους μαθητές να έχουν τον έλεγχο της δικής τους μάθησης, με την καθοδήγηση του δασκάλου.
- Δημιουργούν ευκαιρίες για τους μαθητές, έτσι ώστε να αλληλεπιδρούν ο ένας με τον άλλο και με διαφορετικούς ανθρώπους στην κοινωνία έξω από το σχολείο.
- Εξασκούν τους μαθητές στο να παρουσιάζουν και να υπερασπίζονται τα ευρήματά τους και τις απόψεις τους δημόσια – γεγονός που συνιστά μια σημαντική δεξιότητα για την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

Τα πρότζεκτ έχουν ευδιάκριτα στάδια. Έμφαση σε όλη τη διαδικασία του πρότζεκτ δίνεται στο να μπορούν οι μαθητές να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τη μελέτη τους.

- **Το θέμα ή το πρόβλημα.** Αυτά μπορούν να προσδιοριστούν από το δάσκαλο και να παρουσιαστούν στην τάξη ως επιλογές, ή να επιλεχθούν απευθείας από την τάξη, για παράδειγμα, με καταιγισμό ιδεών (βλέπε σελίδα ...). Είναι καλό να υπάρχει άμεσο ερώτημα για ένα θέμα που ενδιαφέρει τους μαθητές. Για παράδειγμα «Στην πόλη μας συμπεριφερόμαστε καλά στους ξένους πρόσφυγες;» ή «Τι φοβούνται οι γονείς στην περιοχή μας περισσότερο σε σχέση με τα παιδιά τους και τα ναρκωτικά;» Η ερώτηση πρέπει να είναι συγκεκριμένη για να μην «χαθούν» οι μαθητές στο θέμα. Εναλλακτικά, η αφετηρία σας μπορεί να είναι μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή ο εξοπλισμός τον οποίο θέλετε οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν κατά τη διάρκεια του πρότζεκτ. Για παράδειγμα, ένα μαγνητόφωνο.
- **Προγραμματισμός.** Δάσκαλοι και μαθητές πρέπει να αποφασίσουν πότε θα ξεκινήσει το πρότζεκτ, πόσο χρόνο θα πάρει, τι πηγές θα χρησιμοποιηθούν, πού μπορούν να βρεθούν, εάν οι μαθητές θα δουλέψουν μόνοι τους ή σε ομάδες, στο ίδιο θέμα ή σε διαφορετικά θέματα, και λοιπά. Μαθητές οι οποίοι δεν είναι συνηθισμένοι

στο να κάνουν έρευνα, μπορεί να το βρουν ευκολότερο να εργαστούν σε ομάδες. Είναι πολύ σημαντικό να συζητηθεί σ' αυτή τη φάση πώς θα ολοκληρωθεί το πρότζεκτ (δείτε παρακάτω για περισσότερες ιδέες γι' αυτό).

- **Έρευνα / δράση.** Η εργασία με πρότζεκτ βοηθά να αναπτυχθούν πολλές δεξιότητες πολύ γρήγορα.. Για παράδειγμα, ένα διερευνητικό πρότζεκτ για την υγειονομική περίθαλψη της περιοχής μπορεί να περιλαμβάνει επισκέψεις, συνεντεύξεις, ανάγνωση διαφόρων κειμένων, λήψη φωτογραφιών, συλλογή στατιστικών στοιχείων και ανάλυση δεδομένων. Ένα δημιουργικό πρότζεκτ μπορεί να περιλαμβάνει τεχνικές γνώσεις, όπως το χειρισμό της βιντεοκάμερας, και καλλιτεχνικές δεξιότητες, όπως την κατασκευή πανό. Τα καλύτερα πρότζεκτ συνδυάζουν ακαδημαϊκές [γνωστικές], κοινωνικές και δημιουργικές δεξιότητες για να συμπεριληφθούν όλες οι δεξιότητες των μαθητών. Ο δάσκαλος μπορεί να βοηθήσει σ' αυτή τη φάση απαντώντας σε ερωτήσεις ή δίνοντας συμβουλές, αλλά οι μαθητές είναι υπεύθυνοι για την τέλεση της εργασίας.
- **Το προϊόν.** Αυτό μπορεί να είναι μια έκθεση, μια ταινία, μια έκθεση, μια κασέτα ήχου, μια διάλεξη, μια ζωγραφιά, ένα ποίημα... Είναι καλή ιδέα το προϊόν να μην καταγράφει μόνο τις διαπιστώσεις των μαθητών για το θέμα που μελετάται. Παραδείγματος χάριν, οι μαθητές που κάνουν μια εκστρατεία με αφίσες για την κατάχρηση οινόπνευματων ποτών στην πόλη τους, θα μπορούσαν να τραβήξουν φωτογραφίες τους καθώς εργάζονται και να γράψουν πώς επέλεξαν και δημιούργησαν τα σχέδιά τους.
Το αποτέλεσμα της δουλειάς τους μπορεί να παρουσιαστεί στην τάξη ή σε ένα ευρύτερο ακροατήριο. Για παράδειγμα, ένα πρότζεκτ για τη φτώχεια στην περιοχή σας μπορεί να ενδιαφέρει την τοπική εφημερίδα ή οι τοπικές αρχές ίσως επιθυμούν να γνωρίζουν τα αποτελέσματα ενός πρότζεκτ για την περιβαλλοντική καταστροφή.
- **Βαθμολόγηση.** Επειδή τα πρότζεκτ είναι συχνά διεπιστημονικά, μπορεί να χρειαστεί να τα αξιολογήσουν πολλοί δάσκαλοι. Η βαθμολόγηση πρέπει να απεικονίζει τις διαφορετικές δεξιότητες, οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί για την ολοκλήρωση του πρότζεκτ, και δεν πρέπει να εστιάζει μόνο στα ακαδημαϊκά κριτήρια.

«Σύντομο διάλειμμα»

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Μπορούμε να κάνουμε ένα «σύντομο διάλειμμα» για να αλλάξουμε το ρυθμό του μαθήματος. Για παράδειγμα, μετά από μια μακρά παρουσίαση από το δάσκαλο. Είναι μια ευκαιρία να μιλήσουν οι μαθητές ανά ζεύγη ή τριάδες.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

Πείτε στους μαθητές ότι για πέντε λεπτά μπορούν να αντιδράσουν σε αυτά που μόλις έχουν ειπωθεί ή παρουσιαστεί. Μπορούν να πουν πώς αισθάνονται, τι σκέφτονται ή να υποβάλουν ο ένας στον άλλο ερωτήσεις για όσα δεν κατάλαβαν. Μετά από τη συζήτηση αυτή ο δάσκαλος μπορεί να ζητήσει από τις ομάδες ή τα ζευγάρια να μοιραστούν τις ιδέες ή ερωτήσεις τους με την υπόλοιπη τάξη.

Ζωγραφική

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Η ζωγραφική μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην τάξη προκειμένου να αναπτυχθούν οι δεξιότητες παρατήρησης και συνεργασίας, η φαντασία, τα αισθήματα ενσυναίσθησης για τα άτομα που παρουσιάζονται στις εικόνες ή για να γνωρίσουν οι μαθητές ο ένας τον άλλο. Η ζωγραφική είναι χρήσιμη για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επειδή η εργασία των παιδιών μπορεί να εκτεθεί στο σχολείο για να μεταδοθούν και στους άλλους μαθητές οι αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μερικές ιδέες για την αξιοποίηση σχεδίων δίνονται παρακάτω.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Συλλέξτε εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια με διαφορετικά θέματα από εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία...
- Ζητήστε από τους μαθητές να εργαστούν ανά ζεύγη. Δώστε σε κάθε μαθητή μια εικόνα και μερικά υλικά ζωγραφικής. Πείτε στους μαθητές να μην δείξουν την εικόνα στο συνεργάτη τους.
- Κάθε μαθήτρια/μαθητής περιγράφει την εικόνα της/του σε ένα συνεργάτη, ο οποίος πρέπει να τη ζωγραφίσει βασιζόμενος μόνο στην περιγραφή. Μετά από δέκα λεπτά, το ζευγάρι αντιστρέφει τους ρόλους. Λόγω του χρονικού ορίου, τα σχέδια θα είναι αρκετά απλά. Το σημαντικό πράγμα είναι η περιγραφή, όχι το σχέδιο.

Οι μαθητές έπειτα παίρνουν το σχέδιο με τη σειρά για να συγκρίνουν τις ζωγραφίες τους με τις αρχικές εικόνες. Ρωτήστε τους εάν δεν συμπεριλήφθηκε κάτι σημαντικό; Τι; Γιατί;

Η

- Με μια νέα τάξη, ζητήστε από κάθε μαθητή να ζωγραφίσει το διπλανό του, ενώ συγχρόνως του υποβάλλει ερωτήσεις για τον ίδιο, όπως:
 - Ποια είναι τα αγαπημένα σου πράγματα;
 - Πού θα ήθελες να ταξιδέψεις;
 - Ποιο είναι το όνειρό σου;
- Ζητήστε από κάθε μαθητή να ζωγραφίσει κάτι για να αντιπροσωπεύσει τις απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις γύρω από το πορτραίτο του διπλανού του. (Για μια απλούστερη εκδοχή αυτής της δραστηριότητας, ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν το όνομα της/του διπλανής/ού τους, αντί να την/τον ζωγραφίσουν. Η υπόλοιπη δραστηριότητα παραμένει η ίδια.)

Σε ένα μάθημα καλλιτεχνικών, μπορούν να υπάρξουν ευκαιρίες για να δημιουργηθούν αφίσες ή έργα τα οποία εκφράζουν ενδιαφέρον ή δέσμευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα (βλέπε στο κεφάλαιο **Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης στο Τρίτο Μέρος**).

Εικόνες και Φωτογραφίες

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Επειδή οι εικόνες ή οι φωτογραφίες φαίνονται ίδιες σε όλους τους θεατές, αλλά στην πραγματικότητα ερμηνεύονται από τον καθένα διαφορετικά, μπορούν να δείξουν στους μαθητές πώς ο καθένας από εμάς βλέπει τα πράγματα διαφορετικά.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Αναθέστε στους μαθητές να παρατηρήσουν μια εικόνα ανά ζεύγη. Δώστε στα ζευγάρια πέντε λεπτά για να καταγράψουν όλες τις ερωτήσεις που έχουν σχετικά με αυτή. Ζητήστε τους να επιλέξουν τις τέσσερις σημαντικότερες ερωτήσεις. Η εικόνα θα μπορούσε να αφορά ένα θέμα το οποίο εσείς ή ένας άλλος δάσκαλος διδάσκει.
- Τώρα ζητήστε από κάθε ζευγάρι να δείξει την εικόνα τους και τις τέσσερες σημαντικότερες ερωτήσεις τους στο γειτονικό τους ζευγάρι. Δώστε τους δέκα λεπτά να δουλέψουν μαζί για να βρουν τις απαντήσεις σε όλες τις ερωτήσεις τους. Ζητήστε τους να κάνουν δύο λίστες:
 1. Ερωτήσεις στις οποίες δεν μπορούν να βρουν απάντηση.
 2. Ερωτήσεις με μια πιθανή απάντηση
- Για τις ερωτήσεις με μια πιθανή απάντηση είναι σημαντικό να σημειώσουν ΓΙΑΤΙ επέλεξαν αυτή την απάντηση. Για παράδειγμα εάν νομίζουν ότι ένα παιδί σε μία εικόνα είναι από μια χώρα του βορρά, ποιες ενδείξεις υπήρξαν στην εικόνα οι οποίες τους βοήθησαν να το συμπεράνουν αυτό;
- Αναρτήστε όλες τις εικόνες, τις ερωτήσεις και απαντήσεις. Ζητήστε από τους μαθητές να εξετάσουν την εικόνα, τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις όλων των άλλων και να κάνουν πρόσθετα σχόλια όπου είναι απαραίτητο. Αφήστε ένα χώρο όπου οι δάσκαλοι, οι γονείς ή άλλοι μαθητές μπορούν επίσης να σχολιάσουν και να συνεισφέρουν τις δικές τους ιδέες σχετικά με τις εικόνες.

(Βλέπε τα μέρη **Το παιχνίδι του ημερολογίου** (Τρίτο Μέρος) και **Δικαιώματα στις Ειδήσεις** (Τέταρτο Μέρος) για περισσότερες δραστηριότητες με φωτογραφίες).

Κινούμενα σχέδια και κόμιξ

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Τα κινούμενα σχέδια και τα κόμιξ επηρεάζουν πολύ τους νέους. Μπορούν να τους διασκεδάζουν και να τους ενημερώνουν ή να ενθαρρύνουν τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Για παράδειγμα, μπορείτε να προετοιμαστείτε για μια συζήτηση με θέμα τη βία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ζητώντας από τους μαθητές να μετρήσουν πόσα επεισόδια βίας εμφανίζονται στα κινούμενα σχέδια και τα κόμιξ σε μια εβδομάδα. Τα κινούμενα σχέδια που σκισάρονται από τους ίδιους τους μαθητές μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τη μεταβίβαση των ζητημάτων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο υπόλοιπο σχολείο.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Πάρτε κινούμενα σχέδια / κόμιξ από εφημερίδες, περιοδικά, κόμιξ και διαφημίσεις που να έχουν ως θέμα το θέμα που είναι υπό μελέτη. Για παράδειγμα, βία, έλλειψη ανοχής ή ρατσισμός. Ζητήστε από τους μαθητές να τα συζητήσουν κατά ομάδες. Κατόπιν ρωτήστε:
 - Ποια είναι η πρώτη συναισθηματική σας αντίδραση;
 - Ποιο είναι το μήνυμα του κινούμενου σχεδίου ή της ιστορίας του κόμιξ;
 - Οι εικόνες μπορούν να αφηγηθούν αποτελεσματικά την ιστορία, να εκφράσουν μια άποψη, να κάνουν τους ανθρώπους να σκεφτούν συγκεκριμένα ζητήματα;
 - Κριτικάρει μια ιδέα ή μια ομάδα ανθρώπων;
 - Περιλαμβάνει στερεότυπα ή προκαταλήψεις για μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων όπως γυναίκες, εθνοτικές ομάδες, πρόσφυγες, ανθρώπους με ειδικές ανάγκες;
 - Είναι σοβαρό, χιουμοριστικό ή ειρωνικό; Πώς αυτό συμβάλλει στο μήνυμα;

Η

- Ζητήστε από τους μαθητές να επιλέξουν ένα ζήτημα που να αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και να κάνουν ένα κόμιξ με βάση το θέμα αυτό. Ζητήστε τους να προσπαθήσουν να παρουσιάσουν αυτό το θέμα όσο πιο καλά μπορούν, έτσι ώστε οι εικόνες θα κάνουν τους ανθρώπους να σκεφτούν τα συγκεκριμένα ζητήματα [οι εικόνες να βοηθήσουν τα άτομα που θα παρακολουθήσουν την παρουσίαση να προβληματιστούν για τα συγκεκριμένα ζητήματα].
- Παρουσιάστε τα αποτελέσματα.

Βίντεο

Οργανώσεις όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Διεθνής Αμνηστία έχουν παράγει βιντεοκασέτες για χρήση στη σχολική τάξη (βλέπε Έκτο Μέρος). Αποσπάσματα των ειδήσεων της τηλεόρασης και ντοκιμαντέρ μπορούν εξίσου να είναι χρήσιμα. Παρατίθενται μερικές προτάσεις που πρέπει να θυμάστε όταν χρησιμοποιείτε βιντεοκασέτες :

Εάν οι μαθητές επεξεργάζονται τις πληροφορίες που λαμβάνουν από τις βιντεοκασέτες είναι πιθανότερο να τις θυμούνται μετά. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους για να γράψουν ένα ημερολόγιο από την οπτική γωνία ενός χαρακτήρα που είδαν στο βίντεο, ή να χρησιμοποιήσουν τη βιντεοκασέτα ως βάση για μια συζήτηση. Δείτε τις άλλες μεθόδους διδασκαλίας σε αυτό το Μέρος του εγχειριδίου για να πάρετε ιδέες.

Εφημερίδες

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διάδοση των πληροφοριών σε μια δημοκρατική κοινωνία. Ωστόσο μερικές φορές οι ειδήσεις είναι

υποκειμενικές και είναι γεμάτες από στερεότυπα και προκαταλήψεις. Με το να προσδιορίζουν και να αναλύουν την προκατάληψη στις εφημερίδες οι μαθητές μαθαίνουν να την αναγνωρίζουν και να την καταπολεμούν σε καταστάσεις της καθημερινότητας. Αυτή η δραστηριότητα βελτιώνει επίσης τις επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

Επιλέξτε ένα επίκαιρο ζήτημα των δικαιωμάτων το οποίο τυγχάνει ευρείας κάλυψης από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στη χώρα σας, για παράδειγμα, η μεταχείριση των μειονοτήτων.

Εναλλακτικά, επιλέξτε μια «τάση» που χαρακτηρίζει αρκετές διαφορετικές ιστορίες, όπως η αδιαλλαξία.

- Χωρίστε την τάξη σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων.
- Δώστε σε κάθε ομάδα τουλάχιστον μια ιστορία από τις τοπικές εφημερίδες σχετικά με το επιλεγμένο θέμα. Εάν είναι απαραίτητο, το ίδιο δημοσίευμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλες τις ομάδες. Δημοσιεύματα από διαφορετικές εφημερίδες για το ίδιο γεγονός είναι καλά για σύγκριση.
- Ζητήστε από κάθε ομάδα να συζητήσει μερικά ζητήματα από τον ακόλουθο κατάλογο. Επιλέξτε ερωτήσεις ταιριαστές με τα δημοσιεύματα που χρησιμοποιούνται ή επινοήστε άλλες :
 - Ο τίτλος του δημοσιεύματος φανερώνει την άποψη του συντάκτη του σχετικά με το ζήτημα;
 - Ποια είναι η πρώτη εντύπωση σας για την κατάσταση που περιγράφεται; Φαίνεται να είναι κάποιος ένοχος; Αν ναι, ποιος;
 - Στρέφονται άμεσες κατηγορίες εναντίον κάποιων; Αν ναι, απαριθμήστε τις κατηγορίες αυτές.
 - Προσφέρεται οποιαδήποτε απόδειξη υπέρ των ισχυρισμών;
 - Πόσο μέρος του δημοσιεύματος επικρίνει κάποιον;
 - Πόσο μέρος υποστηρίζει ή υπεραμύνεται κάποιων;
 - Υπάρχουν καθόλου άμεσα αποσπάσματα από ανθρώπους που επικρίνονται;
 - Ποιες λέξεις νομίζετε ότι επηρεάζουν περισσότερο τη γενική εντύπωση που σας αφήνει δημοσίευμα;
 - Ποιες εντυπώσεις, ενδεχομένως, δίνουν οι απόψεις απλών ανθρώπων σχετικά με το ζήτημα;
 - Ποια η στάση των ανθρώπων στην εξουσία; Για παράδειγμα κοινωνικών λειτουργών, της αστυνομίας, ανώτερων υπαλλήλων και άλλων.
- Αυτό το είδος ανάλυσης μπορεί να ακολουθηθεί από διάφορες δραστηριότητες. Για παράδειγμα από μια εκτενέστερη συζήτηση, από τη σύνταξη άρθρων από τους μαθητές ή από τη σύγκριση της κάλυψης ενός ζητήματος από την εφημερίδα και από την τηλεόραση/ ραδιόφωνο.
- Θα μπορούσατε επίσης να ζητήσετε από τους μαθητές να φέρουν ενδιαφέροντα άρθρα ή ιστορίες που έχουν βρει στις εφημερίδες. Έτσι, μπορεί να γίνει μια συλλογή όλης της τάξης, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τις συζητήσεις της τάξης. Οι γονείς μπορούν να εμπλακούν βοηθώντας τους μαθητές να προσδιορίσουν άρθρα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

Συνέντευξη

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Κατά τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μπορούμε να ψάξουμε να βρούμε σε βιβλία το γράμμα του νόμου, αλλά για να βρούμε συγκεκριμένα παραδείγματα δικαιωμάτων στην πράξη μπορούμε να κοιτάξουμε τριγύρω μας στις δικές μας κοινωνίες. Για παράδειγμα, εάν η τάξη μελετά τα δικαιώματα του παιδιού, οι γονείς τους και οι γιαγιάδες και παππούδες τους θα είναι μια σημαντική πηγή πληροφοριών για το πώς οι ζωές των παιδιών έχουν αλλάξει με την πάροδο των χρόνων.

Οι συνεντεύξεις είναι ένας καλός τρόπος για να «μεταφερθεί» η ευρύτερη κοινωνία στο σχολείο, για να συνδεθεί η μελέτη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την πραγματική ζωή και επίσης για να βελτιωθούν οι δεξιότητες των μαθητών στην αντιμετώπιση διάφορων ανθρώπων.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

Δείτε την ενότητα **Μεγάλοι άνθρωποι – μικροί άνθρωποι** στο **Τρίτο Μέρος** για ένα παράδειγμα συνέντευξης τάξης.

Λεκτικός συνειρμός

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Αυτή η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί με μια τάξη στην αρχή ενός θέματος, για να ανακαλύψει ο δάσκαλος πόσα ξέρουν ήδη τα παιδιά γι' αυτό το θέμα, και στο τέλος για να ανακαλύψουν πόσα έμαθαν.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Πάρτε μια λέξη κλειδί σχετική με το προς συζήτηση ζήτημα.
- Ζητήστε από τους μαθητές να σημειώσουν γρήγορα άλλες λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό όταν ακούνε αυτή τη λέξη. Αυτή είναι μια πολύ σύντομη άσκηση, ένα λεπτό ή δύο αρκούν.
- Καταστήστε σαφές ότι είναι αποδεκτό να μην γράψουν τίποτα απολύτως. Το αποτέλεσμα είναι ένα «στιγμιότυπο» όλων των λέξεων που οι μαθητές συνδέουν με την αρχική λέξη.
- Για να αξιολογήσετε τη διαδικασία μάθησης, μπορείτε να συγκρίνετε τα αποτελέσματα «πριν» και «μετά». Αυτό μπορεί να σας βοηθήσει να αξιολογήσετε τη διδασκαλία σας, και οι μαθητές σας μπορούν να διαπιστώσουν την πρόοδο που σημειώνουν.
- Εναλλακτικά, στο τέλος ενός θέματος, ζητήστε από κάθε μαθητή να πει με μια λέξη τι σκέφτεται ή τι αισθάνεται σχετικά με το θέμα. Ή ζητήστε να σας πει ο καθένας μια λέξη που να σχετίζεται με το θέμα. Ρωτήστε τα παιδιά με τη σειρά συγκεντρώνοντας λέξεις. Ζητήστε από έναν ή δύο μαθητές να κάνουν μια λίστα με αυτές τις λέξεις.

Αναδημιουργία πληροφοριών

Τι είναι αυτή η μέθοδος και γιατί να εφαρμοστεί;

Ένας καλός τρόπος για να αφομοιώσετε και να κατανοήσετε πληροφορίες είναι να τις αναδημιουργήσετε σε μια άλλη μορφή. Για παράδειγμα, να ακούσετε μια ιστορία και στη συνέχεια να τη διηγηθείτε με εικόνες. Οι μαθητές θα πρέπει να προσδιορίσουν το σημαντικότερο μέρος των πληροφοριών και να αποφασίσουν πώς να τις αναδημιουργήσουν. Ο μαθητής πρέπει να αποφασίσει, «Θα το κάνω έτσι επειδή...».

Αυτή η τεχνική βοηθά την ανάπτυξη της φαντασίας, καθώς επίσης και των δεξιοτήτων παρατήρησης, επιλογής και συλλογισμού.

Πώς μπορεί να εφαρμοστεί:

- Με τους μαθητές, επιλέξτε μια πηγή όπως μια ιστορία, μία εικόνα, ένα ποίημα, ένα κινούμενο σχέδιο ή ένα φιλμ. Για παράδειγμα, εάν η τάξη μελετά το δικαίωμα κάποιου να είναι μαζί με την οικογένειά του, μπορεί να χρησιμοποιήσει μια εικόνα ενός παιδιού προσφύγων.
- Οι μαθητές διαβάζουν, εξετάζουν ή ακούνε προσεκτικά την αρχική εκδοχή.
- Αποφασίζουν ποια μέρη της ιστορίας θα μεταφέρουν στο νέο μέσο, και εξηγούν τις επιλογές τους. Εάν χρησιμοποιήσετε εικόνα, θα πρέπει να φανταστούν την ιστορία που περιγράφει η εικόνα.
- Εάν θέλουν να προσθέσουν πράγματα που δεν υπήρχαν στο αρχικό, χρειάζεται να εξηγήσουν το λόγο.
- Οι μαθητές παράγουν τη νέα εκδοχή.

Ιδέες για μέσα αναδημιουργίας [αναδημιουργία μέσων]

- Ένα «ραδιοφωνικό θεατρικό έργο», ηχογραφημένο σε κασέτα.
- Ένα διήγημα.
- Μια ιστορία σε μορφή κόμιξ.
- Ένα αφηγηματικό ποίημα.
- Μια ιστορία που θα αφηγηθούν στους συμμαθητές τους ή σε όλο το σχολείο.
- Μια έκθεση στην τάξη.

Πώς να σχεδιάσετε τις δικές σας διδακτικές δραστηριότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα;

Κάθε δραστηριότητα σε αυτό το εγχειρίδιο έχει προτάσεις που θα σας βοηθήσουν να την προσαρμόσετε στις δικές σας ανάγκες. Μπορείτε επίσης να σχεδιάσετε δικές σας εντελώς νέες δραστηριότητες, βασισμένες σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα σας. Ακολουθεί απλό υπόδειγμα που θα σας βοηθήσει να το κάνετε αυτό.

Πριν το διαβάσετε, κοιτάξτε πίσω στο «Τι είναι Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα» στη σελίδα ..., ιδιαίτερα στο διάγραμμα που παρουσιάζει τις δεξιότητες, τις γνώσεις, τις στάσεις και τη μεθοδολογία.

(Οι συμβουλές σε αυτή τη σελίδα είναι βασισμένες στις συζητήσεις με το Citizenship Foundation και στο δοκίμιο «Developing a lesson» της Felisa Tibbitts).

1. Επιλέξτε ένα γενικό αντικείμενο ή θέμα. Το θέμα θα μπορούσε να προέρχεται από ένα επίκαιρο γεγονός (όπως τις τοπικές εκλογές), ένα ζήτημα που σας ενδιαφέρει (ανοχή) ή ένα ζήτημα που είναι απαραίτητο στο επίσημο Πρόγραμμα Σπουδών.
2. Αποφασίστε ποιες **ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ**, **ΓΝΩΣΕΙΣ** και **ΣΤΑΣΕΙΣ** θέλετε οι μαθητές σας να αναπτύξουν γύρω από αυτό το θέμα. Καταγράψτε τις (δείτε τα κουτάκια στις σελίδες ... και ... για περισσότερες ιδέες σχετικά με τις δεξιότητες, τις στάσεις και τις γνώσεις).
3. Επιλέξτε τη **ΜΕΘΟΔΟ** διδασκαλίας σας ή τα υλικά πάνω στα οποία θέλετε να οργανώσετε το μάθημα. Αυτό μπορεί να βοηθήσει να εστιάσετε σε μια βασική δραστηριότητα, γύρω από την οποία το μάθημα θα οικοδομηθεί. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει συνήθεις δραστηριότητες, όπως την ανάγνωση κειμένων από τους μαθητές και την παρουσίαση των απόψεών τους σε συζητήσεις και εκθέσεις ή λιγότερο συμβατικές δραστηριότητες όπως ερευνητικά πρότζεκτ, τη χρήση εφημερίδων, την οργάνωση μιας συζήτησης με αντιπαράθεση επιχειρηματολογίας, ή τη δημιουργία ποιήματος.
4. Γράψτε σε περίληψη τα διαφορετικά στάδια τα οποία θα επιθυμούσατε να έχετε στο μάθημα. Οι περισσότερες δραστηριότητες σ' αυτό το εγχειρίδιο έχουν την ακόλουθη δομή:
 - προθέρμανση, άσκηση παρακίνησης (όπως ανοιχτές ερωτήσεις)
 - συγκεκριμένη εργασία ατομικά ή σε μικρές ομάδες.
 - συζήτηση ολόκληρης της ομάδας (στη συνέχεια παρουσίαση της εργασίας μιας μικρής ομάδας, εάν θεωρηθεί απαραίτητο)
 - τέλος και ακόλουθες αναθέσεις εργασιών

5. Τώρα σκεφτείτε τι προαπαιτούμενες γνώσεις χρειάζονται οι μαθητές. Επίσης, σκεφτείτε πώς θα αξιολογήσετε τη δραστηριότητα (βλέπε σελίδα ... για περισσότερα σχετικά με την αξιολόγηση). Θυμηθείτε να υπολογίσετε το χρόνο για κάθε μέρος της δραστηριότητας.
6. Τώρα επιστρέψτε στον αρχικό κατάλογο με τους στόχους που είχατε θέσει. Τους έχετε καλύψει όλους κατά την προετοιμασία σας; Φροντίστε να τηρήσετε ισορροπία ανάμεσα στη συζήτηση, τη σκέψη και τη δράση στην τάξη.

Δειγματικό μάθημα στη δημιουργία στερεοτύπων

Σκοποί / Μαθησιακά Σημεία:

(Σημείωση: μπορείτε να σκεφτείτε γι' αυτούς τους στόχους ως δεξιότητες, γνώσεις και στάσεις, εάν θέλετε – βλέπε στην ενότητα **Τι είναι Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα** στο **Πρώτο Μέρος**).

- Οι μαθητές θα κάνουν τη διάκριση μεταξύ γενικεύσεων και στερεοτύπων.
- Οι μαθητές θα βρουν παραδείγματα στερεοτύπων από τα μέσα ενημέρωσης της περιοχής τους
- Οι μαθητές θα αναπτύξουν ευαισθησίες για εκείνες τις ομάδες που καθίστανται στερεότυπα.

Τι θα χρειαστείτε:

- Πίνακας ή μεγάλα φύλλα χαρτιού
- Εφημερίδες και περιοδικά

Χρόνος:

45 λεπτά

Πώς να εφαρμοστεί:

- Εισαγωγή (10 λεπτά)
Ο δάσκαλος γράφει στον πίνακα ορισμένες κατηγορίες ανθρώπων (ηλικιωμένοι, κορίτσια, αγόρια, ανάπηροι) και ζητά από τους μαθητές να προτείνουν περιγραφικές λέξεις που χαρακτηρίζουν αυτές τις ομάδες. Γράφει τις λέξεις στον πίνακα.
Ο δάσκαλος συνοψίζει αυτές τις απόψεις, ψάχνοντας για κοινά σημεία ανάμεσα στις κατηγορίες και αποφασίζει μαζί με τους μαθητές αν τα χαρακτηριστικά που αποδίδονται είναι θετικά, αρνητικά ή ουδέτερα.
Στη συνέχεια κάνει τη διάκριση μεταξύ γενίκευσης και στερεότυπου και ρωτά τους μαθητές :
«Πώς νομίζετε ότι αποκτήσατε αυτές τις απόψεις;»
«Από την εμπειρία σας, ή από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ή από την οικογένεια και τους φίλους;»
- Ομαδική εργασία (10 λεπτά).
Ο δάσκαλος ζητά από τους μαθητές να χωριστούν σε ομάδες των πέντε ή των έξι. Κάθε ομάδα μπορεί να πάρει μια εφημερίδα και ένα περιοδικό, ή οι ομάδες μπορούν να μελετήσουν διαφορετικά μέσα ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένων δημοφιλών τηλεοπτικών προγραμμάτων ή βιβλίων. Οι μαθητές εξετάζουν λεπτομερώς τα υλικά,

ψάχνοντας απεικονίσεις ορισμένων ομάδων - σε μορφή κειμένου και σε εικόνες. Οι ομάδες μπορούν να είναι ομάδες που χρησιμοποιήθηκαν στην αρχή της εισαγωγής, καθώς επίσης και άλλες ομάδες που είναι γνωστό ότι υφίστανται διακρίσεις στην κοινωνία μας. Τα στερεότυπα μπορεί να είναι θετικά, αρνητικά ή ουδέτερα.

- Οι ομάδες κάνουν τις παρουσιάσεις τους στην τάξη (10 λεπτά)
Ζητήστε από την τάξη συνολικά να απαντήσει τις ακόλουθες ερωτήσεις:
«Τι ομοιότητες βρήκατε μεταξύ των ομάδων που αποτελούσαν θετικά στερεότυπα;»
«Τι ομοιότητες βρήκατε μεταξύ των ομάδων που αποτελούσαν αρνητικά στερεότυπα;»
Ο δάσκαλος μπορεί να αξιοποιήσει την ευκαιρία να επισημάνει ότι:
 - Οι γενικεύσεις για ορισμένες ομάδες είναι αρνητικές, και μπορούν να καλούνται προκαταλήψεις.
 - Οι αρνητικές γενικεύσεις για ολόκληρες ομάδες ανθρώπων συχνά δεν βασίζονται στην πραγματική, προσωπική επαφή με την ομάδα.
- Συμπέρασμα (5 λεπτά)
«Από πού προέρχονται αυτά τα στερεότυπα;»
«Ποια συμπεράσματα μπορούν να συναχθούν για τις γενικεύσεις και τα στερεότυπα, βάσει αυτής της δραστηριότητας;»
(Για παράδειγμα, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι γενικεύσεις και τα στερεότυπα εμπεριέχονται σε πολλά σημεία της κουλτούρας μας, στα μέσα μαζικής επικοινωνίας, στις γνώμες φίλων και της οικογένειας. Συμπεραίνουμε επίσης ότι τα αρνητικά στερεότυπα βασίζονται στο φόβο και τα θετικά στο φθόνο.)
- Συνέχεια
Οι μαθητές μπορούν να γράψουν μια σύντομη έκθεση σχετικά με μια περίπτωση που θεώρησαν ότι αποτέλεσαν θετικό ή αρνητικό στερεότυπο. Αυτό πως τους έκανε να νιώσουν;
- Αξιολόγηση (βλέπε το κεφάλαιο **Αξιολόγηση του Εργαστηρίου σας Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα** στο Έκτο Μέρος για περισσότερα σχετικά με την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων σας με θέμα τη διδασκαλία ανθρωπίνων δικαιωμάτων).
Τα κριτήρια αξιολόγησης σας για αυτή τη δραστηριότητα μπορεί να είναι:
 - Πώς μεμονωμένοι μαθητές συνέβαλαν στη συζήτηση της τάξης
 - Πώς μεμονωμένοι μαθητές συμμετέχουν / συνεργάζονται στην ομαδική εργασία;
 - Αποτελέσματα ομαδικής εργασίας (βαθμός ομάδας)
 - Έκθεση
- Προσαρμόζοντας το μάθημά σας:
Να είστε κάπως ευέλικτοι στον τρόπο εκτέλεσης των δραστηριοτήτων σας. Μερικά μέρη ενός μαθήματος θα συναρπάσουν τους μαθητές περισσότερο από άλλα και μπορεί να εκπλαγείτε ανακαλύπτοντας ότι ορισμένες συζητήσεις ή στάδια της δραστηριότητας είναι ιδιαίτερα χρήσιμα στους μαθητές και επομένως απαιτούν περισσότερο χρόνο. Μια δραστηριότητα πρέπει να σχεδιαστεί σαν ένα «ακορντεόν» – και μεμονωμένα μέρη της να μπορούν να επεκταθούν ή να συμπυκνωθούν ανάλογα με την ανταπόκριση των μαθητών. Αφού δοκιμάσετε τη δραστηριότητα, κρατήστε σημειώσεις για σας έτσι ώστε να μπορείτε να κάνετε τις απαραίτητες ‘ρυθμίσεις’ την επόμενη φορά.

Αξιολόγηση των διδασκτικών δραστηριοτήτων σας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα

Ανάλογα με το πώς εισάγετε τη διδασκαλία για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο σχολείο, η αξιολόγηση μπορεί να είναι κάτι το οποίο είστε υποχρεωμένοι να κάνετε ή το οποίο θέλετε να κάνετε. Οποιοδήποτε και αν είναι το κίνητρο σας υπάρχουν πολλοί καλοί λόγοι για να προβείτε σε αξιολόγηση:

- Είναι μια ευκαιρία για να αποδείξετε στον εαυτό σας ότι οι προσπάθειές σας έχουν αποτελέσματα και είναι σημαντικές (ή να διαπιστώσετε γιατί δεν είναι αποτελεσματικές και πώς να τις αλλάξετε).
- Αποκτούν οι προσπάθειές σας αξιοπιστία σε σχέση με τις εκπαιδευτικές αρχές.
- Δίνει στα παιδιά την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τη δική τους πρόοδο.
- Μπορεί να είναι μέρος της διαδικασίας βελτίωσης της προσωπικής ευθύνης των μαθητών για τη μάθηση τους.

Παρακάτω υπάρχουν μερικές ιδέες για την αξιολόγηση στην τάξη. Για ιδέες σχετικά με την αξιολόγηση στα εργαστήρια, δείτε το κεφάλαιο **Αξιολόγηση του Εργαστηρίου σας Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Έκτο Μέρος**.

(Αυτές οι συμβουλές βασίζονται στο δοκίμιο «Lesson Evaluation in the Human Rights Classroom» της Felisa Tibbitts).

Οι μέθοδοι ακαδημαϊκής αξιολόγησης (όπως η βαθμολόγηση δοκιμίων ως προς την τεκμηρίωση και την ακρίβειά τους, αν και είναι χρήσιμες για την αξιολόγηση του ΓΝΩΣΤΙΚΟΥ μέρους της διδασκαλίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλέπετο κεφάλαιο **Τι είναι Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Πρώτο Μέρος**), δεν είναι τόσο χρήσιμες για την αξιολόγηση των **ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ** και των **ΣΤΑΣΕΩΝ**.

Επίσης, είναι σχετικά εύκολο να πάρει ο δάσκαλος στο σπίτι μια στοίβα από εκθέσεις για να τις βαθμολογήσει, αλλά είναι αρκετά δύσκολο να παρακολουθήσει την ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων σε μια πολυσχολη τάξη μαθητών ιδιαίτερα αν εργάζονται σε μικρές ομάδες. Αυτό έχει οδηγήσει τους εκπαιδευτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο να συνδυάσουν παραδοσιακές τεχνικές βαθμολόγησης με νέες τεχνικές αξιολόγησης που στόχο έχουν να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των δεξιοτήτων και των στάσεων στο πλαίσιο της διδασκαλίας τους.

Πώς μπορώ να αξιολογήσω δεξιότητες και στάσεις;

Η βαθμολόγηση δεξιοτήτων και των στάσεων γίνεται ευκολότερη (-ος) αν:

- έχετε σαφή κριτήρια και μέτρα (που έχετε συμφωνήσει με τους μαθητές κατά προτίμηση) βάσει των οποίων μπορείτε να αξιολογήσετε την επίδοση ενός μαθητή.
- ζητήσετε από τους μαθητές να αξιολογήσουν εποικοδομητικά ο ένας τη συμπεριφορά του άλλου.

Η εμπλοκή των μαθητών στην αξιολόγηση του εαυτού τους και των συμμαθητών τους έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι ενθαρρύνει τους μαθητές να αναλάβουν περισσότερη ευθύνη για τη συμπεριφορά τους. Ωστόσο, μερικοί δάσκαλοι μπορεί να ανησυχήσουν για το ενδεχόμενο οι αξιολογήσεις μαθητών και δασκάλου να είναι αντικρουόμενες. Σε αυτές τις περιστάσεις, οι διαφορές μπορούν να συζητηθούν και αν είναι απαραίτητο, να επαναπροσδιοριστούν οι διαδικασίες αξιολόγησης.

Είναι δυνατό να συνεργαστείτε με τους μαθητές, για παράδειγμα, με καταιγισμό ιδεών (βλέπε την ενότητα για τον **Καταιγισμό Ιδεών** στο **Δεύτερο Μέρος**) για να απαριθμήσετε τα κριτήρια ή τα μέτρα για τη συμμετοχική εργασία. Εδώ είναι ένα παράδειγμα ενός τέτοιου καταλόγου:

Δεξιότητες σε μικρή ομάδα εργασίας¹

Ο μαθητής:

- έχει στο νου του το σκοπό ή την εργασία
- συνεργάζεται με άλλα μέλη της ομάδας
- εργάζεται χωρίς να ενοχλεί τους άλλους
- φέρεται με αβρότητα σε όλα τα μέλη της ομάδας
- κάνει ένα σημαντικό μέρος της εργασίας
- συμβάλλει στη βελτίωση της ομαδικής εργασίας.

Είναι δυνατό να αξιολογηθούν οι στάσεις με τον ίδιο τρόπο. Για παράδειγμα:

Αξιολόγηση της «σκέψης χωρίς περιορισμούς»²

Ο μαθητής:

- σκέφτεται νέες ιδέες και δραστηριότητες
- δοκιμάζει νέους τρόπους χειρισμού καταστάσεων
- θέτει τα γεγονότα πριν από τα συναισθήματα στις συζητήσεις
- αλλάζει συμπεράσματα λαμβάνοντας υπόψη νέα στοιχεία
- βασίζει τις κρίσεις του στην αμεροληψία απέναντι στους άλλους
- εξετάζει όλες τις πλευρές ενός ζητήματος
- αναγνωρίζει στερεότυπα και προκαταλήψεις.

¹ Από Michaelis, John U.C (1988), *Social Studies for Children: A Guide to Basic Instruction*, 9th edition (Englewood Cliffs: Prentice Hall, σ. 388).

² Από Michaelis, John U.C (1988), *Social Studies for Children: A Guide to Basic Instruction*, 9th edition (Englewood Cliffs: Prentice Hall, σ. 388).

Για την αυτοαξιολόγηση, ένας παρόμοιος κατάλογος μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Για παράδειγμα:

Αξιολόγηση της ανάπτυξης αξιών³

Πώς βαθμολογείτε τον εαυτό σας ως προς στα χαρακτηριστικά που απαριθμούνται εδώ; (Α= πολύ καλός/-ή, Β= καλός/-ή, Γ= μέτριος/-ια, Δ= πολύ κακός/-ή)

- σέβομαι τους άλλους
- ενδιαφέρομαι για τους άλλους
- ακούω τους άλλους
- είμαι αφοσιωμένος /η σ' αυτό που κάνω
- είμαι ευαίσθητος/-η στις ανάγκες των άλλων
- κρίνω δίκαια τους άλλους
- συνεργάζομαι με τους άλλους
- σκέφτομαι προτού ενεργήσω
- είμαι τίμιος/-α
- βοηθώ τους άλλους
- παραδέχομαι τα λάθη μου

Τέλος, εδώ είναι ένα δείγμα τρόπου βαθμολόγησης ο οποίος περιλαμβάνει την αξιολόγηση της ομαδικής εργασίας, των συζητήσεων και των κοινών προτζεκτ, καθώς και των πιο παραδοσιακών ασκήσεων και τεστ:

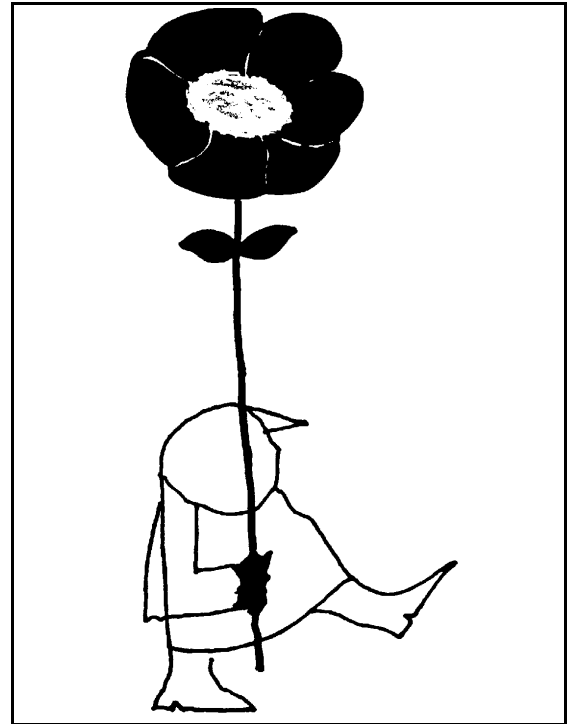
Δειγματικό σχέδιο βαθμολόγησης για ένα τρίμηνο (12 εβδομάδες)

- Βαθμοί για κάθε ομαδική δραστηριότητα (μια την εβδομάδα), βασίζονται:
 - στη συμμετοχή (ατομική ανάθεση – βαθμολογείται με βάση την αυτο-αξιολόγηση και την αξιολόγηση από τους άλλους μαθητές)
 - στο ομαδικό αποτέλεσμα (ομαδική ανάθεση – βαθμολογείται από το δάσκαλο).
- Γραπτά τεστ και εργασίες στο σπίτι (βαθμολογούνται από το δάσκαλο).
- Εργασία προτζεκτ (μια το τρίμηνο)
 - Υπολογίζεται ο σχεδιασμός, η εκτέλεση και η εκπαιδευτική αξία για το μαθητή (βαθμολογείται από το δάσκαλο, και από άλλους μαθητές βάσει της προφορικής παρουσιάσής της)
- Συμμετοχή και συμβολή σε συζητήσεις της τάξης (βαθμολογείται από το δάσκαλο και τους συμμαθητές).

Όπως με όλες τις πτυχές της Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, μόλις δοκιμάσετε αυτό το είδος βαθμολόγησης θα έχετε τις δικές σας ιδέες για το πώς να το εφαρμόσετε με τη δική σας τάξη- αυτές οι σελίδες δίνουν το έναυσμα για τις δικές σας σκέψεις.

³ Από Michaelis, John U.C (1988), *Social Studies for Children: A Guide to Basic Instruction*, 9th edition (Englewood Cliffs: Prentice Hall, σ. 377).

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Βάζοντας μπρος - εισαγωγικές δραστηριότητες
- Εσύ και εγώ – δραστηριότητες για την διαφορετικότητα.
- Ποιος, εγώ; - δραστηριότητες για την υπευθυνότητα
- Δικαιώματα ζωής – δραστηριότητες για την οικουμενικότητα των δικαιωμάτων
- Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη
- Τα δικαιώματά μου / Τα δικαιώματά σου – δραστηριότητες σχετικά με καταστάσεις όπου τα δικαιώματα συγκρούονται.
- Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης

«Δεν διδάσκω τους μαθητές μου τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους - αυτοί με διδάσκουν!»

Ένας Μολδοβός δάσκαλος

Οδηγός για τις δραστηριότητες:

Για να κάνουμε τις δραστηριότητες πιο εύκολες στη χρήση, σε αυτό το μέρος του εγχειριδίου όλες έχουν την ίδια μορφή.

Τίτλος

Σκοπός:

Αυτό το μέρος καθώς και η σύντομη εισαγωγή σε κάθε ομάδα δραστηριοτήτων, σας εξηγεί γιατί είναι χρήσιμες.

Μαθησιακά σημεία:

Είναι οι βασικές έννοιες που περιλαμβάνονται στις δραστηριότητες. Να τις έχετε στο μυαλό σας καθώς θα εκτελείτε τη δραστηριότητα.

Τι χρειάζεστε:

Σας λέει τι είδους εξοπλισμό θα χρειαστείτε και τι θα προετοιμάσετε πριν το μάθημα

Χρόνος:

Οι χρόνοι που εμφανίζονται σας ενημερώνουν σχετικά με το πόσος χρόνος περίπου θα χρειαστεί για κάθε δραστηριότητα και κάθε συζήτηση που θα προκύψει

Πώς να εφαρμοστεί:

Αυτό το μέρος επεξηγεί τη δραστηριότητα βήμα προς βήμα. Όπου χρησιμοποιούνται ειδικές μέθοδοι, αυτές εξηγούνται στο Δεύτερο Μέρος αυτού του εγχειριδίου.

Ερωτήσεις:

Οι περισσότερες δραστηριότητες είναι ανοιχτές ερωτήσεις και συζητήσεις που στόχο έχουν να βοηθήσουν τους μαθητές να σκεφτούν τα θέματα που προκύπτουν από τη δραστηριότητα. Συμβουλές σχετικά με τη χρήση ανοιχτών ερωτήσεων και συζητήσεων υπάρχουν στο Δεύτερο Μέρος αυτού του εγχειριδίου.

Επιλογές:

Αυτές είναι προτάσεις για περισσότερη ενασχόληση με ένα θέμα. Ορισμένες δραστηριότητες περιέχουν ιδέες για την αξιοποίησή τους με μια άλλη ηλικιακή ομάδα. Άλλες περιέχουν ιδέες για δραστηριότητες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Πληροφορίες/Παραδείγματα/Κάρτες Παιχνιδιού:

Ορισμένες δραστηριότητες έχουν επιπρόσθετα μέρη. Για να μην παραλείψετε τίποτα, διαβάστε όλη τη δραστηριότητα προτού την επιχειρήσετε, και ελέγξε ότι έχετε βρει όλα τα στοιχεία που περιέχονται στη στήλη «Τι θα χρειαστείτε».

Βάζοντας μπρος – εισαγωγικές δραστηριότητες

Καθώς ορισμένες από τις δραστηριότητες σε αυτό το μέρος του εγχειριδίου αναφέρονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, υπάρχει μια δραστηριότητα το «Κυνήγι Θησαυρού» που στόχο έχει να βοηθήσει τους μαθητές σας να εξοικειωθούν με τους όρους. Η δραστηριότητα Σύντομο Κουίζ» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ελέγξει τις γνώσεις των παιδιών σας σχετικά με τα δικαιώματα. Αυτές οι δραστηριότητες συνεχίζονται για μεγαλύτερα παιδιά στο **Τέταρτο Μέρος**.

Σύντομο Κουίζ

(Βασίζεται σε μια δραστηριότητα του David Shiman)

Σκοπός: Αυτό το κουίζ είναι χρήσιμο σε οποιαδήποτε φάση διδασκαλίας περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αν τα παιδιά δεν έχουν μελετήσει ποτέ πριν τα ανθρώπινα δικαιώματα, αυτός είναι ένας τρόπος για να μπορέσουμε να ανακαλύψουμε πόσα ήδη γνωρίζουν. Στη συνέχεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ελέγξουμε πόσο βελτιώνονται οι γνώσεις τους με το χρόνο. Είναι επίσης πολύ χρήσιμο για να ανακαλύψουμε τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και ανησυχίες των παιδιών σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μαθησιακά σημεία:

- Ήδη γνωρίζουμε πολλά για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Ορισμένες φορές, δεν υπάρχουν σωστές απαντήσεις όταν συζητάμε για δικαιώματα.

Τι χρειάζεστε: Ερωτήσεις του κουίζ.

Χρόνος: Μια ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Πριν από το μάθημα, γράψτε τις ερωτήσεις σε ένα χαρτί ή στον πίνακα, ή όταν φτάσουν οι μαθητές, εκφωνήστε δυνατά τις ερωτήσεις και ζητήστε από τα παιδιά να τις γράψουν, χωρίς να τις απαντήσουν.
- Τώρα, ζητήστε από τα παιδιά να περάσουν από θρανίο σε θρανίο για δέκα λεπτά, κάνοντας σε κάθε παιδί και μια διαφορετική ερώτηση του κουίζ. Το παιδί που απαντά μια ερώτηση θα πρέπει να υπογράφει δίπλα στην απάντησή του. Έτσι, τα παιδιά μοιράζονται τις γνώσεις που ήδη έχουν σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μπορείτε εναλλακτικά, να ζητήσετε από τα παιδιά να απαντήσουν τις ερωτήσεις μόνοι τους.
- Ξαναδιαβάστε τις ερωτήσεις, ζητώντας από τα παιδιά να σας δώσουν τις απαντήσεις τους. Γράψτε τις στον πίνακα. Ενδεχομένως να υπάρχουν πολλές απαντήσεις για μια ερώτηση. Ενθαρρύνετε τα παιδιά να εξηγούν τις απαντήσεις τους καθώς τις γράφετε

(στο σημείο αυτό ίσως είναι χρήσιμες οι συμβουλές σχετικά με το πώς να διατυπώνετε ερωτήσεις στην ενότητα **Υποβολή Ερωτήσεων** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος**).

- Τα παιδιά πιθανόν να μην είναι σε θέση να απαντήσουν σε όλες τις ερωτήσεις. Επίσης, οι απαντήσεις τους ίσως είναι ανακριβείς. Για παράδειγμα, ίσως να μην γνωρίζουν ότι βασανιστήρια γίνονται και σε δυτικές δημοκρατίες. Να θυμάστε ότι ο σκοπός του κουίζ είναι να θέσει το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όχι να αποσπάσει «σωστές» απαντήσεις.
- Ερωτήματα που εγείρουν ιδιαιτέρως σημαντικά ζητήματα μπορεί να αποτελέσουν τη βάση μελλοντικών συζητήσεων. Για βοήθεια σχετικά με συζητήσεις που αφορούν δικαιώματα, βλέπε στην ενότητα **Συζήτηση Όλης της Τάξης** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος**.
- Αν δεν έχετε αρκετό χρόνο, επιλέξτε αντίθετα λίγες ερωτήσεις, επικεντρώνοντας την προσοχή σας σε όσες σχετίζονται περισσότερο με τα παιδιά.

Ερωτήσεις του κουίζ:

Μπορείτε να σκεφτείτε....

- Ένα ανθρώπινο δικαίωμα;
- Μια χώρα όπου παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα;
- Ένα έγγραφο που διακηρύσσει τα ανθρώπινα δικαιώματα;
- Μια ομάδα που δέχθηκε διώξεις στο παρελθόν;
- Μια χώρα όπου οι άνθρωποι δεν απολαμβάνουν δικαιώματα εξαιτίας της φυλής τους;
- Μια χώρα όπου οι άνθρωποι δεν απολαμβάνουν δικαιώματα εξαιτίας της θρησκείας τους;
- Μια χώρα όπου τα δικαιώματα διαφορετικών ομάδων συγκρούονται;
- Μια οργάνωση που μάχεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα;
- Μια ταινία ή βιβλίο σχετικά με δικαιώματα;
- Μια χώρα όπου οι άνθρωποι βασανίζονται;
- Μια χώρα όπου η κατάσταση σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα έχει βελτιωθεί;
- Μια χώρα όπου οι άνθρωποι δεν έχουν το δικαίωμα να μεταναστεύσουν;
- Ένα δικαίωμα που στερείσαι στο σχολείο;
- Ένα άτομο που μάχεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα;
- Ένα δικαίωμα που ενίοτε στερούνται οι γυναίκες;
- Ένα δικαίωμα που όλα τα παιδιά θα πρέπει να έχουν;
- Ανθρώπους που στερούνται το δικαίωμα να θεσπίσουν το δικό τους έθνος;
- Ένα ανθρώπινο δικαίωμα που στερούνται ορισμένοι άνθρωποι στη χώρα σου;
- Ένα δικαίωμα που έχουν οι γονείς σου κι εσύ δεν έχεις;
- Ένα δικαίωμά σου που ποτέ δεν έχει παραβιαστεί;
- Μια παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σε αφορά προσωπικά;

Επιλογές:

- Αν έχετε φωτοτυπικό μηχάνημα κάντε ένα πίνακα με τετραγωνάκια σε ένα κομμάτι χαρτί, γράψτε μια ερώτηση σε κάθε κουτί, και βγάλτε μια φωτοτυπία για κάθε παιδί.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος**) οι μεγαλύτεροι μαθητές θα μπορούσαν να επιλέξουν μια από

τις ερωτήσεις και να την ερευνήσουν σε βάθος, εκθέτοντας τα ευρήματά τους στους συμμαθητές τους.

- Ως άσκηση, τα παιδιά θα μπορούσαν να κάνουν σε επισκέπτες του σχολείου αυτές τις ερωτήσεις τη μέρα που το σχολείο είναι ανοιχτό σε επισκέπτες.

Κυνήγι θησαυρού

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα που μοιάζει με «κρυφτούλι» είναι ένας εύκολος τρόπος για να εισάγουμε τα παιδιά στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Είναι μια χρήσιμη δραστηριότητα όταν τα παιδιά πρωταρχίζουν να μαθαίνουν για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Μαθησιακά σημεία:

- Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι πολύτιμα
- Έχουν καταγραφεί σε ειδικά έγγραφα

Τι χρειάζεστε: Τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου από το Πέμπτο Μέρος αυτού του εγχειριδίου. (Αν τα παιδιά είναι αρκετά μικρά, καλύτερα να χρησιμοποιήσετε την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού - βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).

Χρόνος: Μέχρι μισή ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Γράψτε ορισμένα άρθρα από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε χαρτί, ή φωτοτυπήστε τα και κόψτε τα σε μικρά χαρτάκια.
- Προτού φτάσουν τα παιδιά, κρύψτε κάθε άρθρο σε διαφορετικό μέρος της αίθουσας.
- Όταν φτάσουν τα παιδιά, εξηγήστε τους ότι υπάρχει κάτι εξαιρετικά πολύτιμο, κρυμμένο σε χαρτάκια στην αίθουσα. Ζητήστε από τα παιδιά να ψάξουν να βρουν τα άρθρα. Κάθε φορά που κάποιο παιδί βρίσκει ένα άρθρο ζητήστε του να το διαβάσει, και να το εξηγήσει με απλά λόγια, ή να δώσει ένα παράδειγμα του σε ποια περίπτωση αυτό το άρθρο μπορεί να είναι σχετικό. Για παράδειγμα, το Άρθρο Επτά:
«Το δικαίωμα από τη γέννησή του να έχει το παιδί ένα όνομα, να αποκτήσει μια υπηκοότητα, να γνωρίσει και να χαίρει φροντίδας από τους γονείς του/της».
Σε ποια περίπτωση αυτό το άρθρο θα μπορούσε να είναι σχετικό [να έχει εφαρμογή];
- Ζητήστε από το κάθε παιδί που βρήκε το άρθρο να κρατήσει το χαρτάκι. Τώρα αυτό το άρθρο έχει γίνει το άρθρο «του». Αργότερα, όταν όλη η τάξη προχωρήσει σε δραστηριότητες με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο δάσκαλος θα μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές τη βοήθειά τους όταν η συζήτηση που προκύπτει αφορά στο άρθρο «τους». Με τον καιρό, τα παιδιά ίσως μπορέσουν να αναπτύξουν ειδικές γνώσεις για τα προβλήματα και τα ζητήματα που αφορούν το άρθρο «τους».

Επιλογές:

- Αν χρησιμοποιείτε το ολοκληρωμένο κείμενο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ο δάσκαλος μπορεί να χρησιμοποιήσει την Περίληψη των Δικαιωμάτων από το **Πέμπτο Μέρος** για να εξηγήσει όσα άρθρα οι μαθητές αδυνατούν να εξηγήσουν.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) τα παιδιά θα μπορούσαν να γράψουν ένα θεατρικό έργο, ένα ποίημα, να φτιάξουν μια αφίσα ή μια ζωγραφιά εξηγώντας το δικαίωμά «τους».
- Ως άσκηση, τα παιδιά μπορούν να μοιραστούν τα αποτελέσματα της εργασίας τους με το σχολείο, με τους γονείς και με τους υπόλοιπους συνανθρώπους τους. Για παράδειγμα, σε μια σχολική συναυλία τη Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλέπε στο κεφάλαιο **Δράση! - μεταφέροντας τα ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης**).

Εσύ και εγώ – δραστηριότητες για την διαφορετικότητα.

Αυτές οι δραστηριότητες αφορούν την διαφορετικότητα – τις ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στους ανθρώπους. Έχουν σχεδιαστεί για να δείξουν ότι όλοι είμαστε διαφορετικοί, κι όμως ίσοι. Κάποιες από τις δραστηριότητες επικεντρώνονται στο λόγο για τον οποίο είναι καλό και σημαντικό να υπάρχουν διαφορές για τον καθένα από μας ως ξεχωριστή οντότητα. Άλλες δραστηριότητες δίνουν σημασία στις ομοιότητες που έχουμε όλα τα ανθρώπινα όντα - για παράδειγμα, την αγάπη μας για τις ιστορίες, ή τη μουσική. Ορισμένες δραστηριότητες αφορούν στο να ζούμε όλοι μαζί ως αγαπημένη κοινωνία. Αυτές είναι όλες βασικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίζονται τα επίσημα πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Αυτές οι δραστηριότητες συνεχίζονται για τα μεγαλύτερα παιδιά στο κεφάλαιο **Ζώντας μαζί - δραστηριότητες σχετικά με το σεβασμό στο Τέταρτο Μέρος.**

Αυτός/-ή είμαι εγώ

Σκοπός: Τα παιδιά ενισχύουν την ταυτότητά τους και τονώνουν την αυτοεκτίμησή τους μέσα από μια δραστηριότητα που αφορά στην τέχνη. Οι ερωτήσεις ενθαρρύνουν τα παιδιά να σκέφτονται θετικά για τις διαφορές μεταξύ των ανθρώπων.

Μαθησιακά σημεία:

- Είμαστε όλοι διαφορετικοί, όμως μοιάζουμε σε πολλά πράγματα.
- Τα δικαιώματα βασίζονται σε παρόμοιες ανάγκες διαφορετικών ανθρώπων.

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**). Ένα αντίτυπο για κάθε παιδί. Στυλό, μολύβια ήμπογιές.

Χρόνος: Μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Γράψτε το όνομα κάθε παιδιού σε ένα φύλλο χαρτί, ή ζητήστε τους να το κάνουν μόνοι τους.
- Ζητήστε από τα παιδιά να διακοσμήσουν το όνομά τους με μπογιές. Μπορούν να χρωματίσουν το όνομά τους και να ζωγραφίσουν τα αγαπημένα τους πράγματα γύρω από αυτό, όπως παιχνίδια, μέρη, φαγητά και άλλα.

- Ζητήστε από τα παιδιά να καθήσουν σε κύκλο και να δείξουν το όνομά τους, εξηγώντας στους άλλους τα αγαπημένα τους πράγματα.
- Κάντε στα παιδιά τις ερωτήσεις που αναφέρονται παρακάτω προκειμένου να αναπτύξετε την αντίληψη των παιδιών σχετικά με τις ομοιότητες και διαφορές τους.
- Παρουσιάστε όλη την εργασία στο σχολείο βάζοντας ένα τίτλο εργασίας όπως «Αυτοί είμαστε εμείς».

Ερωτήσεις:

- Τι μάθατε για τους άλλους ανθρώπους;
- Μάθατε τίποτα για τον εαυτό σας;
- Πώς νιώσατε όταν είδατε αναρτημένο το όνομά σας;
- Τα αγαπημένα σας πράγματα ήταν ίδια για όλους ή διαφορετικά για τον καθένα από εσάς;
- Πώς θα ήταν αν είμασταν όλοι οι ίδιοι;

Επιλογές:

- Όλη η τάξη μπορεί να κοιτάξει την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (στο Πέμπτο Μέρος). Ποια δικαιώματα αναφέρουν τις ομοιότητες των παιδιών; Ποια δικαιώματα αναφέρουν τις διαφορές των παιδιών;
- Αν η τάξη είναι πολύ μεγάλη, ή τα παιδιά είναι πολύ μικρά και δεν μπορούν να συγκεντρωθούν για πολλή ώρα, ζητήστε τους να μιλήσουν σε κάποιο άλλο παιδί για τη δουλειά τους. Μετά από λίγα λεπτά, τα παιδιά ανά δύο θα μπορούν να δείξουν τη δουλειά τους σε μια άλλη δυάδα παιδιών.
- Μεγαλύτερα παιδιά ή ενήλικοι μπορούν να καθήσουν ο ένας απέναντι από τον άλλο σε ζευγάρια και να ζωγραφίσει ο ένας τον άλλο. Ζητήστε τους να μιλήσουν ο ένας στον άλλο, να ανακαλύψουν ο ένας τα ενδιαφέροντα του άλλου, την ιστορία του, τα όνειρά του, την οικογένειά του, τη δουλειά του κ.λ.π. και να ζωγραφίσουν όλα αυτά τα πράγματα γύρω από το πορτραίτο του άλλου ατόμου.
- Μια άλλη εκδοχή αυτής της δραστηριότητας θα ήταν να ζητήσετε από τα παιδιά να κάνουν ένα γύρο της αίθουσας, ενώ ακούγεται μουσική. Όταν σταματήσει η μουσική, πρέπει να βρουν το κάθε παιδί ένα άλλο παιδί και να κάνει το ένα στο άλλο μια οποιαδήποτε ερώτηση. Για παράδειγμα, ποιο είναι το αγαπημένο σου χρώμα ή φαγητό; Έχεις αδερφούς ή αδερφές; Πού θα ήθελες να ταξιδέψεις; Ξαναβάλτε τη μουσική και επαναλάβετε τη διαδικασία μέχρι όλα τα παιδιά να έχουν ανταλλάξει τις απόψεις τους με τα άλλα. Στο τέλος, κάντε στα παιδιά παρόμοιες ερωτήσεις με αυτές που αναφέρονται παραπάνω.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) τα παιδιά θα μπορούσαν να εκτελέσουν αυτή τη δραστηριότητα με την οικογένειά τους και με ενήλικους φίλους τους, εξηγώντας τι μαθαίνουν. Τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας μπορούν να παρουσιαστούν εντός κι εκτός σχολείου.

Κοίταξέ με!

Στόχος: Αυτή η δραστηριότητα, που είναι παραλλαγή της δραστηριότητας «Αυτός/-ή είμαι εγώ», στηρίζεται στις δραστηριότητες που βρίσκονται στην ενότητα **Ζωγραφική** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**. Τονώνει την αυτοεκτίμηση των παιδιών, κι έτσι αυξάνουν οι πιθανότητες τα παιδιά να είναι πιο ανεκτικά απέναντι σε άλλους και να σέβονται τα δικαιώματα των άλλων. Η δραστηριότητα αυτή εισάγει επίσης ιδέες σχετικά με το πώς τα παιδιά μπορούν να κάνουν την τάξη τους ένα πιο ευχάριστο μέρος μέσα από τις δικές τους πράξεις.

Μαθησιακό σημείο:

- «Κάνε στους άλλους αυτά που θα ήθελες οι άλλοι να σου κάνουν».

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (**Πέμπτο Μέρος**), μπλοκ ζωγραφικής, στυλό, χρωματιστά μολύβια ή μπογιές.

Χρόνος: Μια ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Χωρίστε τα παιδιά σε ζευγάρια
- Το ένα παιδί ξαπλώνει πάνω σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί
- Το άλλο παιδί ζωγραφίζει γύρω από το ξαπλωμένο παιδί πάνω στο χαρτί. (Αυτή είναι επίσης μια μοναδική ευκαιρία για την εκμάθηση λέξεων σχετικών με τα μέρη του σώματος!)
- Το παιδί ξαπλώνει στο πάτωμα δίπλα στο περίγραμμα του σώματός του. Το άλλο παιδί προσθέτει λεπτομέρειες στο περίγραμμα. Για παράδειγμα, λεπτομέρειες στο πρόσωπο, χρώμα στα μαλλιά, ρούχα κ.ο.κ.
- Αν τα παιδιά έχουν σχηματίσει ομάδες με περισσότερα από δυο άτομα, μπορεί να ασχοληθεί το καθένα με διαφορετικά μέρη της ζωγραφιάς για να συμπληρωθεί η εικόνα.
- Το κάθε παιδί μπορεί στη συνέχεια να παρουσιάσει τη ζωγραφιά στο μέλος της ομάδας του, εξηγώντας τι ανακάλυψε γι' αυτό το άτομο.
- Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις.
- Τα παιδιά μπορούν να πάρουν τα πορτραίτα τους στο σπίτι και να τα βάλουν στα δωμάτιά τους.

Ερωτήσεις:

- Όλα τα παιδιά μπορούν να κοιτάξουν την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Πώς θα πρέπει οι άνθρωποι να βοηθούν ο ένας τον άλλο για να αποκτήσουν αυτά τα δικαιώματα; (Για παράδειγμα, φροντίζοντας για τους φίλους/την οικογένεια...)
- Πώς αισθανθήκατε όταν κάποιος σας ζωγράφιζε;
- Πώς αισθανθήκατε όταν ζωγραφίζατε κάποιον;

- Όλοι έχουμε την ανάγκη να μας φροντίζει κάποιος - αυτό είναι ένα δικαίωμα που έχουμε όλοι. Τι συμβαίνει όταν οι άνθρωποι δεν χαίρουν πολλής προσοχής από τους άλλους; (Τα παιδιά μπορούν να γράψουν μια ιστορία για μια εποχή που ένιωθαν μοναξιά).
- Αν πηγαίνατε σε ένα καινούργιο σχολείο, πώς θα θέλατε να σας αντιμετωπίσουν οι άλλοι;
- Μπορούμε να σκεφτούμε κάποιον τρόπο έτσι ώστε κανένας από την τάξη μας να μην νιώθει μοναξιά;

Επιλογές:

- Όλη η τάξη μπορεί να ζωγραφίσει επίσης ένα παιδί, αν νομίζετε ότι αυτό θα ήταν χρήσιμο. Για παράδειγμα, για να κάνετε ένα «διαφορετικό» παιδί να αισθανθεί μέλος της κοινότητας της τάξης.
- Το παιδί μπορεί να επιλέξει να το ζωγραφίσουν οι άλλοι ως κάτι που θα ήθελε να είναι (ποδοσφαιριστής, χορευτής, κλόουν...)
- Αν ένα παιδί μόλις έγινε μέλος της τάξης ή ετοιμάζεται να φύγει από την τάξη, αυτή η δραστηριότητα μπορεί να το βοηθήσει να αισθανθεί μέλος της κοινότητας της τάξης. (Σε ένα παιδί που φεύγει μπορούμε να προσθέσουμε στην εικόνα του όλα τα πράγματα που θα χρειαστεί στη νέα του ζωή: αγάπη, φίλους, ήλιο, χαμόγελα)

Ψηλά τα χέρια!

Στόχος: Αυτό το αστείο παιχνίδι βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν συναισθήματα κοινότητας και να αναγνωρίσουν ότι η διαφορά είναι απαραίτητη.

Μαθησιακό σημείο:

– Οι διαφορές είναι χρήσιμες και απαραίτητες.

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**). Ένα μαντίλι.

Χρόνος: Μισή ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τα παιδιά να σχηματίσουν κύκλο. Ζητήστε από κάποιον εθελοντή να δέσει τα μάτια του.
- Γυρίστε τον εθελοντή πολλές φορές γύρω-γύρω και στη συνέχεια οδηγήστε τον σε κάποιο άλλο παιδί. Αγγίζοντας τα μαλλιά, το πρόσωπο και τα ρούχα του, ο εθελοντής πρέπει να μαντέψει ποιο είναι το άλλο παιδί.
- Προσπαθήστε να μην περιλάβετε τους στενούς φίλους κάθε παιδιού σε αυτή τη δραστηριότητα.
- Συνεχίστε έως ότου δοκιμάσουν όλα τα παιδιά.
- Τώρα ρωτήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να κάνετε τα παιδιά να αντιληφθούν περισσότερο τις ομοιότητες και διαφορές τους.

Ερωτήσεις:

- Γιατί το κάναμε αυτό;
- Πώς καταλάβατε ποιος ήταν αυτός που αγγίζατε;
- Πώς βρίσκατε κάποιον με διαφορετικό χρώμα δέρματος ή διαφορετικό χρώμα ματιών;
- Τι θα συνέβαινε αν όλοι είχαν την ίδια μύτη, μαλλιά ή αυτιά;

Επιλογές:

- Όλα τα παιδιά της τάξης μπορούν να κοιτάξουν την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και να συζητήσουν το θέμα «Γιατί έχουμε ανάγκη από τα ίδια δικαιώματα όταν είμαστε τόσο διαφορετικοί ο ένας από τον άλλο;»
- Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμεύσει για να συζητήσουμε το θέμα της αναπηρίας δείχνοντας στα παιδιά πώς μπορεί να αισθάνεται κάποιος που είναι τυφλός.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) τα παιδιά μπορούν να «πειραματιστούν» με άλλες μορφές αναπηρίας και να γράψουν ένα βιβλίο για το πώς ένιωσαν και πώς θα ήθελαν να τους αντιμετωπίζουν οι άλλοι αν είχαν κάποια αναπηρία.
- Ως παραλλαγή αυτού, χρησιμοποιήστε διαφορετικά αντικείμενα, φαγητά ή μυρωδιές για να δείξετε πως η εμφάνιση ενδεχομένως να ξεγελά.

Παιδιά από όλο τον κόσμο

Στόχος: Αυτή η δραστηριότητα που περιλαμβάνει ζωγραφιές, βοηθά τα παιδιά να εξερευνήσουν τις ομοιότητες ανάμεσα στα παιδιά όλου του κόσμου ανεξάρτητα από την εθνικότητα, το φύλο ή την εθνική ομάδα στην οποία ανήκουν.

Μαθησιακά σημεία:

- Είμαστε όλοι διαφορετικοί, αλλά έχουμε και πολλές ομοιότητες.
- Τα δικαιώματα βασίζονται στις παρόμοιες ανάγκες διαφορετικών ανθρώπων.

Τι χρειάζεστε:

- Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού από το **Πέμπτο Μέρος**.
- Φωτογραφίες παιδιών από την περιοχή σας και από όλο τον κόσμο. Διαλέξτε φωτογραφίες που δείχνουν όσο το δυνατόν πιο διαφορετικά είδη φαγητού, κλίματος, είδη ζωντανών οργανισμών, και τρόπων ζωής. Αυτά μπορείτε να τα κόψετε από εφημερίδες και περιοδικά.

Χρόνος: Μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Μοιράστε τις εικόνες που συλλέξατε.
- Ζητήστε από τα παιδιά να σας βοηθήσουν να ομαδοποιήσετε τις φωτογραφίες βάσει εμφανών χαρακτηριστικών. Για παράδειγμα, αγόρια και κορίτσια, χρώμα μαλλιών, ηλικία κ.ά. Δοκιμάστε να αναμίξετε πολλά χαρακτηριστικά μαζί και αναμίξτε τις εικόνες από όλο τον κόσμο. Για παράδειγμα, ομαδοποιήστε παιδιά που μιλάνε, ή παίζουν ή που είναι μεγαλύτερα ή μικρότερα από τα παιδιά της τάξης.
- Κάντε στα παιδιά τις παρακάτω ερωτήσεις προκειμένου να συνειδητοποιήσουν τις ομοιότητες των παιδιών στις φωτογραφίες.

Ερωτήσεις:

- Τι ομοιότητες είχαν τα παιδιά στις εικόνες;
- Τι ήταν διαφορετικό;
- Υπήρχαν πράγματα στις φωτογραφίες που δεν αναγνωρίζατε;
- Τι νομίζατε ότι δεν θα αναγνώριζαν τα παιδιά στις φωτογραφίες αν έρχονταν εδώ;
- Πώς θα θέλατε να σας αντιμετωπίσουν οι άλλοι αν έπρεπε να πάτε στο σχολείο τους;
- Γιατί;
- Φανταστείτε ότι μερικά από τα παιδιά στις φωτογραφίες έρχονται να επισκεφθούν το σχολείο σας. Τι θα λέγατε σε παιδιά άλλων τάξεων για το πώς θα έπρεπε να φερθούν στα παιδιά αυτά;

Επιλογές:

- Τα παιδιά μπορούν να γράψουν ένα γράμμα σε ένα από τα παιδιά στις φωτογραφίες, λέγοντάς τους για το σχολείο σας.
- Ως εργασία θα ήταν δυνατό τα παιδιά της τάξης σας να αρχίσουν να αλληλογραφούν με παιδιά από το εξωτερικό ή από άλλο μέρος της χώρας σας.
- Ως άσκηση, τα παιδιά θα μπορούσαν να γράψουν ή να παίξουν ένα θεατρικό έργο για κάποιον που πηγαίνει σε ένα νέο σχολείο πολύ μακριά και στον οποίο άλλοι μαθητές, στο καινούργιο σχολείο, φέρονται καλά και άλλοι άσχημα.

Παιχνίδια από διάφορα μέρη του κόσμου

Στόχος: Αυτή η δραστηριότητα με παιχνίδια βοηθά τα παιδιά να εξερευνήσουν τις ομοιότητες ανάμεσα στα παιδιά όλου του κόσμου ανεξάρτητα από την εθνικότητα, το γένος ή την εθνοτική ομάδα στην οποία ανήκουν. Επίσης εισάγει τα παιδιά στην ιδέα ότι έχουν έμφυτα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα για παιχνίδι, που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του παιδιού.

Μαθησιακά σημεία:

- Είμαστε όλοι διαφορετικοί, αλλά έχουμε πολλές ομοιότητες.
- Τα δικαιώματα βασίζονται σε παρόμοιες ανάγκες διαφορετικών ανθρώπων.

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (**Πέμπτο Μέρος**). Τα παιχνίδια που δίνονται ως παραδείγματα στην επόμενη σελίδα, και επίσης τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).

Χρόνος: Περίπου μιάμιση ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Εξηγήστε ότι τα παιδιά σε όλο τον κόσμο παίζουν διαφορετικά, αλλά πολύ ενδιαφέροντα παιχνίδια.
- Παρουσιάστε παιχνίδια από διαφορετικές χώρες (αν έχετε υδρόγειο σφαίρα ή χάρτη δείξτε τους πού είναι αυτές οι χώρες). Παίξτε τα παιχνίδια. Σας δίνουμε μερικές ιδέες στην επόμενη σελίδα.
- Ρωτήστε τα παιδιά ποιο παιχνίδι τους θα πρότειναν σε παιδιά από όλο τον κόσμο. Παίξτε αυτό το παιχνίδι.
- Αν ορισμένα παιδιά ανήκουν σε μια εθνική ομάδα, ρωτήστε τα αν γνωρίζουν κάποια παιχνίδια από τη δική τους παράδοση που θα μπορούσατε να παίξετε. (Αν δεν θέλουν όμως, μην τα πιέσετε).
- Κάντε τις ερωτήσεις που αναφέρονται παρακάτω για να κάνετε τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τις ομοιότητες ανάμεσα στα παιδιά όλου του κόσμου.

Ερωτήσεις:

- Σας άρεσε κάποιο παιχνίδι περισσότερο από τα άλλα; Γιατί; Τι είναι αυτό που κάνει ένα παιχνίδι ωραίο;
- Τα καινούργια παιχνίδια θα είχαν περισσότερη πλάκα αν τα είχατε συνηθίσει;
- Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στο παιχνίδι. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνεται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Γιατί πιστεύετε ότι το παιχνίδι αναφέρεται ιδιαίτερα σε αυτό το έγγραφο;
- Θα μπορούσατε να μάθετε σε παιδιά από άλλη χώρα τα παιχνίδια σας, ακόμη κι αν δεν μιλούσαν τη γλώσσα σας; Πώς;

Επιλογές:

- Αυτή τη δραστηριότητα μπορεί επίσης να γίνει με τραγουδάκια από όλο τον κόσμο ή από διαφορετικά μέρη της χώρας σας.
- Ως εργασία, τα παιδιά μπορούν να κάνουν μια «συλλογή» από παιχνίδια από τις οικογένειές τους, από βιβλία ή από ιστορίες.
- Τα παιδιά μπορούν να χωριστούν σε δυο ομάδες. Μια ομάδα δείχνει στην άλλη πώς να παίξει το καινούργιο παιχνίδι με μιμήσεις. Στη συνέχεια η μια ομάδα μπορεί να αλλάξει θέση με την άλλη.

Παραδείγματα παιχνιδιών:

Κάλυψε τα Αυτιά σου (Κορέα).

Αυτό το παιχνίδι είναι αγαπητό τόσο στα παιδιά όσο και στους ενήλικες. Απεριόριστος αριθμός παιχτών.

- Οι παίκτες κάθονται σε κύκλο. Ένας παίκτης επιλέγεται ως αρχηγός, και τοποθετεί και τα δυο χέρια στα αυτιά τους.
- Ο παίκτης που βρίσκεται στα αριστερά του αρχηγού τοποθετεί το δεξί του χέρι πάνω στο δεξί του αυτί. Ο παίκτης στα δεξιά του πρέπει να τοποθετήσει το αριστερό του χέρι πάνω στο αριστερό του αυτί. (Με άλλα λόγια, τα αυτιά που είναι πιο κοντά στον αρχηγό καλύπτονται).
- Ο οδηγός απομακρύνει και τα δυο χέρια και δείχνει έναν άλλο παίκτη στον κύκλο.
- Ο νέος αρχηγός τοποθετεί και τα δυο χέρια στα αυτιά τους. Και πάλι, οι παίκτες που βρίσκονται πρώτοι στη σειρά αριστερά και δεξιά του αρχηγού καλύπτουν το αυτί τους που βρίσκεται πιο κοντά σε αυτόν. Ο νέος αρχηγός δείχνει στη συνέχεια έναν άλλο παίκτη και το παιχνίδι συνεχίζεται όσο πιο γρήγορα γίνεται.
- Όποιος παίκτης καθυστερήσει να καλύψει το αυτί του ή όποιος κάνει λάθος, βγαίνει από το παιχνίδι. Νικητής είναι ο παίκτης που θα μείνει τελευταίος στο παιχνίδι.

Ποιος είναι; (Χιλή).

Αυτό το παιχνίδι παίζεται από έξι μέχρι τριάντα παίκτες.

- Ένα παιδί είναι «ο Επιθεωρητής». Οι παίκτες στέκονται σε μια γραμμή πίσω από τον Επιθεωρητή. Ο Επιθεωρητής δεν πρέπει να δει ποιος είναι πίσω του/της.
- Ο Επιθεωρητής κάνει εννιά αργά βήματα μπροστά ενώ οι άλλοι παίκτες γρήγορα αλλάζουν θέσεις. Ένας από αυτούς γρήγορα καταλαμβάνει τη θέση ακριβώς πίσω από τον Επιθεωρητή.
- Οι άλλοι παίκτες ρωτάνε τον Επιθεωρητή: «Ποιος είναι πίσω σου;»
- Ο Επιθεωρητής μπορεί να κάνει τρεις ερωτήσεις πριν μαντέψει ποιος είναι πίσω του. Για παράδειγμα: «Είναι αγόρι ή κορίτσι;», «Είναι ψηλός/ή ή κοντός/ή;», «Είναι μελαχρινός/ή ή ξανθός/ή;»
- Οι άλλοι παίκτες δίνουν μονολεκτικές απαντήσεις στις ερωτήσεις. Ο Επιθεωρητής πρέπει στη συνέχεια να μαντέψει ποιος στέκεται ακριβώς πίσω του.
- Αν ο Επιθεωρητής μαντέψει σωστά, παραμένει «ο Επιθεωρητής» για ακόμη ένα γύρο. Αν ο Επιθεωρητής μαντέψει λάθος, άλλος παίκτης γίνεται Επιθεωρητής.

(Για περισσότερα παιχνίδια, βλέπε Τραγούδια, Παιχνίδια, Ιστορίες από όλο τον κόσμο (Songs, Games, Stories from around the World). Λεπτομέρειες στο Κεφάλαιο **Χρήσιμα Βιβλία στο Έκτο μέρος**).

Ιστορίες από όλο τον κόσμο

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα χρησιμοποιεί ιστορίες για να βοηθήσει τα παιδιά να εξερευνήσουν τις ομοιότητες ανάμεσα στα παιδιά του κόσμου ανεξάρτητα από εθνικότητα, φύλο ή φυλή.

Μαθησιακά σημεία:

- Είμαστε όλοι διαφορετικοί, αλλά έχουμε πολλές ομοιότητες.
- Τα δικαιώματα βασίζονται σε παρόμοιες ανάγκες διαφορετικών ανθρώπων.

Τι χρειάζεστε:

- Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).
- Ιστορίες όπως αυτές που αναφέρονται στις επόμενες σελίδες.

Χρόνος: Περίπου μια ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Εξηγήστε στους μαθητές σας ότι παιδιά από όλο τον κόσμο ακούν διαφορετικές ιστορίες.
- Πείτε στα παιδιά μερικές ιστορίες από διαφορετικές χώρες (αν έχετε υδρόγειο σφαίρα ή χάρτη δείξτε τους πού βρίσκονται αυτές οι χώρες). Μερικές ιδέες δίνονται στην επόμενη σελίδα.
- Ρωτήστε τα παιδιά ποια ιστορία από τη χώρα τους αρέσει περισσότερο και θα την έλεγαν σε παιδιά από άλλα μέρη του κόσμου.
- Αν ορισμένα παιδιά ανήκουν σε μια εθνική ομάδα, ρωτήστε τα αν γνωρίζουν ορισμένες ιστορίες από τη δική τους παράδοση που ενδεχομένως θα ήθελαν να μοιραστούν με τα άλλα παιδιά. (Αν δεν θέλουν όμως, μην τα πιέσετε).
- Κάντε τις ερωτήσεις που βρίσκονται παρακάτω για να κάνετε τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τις ομοιότητες ανάμεσα στα παιδιά όλου του κόσμου.

Ερωτήσεις:

- Ποια ιστορία σας άρεσε περισσότερο; Γιατί; Τι πρέπει να έχει μια ιστορία για να είναι καλή;
- Γιατί οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο λένε ιστορίες; Τι είδους ιστορίες μπορούμε να σκεφτούμε;
- Γιατί το κάναμε αυτό;

Επιλογές:

- «Η σούπα του ζητιάνου» και το «Μοιράζοντας το τυρί» μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δείξουν τις συνέπειες της ατιμίας. Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν τις δικές τους ιστορίες σχετικά με την ατιμία.
- Παραμύθια της χώρας σας μπορούν να χρησιμεύσουν για να διδάξετε στα παιδιά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για παράδειγμα, ιστορίες στις οποίες τα παιδιά υποφέρουν μπορούν να αξιοποιηθούν μαζί με την Απλοποιημένη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Ως άσκηση, τα παιδιά μπορούν να γράψουν τις δικές τους ιστορίες ή να παίξουν ένα έργο για να εξηγήσουν ένα από τα άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).

Παραδείγματα ιστοριών:

Ο κύριος Αλεπούδος και ο κύριος Γάλος (Ινδιάνικο Pueblo, Αμερική). Μια φορά κι έναν καιρό, πριν από πολλά, πολλά χρόνια, ο κύριος Αλεπούδος πήγε για κυνήγι. Ο κύριος Αλεπούδος και η κυρία Αλεπού ζούσαν τρώγοντας ρίζες για πολλές μέρες, γι' αυτό πεινούσε και λαχταρούσε κάτι πιο γευστικό.

Κυνηγούσε για αρκετή ώρα μέχρι που κουράστηκε. Τότε ξαφνικά συνάντησε μπροστά του έναν παχύ γάλο. Ήταν έτοιμος να βάλει τα κοφτερά δόντια του στο Γάλο, όταν ξαφνικά αυτός γύρισε και του είπε: «Περίμενε κύριε Αλεπούδε, είσαι άρρωστος; Φαίνεσαι τόσο χλωμός! Δεν θέλεις να πάρεις κανέναν υπνάκο; Ξάπλωσε και κοιμήσου κι εγώ θα πάω στο σπίτι σου και θα πω στην κυρία Αλεπού να με μαγειρέψει για το βραδινό σας. Καημενούλη μου, φαίνεσαι τόσο κουρασμένος!» Αυτό έκανε τον κύριο Αλεπούδο να αισθανθεί πραγματικά άρρωστος.

- «Καλοσύνη σου, κύριε Γάλε!!!»

Και ο Γάλος το 'βαλε για το σπίτι του Αλεπούδου και αυτός τον παρακολουθούσε μέχρι που έφτασε στην πόρτα, και στη συνέχεια ξάπλωσε κάτω από ένα δέντρο για να κοιμηθεί.

Ο Γάλος χτύπησε την πόρτα δυνατά.

- «Ποιος είναι;» ρώτησε η κυρία Αλεπού.

- «Ένας φίλος και φέρνω ένα μήνυμα για εσάς, κυρία μου».

- «Θέλετε να περάσετε μέσα;» είπε η κυρία Αλεπού.

- «Όχι, ευχαριστώ», είπε ο Γάλος, «Βιάζομαι. Ο κύριος Αλεπούδος μόλις μου ζήτησε να περάσω και να σας πω ότι θα γυρίσει σε λίγο. Πεινάει σαν λύκος και θέλει να του μαγειρέψετε μερικές ρίζες για το βραδινό του».

Και ο γάλος έφυγε τρέχοντας.

Η κυρία Αλεπού βάλθηκε να μαγειρεύει μερικές ρίζες.

Να σου σε λίγο έρχεται ο κύριος Αλεπούδος γλείφοντας τα χείλη του. Ήταν τόσο ευτυχισμένος στη σκέψη ότι θα έτρωγε σε λίγο μια γευστικότατη γαλοπούλα. Η κυρία Αλεπού έφερε το βραδινό του και το έβαλε στο τραπέζι μπροστά από τον κύριο Αλεπούδο. Αυτός έκοψε ένα μεγάλο κομμάτι και άρχισε να το μασουλά.

- «Αυτή είναι η πιο σκληρή γαλοπούλα που έχω δοκιμάσει» φώναξε. «Μοιάζει πιο πολύ με ρίζες παρά με γαλοπούλα. Γιατί είναι έτσι;»

- «Γαλοπούλα!» είπε η κυρία Αλεπού. «Δεν έχω γαλοπούλα! Αυτές είναι ρίζες! Κάποιος χτύπησε την πόρτα το πρωί. Μου είπε ότι πεινούσες και ότι ήθελες να σου μαγειρέψω ρίζες για βραδινό».

- «Ωχ», μουρμούρισε ο κύριος Αλεπούδος, «αυτή πρέπει να ήταν η γαλοπούλα!»

Μοιράζοντας το τυρί (Νησιά του Πράσινου Ακρωτηρίου). Δυο γάτοι έκλεψαν ένα τυρί. Ο ένας ήθελε να το μοιράσουνε. Ο άλλος δεν τον εμπιστευόταν, Γι'αυτό είπε «Όχι, ας πούμε σε μια μαϊμού να μας το μοιράσει!» Ο πρώτος πήγε να βρει τη μαϊμού και της ζήτησε να είναι η δικαστίνα. «Βεβαίως!» είπε η μαϊμού.

Τους έστειλε να πάρουν ένα μεγάλο μαχαίρι και μερικές ζυγαριές. Αλλά αντί να κόψει το τυρί σε δυο ίσα κομμάτια, έκοψε το ένα κομμάτι πιο μεγάλο από το άλλο. Στη συνέχεια τα έβαλε πάνω στη ζυγαριά. «Δεν τα μοίρασα καλά», είπε. Άρχισε να τρώει το μεγαλύτερο κομμάτι. «Τι κάνεις εκεί;» φώναξαν οι γάτοι.

«Θα φάω λίγο από αυτό το κομμάτι για να είναι ίσο με το άλλο.» Σε λίγο, το κομμάτι που έτρωγε ήταν μικρότερο από το άλλο. Άλλαξε κομμάτια και άρχισε να τρώει το άλλο.

Οι γάτοι διαπίστωσαν ότι σε λίγο θα έτρωγε όλο το τυρί.

Είπαν «Κυρία Δικαστίνα, άσε μας να φάμε το υπόλοιπο τυρί, και θα το μοιράσουμε μόνοι μας».

«Α, όχι», είπε η μαϊμού «πρέπει να παλέψετε για να το πάρετε, και ο βασιλιάς των ζώων ας με κυνηγήσει». Και η μαϊμού συνέχισε να τρώει, πρώτα το ένα κομμάτι μετά το άλλο. Οι γάτοι διαπίστωσαν ότι δεν θα έμενε τίποτα. Ο ένας γάτος γύρισε στον άλλο και του είπε «Θα έπρεπε να το μοιράσουμε μόνοι μας».

Αφού η μαϊμού είχε φάει όλο το τυρί, είπε «Ας επικρατήσει η ειρήνη μεταξύ μας, και ποτέ ξανά μην αφήσετε το συμφέρον σας να σας διχάσει».

Η σούπα του ζητιάνου (Σρι Λάνκα). Εφτά περιπλανώμενοι *andiyas* (ζητιάνοι) έτυχε μια μέρα να περάσουν το βράδυ τους στο ίδιο μέρος. Συμφώνησαν να μαγειρέψουν όλοι μια κατσαρόλα *congee* (ρύζι μαγειρεμένο σε νερό) για το δείπνο τους, και κάθε ζητιάνος να βάλει στην κατσαρόλα μια χούφτα ρύζι.

Ένας-ένας οι ζητιάνοι πλησίασαν την κατσαρόλα για να βάλουν το ρύζι. Αλλά ήταν κατεργαρούληδες και ούτε ένας δεν έβαλε ούτε ένα κόκκο ρυζιού στην κατσαρόλα. Κάθε ζητιάνος πίστευε ότι οι άλλοι θα έβαζαν το ρύζι που είχαν υποσχεθεί.

Όταν σερβιρίστηκε το *congee*, στο πιάτο τους βρήκαν μονάχα μερικές κουταλιές αχνιστό νερό!

Στέλνοντάς μας στα αστέρια

Στόχος: Αυτή η γεμάτη φαντασία εργασία βοηθά τα παιδιά να αναλογιστούν τις διαφορές και τις ομοιότητες ανάμεσα στους ανθρώπους.

Μαθησιακά σημεία:

- Οι ομοιότητές μας είναι μεγαλύτερες από τις διαφορές μας.
- Τα δικαιώματα βασίζονται σε παρόμοιες ανάγκες διαφορετικών ανθρώπων.

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**)

Χρόνος: Μια ώρα, συν εργασίες στο σπίτι

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τα παιδιά να προσποιηθούν ότι είναι μέλη μιας πολύ σημαντικής αποστολής στο διάστημα. Ζητήστε τους να φανταστούν ότι τα σήματα από το διάστημα έχουν επιβεβαιώσει την ύπαρξη νοήμονος μορφής ζωής. Τα Ηνωμένα Έθνη αποφάσισαν να στείλουν ένα διαστημόπλοιο προς το σημείο από όπου έρχονται τα σήματα. Θα μεταφέρει πληροφορίες για τη Γη. Ρωτήστε τα παιδιά τι θα έστελναν στο διαστημόπλοιο για να πει στα νοήμονα όντα σε άλλους πλανήτες για τα ανθρώπινα όντα. Οι επιλογές τους θα πρέπει να βοηθούν τα νοήμονα όντα να καταλάβουν ότι οι άνθρωποι σε όλη τη Γη έχουν τόσο ομοιότητες όσο και διαφορές.
- Αυτό μπορεί να γίνει ως ατομική εργασία, δίνοντας στα παιδιά την ευκαιρία να ρωτήσουν τους γονείς τους και άλλους τι θα έκαναν. Για παράδειγμα, θα στέλνατε μουσική; Κι αν ναι, τι είδος μουσικής; Βιβλία; Έργα; Φωτογραφίες; Ομοιώματα ανθρώπων; Αν ναι, πώς θα ήταν αυτά και πώς θα ήταν ντυμένα;

- Εναλλακτικά, ομάδες μπορούν να σκεφτούν πολλά πράγματα [κάνουν καταιγισμό ιδεών] πολύ γρήγορα.
- Κοιτάξτε τις επιλογές των παιδιών μαζί τους. Προτείνετε άλλα πράγματα, τα οποία ίσως δεν σκέφτηκαν. Για παράδειγμα, υπάρχουν εικόνες ατόμων με αναπηρίες;
- Ρωτήστε τα παιδιά τις παρακάτω ερωτήσεις για να τα βοηθήσετε να αναλογιστούν ομοιότητες και διαφορές.

Ερωτήσεις:

- Υπάρχουν περισσότερες ομοιότητες ή διαφορές ανάμεσα στους ανθρώπους του κόσμου; Τι θα σκεφτόσουν αν ήσουν εξωγήινος και κοιτούσες κάτω τη Γη;
- Τι θα σκεφτόσουν ότι θα σκεφτόταν ένας εξωγήινος αν έβλεπε ανθρώπους να μάχονται και να φέρονται άσχημα ο ένας στον άλλο;
- Τι είναι πιο σημαντικό; Οι διαφορές στις συνήθειές μας, την ενδυμασία μας, τη γλώσσα και το σχήμα του σώματός μας ή οι ομοιοτήτές μας; Γιατί;

Επιλογές:

- Αναποδογυρίστε ένα καλάθι με σκουπίδια πάνω σε ένα θρανίο. Εξηγήστε ότι αυτός είναι ένας εξωγήινος από ένα άλλο μέρος του σύμπαντος, και είναι περίεργος να μάθει για τις μορφές ζωής, και ιδιαίτερα γι'αυτά τα παράξενα δίποδα ζώα που αυτοαποκαλούνται, σε τόσο πολλές γλώσσες, «άνθρωποι». Ζητήστε από τα παιδιά να προτείνουν πράγματα που μπορεί να βοηθήσουν τον εξωγήινο να προσδιορίσει ένα «ανθρώπινο» ον, όποτε δει ένα τέτοιο στα ταξίδια του.
- Ως άσκηση, η τάξη θα μπορούσε να γράψει και να παίξει ένα θεατρικό έργο με θέμα έναν εξωγήινο που επισκέπτεται τη Γη και δεν μπορεί να διαπιστώσει διαφορές ανάμεσα σε ανθρώπους που είναι ψηλοί/κοντοί, παχείς/αδύνατοι, μαύροι/λευκοί...
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) η τάξη θα μπορούσε να κάνει μια έκθεση παρουσιάζοντας ομαδοποιημένα διαφορετικά είδη από ανθρώπινα πόδια, χέρια, πρόσωπα, ρούχα, φαγητά και άλλα, κόβοντάς τα από εφημερίδες ή περιοδικά.

Το αγόρι με τα δυο μάτια

Στόχος: Αυτή η σύντομη ιστορία δίνει στα παιδιά μια θετική εικόνα της «διαφοράς».

Μαθησιακό σημείο:

- Τα άτομα με αναπηρίες έχουν το δικαίωμα στην ίση αντιμετώπιση.

Τι χρειάζεστε: Την Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).

Χρόνος: Σχεδόν μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Πείτε στα παιδιά την παρακάτω ιστορία. Στη συνέχεια κάνετε τους τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

«Μακριά, μακριά στο διάστημα, υπάρχει ένας πλανήτης ακριβώς όπως η Γη. Οι άνθρωποι που κατοικούν στον πλανήτη είναι ακριβώς όπως εμείς, μόνο που έχουν μόνο ένα μάτι. Αλλά είναι ένα πολύ ιδιαίτερο μάτι. Με το ένα τους μάτι μπορούν να δουν στο σκοτάδι. Μπορούν να δουν μακριά, πολύ μακριά, και μπορεί το βλέμμα τους να διαπεράσει τοίχους. Οι γυναίκες σε αυτό τον πλανήτη έχουν παιδιά όπως και στη Γη.

Μια μέρα ένα παράξενο παιδί γεννήθηκε. Είχε δυο μάτια! Η μητέρα και ο πατέρας του ήταν πολύ αναστατωμένοι.

Το αγόρι ήταν ένα χαρούμενο παιδί. Οι γονείς του το αγαπούσαν και τους άρεσε να το φροντίζουν. Αλλά ανησυχούσαν επειδή ήταν τόσο διαφορετικό. Το πήγαν σε πολλούς γιατρούς. Οι γιατροί κουνούσαν τα κεφάλια τους και έλεγαν «Τίποτα δεν μπορεί να γίνει».

Καθώς το παιδί μεγάλωνε, είχε όλο και περισσότερα προβλήματα. Επειδή δεν μπορούσε να δει στο σκοτάδι, έπρεπε να κουβαλά μια λάμπα. Όταν πήγε στο σχολείο δεν μπορούσε να διαβάσει εξίσου καλά με τα άλλα παιδιά. Οι δάσκαλοί του έπρεπε να το βοηθούν ιδιαίτερα. Δεν μπορούσε να δει σε μεγάλη απόσταση, γι' αυτό έπρεπε να κουβαλά ένα ειδικό τηλεσκόπιο. Τότε μπορούσε να δει τους άλλους πλανήτες, όπως όλοι οι άλλοι. Ορισμένες φορές, όταν γυρνούσε στο σπίτι από το σχολείο, αισθανόταν πολύ μόνο του. «Άλλα παιδιά βλέπουν πράγματα που εγώ δεν μπορώ να δω», σκεφτόταν. «Εγώ θα πρέπει λογικά να μπορώ να βλέπω πράγματα που αυτά δεν μπορούν να δουν».

Και μια φοβερή μέρα ανακάλυψε ότι μπορούσε να δει κάτι που κανένας άλλος δεν μπορούσε να δει. Δεν έβλεπε ασπρόμαυρα όπως όλοι οι άλλοι. Είπε στους γονείς του πώς έβλεπε τα πράγματα. Πήρε τους γονείς του έξω και τους εκμυστηρεύτηκε αυτή τη μοναδική του ανακάλυψη. Εντυπωσιάστηκαν! Οι φίλοι του εντυπωσιάστηκαν επίσης. Τους είπε εκπληκτικές ιστορίες. Χρησιμοποιούσε λέξεις που ποτέ πριν δεν είχαν ακούσει... όπως κόκκινο και κίτρινο... και πορτοκαλί. Μιλούσε για πράσινα δέντρα και βυσσινί λουλούδια. Όλοι ήθελαν να μάθουν πώς έβλεπε τα πράγματα. Έλεγε καταπληκτικές ιστορίες για βαθυγάλαζες θάλασσες και κύματα με αφρώδεις λευκές χაίτες. Στα παιδιά άρεσε πολύ να ακούν τις ιστορίες του για τους εκπληκτικούς δράκους. Έμεναν με ανοιχτό το στόμα καθώς αυτός περιέγραφε το δέρμα τους, τα μάτια τους και την ανάσα τους που πετούσε φωτιές.

Μια μέρα γνώρισε ένα κορίτσι. Ερωτεύτηκαν. Δεν την ένοιαζε που αυτός είχε δυο μάτια. Και μετά αυτός διαπίστωσε ότι ούτε εκείνον τον ένοιαζε. Είχε γίνει διάσημος. Έρχονταν άνθρωποι από όλο τον πλανήτη για να τον ακούσουν να μιλά. Το ζευγάρι απέκτησε ένα γιο. Το παιδί ήταν ακριβώς όπως όλα τα παιδιά στον πλανήτη. Είχε μόνο ένα μάτι».

Ερωτήσεις:

- Πώς νομίζετε ότι είναι το να έχεις δυο μάτια σε ένα πλανήτη όπου όλοι ήταν μονόφθαλμοι;

- Τι δυσκολίες νομίζετε ότι είχε το αγόρι με τα δυο μάτια; Γιατί;
- Τι άλλου είδους διαφορές ικανοτήτων έχουν οι άνθρωποι;
- Θα ήσασταν «διαφορετικοί» αν ζούσατε σε κάποιο άλλο μέρος της Γης; Γιατί; Πώς θα θέλατε να σας αντιμετωπίζουν οι άλλοι αν ήσασταν «διαφορετικοί»;

Επιλογές:

- Κοιτάξτε το άρθρο 23 της Απλοποιημένης Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Τι είδους «ειδική φροντίδα» μπορεί να χρειάζονται τα ανάπηρα παιδιά; Αν υπήρχε στην τάξη σας ένα ανάπηρο παιδί τι θα κάνατε για το βοηθήσετε;
- Ζητήστε από τους μαθητές σας να φανταστούν ότι πάνε σε μια χώρα όπου όλοι είναι μονόφθαλμοι. Ζητήστε τους να γράψουν ένα γράμμα στους νέους τους φίλους λέγοντάς τους πώς τα άτομα που έχουν δυο μάτια θέλουν να τους φέρονται οι άλλοι.
- Ζητήστε από την τάξη να ανδημιουργήσει την ιστορία με μια άλλη μορφή. Για παράδειγμα ως θεατρικό έργο ή ζωγραφιά.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) τα παιδιά θα μπορούσαν να μελετήσουν μια συγκεκριμένη αναπηρία, να μάθουν πώς ζουν άτομα που έχουν αναπηρίες, τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν, τι ειδικό εξοπλισμό ή βοήθεια χρειάζονται (αν χρειάζονται κάποια βοήθεια ή ιδιαίτερο εξοπλισμό). Αυτή είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για τα παιδιά να γνωρίσουν άτομα με αναπηρίες και να αποκρούσουν προκαταλήψεις που ενδεχομένως έχουν σχετικά με την αναπηρία.

Ποιος, εγώ; - δραστηριότητες για την υπευθυνότητα

Αυτές οι δραστηριότητες αφορούν τις υποχρεώσεις που έχουμε απέναντι στους άλλους. Εισάγουν τα παιδιά στην ιδέα ότι είναι καλύτερο να συμπεριφερόμαστε στους άλλους όπως θα θέλαμε να μας συμπεριφέρονταν αυτοί. Ορισμένες δραστηριότητες βελτιώνουν την ικανότητα να ακούμε τους άλλους. Όλες αναπτύσσουν την εμπιστοσύνη μεταξύ των παιδιών, προκειμένου να δημιουργηθεί στην τάξη ένα περιβάλλον υπευθυνότητας και σεβασμού για τα δικαιώματα όλων.

Αυτές οι δραστηριότητες συνεχίζονται για τα μεγαλύτερα παιδιά στο **Τέταρτο Μέρος**.

Πώς αισθάνεστε;

Στόχος: Αυτό το γρήγορο παιχνίδι ενθαρρύνει την ανάπτυξη ευαισθησίας απέναντι στα συναισθήματα των άλλων.

Μαθησιακό σημείο:

- Η ευαισθησία απέναντι στα συναισθήματα των άλλων είναι η βάση για την προστασία των δικαιωμάτων μας.

Τι χρειαζόμαστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).

Χρόνος: Μισή ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Δυο παιδιά βγαίνουν από το δωμάτιο.
- Ενώ λείπουν, τα άλλα παιδιά διαλέγουν να υποδυθούν ένα συναίσθημα όταν τα παιδιά επιστρέψουν. Για παράδειγμα ότι είναι χαρούμενα, θυμωμένα, απογοητευμένα, ενθουσιασμένα, βαριεστημένα, νιώθουν μοναξιά και άλλα.
- Τα δυο παιδιά επιστρέφουν και τα άλλα υποδύονται το συναίσθημα που έχουν επιλέξει. Τα δυο παιδιά πρέπει να μαντέψουν το συναίσθημα.
- Επαναλάβετε όσες φορές χρειάζεται.
- Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

Στα παιδιά που βγήκαν από την τάξη-

- Ήταν εύκολο να μαντέψετε τα συναισθήματα;
- Πώς τα μαντέψατε;

Σε όλη την τάξη -

- Είναι καλό να ξέρετε πώς αισθάνονται οι άνθρωποι γύρω σας; Γιατί;
- Νιώσατε ποτέ χαρά όταν όλοι οι άλλοι ήταν λυπημένοι, ή λυπημένοι όταν όλοι οι άλλοι ήταν χαρούμενοι; Πώς σας φαινότανε;
- Τι θα συνέβαινε αν κανείς δεν λογάριζε τα συναισθήματα του άλλου;

Επιλογές:

- Κοιτάξτε την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
«Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να είναι ασφαλή και να μην βλάπτονται ή παραμελούνται». Πώς μας βοηθά το γεγονός ότι γνωρίζουμε τα αισθήματα του άλλου στο να ικανοποιούμε αυτό το δικαίωμα;
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) για μεγαλύτερα παιδιά, δουλέψτε μαζί με τα παιδιά για να δημιουργήσετε ένα θεατρικό έργο με πολλούς ρόλους και με θέμα μια κατάσταση όπου διαφορετικά συναισθήματα ανακύπτουν (για παράδειγμα, ένας καβγάς σε ένα σχολικό προαύλιο). Δείτε τις συμβουλές για τη χρήση του παιχνιδιού ρόλων στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**.

Άγγιξέ με απαλά

Σκοπός: Αυτό το σύντομο παιχνίδι γεννά θετικά συναισθήματα ομάδας. (Σημείωση: Αυτή η δραστηριότητα είναι πιο αποτελεσματική με μικρά παιδιά. Τα μεγαλύτερα παιδιά και οι ενήλικες μπορεί να διστάζουν να αγγίξουν ο ένας τον άλλο κατ'αυτό τον τρόπο. Από εσάς εξαρτάται να αποφασίσετε αν αυτή η δραστηριότητα αρμόζει στην ομάδα σας.)

Μαθησιακό σημείο:

- «Κάνε στους άλλους ό,τι θα ήθελες να σου κάνουν» (δηλαδή: αν σέβεσαι τα δικαιώματα των άλλων ανθρώπων τους ενθαρρύνεις να σε εμπιστεύονται και να σέβονται τα δικά σου)

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Χρόνος: Είκοσι λεπτά.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τα παιδιά να περπατήσουν σε κύκλο.
- Ζητήστε τους να καθίσουν κάτω και το πρόσωπό τους να βλέπει την πλάτη του μπροστινού τους παιδιού.

- Ζητήστε από τα παιδιά να φανταστούν ότι κάποιος χύνει το αγαπημένο τους χρώμα στους ώμους του παιδιού που κάθεσαι μπροστά τους.
- Δείξτε τους μια απλή, απαλή κίνηση για μασάζ ώμου. Δώστε περιθώριο λίγων λεπτών μέχρι που όλα τα παιδιά να έχουν την ευκαιρία να κάνουν μασάζ στο παιδί που βρίσκεται μπροστά τους.
- Όλοι γυρνάνε πίσω και κάνουν μασάζ στο παιδί που τους έκανε μασάζ.
- Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Πώς αισθανθήκατε όταν σας έκαναν μασάζ; Πώς αισθανθήκατε όταν κάνατε μασάζ σε κάποιον άλλο;
- Τι θα συνέβαινε αν κάποιος ήταν αγενής ή σκληρός με το άτομο που βρισκόταν μπροστά του; Τι θα συνέβαινε όταν το άλλο άτομο γύριζε πίσω του; Γιατί;
- Πώς θα κάνατε μασάζ σε κάποιον αν θέλατε να είναι καλός μαζί σας όταν θα γυρνούσατε εσείς την πλάτη σας για να σας κάνει μασάζ;
- Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα σαν αυτό στην πραγματική ζωή;

Επιλογές:

- Κοιτάξτε την Περίληψη της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού στο Πέμπτο Μέρος. Τι θα συνέβαινε αν αδιαφορούσαμε για τα συναισθήματα των άλλων και κάναμε ό,τι μας ευχαριστούσε; Ποια δικαιώματα θα επηρέαζε αυτό; Πώς; Θα θέλατε να ζείτε σε έναν τέτοιο κόσμο;
- Όταν τα παιδιά είναι θυμωμένα, ζητήστε τους να σφίγγουν τους μύες τους όταν φαντάζονται το ίδιο χρώμα να τρέχει πάνω στο σώμα τους από την κορυφή μέχρι τα νύχια, κάνοντας τους μύες τους να χαλαρώνουν. Στη συνέχεια θα μπορούν να βγαίνουν από τη «λίμνη» χρώματος πατώντας στα πόδια τους, πολύ λιγότερο θυμωμένα.

Το μαστούνι που μιλάει

Σκοπός: Αυτή η κοινή δραστηριότητα βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν δεξιότητες ακρόασης και ομιλίας.

Μαθησιακό σημείο:

«Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους και να συγκεντρώνονται για να εκφράσουν τις απόψεις τους» (Βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Ένα μαστούνι με ρόζους, όχι πολύ μεγάλο και χωρίς μυτερές γωνίες.

Χρόνος: Τουλάχιστον 10 λεπτά

Πώς να εφαρμοστεί:

- Εξηγήστε στα παιδιά ότι ο ιθαγενής αμερικανικός λαός ή «οι Ινδιάνοι» είχαν τον τρόπο τους να ακούν ο ένας τον άλλο, καθώς δινόταν στον καθένα η ευκαιρία να μιλήσει. Χρησιμοποιούσαν ένα μπαστούνι που μιλούσε. Όποιος κρατά το μπαστούνι έχει το δικαίωμα να μιλά και όλοι οι άλλοι πρέπει να τον ακούν. Το μπαστούνι περνά από τον ένα στον άλλο σε κύκλο. Όποιος δεν θέλει να μιλήσει απλά το περνά σε άλλον. Το μπαστούνι που μιλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί με πολλούς τρόπους. Για παράδειγμα, για να πούμε ένα νέο ή να πούμε τη γνώμη μας για κάτι. Αυτός είναι ένας καλός τρόπος για να κάνουμε ντροπαλά παιδιά να μιλήσουν με αυτοπεποίθηση και να πείσουμε παιδιά που επιβάλλονται στην τάξη να σέβονται τα δικαιώματα άλλων παιδιών.
- Μια καλή αρχή θα ήταν να πάρει η δασκάλα - ο δάσκαλος το μπαστούνι και, για παράδειγμα, να πει κάτι που της/του αρέσει, και στη συνέχεια να δώσει το μπαστούνι στο παιδί που κάθεται δίπλα της/του. Έτσι μπορεί να δείξει στα παιδιά πώς να χρησιμοποιούν το μπαστούνι.
- Προσέξτε να μην πιέσετε τα παιδιά να μιλήσουν.
- Μετά τη δραστηριότητα, κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Πώς αισθανθήκατε όταν μιλούσατε / όταν ακούγατε τους άλλους που μιλούσαν;
- Ανακαλύψατε τίποτα καινούργιο ή συναρπαστικό;
- Σας αρέσει να σας διακόπτουν;
- Ποιο είναι το πλεονέκτημα όταν αφήνετε κάποιον να μιλά χωρίς να τον διακόπτετε;

Επιλογές:

- Όταν έχουν προηγηθεί καβγάδες ή άλλο επεισόδιο, αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ανακαλύψετε τις απόψεις της τάξης για το τι πρέπει να γίνει προκειμένου να επιλυθεί η σύγκρουση.
- Ενήλικες μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτή τη δραστηριότητα με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, για παράδειγμα για να αρχίσουν να γνωρίζουν ο ένας τον άλλο.

Τα παιδικά τραγουδάκια «μπερδεύτηκαν»

Σκοπός: Αυτό το παιχνίδι ρυθμού αναπτύσσει την ικανότητα των παιδιών να αναπτύξουν δεξιότητες ακρόασης (βλέπε κεφάλαιο **Ζώντας μαζί - δραστηριότητες σχετικά με το σεβασμό στο Τέταρτο Μέρος**).

Μαθησιακό σημείο:

- Αν ακούμε καλά μαθαίνουμε να σεβόμαστε τα δικαιώματα άλλων ανθρώπων.

Χρόνος: Μισή ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Πείτε ένα γνωστό τραγουδάκι στα παιδιά αλλάζοντας μια λέξη του.
- Τα παιδιά πρέπει να εντοπίσουν τη λάθος λέξη και να πούνε τη σωστή.
- Όταν το συνηθίσουν αυτό, αλλάξτε δυο λέξεις.
- Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Όταν ακούμε προσεχτικά, τι κάνουμε με το μυαλό και το σώμα μας; (τα παιδιά μπορεί να πουν: Σκύβουμε ελαφρώς μπροστά, γνέφουμε, συλλογιζόμαστε...)
- Τι κάνουμε με το μυαλό και το σώμα μας όταν δεν ακούμε προσεχτικά; (τα παιδιά μπορεί να πουν: κοιτάμε αλλού, δεν κάνουμε ερωτήσεις...)
- Πιστεύετε ότι μπορεί κάποιος να γίνει καλύτερος ακροατής με εξάσκηση;
- Ποια είναι τα προτερήματα του να ακούμε προσεχτικά; (Στις οικογένειές μας, στο σχολείο, στο δρόμο...)
- Τι θα συνέβαινε αν όλοι στον κόσμο έπαυαν να ακούν ο ένας τον άλλο;

Επιλογές:

- Ζητήστε από τους μαθητές σας να γράψουν μια ιστορία, ένα θεατρικό έργο ή να φτιάξουν μια ζωγραφιά παρουσιάζοντας μια περίπτωση όπου κανείς δεν άκουγε.
- Ως εργασία ζητήστε από τους μαθητές σας να σημειώσουν κατά τη διάρκεια του σαββατοκύριακου τις φορές που είδαν κάποιον να μην προσέχει. Αυτά τα στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για βασική μαθηματική εξάσκηση, παρουσιάζοντας παρόμοιες καταστάσεις ως ποσοστά του συνόλου.

Εμπιστεύσου με

Σκοπός: Αυτό το συναρπαστικό και ενεργητικό παιχνίδι βοηθά τα παιδιά να κατανοήσουν τη σημασία της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας.

Μαθησιακό σημείο:

- Πρέπει να συνεργαζόμαστε με τους άλλους για να απολαμβάνουν όλοι τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τι χρειάζεστε:

- Την Περίληψη της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**).
- Μαντίλια για τα μισά παιδιά.

Χρόνος: Σαρανταπέντε λεπτά.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τα παιδιά να κάνουν ζευγάρια.
- Δέστε τα μάτια του ενός παιδιού από κάθε ζευγάρι.

- Το άλλο παιδί στο ζευγάρι είναι ο «οδηγός» και οδηγεί το ταίρι του γύρω στο δωμάτιο.
- Οι «οδηγοί» θα πρέπει να βρουν διάφορες (ασφαλείς!) εμπειρίες για το ταίρι τους. Για παράδειγμα, μπορούν να τους ζητήσουν να βρουν διάφορα αντικείμενα με την αφή, αφήνοντάς τους μόνους για μια στιγμή, να τρέξουν μαζί σε ομαλό έδαφος. Ενθαρρύνετε τους «οδηγούς» να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους.
- Τα ζευγάρια αλλάζουν ρόλους.
- Μετά το παιχνίδι αφήστε χρόνο στην τάξη να μιλήσει για το παιχνίδι. Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να αρχίσετε τη συζήτηση.

Ερωτήσεις:

- Πώς αισθανθήκατε ως «τυφλός» / «οδηγός»;
- Πώς επικοινωνούσατε;
- Προτιμούσατε κάποιον από τους δυο ρόλους; Γιατί;
- Νιώσατε υπευθυνότητα ως οδηγός;
- Εμπιστευτήκατε τον οδηγό σας;
- Γιατί είναι σημαντικό να υπάρχει εμπιστοσύνη; (Σε οικογένειες, φίλίες, ανάμεσα σε χώρες...)

Επιλογές:

- Διαλέξτε ένα από τα δικαιώματα από την **Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού** (Πέμπτο Μέρος). Πώς θα έπρεπε να συνεργάζεται ο κόσμος για να διασφαλιστεί ότι αυτό το δικαίωμα το απολαμβάνουν όλα τα παιδιά σε όλο τον κόσμο; (Για παράδειγμα, το δικαίωμα να έχουν αρκετό φαγητό και καθαρό νερό απαιτεί ενδεχομένως εμπιστοσύνη και συνεργασία ανάμεσα σε κυβερνήσεις, καλλιεργητές τροφίμων, εμπόρους...)
- Σε μια άλλη διασκευή αυτού του παιχνιδιού, ένα παιδί είναι το «καράβι» και οι άλλοι είναι οι «βράχοι». Οι βράχοι κάθονται στο πάτωμα κι έχουν αφήσει κενό ανάμεσά τους. Το καράβι έχει κλειστά τα μάτια του και πρέπει να περπατήσει από τη μια άκρη του δωματίου (θάλασσα) μέχρι την άλλη (ακτή) χωρίς να προσκρούσει πάνω σε βράχο. Όταν το καράβι είναι κοντά σε κάποιο βράχο, το παιδί που κάθεσαι κάνει ένα θόρυβο σαν κύματα πάνω σε βράχο για να προειδοποιήσει το καράβι να αλλάξει κατεύθυνση. Όταν το καράβι φτάσει στην ακτή, τότε άλλο παιδί γίνεται το καράβι.
- Ως άσκηση, όλη η τάξη θα μπορούσε να προετοιμάσει και να παίξει ένα θεατρικό έργο για ολόκληρο το σχολείο με θέμα μια περίπτωση όπου η συνεργασία αποτρέπει την καταστροφή.

Δικαιώματα ζωής – δραστηριότητες για την οικουμενικότητα των δικαιωμάτων

Αυτές οι δραστηριότητες βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν ότι, όπως οι σκέψεις μας, έτσι και τα δικαιώματά μας είναι αναπαλλοτρίωτα - δηλαδή, είναι δικά μας και δεν μπορεί κανείς να μας τα στερήσει. Επίσης αυτές οι δραστηριότητες δείχνουν πώς ορίζονται τα δικαιώματα αυτά και ότι βασίζονται στις πρωταρχικές ανάγκες όλων των ανθρωπίνων όντων.

Αυτές οι δραστηριότητες συνεχίζονται για μεγαλύτερα παιδιά στο κεφάλαιο **Δικαιώματα ζωής στο Τέταρτο Μέρος.**

Σε τι χρησιμεύει αυτό;

Σκοπός: Αυτό το παιχνίδι φαντασίας, στο οποίο χρησιμοποιούμε άχρηστα πράγματα, εισάγει τα παιδιά στην έννοια των παγκοσμίων και αναπαλλοτρίωτων δικαιωμάτων. Επίσης εγείρει ερωτήματα σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές.

Μαθησιακό σημείο:

- Όλοι έχουμε «αναπαλλοτρίωτες» ιδιότητες καθώς και αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα.

Τι χρειάζεστε:

- Παλιά άχρηστα πράγματα τα οποία έχουν μαζέψει τα παιδιά από το σχολείο ή το σπίτι, όπως δοχεία, πακέτα, κουρέλια κ.ά.
- Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού στο **Πέμπτο Μέρος.**

Χρόνος: Περίπου 20 λεπτά.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Καθίστε σε κύκλο
- Περάστε ένα αντικείμενο από χέρι σε χέρι. Κάθε παιδί προτείνει μια φανταστική χρήση αυτού του αντικειμένου. Για παράδειγμα, ένα άδειο πακέτο θα μπορούσε να χρησιμεύσει για καπέλο, παπούτσι, βαλίτσα... Αν δεν τους έρχεται κάποια ιδέα, μπορεί να το δώσουν στο διπλανό τους.

- Ενθαρρύνετε τις προτάσεις που δείχνουν φαντασία.
- Όταν ξεμείνετε από ιδέες, περάστε από χέρι σε χέρι ένα άλλο αντικείμενο.
- Κάνετε στα παιδιά τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Τι είναι «φαντασία»; Πώς τη χρησιμοποιούμε; Για ποιο σκοπό;
- Όλοι έχουμε φαντασία, με την οποία γεννιόμαστε. Κανείς δεν μπορεί να μας στερήσει τη φαντασία μας. Με τον ίδιο τρόπο, όλοι έχουμε δικαιώματα, με τα οποία γεννιόμαστε, και τα οποία κανείς δεν μπορεί να μας στερήσει. Τα δικαιώματά μας μπορεί να τα αγνοούν ή να τα παραβιάζουν άλλοι άνθρωποι, αλλά εμείς τα έχουμε ακόμα ανεξάρτητα από το πού ζούμε ή ποιοι είμαστε - όπως ακριβώς όλοι έχουμε φαντασία, ανεξάρτητα από το ποιοι είμαστε.

Επιλογές:

- Αυτή η δραστηριότητα είναι επίσης χρήσιμη για τη διδασκαλία σχετικά με τις ομοιότητες και διαφορές: όλοι έχουμε μυαλό, αλλά οι σκέψεις και οι ιδέες μας είναι άλλες φορές διαφορετικές, άλλες φορές παρόμοιες, αλλά ποτέ πανομοιότυπες. Μπορείτε να εξερευνήσετε αυτή την άποψη με την τάξη σας, ρωτώντας τους μαθητές σας «Τι είναι αυτό;» πριν τους δώσετε να κάνουν γύρο ένα αντικείμενο. Οι μαθητές ίσως συμφωνήσουν ότι είναι ένα παλιοκούρελο, αλλά τα διαφορετικά τους μυαλά μπορεί να το μετατρέψουν σε εκατό διαφορετικά πράγματα.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**): ζητήστε από τους μαθητές να βρουν αντικείμενα και καταστάσεις που οι άνθρωποι βλέπουν διαφορετικά. Για παράδειγμα, λόγω του ύψους τους, της όρασής τους, της απόστασής τους από το αντικείμενο, των προκαταλήψεών τους κ.ά. Τα παιδιά μπορούν να γράψουν τις διαπιστώσεις τους σε αφίσες για τον πίνακα ανακοινώσεων ή σε ένα βιβλίο.

Μια σημαντική εργασία

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα καταγιγισμού ιδεών βοηθά να δείξουμε ότι τα κείμενα που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα στηρίζονται σε βασικές ανθρώπινες ανάγκες όλων των ανθρώπων.

Μαθησιακό σημείο:

- Τα δικαιώματα βασίζονται σε παρόμοιες ανάγκες διαφορετικών ανθρώπων.

Τι χρειάζεστε: Την Απλοποιημένη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, και την Περίληψη, από το **Πέμπτο Μέρος** αυτού του εγχειριδίου. Γράψτε την Περίληψη σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί.

Χρόνος: Σχεδόν μισή ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από την τάξη να φανταστεί ότι τους έχει ζητηθεί από τα Ηνωμένα Έθνη (τη βουλή των εθνών όλου του κόσμου) να κάνουν μια λίστα με όλα τα πράγματα που χρειάζονται όλα τα παιδιά σε όλο τον κόσμο για να είναι χαρούμενα και υγιή. Για παράδειγμα φαγητό, παιχνίδι, αέρα, αγάπη...
- Γράψτε αυτές τις «ανάγκες», όπως σας τις λένε τα παιδιά χωρίς να τις κρίνετε.
- Όταν δεν έχουν να σας προτείνουν κάτι άλλο, ζητήστε από την τάξη να προσδιορίσει ποιες από τις προτάσεις τους είναι πραγματικά ανάγκες, και ποιες είναι «επιθυμίες». (Για παράδειγμα, η τηλεόραση και τα γλυκά είναι «επιθυμίες» και όχι «ανάγκες». Προσπαθήστε να προσδιορίσετε τις ανάγκες που είναι κοινές για όλα τα παιδιά όλου του κόσμου.
- Τώρα, δείξτε στην τάξη την Περίληψη από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Εξηγήστε τους ότι πολλά χρόνια πριν, τα Ηνωμένα Έθνη είχαν καταρτίσει μια παρόμοια λίστα, η οποία αργότερα έγινε η Σύμβαση. Η Σύμβαση θυμίζει στα έθνη όλου του κόσμου τις ανάγκες των παιδιών τους.
- Ζητήστε από την τάξη να συγκρίνει τη λίστα τους και την Περίληψη της Σύμβασης. Ποιες ανάγκες έχουν καταγραφεί ως δικαιώματα; Υπάρχουν καθόλου διαφορές ανάμεσα στις δυο λίστες; Γιατί;
- Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Γιατί πιστεύετε ότι τα Ηνωμένα Έθνη σκέφτηκαν πως ήταν σημαντικό να καταγράψουν τα δικαιώματα των παιδιών;
- Γιατί πιστεύετε ότι η Σύμβαση είναι μια λίστα με ανάγκες, όχι με επιθυμίες;
- Πιστεύετε ότι όλα τα παιδιά στη χώρα σας και στον κόσμο έχουν όλα αυτά τα δικαιώματα; Γιατί όχι;
- Κοιτάξτε ένα ή δυο δικαιώματα στη Σύμβαση. Τι μπορεί να στερήσει σε ένα παιδί αυτά τα δικαιώματα;
- Τι πιστεύετε ότι οι αρχηγοί της χώρας σας, οι δάσκαλοι, οι γονείς, ή εσείς και οι συμμαθητές σας θα μπορούσατε να κάνετε για να εγγυηθείτε στα παιδιά αυτά τα δικαιώματα;

Επιλογές:

- Φτιάξτε ένα κύκλο και καθίστε κάτω ή μείνετε όρθιοι. Κάθε παιδί με τη σειρά του υποδύεται ένα από τα πράγματα από τη λίστα του. Για παράδειγμα, μπορεί να κάνει ότι ντύνεται, ότι τρώει ένα γεύμα, αγκαλιάζει ένα φίλο, παίζει ένα παιχνίδι, γράφει ένα γράμμα, αισθάνεται χαρά ή ελευθερία. Ξανακάνετε ένα γύρο του κύκλου πάλι. Το πρώτο παιδί παίζει το ρόλο του, και συνεχίζει να τον παίζει ενώ το δεύτερο παιδί έρχεται με το δικό του ρόλο, έως ότου όλη η τάξη και ο δάσκαλος παίζουν τους ρόλους τους ταυτόχρονα. Χαλαρώστε!
- Ως άσκηση, τα παιδιά μπορούν να παίξουν ένα θεατρικό για τους γονείς που αρχίζει με «επιθυμίες» και τελειώνει με «ανάγκες».

Μεγάλοι άνθρωποι – μικροί άνθρωποι

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα συνέντευξης έχει στόχο να βοηθήσει τα παιδιά να συσχετίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα με το δικό τους περιβάλλον και να δείξει ότι η αναγνώριση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπήρξε σταδιακή.

Μαθησιακό σημείο:

- Η κωδικοποίηση των δικαιωμάτων είναι μια εξέλιξη του τέλους του εικοστού αιώνα, αλλά τα δικαιώματα υπήρχαν και παραβιάζονταν, διεκδικούνταν και σταδιακά επιτυγχάνονταν στο πέρασμα των χρόνων.

Τι χρειάζεστε:

- Περίληψη της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού από το **Πέμπτο Μέρος**.

Χρόνος: Τρία μαθήματα σε διάστημα μερικών εβδομάδων.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Εξηγήστε στην τάξη ότι τα κείμενα για τα δικαιώματα του ανθρώπου όπως η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι πρόσφατα έγγραφα, και ότι στο παρελθόν, πολλά από τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Σύμβαση δεν τα απολάμβαναν όλα τα παιδιά. Εξηγήστε τους ότι σε πολλές σύγχρονες χώρες αυτό ισχύει ακόμη.
- Μαζί με τα παιδιά κάντε μια μικρή λίστα με κατοίκους της περιοχής που μπορούν ίσως να απαντήσουν σε αυτή την ερώτηση: «Οι ζωές των παιδιών στην πόλη μας έχουν βελτιωθεί τον τελευταίο αιώνα;» Για παράδειγμα, τους παππούδες τους. Μια λίστα περίπου τεσσάρων ατόμων είναι ιδανική.
- Ζητήστε από την τάξη να γράψει σε αυτούς τους ανθρώπους για να τους προσκαλέσει στο σχολείο προκειμένου να τους πάρουν συνέντευξη. (Είναι ευκολότερο αν στην αρχή τα άτομα έρθουν για συνέντευξη στην τάξη).
- Θυμηθείτε να ρωτήσετε τα άτομα από τα οποία θα πάρετε συνέντευξη να σας πουν λίγα πράγματα για το θέμα για το οποίο θα τα ρωτήσετε. Αυτά που θα σας πουν μπορούν να τα διαβάσουν και να τα συζητήσουν τα παιδιά πριν τη μέρα της συνέντευξης, έτσι ώστε οι ερωτήσεις να είναι έτοιμες από πριν. Όταν οι μαθητές προετοιμάζουν τις ερωτήσεις, θα πρέπει να σκέφτονται «τι θέλουμε να μάθουμε;» Για παράδειγμα, αν το άτομο από το οποίο θα πάρουμε συνέντευξη έχει δηλώσει ότι δούλεψε ως παιδί αντί να πηγαίνει στο σχολείο, τα παιδιά μπορούν να προγραμματίσουν να τον ρωτήσουν για τις αναμνήσεις του, ένα συγκεκριμένο γεγονός, πώς ένιωθε γι' αυτό, πότε έγινε, πώς και γιατί, ποιος ήταν εκεί, κ.ά.
- Όταν μπουν μέσα τα άτομα αυτά, βάλτε τα να καθίσουν κάπου όπου όλη η τάξη να τα βλέπει.
- Τα παιδιά μπορούν να κάνουν ερωτήσεις το καθένα με τη σειρά του. Αφήστε τη συνέντευξη να κυλήσει φυσικά - προσπαθήστε να μην διακόπτετε χωρίς λόγο.
- Ηχογραφήστε τις ερωτήσεις ή γράψτε τις σε χαρτί.

- Αν έχει έρθει πάνω από ένα άτομο για συνέντευξη, ζητήστε τους να συζητήσουν τις ερωτήσεις, αντί να τις απαντούν ο καθένας ξεχωριστά. Αυτό μπορεί να είναι πολύ ενδιαφέρον!
- Μετά από τις συνεντεύξεις, ζητήστε από την τάξη να συγκρίνει τις συνεντεύξεις με την Περίληψη της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερωτήσεις:

- Πιστεύετε ότι τα δικαιώματα των παιδιών ήταν σεβαστά στο παρελθόν;
- Ποια δικαιώματα αγνοούνταν; Γιατί;
- Θα θέλατε να ζείτε σε εκείνη την εποχή;
- Τα πράγματα έχουν βελτιωθεί για τα παιδιά ή έχουν χειροτερέψει; Γιατί;

Επιλογές:

- Τα μεγαλύτερα παιδιά μπορούν επίσης να πάρουν τις συνεντεύξεις στα σπίτια τους.
- Πάρτε εφημερίδες για να ανακαλύψετε πώς τα δικαιώματα των παιδιών σε άλλα μέρη του κόσμου αγνοούνταν ή προστατεύονταν.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) ζητήστε από την τάξη να κάνει ένα θεατρικό έργο, ποιήματα, ιστορίες ή ζωγραφιά συγκρίνοντας τη ζωή των παιδιών στο παρελθόν και τώρα.
- Από τη λογοτεχνία μας μπορούμε να αντλήσουμε ιστορίες για το πώς ήταν η ζωή των παιδιών στο παρελθόν.
- Ως άσκηση, τα παιδιά θα μπορούσαν να γράψουν ένα θεατρικό έργο για την επίτευξη των δικαιωμάτων του παιδιού και να το παρουσιάσουν σε τοπική εκδήλωση.

Το παιχνίδι του ημερολογίου

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα, με φωτογραφίες, προσπαθεί να εξηγήσει πώς συνδέονται μεταξύ τους όλα τα δικαιώματα. Μπορεί να γίνει με παιδιά, εφήβους και ενήλικες.

Μαθησιακά σημεία:

- Τα δικαιώματα είναι «οικουμενικά» (όλοι τα έχουν)
- Τα δικαιώματα είναι «αδιαίρετα» (δεν μπορούμε να απολαμβάνουμε μερικά δικαιώματα και να αρνούμαστε άλλα)

Τι χρειάζεστε:

- Περίπου 12 φωτογραφίες ή άλλες καλής ποιότητας εικόνες ανθρώπων από όλο τον κόσμο σε όσο το δυνατόν περισσότερες φάσεις. Σε ημερολόγια, εφημερίδες και περιοδικά μπορούμε να βρούμε τέτοιες φωτογραφίες.
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το **Πέμπτο Μέρος**.

Χρόνος : Περίπου 30 λεπτά.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Σκορπίστε τις φωτογραφίες στο πάτωμα ή σε ένα τραπέζι όπου όλοι να μπορούν να τις δουν.
- Ζητήστε από τα παιδιά να διαλέξουν (ως ομάδα συνολικά) τις τρεις φωτογραφίες που τους αρέσουν περισσότερο. Αυτό θα πάρει λίγα λεπτά.
- Πάρτε τις τρεις φωτογραφίες που διάλεξαν. Βάλτε στην άκρη τις άλλες φωτογραφίες έτσι ώστε να μην αποσπούν την προσοχή των παιδιών.
- Κρατήστε ψηλά μια από τις τρεις φωτογραφίες που επέλεξαν ώστε να μπορούν να τη δουν όλοι. Κάντε στα παιδιά τις ερωτήσεις που αναφέρονται πιο κάτω για να κεντρίσετε τη φαντασία τους σχετικά με την εικόνα. Να είστε ανοιχτοί σε όλες τις προτάσεις!
- Επαναλάβετε αυτή την άσκηση της φαντασίας για τις άλλες δυο επιλεγμένες εικόνες.
- Τώρα πηγαίνετε πάλι στην πρώτη εικόνα Ρωτήστε τα παιδιά: «Ποιο δικαίωμα ή δικαιώματα νομίζετε ότι αναπαριστά αυτή η φωτογραφία; (Αν οι συμμετέχοντες είναι πολύ μικροί ή δεν γνωρίζουν καλά τα ανθρώπινα δικαιώματα, επιτρέψτε τους να συμβουλευτούν την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το **Πέμπτο Μέρος**).
- Επαναλάβετε αυτή την ερώτηση για τις άλλες δυο επιλεγμένες φωτογραφίες.
- Σκορπίστε πάλι τις εικόνες. Ρωτήστε τα παιδιά: «Τι έχετε να πείτε για τις άλλες; Ποιο δικαίωμα ή ποια δικαιώματα αναπαριστά καθεμιά από αυτές;» Αξιοποιήστε αυτή την ευκαιρία για να εξηγήσετε ότι όλα τα δικαιώματα είναι «οικουμενικά» (όλοι τα έχουμε).
- Τώρα ρωτήστε τα παιδιά αν μπορούν να χωρίσουν τις φωτογραφίες σε διαφορετικές στήλες, καθεμιά από τις οποίες να αντιστοιχεί σε καθένα από τα σημεία στην Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το **Πέμπτο Μέρος**. Τα παιδιά σύντομα θα διαπιστώσουν ότι αυτό είναι αδύνατο, αφού όλα τα δικαιώματα συνδέονται το ένα με το άλλο, έτσι που μια εικόνα θα αναπαριστά διάφορα δικαιώματα ταυτόχρονα. Αξιοποιήστε αυτή την ευκαιρία για να εξηγήσετε ότι τα δικαιώματα είναι «αδιαίρετα» (δεν μπορούμε να απολαμβάνουμε κάποια δικαιώματα και να αρνούμαστε άλλα).

Ερωτήσεις:

- Πού νομίζετε ότι τραβήχτηκε αυτή η φωτογραφία;
- Τι νομίζετε ότι συμβαίνει;
- Τι ώρα της ημέρας είναι;
- Αυτοί οι άνθρωποι σχετίζονται μεταξύ τους;
- Είναι φτωχοί/ πλούσιοι, χαρούμενοι/ λυπημένοι;
- Τι κοιτάνε/ κάνουνε/ λένε;
- Πού πάνε; Πού ήταν;
- Ξέρουν τον/ην φωτογράφο;
- Τι γνώμη έχουν γι' αυτόν/ήν;

Επιλογές:

- Αν οι εικόνες που χρησιμοποιούνται απεικονίζουν παιδιά, αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης με την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Ως εργασία, τα παιδιά μπορούν να μαζέψουν όσο το δυνατόν περισσότερες φωτογραφίες ατόμων από όλο τον κόσμο και να τις εκθέσουν στην τάξη ή το νηπιαγωγείο.

Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για την δικαιοσύνη

«Δεν είναι δίκαιο...» Όλοι πιστεύουμε ότι μπορούμε να κρίνουμε σωστά τι είναι δίκαιο. Αναγνωρίζουμε αμέσως τι είναι άδικο και συνήθως εύκολα μπορούμε να δώσουμε μια γρήγορη απάντηση στην ερώτηση « Τι δεν είναι δίκαιο;»

Δίκαιο σημαίνει το τίμιο και το πρέπει, κάτι που παρέχει ίσες ευκαιρίες και την ίδια αντιμετώπιση ή το ίδιο ποσό σε όλους, αυτό που είναι σύμφωνα με τους κανόνες, αν υπάρχουν κανόνες. Για παράδειγμα λαμβάνουμε μέρος σ' έναν αγώνα: ένας αγώνας είναι δίκαιος μόνο όταν οι κανόνες είναι οι ίδιοι για όλους. Αν όλοι αρχίζουμε την ίδια στιγμή, τρέχουμε την ίδια απόσταση, και έχουμε όλοι την ίδια ηλικία ή έχουμε τις ίδιες ικανότητες, αυτό είναι δίκαιο.

Η ζωή θα ήταν δίκαιη αν όλοι είχαμε ίσες ευκαιρίες: αν όλοι είχανε αρκετό φαγητό, και καθαρό νερό να πουν, αν όλοι μπορούσαν να πάνε στο σχολείο, αν όλοι λάμβαναν την ίδια αντιμετώπιση από τους άλλους, ανεξάρτητα από το χρώμα τους, το φύλο τους ή τη θρησκεία τους, αν όλοι μπορούσαν να ψηφίζουν ελεύθερα. Αυτά είναι μερικά παραδείγματα που μας δείχνουν τι είναι δικαιοσύνη.

Συνειδητοποιώντας τη σημασία της δικαιοσύνης στις ίδιες τους τις ζωές είναι σημαντικό να δώσουμε στα παιδιά τη δυνατότητα να κατανοήσουν καλύτερα την ανάγκη για δικαιοσύνη στον κόσμο.

Αυτές οι δραστηριότητες συνεχίζονται για μεγαλύτερα παιδιά στο κεφάλαιο **Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη στο Τέταρτο Μέρος.**

Το παιχνίδι με τα ονόματα

Σκοπός: Αυτό το παιχνίδι επιτρέπει στα παιδιά να αναγνωρίζονται και να αναγνωρίζουν και τους άλλους.

Μαθησιακά σημεία:

- Όλοι έχουμε το δικαίωμα να έχουμε ένα όνομα.
- Όλοι ωφελούνται από την ύπαρξη δικαιοσύνης.

Τι χρειάζεστε: Την Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού από το **Πέμπτο Μέρος** (Ιδιαίτερα το άρθρο 7). Μια μπάλα από σφουγγάρι ή ένα μαξιλάρι.

Χρόνος: Λιγότερο από μισή ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο στο πάτωμα.
- Ένα παιδί πετά την μπάλα σε ένα άλλο παιδί, φωνάζοντας το όνομα του παιδιού στο οποίο πετά την μπάλα. Αν το όνομα είναι σωστό το παιδί που πιάνει την μπάλα πρέπει να την πετάξει σε ένα άλλο παιδί, φωνάζοντας το όνομα του παιδιού στο οποίο αυτό πετά την μπάλα. Αν φωνάξει λάθος όνομα, το παιδί που πιάνει την μπάλα τον/την διορθώνει και πετά πίσω την μπάλα.
- Προσέξτε τα παιδιά που ενδέχεται να παραμεληθούν, πετώντας τους επίτηδες την μπάλα όταν είναι η σειρά σας.
- Όταν όλοι έχουν κάνει αρκετές πάσες, κάνετε τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Είχαν όλοι την ίδια ευκαιρία να πετάξουν την μπάλα; Γιατί; Γιατί όχι;
- Τι θα συνέβαινε αν ποτέ δεν σας δινόταν η ευκαιρία να πετάξετε την μπάλα; Γιατί;
- Τι μπορούμε να κάνουμε για να εξασφαλίσουμε ότι θα παίξουμε δίκαια την επόμενη φορά;
- Μπορείτε να σκεφτείτε μια στιγμή που σας συνέβη κάτι άδικο;
- Πώς μπορούμε να αποφύγουμε την αδικία στην τάξη, το σχολείο, την οικογένειά μας;

Επιλογές:

- Κοιτάξτε το άρθρο 7 της Απλοποιημένης Έκδοσης της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού στο **Πέμπτο Μέρος**. Γιατί θα ήταν διαφορετική η ζωή σας αν δεν είχατε όνομα;
- Ζητήστε από την τάξη να γράψει μια ιστορία ή ένα θεατρικό σχετικά με μια άδικη κατάσταση που γίνεται δίκαιη. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμεύσει για να γνωρίσει τα παιδιά μιας νέας τάξης μεταξύ τους.
- Όταν όλοι οι μαθητές γνωρίζουν τα ονόματα των άλλων, κάνετε το παιχνίδι πιο δύσκολο. Για παράδειγμα ο πρώτος που πετά την μπάλα πρέπει να αρχίζει μια πρόταση στην οποία καθένας που πετά την μπάλα πρέπει να προσθέτει μια λέξη.
- Ως εργασία τα παιδιά μπορούν να διερευνήσουν την προέλευση και σημασία διαφόρων ονομάτων.

Γνώρισε το μήλο σου

Σκοπός: Αυτό το παιχνίδι παρατηρητικότητας θέτει ζητήματα κοινοκτημοσύνης στην τάξη αλλά επίσης διδάσκει τα παιδιά ότι οι αντιλήψεις μας περί ομοιοτήτων και διαφορών είναι πολύ υποκειμενικές. Αυτή η κεντρική ιδέα συνδέεται στη συνέχεια μέσω των ερωτήσεων με απόψεις σχετικά με την ύπαρξη στερεοτύπων στην κοινωνία.

Μαθησιακά σημεία:

- Τα δικαιώματα βασίζονται στη δικαιοσύνη.
- Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να μην πεινάσουν.

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού από το **Πέμπτο Μέρος**. Ένα μήλο (ή άλλο φρούτο ή λαχανικό) για κάθε παιδί.

Χρόνος: Μια ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τα παιδιά να καθίσουν σε ζευγάρια σε ένα μικρό κύκλο.
- Ρωτήστε τους μαθητές σας ποια είναι τα χαρακτηριστικά των μήλων; Είναι όλα τα μήλα τα ίδια;
- Δώστε ένα μήλο σε κάθε ζευγάρι.
- Κάθε ζευγάρι θα πρέπει να παρατηρήσει το μήλο του για λίγο. Πείτε τους να σημειώσουν το χρώμα του, τυχόν εξογκωμάκια ή άλλα χαρακτηριστικά που το κάνουν διαφορετικό από άλλα μήλα.
- Βάλτε τα μήλα σε μια τσάντα.
- Δώστε τα ένα προς ένα, στα παιδιά. Κάθε ζευγάρι εξετάζει κάθε μήλο με τη σειρά. Αν ένα ζευγάρι αναγνωρίσει το μήλο του, το κρατά.
- Όταν κάθε ζευγάρι έχει αναγνωρίσει το μήλο του, τα μήλα μπορούν να φαγωθούν.

Ερωτήσεις:

- Κοιτάζτε το δεύτερο σημείο στην Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**). Πώς μπορεί η δικαιοσύνη και η κοινοκτημοσύνη να προστατέψει αυτό το δικαίωμα για όλα τα παιδιά;
- Ποιοι πήραν πρώτοι/ τελευταίοι το μήλο τους; Γιατί;
- Ανησυχήσατε μήπως κάποιος άλλος είχε πάρει το μήλο σας;
- Αν το μήλο σας δεν φαινόταν πουθενά, πώς θα αισθανόσασταν;
- Εδώ μοιραστήκαμε μήλα. Τι άλλο μοιραζόμαστε στο σχολείο; Το να μοιράζεσαι αποτελεί πάντα πρόβλημα; Γιατί;
- Τι θα συνέβαινε αν όλοι ξεχνούσαν πώς να μοιράζονται πράγματα; (Στο σχολείο, στο σπίτι, στον κόσμο).
- Ήταν όλα τα μήλα τα ίδια; Τι κοινό είχαν όλα τα μήλα; Τι διαφορετικό; (Αν όλοι οι μαθητές πριν τη δραστηριότητα πίστευαν ότι όλα τα μήλα είναι τα ίδια, ρωτήστε τους αν η γνώμη τους έχει τώρα αλλάξει).

Επιλογές:

- Αυτή η δραστηριότητα μπορεί επίσης να γίνει με πετρούλες, ξυλαράκια, ή άλλα ελαφρώς διαφορετικά αντικείμενα.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) ζητήστε από τα παιδιά να φτιάξουν και να μοιραστούν με τα υπόλοιπα παιδιά μια ιστορία, ένα θεατρικό έργο, ή μια ζωγραφιά με θέμα έναν κόσμο όπου όλοι ξεχνούν να μοιράζονται τα πράγματά τους.
- Αν θέλετε να θέσετε το θέμα των στερεοτύπων, θυμίστε στα παιδιά ότι πίστευαν πως όλα τα μήλα ήταν τα ίδια, όταν στην πραγματικότητα ήταν αρκετά διαφορετικά. Τώρα δείξτε τους όσο το δυνατόν περισσότερες φωτογραφίες μιας κοινωνικής ομάδας της οποίας τα μέλη ορισμένες φορές πιστεύουμε ότι «μοιάζουν όλα μεταξύ τους». Για παράδειγμα οι εθνικές μειονότητες στη χώρα μας ή άνθρωποι από

απομακρυσμένα σημεία του πλανήτη. Ρωτήστε τα παιδιά τι στερεότυπη εικόνα των ανθρώπων στη χώρα μας μπορούν να έχουν άνθρωποι σε άλλες χώρες. Είναι χρήσιμα τα στερεότυπα; Γιατί; Γιατί όχι;

Καμουφλάζ

Σκοπός: Σε αυτό το παιχνίδι που παίζεται σε κλειστό ή ανοιχτό χώρο, τα παιδιά μαθαίνουν να προσδιορίζουν και να αμφισβητούν περιπτώσεις αδικίας.

Μαθησιακό σημείο:

- Τα δικαιώματα στηρίζονται στη δικαιοσύνη.

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**). Τρεις μάλλινες μπάλες διαφορετικών χρωμάτων. Μια μπάλα θα πρέπει να έχει ένα ευδιάκριτο χρώμα όπως κόκκινο ή κίτρινο και το χρώμα των άλλων μπαλών θα πρέπει να ταιριάζει με τα χρώματα του εσωτερικού ή εξωτερικού χώρου.

Χρόνος: Περίπου μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Κόψτε 20 ή 30 κομμάτια μαλλί από κάθε χρώμα.
- Κρύψτε τα σε ένα γήπεδο ή πάρκο εκεί κοντά (ή, αν είστε σε εσωτερικό χώρο, μέσα στην τάξη ή το σχολείο). Ζητήστε από ένα μεγαλύτερο παιδί, ένα δάσκαλο ή γονιό να σας βοηθήσει να τα κρύψετε.
- Χωρίστε τα παιδιά σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα θα πρέπει να ψάχνει το μαλλί ενός μόνο χρώματος.
- Δώστε τους χρονικό όριο και συμφωνήστε το σήμα της λήξης χρόνου.
- Μετρήστε πόσα κομμάτια μαλλιού μπόρεσε να βρει κάθε ομάδα. Νικήτρια είναι η ομάδα με τα περισσότερα κομμάτια μαλλιού.
- Η ομάδα που ψάχνει για το μαλλί με το έντονο χρώμα είναι πιθανότερο να κερδίσει, γιατί της είναι ευκολότερο να το βρει.
- Κάνετε τους τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Πώς αισθανθήκατε πού ήσασταν στην ομάδα που κέρδισε;
- Πώς αισθανθήκατε που ήσασταν στην άλλη ομάδα;
- Ποια ομάδα βρήκε τα περισσότερα κομμάτια; Γιατί;
- Αν παίζαμε ξανά, σε ποια ομάδα θα θέλατε να είστε; Γιατί;
- Είναι δίκαιο το παιχνίδι;
- Μπορεί να γίνει δίκαιο;
- Σκεφτείτε όλα τα παιχνίδια που ξέρετε: Τι τα κάνει δίκαια; (Για παράδειγμα, στο ποδόσφαιρο, και οι δυο ομάδες έχουν τον ίδιο αριθμό παιχτών).

Επιλογές:

- Κοιτάξτε την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**). Για πολλά παιδιά στον κόσμο, αυτά τα δικαιώματα δεν υφίστανται. Πώς θα αισθανόσασταν αν ήσασταν ένα από αυτά τα παιδιά; Τι μπορεί να γίνει γι' αυτή την αδικία;
- Για τα μεγαλύτερα παιδιά, κάνετε ένα παιχνίδι άδικο, στη συνέχεια χρησιμοποιήστε το ως αφορμή προβληματισμού για την παγκόσμια αδικία. (Για παράδειγμα, στη διανομή πλούτου, νερού, φαγητού, γης...).

Ορισμός της Δικαιοσύνης

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα καταγιγισμού ιδεών βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν τη φυσική τους αίσθηση δικαιοσύνης.

Μαθησιακό σημείο:

- Τα δικαιώματα βασίζονται στη δικαιοσύνη.

Χρόνος: Περίπου μιάμιση ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Σκεφτείτε με την τάξη σας την ερώτηση «Τι είναι δίκαιο/ άδικο;» Γράψτε τις ιδέες όλων των παιδιών κάπου όπου όλοι να μπορούν να τις βλέπουν (βλέπε την ενότητα **Καταγιγισμός ιδεών** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος** για λεπτομερείς συμβουλές σχετικά με το πώς μπορείτε να διευθύνετε μια τέτοια συζήτηση). Προσπαθήστε να γράφετε σύντομες προτάσεις, αλλά μην τις συντομεύσετε χωρίς να ελέγξετε τι εννοούσε το παιδί.
- Ζητήστε από τα παιδιά να κάνουν μικρές ομάδες (βλέπε ενότητα **Ζευγάρια και ομάδες** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** του **Δεύτερου Μέρους** για λεπτομερείς συμβουλές σχετικά με την ομαδική εργασία). Δώστε στις ομάδες πέντε λεπτά για να γράψουν έναν ορισμό της δικαιοσύνης.
- Γράψτε τα αποτελέσματα στον πίνακα. Αν μερικοί από τους ορισμούς είναι διαφορετικοί ρωτήστε την τάξη αν μπορεί να σκεφτεί έναν κοινό ορισμό που να περιλαμβάνει όλους τους ορισμούς.
- Παρουσιάστε αυτό τον ορισμό στον πίνακα. (αν υπάρχουν περρισσότεροι από έναν ορισμοί, παρουσιάστε τους όλους).
- Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις για να βοηθήσετε τα παιδιά να σκεφτούν τι σημαίνει δικαιοσύνη.
- Αν είναι δυνατό, εξηγήστε τον ορισμό με ζωγραφιές που να απεικονίζουν τη δικαιοσύνη/ αδικία.

Ερωτήσεις:

- Είναι σημαντικό πράγμα η δικαιοσύνη; Γιατί;
- Μπορείτε να σκεφτείτε μια φάση της ζωής σας που κάτι ήταν δίκαιο και μια φάση που κάτι ήταν άδικο;

- Τι κάνει μια κατάσταση άδικη;
- Πώς νιώθατε όταν η κατάσταση ήταν άδικη;
- Μπορούν οι καταστάσεις πάντα να είναι δίκαιες;
- Πώς μπορούμε να φέρουμε δικαιοσύνη στην τάξη/ το σχολείο/ τη χώρα/ τον κόσμο μας;

Επιλογές:

- Αυτή η διαδικασία ορισμού μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης για την ελευθερία, την ανεκτικότητα, την υπευθυνότητα, την ειρήνη, ή άλλο ζήτημα που σχετίζεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αξία της εργασίας είναι ότι ενθαρρύνει τα παιδιά να εκφράσουν το έμφυτο συναίσθημά τους σχετικά με το τι είναι «σωστό».
- Ως μακροπρόθεσμη εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) τα παιδιά μπορούν να κάνουν λεξικά με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα. Όταν ανακύπτουν άγνωστες λέξεις καθώς διδάσκετε τα ανθρώπινα δικαιώματα, προσπαθήστε με τους μαθητές σας να βρίσκετε έναν απλό ορισμό τον οποίο να μπορούν να γράψουν στα λεξικά τους.

Τα δικαιώματά μου / Τα δικαιώματά σου – δραστηριότητες

σχετικά με καταστάσεις όπου τα δικαιώματα συγκρούονται.

Αυτές οι δραστηριότητες που αφορούν καταστάσεις όπου υπάρχει σύγκρουση δικαιωμάτων, χρησιμοποιούν παιχνίδι ρόλων και ανάλυση καταστάσεων σύγκρουσης στο σπίτι και στο σχολείο για να ενθαρρύνουν τα παιδιά να σκέφτονται εναλλακτικές λύσεις αντί του καβγά. Δείχνουν στα παιδιά ότι τα δικαιώματα κάποιου σταματούν εκεί όπου αρχίζουν τα δικαιώματα του άλλου, και ότι όταν τα δικαιώματά μας συγκρούονται, είναι καλύτερο να συνεργαζόμαστε για να βρούμε μια λύση που να σέβεται τα δικαιώματα όλων.

Αυτές οι δραστηριότητες συνεχίζονται για τα μεγαλύτερα παιδιά στο **Τέταρτο Μέρος** (κεφάλαιο **Τα δικαιώματά μου / Τα δικαιώματά σου - δραστηριότητες σχετικά με καταστάσεις όπου τα δικαιώματα συγκρούονται**).

(Αποσπάσματα από τις δραστηριότητες στην παράγραφο αυτή έχουν ληφθεί από το κεφάλαιο Creative Conflict Resolution του J Kriedler, σσ. 53-59. Βλέπε στο κεφάλαιο **Χρήσιμα βιβλία** στο **Έκτο Μέρος** αυτού του εγχειριδίου).

Τα δώρα της Andrea και του Tony

Σκοπός: Αυτό το παιχνίδι ρόλων βοηθά τα παιδιά να μάθουν να προσδιορίζουν τρόπους επίλυσης συγκρούσεων που αφορούν τα δικαιώματα.

Μαθησιακά σημεία:

- Ορισμένες φορές οι άνθρωποι εμπλέκονται σε καταστάσεις όπου τα δικαιώματά τους έρχονται σε αντιπαράθεση.
- Αυτές οι συγκρούσεις μπορούν να επιλυθούν ειρηνικά.

Τι χρειάζεστε: Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**). Την ιστορία της Andrea και του Tony.

Χρόνος: Περίπου σαράντα λεπτά.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Πείτε στα παιδιά την ακόλουθη ιστορία.
- Ζητήστε τους να παίξουν το σκετσάκι (για λεπτομερείς συμβουλές σχετικά με το παιχνίδι ρόλων βλέπε στην ενότητα **Παιχνίδι ρόλων** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας, Δεύτερο Μέρος**).
- Μπορούν να μοιράσουν τέσσερις ρόλους: της Andrea, του Tony, του πατέρα και της μητέρας.
- Σταματείστε το παιχνίδι ρόλων τη στιγμή του καβγά. Ζητήστε από τα παιδιά να προτείνουν τι ενδέχεται να συμβεί μετά. Οι παίκτες στη συνέχεια επιλέγουν μια από τις προτάσεις και τη χρησιμοποιούν για να τελειώσουν το έργο.

- Κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις για να βοηθήσετε τους μαθητές να σκεφτούν μη-βίαιες λύσεις της σύγκρουσης.
- Οι παίκτες μπορούν στη συνέχεια να παρουσιάσουν ένα ειρηνικό τέλος του έργου.

Ερωτήσεις:

- Πώς προκλήθηκε αυτή η σύγκρουση; Γιατί προκλήθηκε;
- Πώς αισθάνονται οι χαρακτήρες;
- Υπήρχε ευτυχισμένο τέλος;
- Πώς θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί η σύγκρουση;
- Τι άλλα φινάλε θα ήταν πετυχημένα;
- Ποιου ατόμου τα δικαιώματα αγνοούσαν ο Tony και η Andrea; Ποια ήταν τα δικαιώματα αυτά; (Βλέπε Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού από το **Πέμπτο Μέρος**)

Επιλογές:

- Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμεύσει για την αντιμετώπιση καταστάσεων σύγκρουσης όταν λαμβάνουν χώρα στο σχολείο. Ζητήστε από τα παιδιά που έχουν λάβει μέρος σε καβγά, και ίσως και όλη την τάξη, να σκεφτούν μη-βίαιους τρόπους με τους οποίους αυτές οι πραγματικές συγκρούσεις μπορούν να επιλυθούν.
- Ίσως είναι χρήσιμο να ξαναπαίξετε ένα παιχνίδι ρόλων που ενέχει σύγκρουση αλλάζοντας τους ρόλους των συμμετεχόντων, έτσι ώστε να δουν τη διένεξη από την οπτική γωνία του άλλου.

Η ιστορία της Andrea και του Tony

Η Andrea και ο Tony ήταν χαρούμενοι επειδή οι γονείς τους τους αγόρασαν πολύ ωραία δώρα. Ο Tony πήρε ένα ταμπούρλο και ήταν τόσο χαρούμενος που άρχισε να παίζει αμέσως. Η Andrea ήταν επίσης χαρούμενη επειδή της έκαναν δώρο μια σφυρίχτρα. Άρχισε κι αυτή να παίζει. Στην αρχή ήταν και οι δυο πολύ χαρούμενοι επειδή είχαν και οι δυο δώρα και μπορούσαν και οι δυο να παίζουν ταυτόχρονα, αλλά μετά από λίγο συνειδητοποίησαν ότι δεν μπορούσαν να συγκεντρωθούν όταν έπαιζαν και οι δυο μαζί. Η Andrea σταμάτησε να παίζει και ρώτησε τον Tony αν μπορούσε να σταματήσει για λίγο και να την αφήσει να παίζει. Ο Tony είπε ότι δεν τον πείραζε αν έπαιζε κι αυτή και ότι δεν ήθελε να σταματήσει. Η Andrea νευρίασε τόσο πολύ που άρχισε να παίζει πολύ δυνατά και ο Tony με τη σειρά του προσπαθούσε να παίζει ακόμη πιο δυνατά. Άρχισαν να συναγωνίζονται ο ένας τον άλλο και επειδή έκαναν τόσο θόρυβο, οι γονείς τους μπήκαν στο δωμάτιο.

Κακόμοιρε γερο-λύκε!

Σκοπός: Αυτή η αστεία δραστηριότητα αφήγησης που εξάπτει τη φαντασία στόχο έχει να δείξει στα παιδιά ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων των άλλων ωφελεί τους πάντες, ενώ όταν υπάρχουν διαμάχες μόνο ο νικητής ωφελείται.

Μαθησιακά σημεία::

- Ορισμένες φορές οι άνθρωποι εμπλέκονται σε καταστάσεις όπου συγκρούονται τα δικαιώματά τους.
- Αυτές οι διενέξεις μπορούν να επιλυθούν ειρηνικά.

Τι χρειάζεστε: Ένα ή δυο παραμυθάκια ή παιδικές ιστορίες στις οποίες υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα στους χαρακτήρες. (Αν το σκεφτείτε, θα δείτε ότι πολλές παλιές ιστορίες βασίζονται σε τέτοιες συγκρούσεις - συνήθως ο ένας χαρακτήρας ή σύνολο χαρακτήρων χαρακτηρίζονται ως «κακοί» και ο άλλος χαρακτήρας ή σύνολο χαρακτήρων ως «καλοί»).

Χρόνος: Μια ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Επιλέξτε μια ιστορία (βλέπε «Τι θα χρειαστείτε» παραπάνω).
- Διαβάστε την ιστορία στα παιδιά.
- Βοηθήστε τα παιδιά να προσδιορίσουν τη σύγκρουση στην ιστορία κάνοντάς τους τις παρακάτω ερωτήσεις. (Συνήθως, οι παραδοσιακές ιστορίες έχουν «κακούς» χαρακτήρες που πεθαίνουν ή «τιμωρούνται», και «καλούς» χαρακτήρες που ζουν ευτυχισμένοι για όλη την υπόλοιπη ζωή τους).
 - Ποιος ήταν χαρούμενος στο τέλος της ιστορίας; Γιατί;
 - Ποιος ήταν λυπημένος στο τέλος της ιστορίας; Γιατί;
 - Μήπως κάποιοι αδιαφορούσαν για τα δικαιώματα κάποιου χαρακτήρα στην ιστορία; Ποιου; Ποιοι αδιαφορούσαν;
- Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν ξανά την ιστορία, αυτή τη φορά από την οπτική γωνία του τέρατος, του λύκου ή κάποιου άλλου «κακού» χαρακτήρα. Ζητήστε τους να ξαναπούν την ιστορία από την οπτική γωνία αυτού του χαρακτήρα. Ξαναδείτε κάθε περιστατικό της ιστορίας έτσι. Για παράδειγμα, ένας δράκος ίσως πει «Είμαι δράκος, είναι δουλειά μου να τρώω ανθρώπους, ξαφνικά ένας απαίσιος Πρίγκιπας ήρθε και μου έκοψε το κεφάλι!...»
- Τώρα, ρωτήστε τα παιδιά πώς θα μπορούσε να ξαναγραφεί η ιστορία έτσι που όλοι να αποκτήσουν αυτό που θέλουν, και να αποφευχθεί η σύγκρουση. Οι παρακάτω ερωτήσεις μας βοηθούν. Αν υπάρχει χρόνος, τα παιδιά θα μπορούσαν να γράψουν τις δικές τους εκδοχές για την ιστορία και να τις ζωγραφίσουν.
- Είναι δυνατόν αυτή η σύγκρουση να επιλυθεί ειρηνικά; Πώς;
- Είναι δυνατόν όλοι στην ιστορία να αποκτήσουν αυτό που θέλουν; Πώς;
- Γιατί αυτό θα ήταν καλύτερο από μια κατάσταση όπου κάποιος κερδίζει και κάποιος χάνει;

Επιλογές:

- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) μπορείτε ίσως να εργαστείτε περισσότερο στην ιδέα επίλυσης συγκρούσεων έτσι που κανένας να μην χάνει. Ένας τρόπος για να το κατορθώσετε αυτό είναι να παρουσιάσετε στην τάξη τους παρακάτω τέσσερις τρόπους με τους οποίους μπορούν να τελειώσουν οι συγκρούσεις. Ζητήστε από τα παιδιά να σας βοηθήσουν να σκεφτείτε παραδείγματα από τη δική τους εμπειρία που εμπίπτουν σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- Κερδίζω-Κερδίζεις: όλοι είναι χαρούμενοι και παίρνουν αυτό που θέλουν.
- Κερδίζω-χάνεις: Ο ένας δεν παίρνει αυτό που θέλει και είναι δυστυχισμένος.
- Χάνω-κερδίζεις: Ο άλλος δεν παίρνει αυτό που θέλει και είναι δυστυχισμένος.
- Χάνω-χάνεις: Όλοι χάνουν την ώρα τους μαλώνοντας και κανένας δεν παίρνει αυτό που θέλει.

Μόλις τα παιδιά κατανοήσουν αυτό τον τρόπο εξέτασης συγκρούσεων (κερδίζω – κερδίζεις), αξιοποιήστε τον όταν πραγματικές συγκρούσεις εκδηλωθούν σε μια τάξη. Ζητήστε από τα παιδιά που συμμετέχουν στον καβγά, ή από όλη την τάξη, να καταλήξει σε μια λύση όπου όλοι θα είναι κερδισμένοι.

Αυτό δεν σημαίνει ότι απαραίτητα θα υπάρχει συμβιβασμός. Συχνά, και οι δυο άνθρωποι που βρίσκονται σε σύγκρουση μπορούν να κερδίσουν από μια λύση «κερδίζω-κερδίζεις». Για παράδειγμα, φανταστείτε ότι δυο παιδιά μαλώνουν για ένα πορτοκάλι. Ίσως να μαλώνουν επειδή το ένα θέλει να φάει το εσωτερικό του πορτοκαλιού, ενώ το άλλο θέλει να το ξεφλουδίσει για να φτιάξει κέικ. Αυτή η σύγκρουση μπορεί να επιλυθεί ειρηνικά, και τα δυο παιδιά μπορούν να «κερδίσουν»! Φυσικά, δεν επιλύονται όλες οι συγκρούσεις τόσο εύκολα, αλλά μπορεί να είναι πολύ χρήσιμο να προσπαθούμε να σκεφτόμαστε έτσι.

Πλέγμα συγκρούσεων

Στόχοι: Αυτή η δραστηριότητα, στην οποία τα παιδιά καλούνται να ζωγραφίσουν, βοηθά τα παιδιά να αναλύουν συγκρούσεις που αφορούν στα δικαιώματά τους χρησιμοποιώντας τις εμπειρίες τους.

Μαθησιακά σημεία:

- Μερικές φορές οι άνθρωποι συμμετέχουν σε καταστάσεις όπου τα δικαιώματά τους συγκρούονται.
- Αυτές οι συγκρούσεις μπορούν να επιλυθούν ειρηνικά.

Τι χρειάζεστε: Έναν πίνακα ή ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί.

Χρόνος: Σαρανταπέντε λεπτά.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Στο μέσο ενός χαρτιού/ πίνακα γράψτε τη λέξη «σύγκρουση» και κυκλώστε την.
- Ζητήστε από τα παιδιά να σας πουν τι νομίζουν ότι σημαίνει αυτή η λέξη.
- Ρωτήστε τους τι αναμνήσεις ή σκέψεις τους φέρνει στο μυαλό. Κάθε φορά που λένε κάτι, τραβήξτε μια γραμμή από τον κεντρικό κύκλο και προσθέστε τη λέξη ή τη φράση που σας προτείνουν.
- Όταν τα παιδιά αρχίσουν να εκφράζουν ιδέες που σχετίζονται με πράγματα που ήδη προτάθηκαν, συνδέστε τα με τη σχετική προηγούμενη πρόταση, όχι τον κεντρικό κύκλο. Συνεχίστε όσο δείχνουν ακόμη να ενδιαφέρονται
- Στο τέλος, κάντε τις παρακάτω ερωτήσεις, που δίνουν κάποιες γενικές ιδέες αναφορικά με τις συγκρούσεις.

Ερωτήσεις:

- Πώς μπορούμε να ορίσουμε τη «σύγκρουση»;
- Τι κοινό υπάρχει ανάμεσα στις συγκρούσεις που ορίσαμε;
- Τι προκαλεί τις συγκρούσεις;
- Τι τις επιδεινώνει;
- Τι αποτρέπει ή επιλύει τις συγκρούσεις;
- Στα παραδείγματα, για ποιους τα δικαιώματα αδιαφορούν οι άλλοι; Και ποιοι είναι αυτοί; Ποια δικαιώματα; (βλέπε Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού στο **Πέμπτο Μέρος**)

Επιλογές:

- Ως εργασία: Ζητήστε από τα παιδιά να κρατήσουν ημερολόγιο των συγκρούσεων που βλέπουν κατά τη διάρκεια μιας εβδομάδας. Ζητήστε τους να προσδιορίσουν συγκρούσεις που επιλύονται χρήσιμα, συγκρούσεις που χάνεται πολύς χρόνος ή που επαναλαμβάνονται πολύ συχνά. Ίσως είναι χρήσιμο να τοποθετήσετε αυτές τις συγκρούσεις σε κατηγορίες. Για παράδειγμα φιλικές/ γεμάτες θυμό, απλές/ πολύπλοκες, βίαιες/ μη-βίαιες. Πείτε στα παιδιά ότι η απομάκρυνση από μια σύγκρουση και η ανάλυσή της είναι το πρώτο βήμα για την επίλυση της σύγκρουσης με τρόπο που γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα όλων όσοι εμπλέκονται στη σύγκρουση.
- Για μια λεπτομερέστερη ανάλυση, ζητήστε από τα παιδιά ειδικά σημεία των συγκρούσεων που κατέγραψαν. Για παράδειγμα: Θα μπορούσαν να είχαν δοθεί καλύτερες λύσεις; Ή χειρότερες;

Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης

Αυτές οι δραστηριότητες βοηθούν τα παιδιά να σκεφτούν τα ανθρώπινα δικαιώματα ως κάτι που είναι σε θέση να υπερασπιστούν και για το οποίο είναι σε θέση να αγωνιστούν, όπου κι αν ζουν. Υπάρχουν επίσης προτάσεις για δράση στο θέμα «Επιλογές» πολλών δραστηριοτήτων, στις προηγούμενες σελίδες.

Αυτές οι δραστηριότητες συνεχίζονται για μεγαλύτερα παιδιά στο **Τέταρτο Μέρος** (κεφάλαιο **Δράση! - μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από την τάξη**).

Διαφημίζοντας τα δικαιώματά μας

Στόχος: Αυτή η «καλλιτεχνική» δραστηριότητα στόχο έχει να ενθαρρύνει τα παιδιά να ερμηνεύουν και να προάγουν τα δικαιώματά τους.

Μαθησιακό σημείο:

- Όλοι πρέπει να διδάσκονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τι χρειάζεστε:

- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού ή οποιοδήποτε έγγραφο για τα ανθρώπινα δικαιώματα από το **Πέμπτο Μέρος** αυτού του εγχειριδίου
- Υλικό για κατασκευή αφίσας: στυλό, χρώματα, χαρτί.

Χρόνος: Μιάμιση ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Πριν από το μάθημα, ομαδοποιήστε δικαιώματα από τη Σύμβαση που σχετίζονται μεταξύ τους. Για παράδειγμα, δικαιώματα για το παιδί και την οικογένειά του.
- Ζητήστε από τα παιδιά να κάνουν μικρές ομάδες ή ζευγάρια.
- Πείτε τους ότι σε πολλές χώρες υπάρχουν διαφημίσεις στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο για τα δικαιώματα των παιδιών, καθώς και αφίσες.

- Ζητήστε από κάθε ζευγάρι ή ομάδα να κάνει μια διαφήμιση επεξηγώντας ένα δικαίωμα ή μια ομάδα δικαιωμάτων από τη Σύμβαση. Μπορεί να είναι αφίσα, θεατρικό έργο, τραγούδι ή κάποιο ποίημα για παρουσίαση. Αν κάποια παιδιά αποφασίσουν να κάνουν αφίσα, οι παρακάτω συμβουλές ίσως είναι χρήσιμες.
- Όταν τελειώσουν, μπορούν να παρουσιάσουν την εργασία τους στην τάξη ή σε όλο το σχολείο.

Συμβουλές για κατασκευή αφίσας:

Να έχεις μια ιδέα γι' αυτό που θέλεις να εκφράσεις προτού αρχίσεις. Αποφάσισε ποιο θα είναι το μήνυμά σου και γράψε το.

Κάνε μικρές, πρόχειρες ζωγραφιές πρώτα για να δοκιμάσεις όσο το δυνατόν περισσότερες ιδέες.

Μην φοβάσαι να απορρίψεις κάποια ιδέα σε οποιαδήποτε φάση κι αν βρίσκεσαι. Είναι πολύ σημαντικότερο να προσπαθήσεις πολύ για μια καλή ιδέα παρά να συνεχίσεις να ασχολείσαι με κάποια ιδέα που δεν σε ευχαριστεί.

Επιλογές:

- Τα Ηνωμένα Έθνη και άλλοι διεθνείς οργανισμοί έχουν επιλέξει συγκεκριμένες μέρες κάθε χρόνο για να επικεντρώσουν την προσοχή του κόσμου στα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι ημερομηνίες που παρουσιάζονται εδώ δίνουν απλώς μερικές ιδέες. Μια καλή ιδέα για να εστιάσετε τη διδασκαλία σας σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα θα ήταν να κάνετε αφίσες, θεατρικά έργα και ποιήματα για να γιορτάσετε αυτές τις μέρες.

Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας: 8 Μαρτίου

Παγκόσμια Ημέρα των Παιδιών: 6 Ιουνίου

Παγκόσμια Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: 10 Δεκεμβρίου

Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Στόχος: Αυτή η δραστηριότητα σχεδίου εργασίας (project) ενθαρρύνει τα παιδιά να μεταφέρουν τα ανθρώπινα δικαιώματα έξω από την τάξη και μέσα στο σχολείο.

Μαθησιακό σημείο: Τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται σε όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Τι χρειάζεστε: Πρόσβαση σε εφημερίδες και άλλα μέσα ενημέρωσης.

Χρόνος: Αυτή η εργασία μπορεί να ολοκληρωθεί σε πολλές εβδομάδες.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Βρείτε ένα κεντρικό σημείο του σχολείου όπου οι «Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» θα μπορούν να παρουσιάζονται και να ανανεώνονται τακτικά. Για

παράδειγμα, έναν πίνακα ανακοινώσεων σε έναν πολυσύχναστο διάδρομο του σχολείου ή δίπλα στην είσοδο.

- Διαβάστε τις συμβουλές για το πώς γίνεται ένα project (σχέδιο εργασίας) και πώς δουλεύουμε με εφημερίδες από τις σελίδες ... και
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να παρακολουθούν εφημερίδες, περιοδικά, την τηλεόραση και το ραδιόφωνο για εικόνες και κείμενα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για παράδειγμα, τα κινούμενα σχέδια ίσως δείχνουν προκατάληψη και βιαιότητα, ένα πολεμικό δελτίο ίσως δείχνει πώς παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα σε άλλες χώρες ή οι τοπικές ειδήσεις ίσως παρουσιάζουν κάποιο τοπικό θέμα που αφορά δικαιώματα. Ενθαρρύνετε τα να κόβουν αυτές τις ειδήσεις από εφημερίδες ή περιοδικά, ή να γράφουν μια μικρή παράγραφο γι' αυτά, αν τα άκουσαν στην τηλεόραση. Βάλτε αυτά τα στοιχεία στον πίνακα ανακοινώσεων.
- Αν είναι δυνατό, δώστε στα παιδιά τη δυνατότητα να αποφασίσουν αυτά τι θα περιληφθεί στις «Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα». Αυτό θα τους δώσει τη δυνατότητα να αναλάβουν την ευθύνη για κάτι μόνο τους.
- Είναι καλή ιδέα να κάνετε τις «Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» ως ένα σύντομο project (σχέδιο εργασίας) πρώτα, για να επωφεληθείτε από τον ενθουσιασμό των παιδιών. Αν έχει επιτυχία, σκεφτείτε να το κάνετε μόνιμο.
- Όπου μπορείτε, εξισορροπήστε τις αρνητικές εικόνες με τις θετικές. Για παράδειγμα, μια ιστορία που δείχνει πώς συνεργάζονται διαφορετικές ομάδες στη χώρα σας.

Χρησιμοποιήστε το υλικό για τις «Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» ως βάση για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων-κι αν βάλετε τους μαθητές σας να ψάχνουν για ενδιαφέρον υλικό, η δουλειά σας θα γίνει πολύ ευκολότερη!

Επιλογές:

- Οι «Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν αφίσες, ζωγραφιές, ποιήματα και έρευνες που θα πραγματοποιούν τα παιδιά, με θέμα την κατάσταση που επικρατεί στον τόπο τους σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για παράδειγμα, μια συνέντευξη με κάποιον μεγαλύτερο που υπέφερε στον πόλεμο θα ήταν σημαντική προσθήκη. (Οι συμβουλές σχετικά με τις συνεντεύξεις στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος** ίσως είναι χρήσιμες στο σημείο αυτό).
- Οι «Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» μπορούν να μετατραπούν σε έκθεση για τους κατοίκους της περιοχής σας, ή σε «σημείο ενημέρωσης» σε έναν πολυσύχναστο δρόμο.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Βάζοντας μπρος - εισαγωγικές δραστηριότητες
- Ζώντας μαζί - δραστηριότητες για το σεβασμό
- Ποιος, εγώ; - δραστηριότητες για την υπευθυνότητα
- Δικαιώματα ζωής – δραστηριότητες για την οικουμενικότητα των δικαιωμάτων
- Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη
- Τα δικαιώματά μου / Τα δικαιώματά σου – δραστηριότητες σχετικά με καταστάσεις όπου τα δικαιώματα συγκρούονται.
- Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης

«Το μόνο που χρειάζομαι είναι μια ιδέα...»

Ουκρανός φοιτητής δάσκαλος.

Οδηγός για τις δραστηριότητες:

Για να κάνουμε τις δραστηριότητες πιο εύκολες στη χρήση, σε αυτό το μέρος του εγχειριδίου όλες έχουν την ίδια μορφή.

Τίτλος

Σκοπός:

Αυτό το μέρος καθώς και η σύντομη εισαγωγή σε κάθε ομάδα δραστηριοτήτων, σας εξηγεί γιατί είναι χρήσιμες.

Μαθησιακά σημεία:

Είναι οι βασικές έννοιες που περιλαμβάνονται στις δραστηριότητες. Να τις έχετε στο μυαλό σας καθώς θα εκτελείτε τη δραστηριότητα.

Τι χρειάζεστε:

Σας λέει τι είδους εξοπλισμό θα χρειαστείτε και τι θα προετοιμάσετε πριν το μάθημα

Χρόνος:

Οι χρόνοι που εμφανίζονται σας ενημερώνουν σχετικά με το πόσος χρόνος περίπου θα χρειαστεί για κάθε δραστηριότητα και κάθε συζήτηση που θα προκύψει

Πώς να εφαρμοστεί:

Αυτό το μέρος επεξηγεί τη δραστηριότητα βήμα προς βήμα. Όπου χρησιμοποιούνται ειδικές μέθοδοι, αυτές εξηγούνται στο Δεύτερο Μέρος αυτού του εγχειριδίου.

Ερωτήσεις:

Οι περισσότερες δραστηριότητες είναι ανοιχτές ερωτήσεις και συζητήσεις που στόχο έχουν να βοηθήσουν τους μαθητές να σκεφτούν τα θέματα που προκύπτουν από τη δραστηριότητα. Συμβουλές σχετικά με τη χρήση ανοιχτών ερωτήσεων και συζητήσεων υπάρχουν στο Δεύτερο Μέρος αυτού του εγχειριδίου.

Επιλογές:

Αυτές είναι προτάσεις για περισσότερη ενασχόληση με ένα θέμα. Ορισμένες δραστηριότητες περιέχουν ιδέες για την αξιοποίησή τους με μια άλλη ηλικιακή ομάδα. Άλλες περιέχουν ιδέες για δραστηριότητες σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Πληροφορίες/Παραδείγματα/Κάρτες Παιχνιδιού:

Ορισμένες δραστηριότητες έχουν επιπρόσθετα μέρη. Για να μην παραλείψετε τίποτα, διαβάστε όλη τη δραστηριότητα προτού την επιχειρήσετε, και ελέγξε ότι έχετε βρει όλα τα στοιχεία που περιέχονται στη στήλη «Τι θα χρειαστείτε».

Βάζοντας μπρος - εισαγωγικές δραστηριότητες

Επειδή πολλές από τις δραστηριότητες αυτού του μέρους του εγχειριδίου αναφέρονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ο.Δ.Α.Δ.), σας δίνουμε δύο δραστηριότητες για να εξοικειωθούν οι μαθητές σας.

Αυτές οι δραστηριότητες βασίζονται σε εκείνες τις δραστηριότητες για τα μικρότερα παιδιά στο Τρίτο Μέρος.

Η φανταστική Χώρα

(Αυτή η δραστηριότητα βασίζεται σε ιδέες των Ed O' Brien και Nancy Flowers)

Σκοπός: Η δραστηριότητα εισάγει τους μαθητές στην ιδέα των δικαιωμάτων που βασίζονται στις ανάγκες, και τους εξοικειώνει με την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Θέτει θέματα όπως η εκτίμηση των δικαιωμάτων, και οι «Επιλογές» δίνουν προτάσεις για τη δημιουργία της λίστας των «δικαιωμάτων της σχολικής τάξης».

Μαθησιακά σημεία:

- Τα έγγραφα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων βασίζονται στις δικές μας έμφυτες ανάγκες.
- Θεωρούμε κάποια δικαιώματα πιο σημαντικά από κάποια άλλα με βάση τη δική μας περίπτωση, αλλά κάθε δικαίωμα είναι σημαντικό για κάποιον.

Τι χρειάζεστε:

- Μια Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το Πέμπτο Μέρος.

Χρόνος: Περίπου μια ώρα και ένα τέταρτο για το κύριο μέρος της δραστηριότητας.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων.
- Διαβάστε δυνατά το παρακάτω σενάριο:
«Φανταστείτε ότι έχετε ανακαλύψει μια νέα χώρα όπου κανένας δεν έχει ζήσει στο παρελθόν και δεν υπάρχει κανένας νόμος ή κανόνας. Εσύ και άλλα μέλη της ομάδας σου θα εγκατασταθείτε σε αυτήν τη νέα γη. Δε γνωρίζεις τι κοινωνική θέση θα έχεις σε αυτή τη νέα χώρα.»

- Κάθε μαθητής πρέπει να σκεφτεί ατομικά τρία δικαιώματα που πιστεύει ότι πρέπει να εγγυηθούν στον καθένα στη νέα του πατρίδα.
- Τώρα ζητήστε από τους μαθητές να συζητήσουν τη λίστα που έχουν κάνει με την ομάδα, και να επιλέξουν μια λίστα 10 δικαιωμάτων που πιστεύουν ότι είναι τα πιο σημαντικά.
- Ζητήστε από την κάθε ομάδα μαθητών να δώσουν ένα όνομα στη χώρα τους και να γράψουν τα 10 δικαιώματα που επέλεξαν σε ένα μεγάλο χαρτί ή στον πίνακα όπου όλοι να μπορούν να τα βλέπουν.
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη λίστα της στην τάξη. Καθώς την παρουσιάζουν, φτιάξτε την «κεντρική λίστα» που θα περιλαμβάνει όλα τα δικαιώματα των ομάδων. Κάποια δικαιώματα θα αναφερθούν πολλές φορές, γράψτε τα στην «κεντρική λίστα» μια φορά, και βάλτε ένα √ κάθε φορά που επαναλαμβάνονται.
- Αφού έχουν παρουσιάσει όλες οι ομάδες τις λίστες τους, προσδιορίστε τα δικαιώματα που επαναλαμβάνονται ή που έρχονται σε αντίθεση το ένα με το άλλο. Μπορεί η λίστα να οργανωθεί ορθολογικά; Μπορούν κάποια παρόμοια δικαιώματα να ταξινομηθούν στην ίδια κατηγορία;
- Αφού συμπληρωθεί η «κεντρική λίστα», συγκρίνετε την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ποιες είναι οι διαφορές/ομοιότητες ανάμεσα στη λίστα σας και στην Ο.Δ.Α.Δ.;
- Χρησιμοποιείτε τις παρακάτω ερωτήσεις για να συμπεράνετε τα μαθησιακά σημεία. Οι παρακάτω «Επιλογές» δίνουν προτάσεις για να επεκτείνετε τη δραστηριότητα.

Ερωτήσεις:

- Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας άλλαξαν οι απόψεις σας σχετικά με το ποια δικαιώματα είναι πιο σημαντικά;
- Πώς θα ήταν η ζωή μας αν αποκλείαμε μερικά από αυτά τα δικαιώματα;
- Υπάρχουν κάποια δικαιώματα που θέλετε να προσθέσετε τώρα στην τελική λίστα;
- Υπήρξε κάποιος που συμπεριέλαβε στη λίστα του κάποιο δικαίωμα που δεν συμπεριλήφθηκε σε καμία άλλη λίστα;
- Γιατί είναι χρήσιμο να γίνει μια λίστα δικαιωμάτων;

Επιλογές:

- Εάν έχετε χρόνο, ζητήστε από τους μαθητές να βάλουν μια κουκίδα δίπλα από τα τρία δικαιώματα της «κεντρικής λίστας» που προσωπικά πιστεύουν ότι είναι τα πιο σημαντικά, ή που πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να ζήσουν χωρίς αυτά. (Αυτό μπορεί να γίνει κατά τη διάρκεια του διαλείμματος.)
- Αυτή η δραστηριότητα έχει γίνει σε πολλές χώρες. Στις χώρες όπου ο πόλεμος είναι μέγιστο πρόβλημα, οι μαθητές θεωρούν ότι το δικαίωμα στη ζωή είναι το πιο σημαντικό, ενώ στις χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, το δικαίωμα στην εργασία έρχεται πρώτο. Μπορείτε να διερευνήσετε αυτό το θέμα με τους μαθητές κάνοντας ερωτήσεις όπως: «Πιστεύετε ότι η κατάσταση στη χώρα μας έχει επηρεάσει τις επιλογές των δικαιωμάτων σας; Γιατί; Γιατί όχι;»
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) αυτή η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί ώστε οι μαθητές να κάνουν μια λίστα των «δικαιωμάτων της τάξης» τα οποία πιστεύουν ότι θα βελτιώναν το σχολικό περιβάλλον. Για παράδειγμα, το δικαίωμα να εργάζεται

κανείς με ησυχία, το δικαίωμα σεβασμού της γνώμης του άλλου, το δικαίωμα της διασφάλισης της προσωπικής ιδιοκτησίας... Να είστε δεκτικοί στις προτάσεις των μαθητών, αλλά τονίστε ότι όλα τα δικαιώματα συνοδεύονται από υποχρεώσεις. Αυτό το «ζωντανό έγγραφο» θα ήταν καλό να εκτίθεται στην τάξη και να ανανεώνεται όποτε χρειάζεται. Ρωτήστε τους μαθητές «Τι πιστεύετε ότι πρέπει να συμβεί αν κάποιος παραβιάσει αυτά τα δικαιώματα;»

- Ως άσκηση, οι μαθητές και οι δάσκαλοι θα μπορούσαν να φτιάξουν μια λίστα με τίτλο «Το σχολείο μας είναι...» και να την τοποθετήσουν στην είσοδο του σχολείου για να τη βλέπουν όλοι. Κάποιοι μαθητές που είχαν ξανακάνει αυτή τη δραστηριότητα, επέλεξαν να εστιάσουν στο πρόβλημα της βίας στο σχολείο τους. Έγραψαν: «Το σχολείο μας είναι: ένα ασφαλές μέρος, ένα μέρος όπου οι μεγαλύτεροι μαθητές φροντίζουν τους μικρότερους, ένα μέρος όπου ο ένας σέβεται τα δικαιώματα του άλλου...»

Δικαιώματα στις Ειδήσεις

(Βασισμένο σε ένα πρακτικό μάθημα της Nancy Flowers)

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα ανάλυσης και συζήτησης αποτελεί μια καλή εισαγωγή στα δικαιώματα για τους μεγαλύτερους μαθητές που μπορεί να έχουν ήδη κάποια νοητή εικόνα του τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τους βοηθά να αναγνωρίζουν τα δικαιώματα και να τοποθετήσουν ένα «σκελετό» για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε καθημερινές καταστάσεις.

Μαθησιακό σημείο:

- Τα γραπτά δικαιώματα έχουν σχέση με καθημερινές καταστάσεις.

Τι χρειάζεστε:

- Παλιές εφημερίδες και περιοδικά παντός τύπου, αρκετά όμως για να έχει η κάθε ομάδα τουλάχιστον ένα.
- Πίνακα ή ένα μεγάλο χαρτόνι και στυλό.
- Την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που βρίσκεται στο Πέμπτο Μέρος αυτού του εγχειριδίου.

Χρόνος: Μια ώρα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Διαβάστε στους μαθητές το παρακάτω κείμενο:
«Στο σύγχρονο κόσμο μας έχουμε όλοι πρόσβαση στην πληροφόρηση. Για τους περισσότερους από εμάς, η πληροφόρηση αυτή προέρχεται από τα ΜΜΕ και κυρίως μέσα από τις ειδήσεις. Καθημερινά, οι οθόνες της τηλεόρασης και οι εφημερίδες είναι γεμάτες από ιστορίες και καταστάσεις που άλλοτε είναι ελπιδοφόρες, τραγικές, χαρούμενες, λυπημένες, απλές ή περίπλοκες. Συνήθως, βλέπουμε τις θλιβερές ιστορίες και νιώθουμε αδύναμοι. Ωστόσο, αν δούμε προσεκτικά χρησιμοποιώντας τις ιδέες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα

διαπιστώσουμε μοτίβα επιτυχίας, όπου προστατεύονται και εφαρμόζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και μοτίβα προβλημάτων όπου τα δικαιώματα καταπατούνται.»

- Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες των τεσσάρων ατόμων.
- Μοιράστε στην τύχη τα περιοδικά και τις εφημερίδες.
- Ζωγραφίστε ένα κύκλο στον πίνακα ή σε χαρτόνι. Μέσα στον κύκλο γράψτε τις εξής τρεις φράσεις με τέτοιο τρόπο ώστε η μία να βρίσκεται μακριά από την άλλη. (Αυτό αφήνει πολύ χώρο για να κολληθούν τα αποκόμματα των εφημερίδων αργότερα.)
Τρεις φράσεις:
 - Δικαιώματα που καταπατούνται
 - Δικαιώματα που προστατεύονται
 - Δικαιώματα που εφαρμόζονται
- Ζητήστε από τους μαθητές να ψάξουν στις εφημερίδες και τα περιοδικά τους για να βρουν πράγματα που θα αποδεικνύουν αυτές τις τρεις φράσεις. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν όλες τις στήλες των περιοδικών και των εφημερίδων, συμπεριλαμβανομένων των διαφημίσεων και άλλων θεμάτων.
- Αν χρειαστεί, μπορείτε να ενθαρρύνετε τους μαθητές με τα εξής παραδείγματα:
 - Δικαιώματα που καταπατούνται:
Θα μπορούσε να είναι ένα άρθρο που εκφράζει διαμαρτυρία ότι μια δημοτική κλινική έκλεισε χωρίς να συμβουλευτεί πρώτα την τοπική κοινότητα. Αυτό αποδεικνύει την καταπάτηση του δικαιώματος στην υγεία ή ακόμα και στη ζωή!
 - Δικαιώματα που προστατεύονται:
Θα μπορούσε να είναι μια ιστορία για παιδιά που έχουν σωθεί από ανθρώπους που τα κακοποιούσαν.
 - Δικαιώματα που εφαρμόζονται:
Θα μπορούσε να είναι μια εικόνα ενός ποδοσφαιριστή που βάζει γκολ, παρουσιάζοντας το δικαίωμα στον ελεύθερο χρόνο, την υγεία, την ελευθερία της συναναστροφής, ή και του ταξιδιού (αν πρόκειται για ένα διεθνή αγώνα).
- Αφού οι μαθητές ολοκληρώσουν τη δραστηριότητα (περίπου μετά από 10 λεπτά), ζητήστε τους να κοιτάζουν την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή την Απλοποιημένη Έκδοση για να βρουν ένα άρθρο ή άρθρα που έχουν σχέση με τις ιστορίες ή τις εικόνες που βρήκαν στις εφημερίδες. Διαθέστε άλλα 10 λεπτά για αυτό το μέρος της δραστηριότητας.
- Τώρα ζητήστε από κάθε ομάδα με τη σειρά να καρφιτσώσει τα αποκόμματα στον πίνακα ή στο χαρτόνι. Καθώς το κάνουν αυτό, πρέπει να εξηγούν γιατί επέλεξαν το συγκεκριμένο παράδειγμα και ποιο άρθρο της Ο.Δ.Α.Δ. αποδεικνύει.
- Κάποια από τα επιλεγμένα παραδείγματα θα αφορούν καταστάσεις όπου το ίδιο δικαίωμα καταπατείται, προστατεύεται και εφαρμόζεται την ίδια στιγμή! Χρησιμοποιείστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να βοηθήσετε τους μαθητές να αναλύσουν αυτές τις περιπτώσεις.

Ερωτήσεις:

- Ήταν εύκολο να βρείτε παραδείγματα που αποδεικνύουν δικαιώματα που καταπατούνται, προστατεύονται και εφαρμόζονται;

- Ήταν κάποια φράση πιο δύσκολο να αποδειχθεί; Γιατί;
- Υπήρχαν κάποια άρθρα εφημερίδων ή άλλα παραδείγματα όπου θα μπορούσαμε να πούμε ότι και οι τρεις φράσεις σχετίζονταν; Ποια; Γιατί;
- Υπήρχαν κάποια παραδείγματα όπου τα δικαιώματα ενός προσώπου ή μιας ομάδας προστατεύονταν με αποτέλεσμα να καταπατηθούν τα δικαιώματα κάποιου άλλου; Θα ήταν χρήσιμη η φράση «Τα δικαιώματά μου τελειώνουν εκεί που αρχίζουν τα δικά σου και αντίστροφα» σε μια τέτοια περίπτωση; Μήπως αυτή η φράση θα έδινε μια λύση σε όλους; Γιατί; Γιατί όχι;

Επιλογές:

- Ως εργασία οι μαθητές θα μπορούσαν να διερευνήσουν τις διεθνείς προσπάθειες για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών σε περιστάσεις σύγκρουσης ή την προάσπιση των δικαιωμάτων μιας ευπαθούς ομάδας στην περιοχή σας. (Σημείωση: Παρόλο που οι μαθητές πρέπει να ξέρουν ότι τα δικαιώματα παραβιάζονται συχνά, είναι εξίσου σημαντικό να ξέρουν πώς προστατεύονται για να καταλάβουν ότι η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι εφικτή.)
- Επίσης βλέπε στην ενότητα **Εφημερίδες** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος** για περισσότερες ιδέες για τον έλεγχο των ΜΜΕ για τις ιστορίες των δικαιωμάτων. Βλέπε στην ενότητα **Ειδήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα** στο κεφάλαιο **Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης** για ιδέες σχετικά με το πώς θα διαδοθεί αυτή η γνώση στο σχολείο.

Ζώντας μαζί - δραστηριότητες για το σεβασμό

Αυτές οι δραστηριότητες τονίζουν ότι ο τρόπος που αλληλεπιδρούμε καθημερινά έχει άμεσο αντίκτυπο στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ένα παιχνίδι κανόνων θέτει ερωτήματα για τον τρόπο που θεσπίζονται οι νόμοι, και μια ακουστική δραστηριότητα εστιάζει στο δικαίωμα της άποψης και της υποχρέωσης του σεβασμού της γνώμης των άλλων.

Αυτές οι δραστηριότητες βασίζονται σε εκείνες που είχαν γίνει για τα μικρότερα παιδιά στο Τρίτο Μέρος.

Κατασκήνωση

(Προσαρμοσμένο από μια ιδέα στο Understand the Law, The Citizenship Foundation)

Σκοπός: Αυτό το παιχνίδι βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν πώς οι κοινότητες θεσπίζουν κανόνες και νόμους για να προστατεύσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μαθησιακά σημεία:

- Κανόνες συμπεριφοράς για να προληφθούν οι συγκρούσεις και να προστατευθούν τα δικαιώματα.
- Αυτοί οι κανόνες θεσπίζονται με δημοκρατικό τρόπο.

Τι χρειάζεστε:

Μια φωτοτυπία των «καταστάσεων» (βλέπε στις επόμενες σελίδες) για κάθε ομάδα.

Χρόνος: Περίπου μιάμιση ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων.
- Πείτε στους μαθητές:
«Φανταστείτε ότι πηγαίνετε κατασκήνωση με μια ομάδα φίλων. Κάποιος σας έχει πει για μια υπέροχη τοποθεσία για κάμπινγκ, ένα ξέφωτο στο δάσος κοντά σε μια λίμνη, μακριά από τον πολιτισμό. Σχεδιάζετε από κοινού αυτό το ταξίδι εδώ και αρκετές βδομάδες και επιτέλους φτάνει το σαββατοκύριακο. Μετά από ένα μεγάλο ταξίδι, φτάνετε στο ξέφωτο. Έχετε φέρει ό,τι χρειάζεστε για τις διακοπές σας, συμπεριλαμβανομένης μιας μεγάλης σκηνής για να κοιμηθείτε όλοι μαζί. Υπάρχει κοντά ένα πηγάδι με πόσιμο νερό και έχετε την άδεια να κόψετε ξύλα και να ανάψετε φωτιά. Δεν υπάρχουν άλλες παροχές, δεν υπάρχουν κανόνες ούτε

- ενήλικες ή ομαδάρχες. Στήνεται μόνοι σας τη σκηνή, κολυμπάτε και προετοιμάζεστε για μια εβδομάδα διασκέδασης!
- Ωστόσο, μέχρι το βράδυ της πρώτης μέρας, υπάρχουν ήδη διαφωνίες για το πώς θα έπρεπε να διοικείται η κατασκήνωση. Όλοι σας συνειδητοποιείτε ότι θα ήταν καλύτερα αν μπορούσατε να συμφωνήσετε σε τρόπους για να κάνετε τις διακοπές σας πιο εύκολες. Κάνετε ένα συμβούλιο.»
- Ζητήστε από τους μαθητές στις ομάδες τους να δουν αν μπορούν να σκεφτούν τέσσερα ή πέντε προβλήματα που θα μπορούσε να αντιμετωπίζει μια ομάδα σαν τη δική τους. Ζητήστε τους να αποφασίσουν πώς θα μπορούσε να λυθεί το κάθε πρόβλημα.
 - Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Πώς έλαβαν τις αποφάσεις τους;
 - Διαφώνησε κάποιος;
 - Εξέφρασαν όλοι την άποψή τους;
 - Τώρα διαβάστε στους μαθητές το παρακάτω κείμενο:

«Μετά το συμβούλιο, όλα πηγαίνουν καλά και τα πράγματα είναι πολύ καλύτερα. Ωστόσο, μετά από μερικές μέρες, προκύπτουν κι άλλα προβλήματα, που πρέπει να διευθετήσετε μαζί για να μην προκύψουν ξανά.»
 - Μοιράστε σε φωτοτυπία τις «καταστάσεις» που βρίσκονται στη σελίδα ... και Στις ομάδες τους οι μαθητές πρέπει να τοποθετήσουν όλες τις «καταστάσεις» στο τραπέζι γυρισμένες ανάποδα και να γυρίζουν την κάθε μία κάθε φορά. Πρέπει να προσπαθούν να πάρουν μια απόφαση για το τι θα κάνουν σε κάθε «κατάσταση». Εάν είναι δυνατό θα πρέπει να συμφωνήσουν σε μια απόφαση. (Εάν δε μπορούσατε να φωτοτυπήσετε τις «καταστάσεις», διαβάστε τις μία μία δυνατά, και προσπαθήστε να αποφασίσετε ως τάξη, παρόλο που αυτό θα είναι πιο δύσκολο.)
 - Αν κάποιες ομάδες τελειώσουν το παιχνίδι πιο γρήγορα από κάποιες άλλες, ζητήστε τους να σκεφτούν τις παρακάτω ερωτήσεις.
 - Όταν όλες οι ομάδες έχουν τελειώσει το παιχνίδι, ξαναδιαβάστε τις «καταστάσεις» και ρωτήστε την τάξη τι αποφάσεις πήρε. Μη ζητήσετε από κάθε ομάδα να σχολιάσει την κάθε «κατάσταση»- θα ήταν πολύ χρονοβόρα διαδικασία.
 - Συνεχίστε τη δραστηριότητα με μια συζήτηση χρησιμοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις:

- Σε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιήσατε κανόνες για να προστατεύσετε τα δικαιώματα του καθενός στην κατασκήνωση. Τι θα είχε συμβεί αν δε μπορούσατε να συμφωνήσετε στους κανόνες ή αν όλοι αγνοούσαν τους κανόνες;
- Ποιος είναι ένας καλός/ κακός κανόνας;
- Τι πιστεύετε για τους νόμους; Πρέπει πάντα να υπακούμε τους νόμους, ακόμη και αν είναι κακοί;
- Υπάρχουν κάποιοι άγραφοι νόμοι και κανόνες. Για παράδειγμα, οι «ηθικοί» ή οι θρησκευτικοί νόμοι. Γιατί οι άνθρωποι υπακούουν αυτούς τους νόμους/ κανόνες, παρόλο που δεν είναι αναγκασμένοι να το κάνουν;
- Οι κανόνες και οι νόμοι συνήθως επιβάλλονται με τιμωρίες και κυρώσεις. Πιθανόν να αποφασίσατε να επιβάλλετε κυρώσεις σε όποιον παραβιάσει τους κανόνες στην

κατασκήνωση. Ποιος είναι ο σκοπός των κυρώσεων; Ποιο είδος ποινών είναι πιο αποτελεσματικό; Μπορούν οι ποινές να είναι αναποτελεσματικές;

Επιλογές:

- Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία για τη δημιουργία μιας σειράς κανόνων στην τάξη που θα οριστούν από τους μαθητές και το δάσκαλο με ένα συμμετοχικό τρόπο (βλέπε ενότητα **Υποβολή ερωτήσεων** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος** για περισσότερες ιδέες σχετικά με αυτό).
- Σε πολλές χώρες, η εκτέλεση αποτελεί την ποινή για τα «εγκλήματα» όλων των ειδών, από φόνο μέχρι πταίσμα όπως η διακίνηση εμπορευμάτων στη μαύρη αγορά. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για να γίνει μια συζήτηση για το εάν η εκτέλεση εμποδίζει ή όχι το έγκλημα.

Κάρτες Περιπτώσεων για την «Κατασκήνωση»

Περίπτωση Πρώτη

Κάποιος πρέπει να κοιμηθεί κοντά στην πόρτα της σκηνής, που δεν κλείνει καλά. Το πρωί, τα πράγματα αυτού του προσώπου βρίσκονται σκορπισμένα πάνω στο υγρό γρασίδι. Παραπονιέται ότι τα πράγματά του/ της θα πάθουν ζημιά. Τι κάνετε;

Περίπτωση Δεύτερη

Όλοι συμφωνήσατε στο συμβούλιο για τη διαχείριση της κατασκήνωσης. Τώρα, κάποιος αγηγά τους κανόνες που ορίσατε. Πώς μπορείτε να επιβάλλετε τους κανόνες;

Περίπτωση Τρίτη

Κάποιος άφησε την κατσαρόλα να βράζει στη φωτιά και πήγε να κολυμπήσει. Η κατσαρόλα έπεσε στη φωτιά και μια γωνιά της σκηνής έπιασε φωτιά από τις φλόγες. Όλοι αντιλαμβάνεστε ότι έχετε πρόβλημα ασφάλειας. Μπορεί να υπάρξουν και άλλα. Τι κάνετε;

Περίπτωση Τέταρτη

Η μεταφορά του νερού από το πηγάδι είναι πολύ βαρετή δουλειά. Όλοι θα προτιμούσαν να πάνε για κολύμπι παρά να φέρουν νερό. Ωστόσο, κάποιος από εσάς στραμπουλά το χέρι του καθώς κολυμπά και δε μπορεί να μεταφέρει νερό. Αυτό σημαίνει ότι οι υπόλοιποι θα πρέπει να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο κουβαλώντας νερό. Τι κάνετε;

Περίπτωση Πέμπτη

Δύο από εσάς καπνίζουν, οι υπόλοιποι όχι. Οι μη καπνιστές αντιδρούν στη μυρωδιά του καπνού μέσα στη σκηνή αλλά οι καπνιστές πιστεύουν ότι πρέπει να τους επιτρέπεται να καπνίζουν όταν χαλαρώνουν. Τι κάνετε;

Περίπτωση Έκτη

Ένας από εσάς έχει φέρει ένα ραδιόφωνο και ακούει μουσική δυνατά το πρωί. Αυτό εξοργίζει τους υπόλοιπους. Τι κάνετε;

Περίπτωση Έβδομη

Όλοι μοιράζεστε μια σκηνή αλλά δε μπορείτε να συμφωνήσετε για να τη διατηρήσετε καθαρή. Μερικοί προτιμούν τη σκηνή να είναι τακτοποιημένη συνεχώς, ενώ άλλοι όχι. Οι καβγάδες επηρεάζουν το κλίμα στην κατασκήνωση. Τι κάνετε;

Περίπτωση Ογδοη

Κάποιος καταστρέφει μια ακριβή κιθάρα που ανήκει σε κάποιον άλλο. Αρνείται όμως να πληρώσει τη ζημιά. Τι κάνετε;

Περίπτωση Ένατη

Ένας φίλος σας έρχεται να σας επισκεφτεί για μερικές μέρες. Έχει φέρει τη δική του σκηνή, αλλά αγνοεί τους κανόνες που έχετε θεσπίσει. Τι κάνετε;

Περίπτωση Δέκατη

Δύο από εσάς πιστεύουν ότι στην κατασκήνωση πρέπει να υπάρχει ένας κανόνας για το αλκοόλ και το ποτό. Ζητούν να γίνει συμβούλιο για να συζητήσουν το θέμα. Οι περισσότεροι διαφωνούν να καταργηθεί εντελώς το ποτό. Τι κάνετε;

Ενεργητική ακρόαση

Σκοπός: Η ακουστική δραστηριότητα βελτιώνει τις δεξιότητες ακρόασης των μαθητών και τους βοηθά να σκεφτούν ποια είναι «καλή» και ποια είναι «κακή» ακρόαση.

Μαθησιακά σημεία:

- Η ακρόαση είναι μια σημαντική δραστηριότητα για να σεβόμαστε το δικαίωμα άποψης των άλλων. (Βλέπε Άρθρο 12 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και το Άρθρο 19 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Πέμπτο Μέρος αυτού του εγχειριδίου).
- Μπορούμε να βελτιώσουμε τις ακουστικές μας δεξιότητες κάνοντας εξάσκηση.

Τι χρειάζεστε: Τα κουτιά «Τι μας βοηθά να ακούμε;» και «Τι μας εμποδίζει να ακούμε;» που βρίσκονται στις επόμενες σελίδες.

Χρόνος: Περίπου 30 λεπτά

Πώς να εφαρμοστεί:

- Χωρίστε την τάξη σε ζευγάρια.
- Εξηγήστε ότι κάποια στιγμή το ένα πρόσωπο από κάθε ζευγάρι θα πρέπει να μιλήσει ασταμάτητα ενώ το άλλο θα πρέπει να ακούει όσο πιο προσεκτικά μπορεί. Ο

ομιλητής μπορεί να μιλά για ότι θέλει. Για παράδειγμα, μπορεί να μιλήσει για τον εαυτό του, την οικογένειά του, μια ενδιαφέρουσα εμπειρία...

- Διαθέστε ένα λεπτό για να αποφασίσει το κάθε ζευγάρι ποιος θα μιλά και ποιος θα ακούει.
- Δώστε το σύνθημα για να ξεκινήσουν οι ομιλητές να μιλούν.
- Διαθέστε στους ομιλητές ένα ή δύο λεπτά αδιάκοπου λόγου. Έπειτα, προτού φτάσουν στο σημείο που δε θα έχουν τίποτε άλλο να πουν, χτυπήστε τα χέρια σας για να σταματήσουν.
- Ζητήστε από τους ακροατές να επαναλάβουν στο συμμαθητή τους τις δύο τελευταίες προτάσεις που είπε. Αυτή η παράκληση είναι συνήθως μια μεγάλη έκπληξη - ελάχιστοι θα μπορούν να θυμηθούν τέλεια τις δύο τελευταίες προτάσεις!
- Τα ζευγάρια αλλάζουν ρόλους, τώρα μιλάει ο ακροατής και ο ομιλητής ακούει.
- Σταματήστε πάλι τους ομιλητές μετά από ένα-δύο λεπτά. Είναι πιθανό να ακούνε πιο προσεκτικά οι ακροατές αυτή τη φορά - γι' αυτό ζητήστε τους να επαναλάβουν τις ΤΡΕΙΣ τελευταίες προτάσεις που είπε ο συμμαθητής τους!
- Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να συμπεράνετε τα μαθησιακά σημεία.

Ερωτήσεις:

- Μπόρεσες να θυμηθείς τις προτάσεις;
- Ήταν πιο εύκολο να τις θυμηθείς τη δεύτερη φορά; Γιατί;
- Τι έκανες για να βοηθηθείς να ακούς; Έκανες κάτι ιδιαίτερο με το σώμα σου; Ή μήπως με το πρόσωπό σου; Με το μυαλό σου;
- Τι σε εμπόδισε να ακούς;
- Δείξτε τώρα στην τάξη τις πληροφορίες που βρίσκονται στα κουτιά «Τι μας βοηθά να ακούμε;» και «Τι μας εμποδίζει να ακούμε;» στις επόμενες σελίδες. Υπάρχει κάτι μέσα σε αυτά τα κουτιά που οι μαθητές δε σκέφτηκαν; Γιατί;
- Η ακρόαση είναι μια σημαντική δεξιότητα για το σεβασμό και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι κυρίως σημαντική για το Άρθρο 12 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, και το Άρθρο 9 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αλλά και για όλα τα άλλα Άρθρα. Γιατί συμβαίνει αυτό; Τι κερδίζουμε με το να ακούμε τους άλλους; Έχετε βρεθεί ποτέ σε καταστάσεις όπου κανένας δε σας άκουγε; Πώς νιώθουμε όταν αγνοούν την άποψή μας; Συμφωνείτε με την άποψη ότι μπορούμε να βελτιώσουμε τις ακουστικές μας δεξιότητες κάνοντας εξάσκηση;

Επιλογές:

- Αν επιθυμείτε, μπορείτε να συνεχίσετε το παιχνίδι, αλλάζοντας ίσως τα ταίρια στα ζευγάρια ή αυξάνοντας τον αριθμό των προτάσεων τις οποίες ο ακροατής πρέπει να θυμηθεί κάθε φορά.
- Θα ήταν διασκεδαστικό να επαναλάβετε το παιχνίδι, κάνοντάς το πιο δύσκολο κάθε φορά, για μέρες ή βδομάδες, έτσι ώστε οι μαθητές να βελτιώσουν τις ακουστικές τους δεξιότητες.

Τι μας εμποδίζει να ακούμε;

- **Ενεργητική-Παθητική Ακρόαση**
Οι άνθρωποι σκέφτονται γρηγορότερα από ότι μιλάνε. Αυτό σημαίνει ότι όταν ακούμε κάποιον, έχουμε πολύ καιρό για να σκεφτούμε. Συχνά, χρησιμοποιούμε αυτή την ώρα για να σκεφτούμε τι θα φάμε το μεσημέρι ή τι κάναμε χτες το βράδυ, αντί να σκεφτούμε τι λέει το πρόσωπο που μιλάει!
- **Προκατειλημμένη Ακρόαση**
Σε κάθε γωνιά του κόσμου υπάρχουν λέξεις ή φράσεις που κάνουν τους ανθρώπους να σταματήσουν να ακούνε. Λέξεις όπως «καπιταλιστής», «κομμουνιστής», «φονταμενταλιστής». Όταν οι άνθρωποι ακούν αυτές τις λέξεις, σταματούν να ακούν και σχεδιάζουν την άμυνά τους ή την αντεπίθεσή τους.
- **Συντηρητική Ακρόαση**
Μερικές φορές, αποφασίζουμε γρήγορα ότι ένα πρόσωπο (ή ένα μάθημα) είναι βαρετό, λάθος ή μη σχετικό, ή ότι ξέρουμε τι θα μας πει. Τότε σταματάμε να ακούμε.
- **Αποσπαστική Ακρόαση**
Ο θόρυβος, τα φώτα, η θερμοκρασία, κάποια πράγματα στην αίθουσα, ή το πρωινό που φάγαμε μπορούν να μας εμποδίσουν να ακούσουμε τις λένε οι άνθρωποι. Ωστόσο, κάνοντας εξάσκηση, μπορούμε να ακούμε καλά ακόμη και σε αυτές τις περιπτώσεις.

Τι μας βοηθά να ακούμε;

Ακούμε με το σώμα καθώς και με το μυαλό μας...

- Κοιτάζουμε τον ομιλητή
- Έχουμε καλή οπτική επαφή
- Έχουμε μια ανοικτή στάση (δε σταυρώνουμε τα χέρια, δε γυρίζουμε την πλάτη στον ομιλητή...)
- Γέρνουμε προς το μέρος του ομιλητή
- Χαλαρώνουμε

Ακούμε **τι** λέει ο ομιλητής...

- Ακούμε την ουσία, όχι μόνο τα 'γεγονότα'
- Έχουμε ανοιχτό μυαλό
- Προγραμματίζουμε
- Αναλύουμε και αξιολογούμε
- Δε διακόπτουμε

Ακούμε **πώς** μας μιλάνε...

- Μη- λεκτικά σημάδια (για παράδειγμα εκφράσεις του προσώπου, στάση σώματος)
- Τόνος της φωνής

Η ακρόαση είναι σημαντική γιατί...

- Δείχνει στους ανθρώπους ότι εκτιμάμε την εμπειρία τους και αυτό που μας λένε
- Ενθαρρύνει τους ανθρώπους να μιλάνε ελεύθερα και με ειλικρίνεια
- Μπορεί να μας βοηθήσει να εντοπίσουμε περιοχές όπου οι άνθρωποι συμφωνούν ή διαφωνούν και μας βοηθά να σκεφτούμε λύσεις σε αυτές τις διαφωνίες.

Ποιος, εγώ; - δραστηριότητες για την υπευθυνότητα

Αυτές η δραστηριότητες τονίζουν την προσωπική υπευθυνότητα. Ένα πραγματικό ηθικό δίλημμα χρησιμοποιείται για να θέσει ερωτήματα για την ειλικρίνεια και την καθημερινή υπευθυνότητα. Μια άλλη δραστηριότητα για τη λογοκρισία εξετάζει την υπεύθυνη χρήση της εξουσίας. Ο γενικός στόχος αυτών των δραστηριοτήτων είναι να δείξει ότι τα δικαιώματα έχουν αντίστοιχες υποχρεώσεις.

Αυτές οι δραστηριότητες βασίζονται σε εκείνες για τα μικρότερα παιδιά στο Τρίτο Μέρος.

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

Σκοπός: Αυτή η σύντομη δραστηριότητα κατάταξης και συζήτησης βοηθά τους μαθητές να καταλάβουν τη σχέση ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.

Μαθησιακό σημείο:

- Κάθε δικαίωμα έχει και την αντίστοιχη υποχρέωση.

Τι χρειάζεστε:

- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλέπε Πέμπτο Μέρος).
- Πληροφορίες για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις (βλέπε τις επόμενες σελίδες).

Χρόνος: 45 λεπτά

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τους μαθητές να χωριστούν σε ζευγάρια. Κάθε μαθητής πρέπει να γράφει πέντε σημαντικά δικαιώματα που πιστεύει ότι πρέπει να ισχύουν στο σχολείο και πέντε που να ισχύουν στο σπίτι. Για παράδειγμα, το δικαίωμα του προσωπικού τους χώρου.
- Ζητήστε από κάθε μαθητή να ανταλλάξει τη λίστα του με αυτή του συμμαθητή του. Ο κάθε μαθητής πρέπει να σκεφτεί τις υποχρεώσεις που αντιστοιχούν σε κάθε δικαίωμα που έγραψε ο συμμαθητής του. Για παράδειγμα, η υποχρέωση να σεβόμαστε το χώρο των ανθρώπων με τους οποίους ζούμε.

- Κάθε ζευγάρι αναφέρει στην τάξη δύο δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους από τη λίστα. Ο δάσκαλος γράφει στον πίνακα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.
- Ζητήστε από τους μαθητές να διαβάσουν τις Πληροφορίες για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις. Αρχίστε τη συζήτηση χεσιμοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερωτήσεις:

- Ήταν εύκολο ή δύσκολο να σκεφτείτε τις υποχρεώσεις του κάθε δικαιώματος;
- Στο παράδειγμα για τις ζώνες ασφαλείας (βλέπε Πληροφορίες για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις, στις επόμενες σελίδες), ποιος πιστεύετε ότι έχει δίκιο, η κυβέρνηση ή οι πολίτες που αρνούνται να φορέσουν ζώνες;
- Τι θα συνέβαινε αν κάποιος γνωστός σας τραυματιζόταν επειδή ο οδηγός δεν τον άφησε να φορέσει ζώνη; Πώς μπορεί να συμβεί αυτό; Πώς θα αισθανόσασταν;
- Τι θα συνέβαινε αν ένα άρρωστο παιδί πέθαινε επειδή ο γιατρός ήταν πολύ απασχολημένος με τη φροντίδα ενός οδηγού που τραυματίστηκε επειδή δε φορούσε ζώνη; Κοίτα την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο **Πέμπτο Μέρος**. Ποια δικαιώματα εμπλέκονται σε αυτό το παράδειγμα;
- Μπορείτε να σκεφτείτε παρόμοια παραδείγματα όπου άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις συγκρούονται;

Επιλογές:

- Επειδή τα ζητήματα των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων είναι κοινά στα σχολεία (για παράδειγμα το δικαίωμα της χρήσης εξοπλισμού και η υποχρέωση φροντίδας του), αυτή η δραστηριότητα μπορεί να αποτελέσει τη βάση για να χρησιμοποιηθεί η γλώσσα των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων σε καθημερινές καταστάσεις.
- Ως άσκηση, οι μαθητές και οι δάσκαλοι μπορούν να κρατήσουν τη λίστα των δικαιωμάτων και των αντίστοιχων υποχρεώσεων στον τοίχο. Όταν προκύπτουν συγκρούσεις ή όταν προκύπτουν θέματα με περιεχόμενο άλλων δικαιωμάτων, ο καθένας είναι ελεύθερος να τα προσθέσει στη λίστα. Για παράδειγμα, αν κάποιοι μαθητές «δανείζονται» τα πράγματα κάποιων άλλων μαθητών χωρίς την άδειά τους, ένας μαθητής μπορεί να αποφασίσει να προσθέσει το εξής δικαίωμα στη λίστα: «Έχω το δικαίωμα ιδιοκτησίας και ασφάλειας των προσωπικών μου αντικειμένων/ Και έχω επίσης την υποχρέωση να σέβομαι την ιδιοκτησία και την ασφάλεια των προσωπικών αντικειμένων των συμμαθητών μου.» Θα ήταν χρήσιμο να γράψετε στην κορυφή της λίστας: «Έχουμε όλοι το δικαίωμα να προσθέσουμε πράγματα σε αυτή τη λίστα/ Και έχουμε την υποχρέωση να μη γράφουμε πράγματα που παραβιάζουν τα δικαιώματα των άλλων».
- Για να κάνουμε πιο σαφή τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, οι μαθητές θα μπορούσαν να διαβάσουν τα «Θετικά» και τα «Αρνητικά» δικαιώματα που βρίσκονται στην επόμενη σελίδα και μετά να διαβάσουν την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να εντοπίσουν τα «Θετικά» και τα «Αρνητικά» δικαιώματα (θα διαπιστώσουν ότι πολλά δικαιώματα περιέχουν εξίσου «αρνητικά» (υποχρεώσεις) και «θετικά» (δικαιώματα) στοιχεία.

Πληροφορίες για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις

Κάθε δικαίωμα έχει και μια αντίστοιχη υποχρέωση. Για παράδειγμα, το δικαίωμά σας στην ελευθερία της έκφρασης περιορίζεται από την υποχρέωσή σας να μη λέμε αναληθή πράγματα που υποβιβάζουν κάποιο άλλο πρόσωπο και καταχρώνται το δικαίωμά του στην αξιοπρέπεια και την καλή υπόληψη.

Η ισορροπία των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων μας έτσι ώστε να σεβόμαστε τα δικαιώματα των άλλων συνεπάγεται ότι συνήθως πρέπει να ασκούμε τα δικαιώματά μας μέσα σε ορισμένα πλαίσια.

Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου τα δικαιώματα των ανθρώπων συγκρούονται με τις υποχρεώσεις τους. Για παράδειγμα, μερικές χώρες έχουν θεσπίσει νόμους που επιβάλλουν τη χρήση της ζώνης ασφαλείας στα αυτοκίνητα. Πολλοί άνθρωποι αντιτίθενται σε αυτούς τους νόμους, ισχυριζόμενοι ότι περιορίζουν το δικαίωμά τους να ενεργούν ελεύθερα.

Οι κυβερνήσεις αυτών των χωρών ισχυρίζονται ότι οι οδηγοί έχουν την υποχρέωση απέναντι στα νοσοκομεία, τους γιατρούς και την υπόλοιπη κοινωνία να κάνουν ό,τι είναι δυνατό για να αποφύγουν τον τραυματισμό καθώς οδηγούν. Υποστηρίζεται ότι αν οι άνθρωποι δε φορούν ζώνες ασφαλείας και τραυματιστούν, καταναλώνουν χρόνο, χρήμα και καταλαμβάνουν το χώρο του νοσοκομείου που προορίζεται για άρρωστους ανθρώπους και έτσι περιορίζουν το δικαίωμα των αρρώστων στη σωστή ιατρική περίθαλψη.

Πληροφορίες για τα «Αρνητικά» και τα «Θετικά» Δικαιώματα:

Ο όρος «αρνητικό δικαίωμα» χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα δικαίωμα που εμποδίζει να μας συμβεί κάτι επιζήμιο ή δυσάρεστο. Παραδείγματα αρνητικών δικαιωμάτων αποτελούν το δικαίωμα να μη μας σκοτώνουν ή να μη μας κακομεταχειρίζονται ή να μας κλέβουν. Αυτά είναι αρνητικά δικαιώματα γιατί λένε ΟΧΙ σε κάποιον που μπορεί να θέλει να μας βλάψει.

Ο όρος «θετικό δικαίωμα» χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα δικαίωμα που διακηρύσσει την ελευθερία μας να κάνουμε κάτι. Για παράδειγμα, το δικαίωμα να πληρωνόμαστε για τη δουλειά μας είναι ένα θετικό δικαίωμα. Υπάρχουν θετικά δικαιώματα που μας λένε ότι ΝΑΙ έχουμε αυτό το δικαίωμα, και λένε στους άλλους ανθρώπους ότι πρέπει να σεβαστούν το δικαίωμά μας. Για παράδειγμα, ο εργοδότης μας έχει την υποχρέωση να μας πληρώνει.

Κλέφτης;

(Προσαρμοσμένο από τη σελ. 82 στο Understand the Law, 1993, The Citizenship Foundation)

Σκοπός: Αυτή η μελέτη περίπτωσης χρησιμοποιεί ένα ηθικό δίλημμα για να εισάγει τους μαθητές στην ιδέα των υποχρεώσεων στην κοινωνία. Το πρόσωπο στην περίπτωση μελέτης παίρνει ένα μεγάλο χρηματικό ποσό κατά λάθος. Κατά τον ίδιο τρόπο πολλοί μαθητές μπορεί να έει τύχει να πάρουν λάθος ρέστα σε κάποιο μαγαζί και να έπρεπε να πάρουν μια παρόμοια απόφαση.

Μαθησιακό σημείο:

- Κάθε δικαίωμα έχει μια αντίστοιχη υποχρέωση. Για παράδειγμα, το δικαίωμα να είμαστε ίσοι ενώπιον του νόμου έχει την αντίστοιχη υποχρέωση να σεβόμαστε το νόμο.

Τι χρειάζεστε: Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλέπε Πέμπτο Μέρος).

Χρόνος: Τουλάχιστον μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες των 5 ή 6 ατόμων.
- Διαβάστε στην τάξη το παρακάτω κείμενο:

«Κάθε μήνα ο Αλέξανδρος βάζει ένα μικρό μέρος από το μισθό του στο λογαριασμό του στην τοπική τράπεζα. Δεν είναι πολλά τα λεφτά, αλλά μόνο αυτά μπορεί να αποταμιεύσει για να πάει διακοπές με τα παιδιά του.

Κάθε μήνα η τράπεζα στέλνει στον Αλέξανδρο μια βεβαίωση που του λέει πόσα χρήματα έχει στο λογαριασμό του. Αυτό το μήνα ο Αλέξανδρος βλέπει ότι έχει πολύ περισσότερα χρήματα από ότι πίστευε ότι είχε. Πρέπει να έχει γίνει κάποιο λάθος. Γράφει στην τράπεζα και λέει ότι του έχει δώσει \$2000 παραπάνω από ότι έπρεπε να έχει.

‘Όχι’, απάντησε η τράπεζα, ‘δεν έχει γίνει κανένα λάθος. Τα χρήματα είναι δικά σας.’

Ο Αλέξανδρος ξαναγράφει. ‘Ελέγξαμε και δεύτερη φορά,’ απαντά η τράπεζα, ‘και δεν έχουμε κάνει κανένα λάθος.’

Ο Αλέξανδρος και πάλι δεν είναι ευχαριστημένος. Γράφει για τρίτη φορά στην τράπεζα, και η τράπεζα επιμένει ότι τα χρήματα είναι δικά του.

Μετά από αυτό, ο Αλέξανδρος πιστεύει ότι δεν έχει τίποτα να χάσει. Αρχίζει να ξοδεύει τα χρήματα για να καλύψει τις ανάγκες τις δικές του και της οικογένειάς του. Αγοράζει καινούρια έπιπλα, αλλάζει τη διακόσμηση του σπιτιού του και πηγαίνει μια βδομάδα διακοπές με την οικογένειά του.

Λίγο καιρό αργότερα, οι εργαζόμενοι στην τράπεζα συνειδητοποιούν ότι έχει γίνει κάποιο λάθος. Τα \$2000 που έδωσαν στον Αλέξανδρο ανήκουν σε κάποιον άλλο πελάτη που έχει το ίδιο όνομα. Η τράπεζα ζητά από τον Αλέξανδρο να επιστρέψει τα χρήματα. Τους επιστρέφει όσα χρήματα έχουν απομείνει, αλλά έχει ξοδέψει πάνω από \$1000. Ο Αλέξανδρος κατηγορείται για κλοπή.

Για να αποδειχτεί ότι ο Αλέξανδρος είναι ένοχος κλοπής σύμφωνα με το νόμο, πρέπει να αποδειχτεί στο δικαστήριο ότι:

 - φέρθηκε ανέντιμα,
 - πήρε ή κράτησε κάτι που ανήκε σε κάποιον άλλο,
 - σκόπευε να το κρατήσει μόνιμα.»
- Ζητήστε από τους μαθητές να αποφασίσουν σε ομάδες αν ο Αλέξανδρος πρέπει να κριθεί ένοχος για κλοπή. Για να απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα οι μαθητές, πρέπει να απαντήσουν σε τρεις ερωτήσεις:
 - Συμπεριφέρθηκε ανέντιμα ο Αλέξανδρος;
 - Πήρε κάτι που ανήκε σε κάποιον άλλο;

– Σκόπευε να το κρατήσει;

Αν οι απαντήσεις των μαθητών σε όλες τις ερωτήσεις είναι **ναι**, τότε, σύμφωνα με το νόμο, ο Αλέξανδρος είναι ένοχος.

Αν οι μαθητές απαντήσουν **όχι** σε μία ή περισσότερες ερωτήσεις, τότε δεν είναι ένοχος.

- Αν οι μαθητές αποφασίσουν ότι ο Αλέξανδρος είναι ένοχος κλοπής σύμφωνα με το νόμο, ποια ποινή πιστεύουν ότι θα πρέπει να του επιβληθεί;

Για παράδειγμα, στην Αγγλία, ένας δικαστής μπορεί να στείλει τον ένοχο ενός τέτοιου αδικήματος στη φυλακή για μέχρι και 10 χρόνια ή να του επιβάλλει πρόστιμο μέχρι και \$3000. (Μπορείτε να βρείτε ποια ποινή προβλέπει ο νόμος σε παρόμοια περίπτωση στη χώρα σας και να το πείτε στους μαθητές.)

- Αν οι μαθητές αποφασίσουν ότι ο Αλέξανδρος δεν είναι ένοχος, θα πρέπει να επιστρέψει τα χρήματα που ξόδεψε για την οικογένειά του και τις διακοπές του;
- Τώρα, πείτε στους μαθητές τι συνέβη στον Αλέξανδρο:

«Μετά από μια τριήμερη δίκη, το δικαστήριο έκρινε αθώο τον Αλέξανδρο. Οι δικαστές δεν είναι υποχρεωμένοι να αιτιολογούν την ετυμηγορία τους, αλλά μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι προσπάθειες του Αλέξανδρου να κάνει την τράπεζα να καταλάβει το λάθος της έπεισαν το δικαστή ότι δεν είχε φερθεί ανέντιμα.

Παρόλο που ο Αλέξανδρος κρίθηκε αθώος, παρέμεινε το ερώτημα αν θα πρέπει να επιστρέψει τα χρήματα που είχε ήδη ξοδέψει. Δεν ανήκε στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου να αποφασίσει γι' αυτό, και έτσι η τράπεζα έπρεπε να ξεκινήσει άλλη δίκη σε διαφορετικό δικαστήριο για να ζητήσει τα χρήματα.»

Ερωτήσεις:

- Τι θα κάνατε αν ήσασταν ο Αλέξανδρος; Γιατί;
- Ποιος ήταν υπεύθυνος για να διορθώσει το λάθος της τράπεζας - ο Αλέξανδρος ή η ίδια η τράπεζα; Γιατί;
- Θα αλλάζατε την απάντησή σας αν τα χρήματα ήταν λιγότερα/ περισσότερα;
- Τι πιστεύετε για άλλες περιπτώσεις; Για παράδειγμα, είναι ευθύνη του ιδιοκτήτη ενός αυτοκινήτου να κλειδώνει το αυτοκίνητό του ή ευθύνη του καθενός μας να μην το κλέψει αν το βρει ξεκλειδωτό;
- Φανταστείτε ότι είστε ένας φίλος του Αλέξανδρου. Θα τον καταγγείλατε στην αστυνομία;
- Ποιος είναι αρμόδιος για την επιβολή του νόμου;
- Κοιτάζτε την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (στη **Πέμπτο Μέρος**). Ποια δικαιώματα εμπλέκονται σε αυτή την περίπτωση;

Επιλογές:

- Οι μαθητές μπορούν να γράψουν μια ιστορία για μια περίπτωση όπου έπρεπε να αναλάβουν ευθύνες και να πάρουν μια ηθική απόφαση. Για παράδειγμα, βρίσκουν κάποια χρήματα στο δρόμο - τα παραδίδουν στην αστυνομία;
- Ως εργασία, οι μαθητές μπορούν να μάθουν για το νομικό σύστημα της χώρας σας. Πολλές αίθουσες δικαστηρίων δέχονται επισκέπτες. Η εργασία θα μπορούσε να έχει

ως αποτέλεσμα την αναπαράσταση μιας δίκης όπου θα περιλαμβάνονται δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Αφήστε με να μιλήσω!

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα, που περιλαμβάνει τη συγγραφή γράμματος, εξετάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ατόμου και της πολιτείας όσον αφορά την ελευθερία έκφρασης. Επειδή εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την εμπιστοσύνη που υπάρχει ανάμεσα στους μαθητές και το δάσκαλο, θα ήταν καλύτερα να τη χρησιμοποιήσετε μόνο όταν οι μαθητές έχουν ήδη αποκτήσει εμπειρία άλλων δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μαθησιακά σημεία:

- Κάθε δικαίωμα έχει και την αντίστοιχη υποχρέωση.
- Για παράδειγμα, το δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης έχει την αντίστοιχη υποχρέωση του σεβασμού της γνώμης των άλλων.

Χρόνος: Μιάμιση ώρα

Τι χρειάζεστε: Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Τις Πληροφορίες για τη Λογοκρισία στην επόμενη σελίδα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τους μαθητές να φανταστούν ότι ο καθένας τους γράφει στην τοπική εφημερίδα. (Αν η περιοχή σας δεν έχει τοπική εφημερίδα, μπορείτε να επινοήσετε μία με τους μαθητές, τον τίτλο της, πόσο συχνά κυκλοφορεί στα περίπτερα κ.τ.λ.) Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν ένα μικρό γράμμα για κάτι που δεν τους αρέσει καθόλου στην περιοχή τους. Εξηγήστε ότι κανείς δε θα δει αυτά τα γράμματα εκτός από την τάξη. **Βεβαιωθείτε ότι δε θα τα δει κανείς.**
- Αφού γράψουν οι μαθητές τα γράμματα, χωρίστε τους σε ζευγάρια. Ζητήστε από το κάθε ζευγάρι να ανταλλάξει τα γράμματά του. Τώρα ζητήστε τους να φανταστούν ότι είναι όλοι εκδότες της τοπικής εφημερίδας. Έχουν λάβει το γράμμα που φοβούνται ότι θα αναστατώσει τις τοπικές αρχές και το Δήμαρχο. Ζητήστε τους να διαγράψουν (λογοκρίνουν) τα κομμάτια του γράμματος που πιστεύουν ότι είναι επικίνδυνα. Τους επιτρέπεται να αλλάζουν το γράμμα με όποιο τρόπο θέλουν.
- Επιστρέψτε όλα τα γράμματα σε αυτούς που τα έγραψαν. Είτε ως τάξη είτε σε ομάδες συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις.
- Μετά τη συζήτηση, διαβάστε τις Πληροφορίες για τη Λογοκρισία στην επόμενη σελίδα και ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν ένα σενάριο για να δώσουν παράδειγμα για κάθε ένα από τα σημεία. Για παράδειγμα, κάτω από το «ΠΟΙΟΙ λογοκρίνονται» οι πληροφορίες κατατάσσουν τους «καλλιτέχνες». Ρωτήστε τους μαθητές γιατί πιστεύουν ότι κάποιος θα ήθελε να λογοκρίνει έναν καλλιτέχνη. Αν η χώρα σας επιβάλλει τώρα ή έχει επιβάλλει στο παρελθόν λογοκρισία, αναφερθείτε σε αυτή την περίοδο και δώστε συγκεκριμένα παραδείγματα.

Ερωτήσεις:

- Χρησιμοποιήσατε αυτο-λογοκρισία προτού γράψετε το γράμμα; Γιατί; Γιατί όχι;
- Χρησιμοποιήσατε ευγενική ή επιθετική γλώσσα;
- Αν χρησιμοποιήσατε ευγενική γλώσσα, το κάνατε επειδή νιώθατε υπεύθυνοι απέναντι στα συναισθήματα των άλλων ή επειδή φοβηθήκατε μια ενδεχόμενη τιμωρία;
- Πώς νιώσατε όταν λογοκρίθηκε το γράμμα σας;
- Πώς έδειχνε το γράμμα σας αφού λογοκρίθηκε;
- Με ποια κριτήρια επιλέξατε ποια σημεία να διαγράψετε από το γράμμα του συμμαθητή σας;
- Με ποιον τρόπο πιστεύετε ότι θα αντιδρούσατε αν ήσασταν ένας τοπικός αστυνομικός που έλαβε ένα γράμμα διαμαρτυρίας; Τι θα συνέβαινε αν το γράμμα πρόσβαλε την προσωπικότητά σας ή αν χρησιμοποιούσε επιθετική γλώσσα;
- Πιστεύετε ότι μια κυβέρνηση έχει την υποχρέωση να ακούει όλα τα παράπονα, ακόμη και αυτά που είναι «επικίνδυνα»; Γιατί; Γιατί όχι;
- Ήταν το γράμμα σας «επικίνδυνο»;
- Γιατί πιστεύετε ότι κάναμε αυτή τη δραστηριότητα;

Επιλογές:

- Αν πιστεύετε ότι είναι απαραίτητο, αυτή η δραστηριότητα μπορεί να τροποποιηθεί έτσι ώστε οι μαθητές να φανταστούν ότι γράφουν στη σχολική εφημερίδα.
- Ως άσκηση, (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) ζητήστε από τους μαθητές να παρακολουθήσουν τις εφημερίδες για κάποιο διάστημα. Μπορούν να επιλέξουν κάποια είδηση και να συγκρίνουν πώς οι διάφορες εφημερίδες γράφουν για την ίδια είδηση ανάλογα με την προκατάληψή τους.
- Αν οι μαθητές διαφωνούν με κάποια είδηση που διάβασαν στις εφημερίδες, μπορούν να γράψουν ως τάξη ένα ευγενικό γράμμα στα μέσα για να εκφράσουν την άποψή τους.

Πληροφορίες για τη Λογοκρισία

Η ελευθερία της έκφρασης αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα που ορίστηκε στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Άρθρο 19). Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι αποτελεί την ουσία μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Άλλοι υποστηρίζουν ότι η υπερβολική ελευθερία έκφρασης μπορεί να αποβεί επικίνδυνη. Σε πολλές χώρες, ο ελεύθερος λόγος ελέγχεται όταν προκαλεί βία, όταν δηλαδή υποκινεί καυγάδες, όταν ξεσηκώνει τους ανθρώπους να επαναστατήσουν, ή όταν είναι ρατσιστικός ή φανατισμένος. Σε κάποιες χώρες, λογοκρίνεται και η κριτική που ασκείται στην κυβέρνηση.

ΠΟΙΟΣ ασκεί λογοκρισία:

- επίσημοι λογοκριτές - η κυβέρνηση - ο νόμος - τα Μ.Μ.Ε.
- οι δημόσιοι υπάλληλοι - οι εργοδότες - τα σωματεία - οι ομάδες πίεσης (στη Βουλή)

ΤΙ λογοκρίνεται:

- Πληροφορίες - η πρόσβαση σε πληροφορίες - η έκφραση
- η συλλογική δράση - οι επιθέσεις ενάντια στις αποδεκτές αξίες - οι καλλιτέχνες
- οι συγγραφείς - οι πολιτικές αντιθέσεις - οι επικριτές της κοινωνίας

ΓΙΑΤΙ επιβάλλεται η λογοκρισία:

- για να κρυφτεί η ανεπάρκεια και / ή οι πληροφορίες - για να υπερασπιστεί το καθεστώς
- για να προστατευτεί η κυβερνητική πολιτική - για να προστατευτούν τα προνόμια
- για να προστατευτούν οι ευάλωτες ομάδες, π.χ. οι ανήλικοι - για να διατηρηθεί η εξουσία

ΠΩΣ επιβάλλεται η λογοκρισία:

- εμποδίζοντας κάτι να συμβεί (προληπτική λογοκρισία)
- με τιμωρία μετά το γεγονός (κυρωτική λογοκρισία)

ΠΟΤΕ επιβάλλεται η λογοκρισία:

- πριν από τις εκλογές
- σε περιόδους ραγδαίων αλλαγών
- σε περιόδους εθνικής/ διεθνούς κρίσης
- όταν μια κυβέρνηση είναι ανίσχυρη και απειλείται

Τι θα έκανες;

Σκοπός: Αυτή η μελέτη περίπτωσης για τις πολιτικές δολοφονίες ενθαρρύνει τους μαθητές να συζητήσουν τις υποχρεώσεις της πολιτείας και του πολίτη.

Μαθησιακό σημείο:

- Κάθε δικαίωμα έχει και την αντίστοιχη υποχρέωση. Για παράδειγμα, το δικαίωμα στην ατομική ασφάλεια έχει την αντίστοιχη υποχρέωση της υπεράσπισης αυτού του δικαιώματος για τους άλλους ανθρώπους.

Τι χρειάζεστε:

- Μελέτη περίπτωσης: Luis Diaz από τις επόμενες σελίδες
- Πληροφορίες για τις πολιτικές δολοφονίες από τις επόμενες σελίδες
- Το κείμενο «Τι συνέβη» από τις επόμενες σελίδες

Χρόνος: Περίπου μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Διαβάστε, ή ζητήστε από τους μαθητές να διαβάσουν την Περίπτωση του Luis Diaz.
- Πείτε στους μαθητές ότι ο θάνατος του Luis ονομάζεται εξώδικη εκτέλεση ή πολιτική δολοφονία. Διαβάστε, ή ζητήστε από τους μαθητές να διαβάσουν τις Πληροφορίες για τις Πολιτικές Δολοφονίες στις επόμενες σελίδες.

- Η οικογένεια του Luis θέλει να δικαστούν οι άνθρωποι που είναι υπεύθυνοι για το θάνατό του. Ο στρατός δε θέλει να συμβεί κάτι τέτοιο. Ζητήστε από τους μαθητές να συζητήσουν σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων γιατί η οικογένεια και ο στρατός έχουν αυτή τη γνώμη. Παρακάτω δίνονται κάποιες ερωτήσεις για να ξεκινήσετε τη συζήτηση:
 - Ποιος πιστεύετε ότι είναι υπεύθυνος για το θάνατο του Luis: ο στρατός, η κυβέρνηση, ο ίδιος ο Luis, ή ο στρατιώτης που τον σκότωσε;
 - Με ποιον τρόπο θα επηρεάζονταν τα άλλα μέλη των δυνάμεων ασφαλείας αν οι ένοχοι στρατιώτες τιμωρηθούν;
 - Αν τιμωρηθούν οι ένοχοι στρατιώτες, θα αυξανόταν ή θα μειωνόταν η δύναμη της κυβέρνησης, των δυνάμεων ασφαλείας και του στρατού; Τι πιστεύετε ότι θα πάθαινε η εικόνα τους;
 - Τι θα συνέβαινε αν δεν τιμωρούνταν; Θα έχανε ο στρατός την εμπιστοσύνη των ανθρώπων;
 - Έχει σημασία αν ο στρατός χάσει την εμπιστοσύνη των ανθρώπων;
 - Πιστεύετε ότι είναι σωστό να λέμε ότι οι στρατιώτες δεν πρέπει να διώκονται για φόνο, ακόμη και σε τέτοιες περιπτώσεις;
 - Αν δεν τιμωρηθούν οι στρατιώτες, τι επίδραση θα έχει αυτό στην αντίληψη του κοινού για το νομικό σύστημα (δικαστήρια, δικαστές, κ.τ.λ.);
- Ζητήστε από τους μαθητές να φανταστούν ότι ήταν κρυμμένοι κάπου εκεί κοντά όταν σκοτώθηκε ο Luis. Είδαν το πρόσωπο και τον αριθμό του στρατιώτη που τον σκότωσε, αλλά δεν τους είδε κανείς. Τι θα κάνατε σε αυτήν την περίπτωση;
 - Θα πήγαινατε σπίτι και θα ξεχνούσατε ό,τι είδατε; Θα μπορούσατε να το κάνετε αυτό;
 - Θα πηγαίνατε στην αστυνομία να καταγγείλετε το γεγονός;
 - Θα λέγατε αυτά που είδατε στην οικογένεια του Luis ή σε κάποιον άλλο;
 - Θα κάνατε κάτι άλλο; Τι; Γιατί;
- Στο τέλος της δραστηριότητας, μπορείτε να διαβάσετε στην τάξη το κείμενο «Τι έγινε».

Επιλογές:

- Ζητήστε από τους μαθητές να φανταστούν ότι είναι οι φίλοι, η οικογένεια, ή οι συνάδελφοι κάποιου που εκτελέστηκε εξώδικα. Ζητήστε τους να γράψουν ένα ποίημα ή μια ιστορία ή να ζωγραφίσουν μια ζωγραφιά για να δείξουν πώς νιώθουν αυτοί οι άνθρωποι.
- Ως άσκηση (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) ζητήστε από τους μαθητές να υποκριθούν κατά ομάδες ότι ένας από αυτούς είναι ένας δημοσιογράφος που έχει έρθει να ρωτήσει την οικογένεια του Luis Diaz για το θάνατό του. Κάθε ομάδα πρέπει να ετοιμάσει ένα μικρό έργο για τη συνάντηση με το δημοσιογράφο. Παρακάτω προτείνονται μερικές ερωτήσεις για να σκεφτούν:
 - Θέλουν να μιλήσουν στο δημοσιογράφο; Είναι επικίνδυνο; Μπορούν να τον/ την εμπιστευτούν;
 - Τι θέλει ο/ η δημοσιογράφος; Ποια είναι η γνώμη του/ της για το φόνο;

Μπορεί ο/ η δημοσιογράφος να τους βοηθήσει να δημοσιοποιήσουν το φόνο; Θέλουν να συμβεί κάτι τέτοιο οι συγγενείς /φίλοι/ συνάδελφοι του Luis;

- Κάθε ομάδα μπορεί να κάνει τη δική της αναπαράσταση στην τάξη.

Η Περίπτωση του Luis Diaz

Στις 17 Σεπτεμβρίου του 1992, ο Luis Enrique Landa Diaz, ένας 21χρονος φοιτητής ιατρικής στο Carabobo State University της Αράγκουα, στη Βενεζουέλα, γιόρταζε τη 17^η επέτειο του πανεπιστημίου με συμφοιτητές και καθηγητές. Σύμφωνα με μάρτυρες, υπήρξε μια λεκτική φιλονικία - από απόσταση - ανάμεσα σε μερικούς φοιτητές και τους Εθνοφρουρούς που έκαναν περιπολία στην περιοχή. Είκοσι μέλη της Εθνοφρουράς άρχισαν να ρίχνουν δακρυγόνα ενάντια στους φοιτητές.

Στις 2.30 οι φρουροί άρχισαν να πυροβολούν τους φοιτητές. Το όλο γεγονός καταγράφηκε σε βίντεο. Μετά από λίγα λεπτά, ο Luis Landa σκοτώθηκε από μια σφαίρα. Έγινε επίσημη ανάκριση για το φόνο και ένα μέλος της Εθνοφρουράς θεωρήθηκε ύποπτος. Έγιναν οι διαδικασίες από το στρατιωτικό και το αστικό δικαστήριο.

Ωστόσο, το Μάρτιο του 1993, τα στρατιωτικά δικαστήρια απαίτησαν την αποκλειστική δικαιοδοσία του θέματος. Στο παρελθόν, τα στρατοδικεία έχουν επανειλημμένως αθώωσει τα μέλη των δυνάμεων ασφαλείας που κατηγορούνταν για καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η οικογένεια του Luis Landa, που έψαχνε να δημοσιοποιήσει το φόνο του, υπήρξε θύμα συστηματικής παρενόχλησης. Έλαβαν απειλητικά τηλεφωνήματα και ακούγονταν πυροβολισμοί έξω από το σπίτι τους. Το Δεκέμβριο του 1992 ο πατέρας του Luis Landa πυροβολήθηκε στο γόνατο από μια ομάδα οπλισμένων ανδρών σε ένα αυτοκίνητο.

Πληροφορίες για τις Πολιτικές Δολοφονίες

Ο όρος «εξώδικη εκτέλεση» αναφέρεται σε έναν παράνομο και ηθελημένο φόνο που εκτελείται με διαταγή της κυβέρνησης ή με τη συνέργια της. Αν οι αρχές αρνηθούν να ερευνήσουν έναν αδικαιολόγητο φόνο που έγινε από τις δυνάμεις ασφαλείας ή να παραπέμψουν τους δράστες στη δικαιοσύνη, τότε πρόκειται για μια εξώδικη εκτέλεση για την οποία είναι υπεύθυνη η κυβέρνηση. Ο όρος «πολιτική δολοφονία» μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί καθώς γίνεται πιο εύκολα κατανοητός και περιλαμβάνει σκόπιμους και γενικευμένους φόνους που διαπράττονται από ένοπλες πολιτικές ομάδες.

Οι πολιτικές δολοφονίες διαφέρουν από τους φόνους που συμβαίνουν μέσα σε ένα νομικά δικαιολογημένο πλαίσιο. Αν κάποιος σκοτωθεί επειδή οι στρατιώτες βρίσκονται σε αυτοάμυνα, ή από την αστυνομία σε μια εξέγερση, τότε ο φόνος μπορεί να θεωρηθεί νομικά δικαιολογημένος. Επίσης, όταν κάποιος εκτελείται αφού κριθεί ένοχος σε μια δίκαιη δίκη, ο κρατικός υπεύθυνος θα δηλώσει ότι ο φόνος είναι νομικά δικαιολογημένος. Ακόμη, αν ένας στρατιώτης σκοτώσει για προσωπικούς λόγους και τιμωρηθεί όπως ένας κοινός δολοφόνος, ο φόνος που διέπραξε δεν είναι εξώδικη εκτέλεση. Επίσης, ο φόνος των εχθρών κατά τη διάρκεια μιας μάχης είναι νόμιμος.

Πολλές κυβερνήσεις που χρησιμοποιούν πολιτικές δολοφονίες είναι υποχρεωμένες να κάνουν συμφωνίες που τις δεσμεύουν να σεβαστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μερικές κυβερνήσεις δεν προσπαθούν να δικαιολογήσουν τις πράξεις τους.

Μερικές χρησιμοποιούν μεθόδους φόνου που καλύπτουν το έγκλημα. Οι φόνοι διαπράττονται τη νύχτα, όταν τα θύματα είναι μόνα. Τα πτώματα ακρωτηριάζονται και κρύβονται για να αποφευχθεί η αναγνώριση. Αλλά οι περισσότερες κυβερνήσεις αυτού του είδους ψεύδονται ή τα παρουσιάζουν τα γεγονότα ως ασήμαντα.

Τον Ιούνιο του 1989, τανκ του Κινεζικού στρατού κατακρεούργησαν προ-δημοκρατικούς διαδηλωτές στην πλατεία Tiananmen στο Πεκίνο. Οι τηλεοπτικές κάμερες κατέγραψαν το περιστατικό και ήταν πρώτη είδηση σε όλο τον κόσμο. Χιλιάδες άνθρωποι ήταν αυτόπτες μάρτυρες. Εκατοντάδες πτώματα εντοπίστηκαν σε νεκροτομεία και νοσοκομεία. Ωστόσο, η κυβέρνηση είπε αρχικά ότι κανένας δεν είχε σκοτωθεί. Αυτή η εκδοχή άλλαξε αργότερα: η κυβέρνηση είπε ότι 2000 πολίτες είχαν σκοτωθεί στο Πεκίνο σε συρράξεις ανάμεσα στους στρατιώτες και τους διαδηλωτές, μια τεράστια διαστρέβλωση της αλήθειας.

Μερικές κυβερνήσεις προβάλλουν τη δικαιολογία ότι η βία είναι επιδημική στις κοινωνίες τους, ή ότι πηγάζει από εθνικές προστριβές. Η βία είναι επιδημική σε κάθε κοινωνία όπου καταπατούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Και η διακοινοτική βία δεν είναι αναπόφευκτο προϊόν των εθνικών ή των θρησκευτικών προστριβών. Συχνά ξεκινά ή χειροτερεύει εξαιτίας των επίσημων αρχών.

Τι συνέβη

Η οργάνωση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, Διεθνής Αμνηστία ανέλαβε την υπόθεση του Luis. Ως μέρος της καμπάνιας της Διεθνούς Αμνηστίας για την υπόθεση, οι απλοί άνθρωποι από όλο τον κόσμο έγραψαν γράμματα στην κυβέρνηση της Βενεζουέλα ζητώντας να αναλάβει δράση για το θάνατο του Luis και για να σταματήσει η παρενόχληση της οικογένειάς του.

Τον Ιούλιο του 1995, ο Εθνοφρουρός που σκότωσε τον Luis καταδικάστηκε από ένα λαϊκό δικαστήριο σε 18 χρόνια φυλάκισης, με το δικαίωμα έφεσης.

Ο πατέρας του Luis είπε ότι αυτό έγινε: «...χάρη στις διεθνείς πιέσεις... Είχα ήδη χάσει κάθε ελπίδα... Οι απειλές και οι επιθέσεις με είχαν σχεδόν αποτελειώσει. Όλα αυτά άλλαξαν με την καμπάνιά σας».

Δικαιώματα ζωής – δραστηριότητες για την οικουμενικότητα των δικαιωμάτων

Αυτές οι δραστηριότητες βοηθούν τους μαθητές να κατανοήσουν ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν τα ίδια δικαιώματα. Τα δικαιώματά μας μπορούν να καταπατηθούν, αλλά είναι αναφαίρετα. Γεννιόμαστε και πεθαίνουμε με αυτά. Αυτές οι δραστηριότητες βασίζονται σε εκείνες για τα μικρότερα παιδιά στο Τρίτο Μέρος.

Βασικά Δικαιώματα [Τροχός Δικαιωμάτων]

(Προσαρμοσμένο από το Εργαστήριο Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών και την Ισότητα των Φύλων, που παρουσιάστηκε από τη μη κυβερνητική οργάνωση της Κροατίας B.a.B.e., Sljeme, Κροατία, Μάρτιος 1996)

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα χρησιμοποιεί την ανθρώπινη εμπειρία ως βάση για να σκεφτούμε πώς υπερασπιζόμαστε τα δικαιώματά μας και τα δικαιώματα των άλλων.

Μαθησιακό σημείο:

- Στη ζωή μας έχουμε ήδη υπερασπιστεί τα δικαιώματά μας και τα δικαιώματα των άλλων, ακόμη και αν δε χρησιμοποιήσαμε τη λέξη «δικαιώματα».

Τι χρειάζεστε: Τον πίνακα ή ένα μεγάλο χαρτόνι και στυλό.

Χρόνος: Περίπου μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Αυτή είναι μια δραστηριότητα για ομάδες των έξι ατόμων. Στην τάξη, κάντε τη δραστηριότητα με μια μικρή ομάδα (ίσως κατά τη διάρκεια του μεσημεριανού διαλείμματος). Αυτοί οι μαθητές μπορούν να χρησιμεύσουν ως συντονιστές των μικρών ομάδων.
- Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες των 6 ατόμων περίπου, με έναν συντονιστή για κάθε ομάδα.

- Ο συντονιστής ζητά από το κάθε μέλος της ομάδας να θυμηθεί μια φορά που υπερασπίστηκε τα δικαιώματά του ή τα δικαιώματα άλλων ανθρώπων. (Για παράδειγμα, οι μαθητές μπορεί να θυμηθούν κάποια φορά που κατηγορήθηκαν άδικα για κάτι όταν ήταν παιδιά). Αν θέλουν, τα μέλη μιας ομάδας μπορούν να περιγράψουν την ανάμνησή τους σε ένα συμμαθητή τους. Μετά από πέντε λεπτά, κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να έχει έτοιμες τις παρακάτω πληροφορίες:
 1. Μια φορά που υπερασπίστηκα τα δικαιώματά μου
 2. Τι συνέβη
 3. Πού συνέβη
 4. Το κίνητρο. Γιατί τα υπερασπίστηκα
 5. Ποιος ή ποιες ήταν οι πηγές που με στήριξαν
- Καθώς σκέφτονται, ο συντονιστής ζωγραφίζει ένα μεγάλο τροχό με ακτίνες.
- Ο συντονιστής της κάθε ομάδας ζητά από το κάθε μέλος να διηγηθεί την ιστορία του, ακολουθώντας τα πέντε σημεία που αναφέρθηκαν παραπάνω.
- Καθώς το κάθε μέλος διηγείται την ιστορία του, ο υπεύθυνος γράφει **πού συνέβη** το κάθε περιστατικό στο **τέλος** κάθε ακτίνας, και γράφει το **κίνητρο** και τις **πηγές υποστήριξης** κατά μήκος **των ακτίνων**. (Για να διευκολυνθεί στην καταγραφή των γεγονότων, ο συντονιστής μπορεί να κάνει μια περίληψη των όσων λέγονται, εφόσον τα μέλη της ομάδας συμφωνούν.)
- Αφού διηγηθούν όλα τα μέλη την ιστορία τους, ο συντονιστής μπορεί να χρησιμοποιήσει τις παρακάτω ερωτήσεις για να σκιαγραφήσει τα μαθησιακά σημεία.

Ερωτήσεις:

- Ήταν οι εμπειρίες σας όμοιες/ διαφορετικές; Για παράδειγμα, συνέβησαν σε δημόσιο/ ιδιωτικό χώρο, στο σπίτι/ στη δουλειά;
- Ήταν κάποια μέρη ή πρόσωπα και θετικά και αρνητικά;
- Ανέφερε κάποιος το νόμο ή τις αρχές ως πηγή στήριξης; Γιατί; Γιατί όχι;
- Πώς αισθανθήκατε όταν θυμηθήκατε τη στιγμή που υπερασπιστήκατε τα δικαιώματά σας;
- Ήταν θετική εμπειρία; Γιατί; Γιατί όχι;
- Δεχτήκατε τη στήριξη ή την αλληλεγγύη των φίλων σας/ των συμμαθητών σας/ της οικογένειάς σας; Γιατί πιστεύετε ότι αυτού του είδους η στήριξη είναι χρήσιμη όταν υπερασπιζόμαστε τα ανθρώπινα δικαιώματα;

Επιλογές

- Αυτή η δραστηριότητα είναι πολύ ευέλικτη. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση κάθε παρελθούσας εμπειρίας με οποιαδήποτε ηλικιακή ομάδα. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για να δείξετε ότι όλοι μοιραζόμαστε τις ίδιες εμπειρίες.
- Οι μαθητές μπορούν να δουν τα έγγραφα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Πέμπτο Μέρος αυτού του εγχειριδίου για να διαπιστώσουν ποια δικαιώματα είναι ίσως σχετικά με την ιστορία τους.
- Ως άσκηση, ζητήστε από τους μαθητές να παρακολουθήσουν τα Μ.Μ.Ε. και την εμπειρία τους για ένα σαββατοκύριακο. Πόσα παραδείγματα ανθρώπων που υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους μπορούν να βρουν;

«Mignonette»

(Προσαρμοσμένο από τη σελ. 11 του Understand the Law, 1994, The Citizenship Foundation)

Σκοπός: Η ηθικά περίπλοκη ιστορία για το δικαίωμα στη ζωή θα βοηθήσει τους μαθητές να σκεφτούν πώς τα δικαιώματα λειτουργούν στην πράξη. Επίσης συνδέεται με τις δραστηριότητες που ξεκινούν στο επόμενο κεφάλαιο.

Μαθησιακά σημεία:

- Όλοι έχουν το δικαίωμα στη ζωή.
- Υπάρχει μια έννοια για τα «φυσικά δικαιώματα.»

Χρόνος: Περίπου μια ώρα

Τι χρειάζεστε: Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Δείξτε στους μαθητές το άρθρο 3 της της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλέπε **Πέμπτο Μέρος**), που ορίζει το δικαίωμα στη ζωή:
- «Άρθρο 3. Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια.»
- Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων.
- Διαβάστε την παρακάτω ιστορία στους μαθητές:

«Στις 19 Μαΐου του 1884, τέσσερις άντρες σαλπάρισαν από την Αγγλία για Αυστραλία μέσα σε ένα γιοτ που λεγόταν Mignonette. Ήταν ο καπετάνιος Thomas Dudley, ο υποπλοίαρχος Edwin Stephens και οι ναύτες Ned Brooks και Richard Parker, ο 17χρονος καμαρότος. Στις 5 Ιουλίου ένα τεράστιο κύμα έσκασε πάνω στα πλάγια του γιοτ. Οι άντρες πρόλαβαν μόνο να αρπάξουν δύο κονσέρβες φαγητού και να επιβιβαστούν σε μια ανοιχτή βάρκα προτού βυθιστεί το Mignonette. Οι τέσσεροι άτυχοι ναύτες βρέθηκαν στη μέση του Ατλαντικού Ωκεανού, 1600 μίλια από την ξηρά, με λίγα μόνο κονσερβοποιημένα λαχανικά για να τους κρατήσουν ζωντανούς. Μετά από τρεις μέρες, οι πεινασμένοι άνδρες κατάφεραν να πιάσουν μια χελώνα. Έτσι είχαν φαγητό και νερό, αλλά μετά από εννέα μέρες το φαγητό είχε τελειώσει. Βρίσκονταν ακόμη 1000 μίλια από την ξηρά, χωρίς φαγητό και έπιναν μόνο τις σταγόνες της βροχής. Οι ναυτικοί απελπίστηκαν. Ο Καπετάνιος έγραψε σε ένα γράμμα στη γυναίκα του ότι αν δεν έρθει κάποιο πλοίο, «θα πεθάνουμε...Λυπάμαι που ξεκίνησα τέτοιο ταξίδι...» Ωστόσο, υπήρχε μια ελπίδα σωτηρίας, τουλάχιστον για τρία άτομα από το πλήρωμα, για μερικές ακόμη μέρες. Κάποιος έπρεπε να γίνει τροφή για τους άλλους. Ο Καπετάνιος πρότεινε να ρίξουν κλήρο για να αποφασίσουν ποιος θα σκοτωθεί, αλλά ο Stephens και ο Brooks είχαν αντίρρηση. «Αν είναι να πεθάνουμε», είπαν, «τότε να πεθάνουμε όλοι μαζί». Ο νεαρός Richard Parker που ήταν ξαπλωμένος σχεδόν αναίσθητος στη βάρκα δεν είπε τίποτα.

Μετά από ακόμη δύο μέρες χωρίς φαγητό και νερό, ο Καπετάνιος έπεισε τον Stephens ότι ένας από αυτούς έπρεπε να θυσιάσκει για να σωθούν οι υπόλοιποι, και ότι ο μόνος υποψήφιος ήταν ο Richard Parker. Ήταν ορφανός, δεν είχε γυναίκα ή παιδιά, και ήταν ετοιμοθάνατος. Συνερχόταν από το κόμα μόνο περιστασιακά για να πει θαλασσινό νερό που τον έκανε ακόμα πιο άρρωστο. Ήξεραν ότι η μικρή τους βάρκα κατευθυνόταν προς την τακτική θαλάσσια οδό. Μπορεί να έβλεπαν κάποιο πλοίο μπορεί και όχι. Συμφώνησαν ότι αν δεν έφτανε σε αυτούς καμία βοήθεια μέχρι την επόμενη μέρα, τότε θα σκότωναν το αγόρι. Κανείς δεν ήρθε. Ο Brooks δεν ήθελε να συμμετάσχει στο φόνο. Καθώς σκεπάστηκε με ένα μπουφάν στην άκρη της βάρκας, ο Dudley και ο Stephens γονάτισαν δίπλα στον αναίσθητο Parker.

‘Richard αγόρι μου’, ψιθύρισε ο καπετάνιος, ‘ήρθε η ώρα σου’. Ο Stephens ήταν έτοιμος να κρατήσει τα πόδια του αγοριού αλλά δε χρειάστηκε. Ήταν τόσο αδύναμος για να παλέψει καθώς ο καπετάνιος έβγαλε ένα μαχαίρι τσέπης και το έμπηξε στο λαιμό του αγοριού, σκοτώνοντάς το ακαριαία. Τις επόμενες τρεις μέρες, οι τρεις άντρες ήπιαν το αίμα και έφαγαν την καρδιά και το συκώτι του Richard. Την τέταρτη μέρα, τους είδε ένα Γερμανικό πλοίο, το Montezuma. Οι τρεις άντρες ήταν πολύ αδύναμοι. Χρειάστηκε να τραβήξουν τον υποπλοίαρχο και τον καπετάνιο με σκοινί στο πλοίο.

Οι άνδρες έφτασαν στην Αγγλία στις 7 Σεπτεμβρίου. Ο Dudley, ο Stephens και ο Brooks πήγαν κατευθείαν στις αρχές και εξήγησαν την αιτία θανάτου του αγοριού.»

- Ζητήστε από τους μαθητές να απαντήσουν ανά ομάδες στις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Πιστεύετε ότι οι τρεις άνδρες έκαναν κάτι κακό;
 - Έπρεπε να κατηγορηθούν για έγκλημα;
 - Έπρεπε να κατηγορηθούν όλοι για το ίδιο έγκλημα;
- Τώρα διαβάστε τη συνέχεια της ιστορίας στην τάξη:

«Παρόμοια περιστατικά είχαν ξανασυμβεί στο παρελθόν, και έτσι οι τρεις άντρες έμειναν άναυδοι όταν κατηγορήθηκαν για φόνο - παρόλο που η κατηγορία εναντίον του Brooks αποσύρθηκε αργότερα. Η ιστορία προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον στο ευρύ κοινό καθώς αναφέρθηκε λεπτομερώς στις εφημερίδες. Συγκεντρώθηκαν χρήματα για να πληρωθούν οι δικηγόροι υπεράσπισης των ανδρών στο δικαστήριο. Στη δίκη, όλοι συμφωνούσαν για τα γεγονότα της υπόθεσης, αλλά οι ένορκοι αντιμετώπιζαν μεγάλο δίλημμα. Έδειχναν κατανόηση για τους τρεις άνδρες και θα ήθελαν να συμφωνήσουν ότι δεν είναι λάθος για κάποιον να σκοτώσει κάποιον άλλο για να σώσει τη δική του/της ζωή. Αλλά παραδέχονταν ότι το να σκοτώσεις κάποιον σκόπιμα που δεν απειλεί τη ζωή σου είναι φόνος. Ο δικαστής έδωσε στους ενόρκους τη λύση του προβλήματος επιτρέποντάς του να ακολουθήσουν την ασυνήθιστη οδό μιας «ειδικής ετυμηγορίας». Έτσι, ο δικαστής ανακοίνωσε τα γεγονότα της υπόθεσης, αλλά άφησε ένα πάνελ πέντε ενόρκων να αποφασίσουν αν ο Dudley και ο Stephens ήταν ένοχοι για φόνο ή όχι.»
- Ζητήστε από τους μαθητές να απαντήσουν ανά ομάδες στις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Αν ήσασταν ένας από τους πέντε ενόρκους, θα κρίνατε ένοχους για φόνο τον Dudley και τον Stephens ή όχι;
 - Γιατί;

- Αν είναι ένοχοι, πώς πιστεύετε ότι θα έπρεπε να τιμωρηθούν;
- Τώρα πείτε στους μαθητές τι συνέβη:
«Το δικαστήριο έκρινε ένοχους για φόνο τον Dudley και τον Stephens. Η ποινή για φόνο ήταν θάνατος, αλλά σε αυτή την περίπτωση άλλαξε σε έξι μήνες φυλάκιση. Σύμφωνα με τα πρότυπα της εποχής και συγκρινόμενη με τη μεταχείριση άλλων ναυτικών σε ανάλογη περίπτωση, η ποινή κρίθηκε από πολλούς ως αυστηρή.»

Ερωτήσεις:

- Το δικαίωμα στη ζωή του Richard Parker παραβιάστηκε. Τι συνέβη όμως με το δικαίωμα στη ζωή των υπολοίπων ανδρών στη βάρκα;
- Τι θα είχατε κάνει; Θα προτιμούσατε να πεθάνετε από το να σκοτώσετε κάποιον άλλο;
- Αυτή η ιστορία συνέβη 64 χρόνια προτού συνταχθεί η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σημαίνει κάτι αυτό για το δικαίωμα στη ζωή του Richard Parker;
- Κάποιοι άνθρωποι πιστεύουν ότι υπάρχουν «φυσικοί» νόμοι και δικαιώματα που υπήρχαν ανέκαθεν, είναι αυτονόητα και δίκαια. Για παράδειγμα, το δικαίωμα της ελευθερίας είναι ένα «φυσικό» δικαίωμα. Συμφωνείτε με αυτή την άποψη;
- Ποια άλλα πράγματα, εκτός από την ίδια τη ζωή, πιστεύετε ότι έχουμε «φυσικό» δικαίωμα να κάνουμε; Φτιάξτε μια λίστα και συγκρίνετέ τη με τα δικαιώματα στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Επιλογές:

- Τι θα γινόταν αν οι άνδρες δεν έλεγαν στις αρχές ότι σκότωσαν το αγόρι; Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν ένα θεατρικό έργο, ιστορίες, ποιήματα ή φανταστικά γράμματα όπου θα φαντάζονται ότι είναι οι τρεις άνδρες 10 χρόνια μετά την ιστορία. Πώς θα ένιωθαν γι' αυτό που έκαναν; Θα ένιωθαν ενοχές; Γιατί/ Γιατί όχι;
- Πώς θα αντιδρούσε αν ήσουν ένας φίλος του Richard Parker;
- Ως εργασία, οι μαθητές θα μπορούσαν να κάνουν μια έρευνα ρωτώντας τους φίλους και τους συγγενείς τους «Ποια πιστεύεις ότι είναι τα φυσικά σου δικαιώματα;» Τα αποτελέσματα θα μπορούσαν να προβληθούν και να χρησιμοποιηθούν για συζήτηση ή ως βάση για τα μαθηματικά, για παράδειγμα, με τη μορφή πίνακα.

Η ιστορία της Ιρίνα

Σκοπός: Αυτή η μελέτη περίπτωσης για κάποιον που παραβιάζονται συνεχώς τα δικαιώματά του στοχεύει στη βελτίωση της γνώσης των μαθητών για την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην καλλιέργεια της στάσης ότι οι απλοί άνθρωποι μπορούν να εναντιωθούν στις παραβιάσεις.

Μαθησιακό σημείο:

- Τα άτομα και κυρίως οι ομάδες ατόμων μπορούν να δράσουν για να εναντιωθούν επιτυχώς στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τι χρειάζεστε:

- Την ιστορία της Ιρίνα στις επόμενες σελίδες.
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Πληροφορίες για τους φυλακισμένους συνειδήσεως.

Χρόνος: Περίπου μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν γρήγορα όλους τους πιθανούς λόγους για τους οποίους η κυβέρνηση μπορεί να φυλακίσει κάποιον. Για παράδειγμα, για φόνο, για ληστεία, κ.λ.π. Γράψτε αυτούς τους λόγους στον πίνακα. Μη διαθέσετε παραπάνω από πέντε λεπτά γι' αυτή τη δραστηριότητα.
- Διαβάστε, ή ζητήστε από τους μαθητές να διαβάσουν τις πληροφορίες για τους φυλακισμένους συνειδήσεως στη σελ. [...](#)
- Διαβάστε ή ζητήστε από τους μαθητές να διαβάσουν την ιστορία της Ιρίνα.
- Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων. Δώστε σε κάθε ομάδα ένα αντίγραφο της Απλοποιημένης Έκδοσης της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το Πέμπτο Μέρος, 163. Ζητήστε τους να βρουν ποια από τα δικαιώματα της Ιρίνα στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παραβιάστηκαν (αν δε μπορείτε να φωτοτυπήσετε τη Διακήρυξη, διαβάστε το κάθε ένα δικαίωμα ξεχωριστά και ρωτήστε τους μαθητές αν καταπατήθηκε στην ιστορία της Ιρίνα.)
- Αν κάποιες ομάδες τελειώσουν γρήγορα, ζητήστε από αυτές να εντοπίσουν τις μεθόδους που χρησιμοποίησε η ομάδα του Milwaukee της Διεθνούς Αμνηστίας για να ελευθερώσει την Ιρίνα.
- Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να ξεκινήσετε μια συζήτηση για την υπόθεση της Ιρίνα.

Ερωτήσεις:

- Πιστεύετε ότι ήταν σωστό να φυλακιστεί η Ιρίνα; Γιατί; Γιατί όχι;
- Ποια από τα δικαιώματα της Ιρίνα καταπατήθηκαν; Τι πιστεύετε ότι προσπαθούσαν να κάνουν οι αρχές όταν της φέρθηκαν με αυτόν τον τρόπο;
- Οι άνθρωποι της οργάνωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα της Διεθνούς Αμνηστίας δε γνώριζαν προσωπικά την Ιρίνα και δεν κατάγονταν από τη χώρα της. Γιατί νομίζετε ότι ενδιαφέρθηκαν για ότι της συνέβαινε;
- Τι επίδραση πιστεύετε ότι είχαν οι ενέργειες αυτών των ανθρώπων στη Σοβιετική κυβέρνηση, την Αμερικανική κυβέρνηση και στην Ιρίνα; Γιατί;
- Οι αρχές που φυλάκισαν την Ιρίνα, και άλλες κυβερνήσεις που έχουν καταχραστεί τα ανθρώπινα δικαιώματα, χρησιμοποιούν το επιχείρημα ότι οι εχθροί του κράτους χάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους όταν δρουν ενάντια στο κράτος. Το προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων λέει ότι όλοι έχουμε «ίσα και απαράγραπτα δικαιώματα». Ποιος πιστεύετε ότι έχει δίκιο; Γιατί; Γιατί είναι σημαντικό;
- Πώς θα θέλατε να αντιδράσει ο κόσμος αν πηγαίνατε φυλακή άδικα;

Επιλογές:

- Για τα μεγαλύτερα παιδιά χρησιμοποιήστε την επίσημη μη Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε αυτή τη δραστηριότητα.
- Ως άσκηση, ζητήστε από τους μεγαλύτερους μαθητές να γράψουν ένα ποίημα από τη οπτική γωνία ενός φυλακισμένου που είναι σε απομόνωση, ή να παίξουν την ιστορία της Ιρίνα σαν θεατρικό έργο για να το παρακολουθήσουν οι υπόλοιποι μαθητές του σχολείου.
- Η Ιρίνα έγραψε ποιήματα με σαπούνι. Τα μικρότερα παιδιά θα μπορούσαν να πειραματιστούν γράφοντας ποιήματα με τη χρήση του νερού πάνω στη γη, με ραβδιά, κ.λ.π.

Η ιστορία της Ιρίνα

Μια μέρα μετά τα 29ατα γενέθλιά της, στις 5 Μαρτίου του 1983, η Ιρίνα, μια ποιήτρια από την Ουκρανία, καταδικάστηκε σε επτά χρόνια καταναγκαστικά έργα και σε πέντε χρόνια εξορία για κινητοποίηση και προπαγάνδα ενάντια στη Σοβιετική Ένωση. Η καταδίκη της βασίστηκε σε πέντε ποιήματα, για τα οποία ο άνδρας της είπε ότι είχαν σχέση με την πολιτική τόσο όσο έχει η προσευχή. Είχε επίσης συμμετάσχει σε διαδηλώσεις που ζητούσαν μεγαλύτερο σεβασμό από την κυβέρνηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Φυλακίστηκε στη Μικρή Ζώνη, μια ειδική μονάδα για τις γυναίκες που ήταν πολιτικές κρατούμενοι στο Burashevo στην Ανεξάρτητη Δημοκρατία της Μολδαβίας, στη Ρώσικη Ομοσπονδία. Η Μικρή Ζώνη ήταν το σκληρότερο καθεστώς φυλάκισης για τις γυναίκες υπό τον Σοβιετικό νόμο.

Η Ιρίνα έκανε απεργίες πείνας για να διαμαρτυρηθεί για τα χωρίς θέρμανση κελιά και για την έλλειψη σωστής τροφής και ιατρικής περίθαλψης. Υπέφερε από πολλά προβλήματα υγείας. Επιπλέον η οικογένειά της δε μπορούσε ούτε να την επισκεφτεί ούτε να της στείλει φάρμακα. Ως απάντηση στις απεργίες πείνας που έκανε, η Ιρίνα μεταφέρθηκε στις σωφρονιστικές εγκαταστάσεις στη φυλακή Υanas. Με την άφιξή της, την ξυλοκόπησαν μέχρι που έχασε τις αισθήσεις της, έμεινε όλη τη νύχτα μόνο με τα εσώρουκά της πάνω στο πέτρινο πάτωμα και δεν της δόθηκε ούτε ένα κρεβάτι στη φυλακή για ανάρρωση. Αφού προσπάθησε να καταγγείλει τους φύλακες που την είχαν ξυλοκοπήσει, η Ιρίνα μεταφέρθηκε στο δωμάτιο απομόνωσης επειδή «προσποιούνταν ότι υπέφερε από διάσειση.»

Σε ένα βιβλίο με τίτλο «Το γκρι είναι το Χρώμα της Ελπίδας», περιέγραψε τη ζωή της στη φυλακή: «Όλοι αυτοί οι κανόνες της ανθρώπινης συμπεριφοράς που ενσταλλάζονται στον καθένα από το λίκνο του, υπόκεινται σε σκόπιμη και συστηματική καταστροφή. Είναι φυσιολογικό να θέλει κανείς να είναι καθαρός; Τότε ας πάρει τη μερίδα του με τις αλατισμένες σαρδέλες από το κάτω μέρος της πόρτας του κελιού με γυμνά χέρια! Δε σου δίνονται πιάτα ή μαχαίρια, ούτε καν ένα κομμάτι χαρτί για να τοποθετήσεις το γεύμα σου. Και μετά, σκούπισε τα εντόσθια του ψαριού πάνω στα ρούχα σου, επειδή δε μπορείς να έχεις νερό! Κολλάς ψώρα και μύκητες στο δέρμα, ζεις μέσα στη βρώμα, αναπνέεις τη δυσωδία του αποχωρητηρίου και μετανιώνεις για τις κακές σου πράξεις! Οι γυναίκες είναι επιρρεπής στην ταπεινοφροσύνη; Όλο και

περισσότεροι λόγοι για να τις ξεγυμνώσεις στις έρευνες, και όταν τις πηγαίνουν στην τουαλέτα κατά τη διάρκεια της ανάκρισης, ένα σωρό χλευαστικοί αξιωματικοί της KGB με λάγνο βλέμμα θα μπουν μέσα «κατά λάθος»... Ένας φυσιολογικός άνθρωπος αποκρούεται με χυδαιότητες και ψέματα; Θα τα συναντήσεις και τα δύο σε τέτοιο βαθμό που θα πρέπει να επιστρατεύσεις όλα τα εσωτερικά σου αποθέματα για να θυμηθείς ότι υπάρχει, υπάρχει και μια άλλη πραγματικότητα!»

Το 1983, η οργάνωση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, Διεθνής Αμνηστία, ανέλαβε την υπόθεση της Ιρίνα και άρχισε μια καμπάνια για την απελευθέρωσή της. Η ομάδα της Διεθνούς Αμνηστίας στο Milwaukee των Ηνωμένων Πολιτειών, οργάνωσε μια μεγάλη εκστρατεία για να δημοσιοποιήσει στα περιοδικά και τα άρθρα των εφημερίδων τη δύσκολη θέση στην οποία βρισκόταν η Ιρίνα, συμπεριλαμβανομένης και μιας συνέντευξης με τη Φωνή της Αμερικής η οποία αναμεταδόθηκε πολλές φορές στη Σοβιετική Ένωση. Έστειλαν στους Σοβιετικούς αξιωματικούς γραπτές αιτήσεις και ταχυδρομικές κάρτες για την Ιρίνα και προσπάθησαν να βρουν βοήθεια από τους Αμερικανούς αξιωματικούς, συμπεριλαμβανομένου και του Προέδρου. Επίσης επικοινωνήσαν με το σύζυγο και την πεθερά της Ιρίνα.

συνεχίζεται...

Η ιστορία της Ιρίνα (η συνέχεια...)

Το 1985, η Διεθνής Αμνηστία ανακάλυψε ότι η Ιρίνα είχε μεταφερθεί σε άγνωστη τοποθεσία. Η ομάδα του Milwaukee διοργάνωσε μια συναυλία για τα γενέθλια της Ιρίνα και την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, όπου εξαντλήθηκαν όλα τα εισιτήρια. Στη συναυλία, ένας ποιητής απάγγειλε δυνατά τα ποιήματά της, και δόθηκαν στο κοινό περιγραφές της υπόθεσής της καθώς και οδηγίες για να της γράψουν γράμματα.

Το 1986, η υπόθεση της Ιρίνα είχε γίνει πολύ γνωστή. Ο Γερουσιαστής Έντουαρντ Κένεντι συζήτησε την υπόθεση με το Γενικό Γραμματέα Μιχαήλ Γκορμπατσόφ σε μια επίσκεψή του στη Σοβιετική Ένωση. Στην Αγγλία, οργανώθηκε μια απεργία πείνας για την Ιρίνα ενώ στο Ισραήλ ομάδες της Αμνηστίας μοίραζαν φυλλάδια για την Ιρίνα. Οι φοιτητές στο Ντένβερ του Κολοράντο, έκαναν ένα πάρτι γενεθλίων για την Ιρίνα και της έγραφαν κάθε μέρα. Τελικά, η Ιρίνα αφέθηκε ελεύθερη νωρίς το πρωί της 9^{ης} Οκτωβρίου του 1986. Οι Σοβιετικές αρχές της επέτρεψαν να ταξιδέψει στο εξωτερικό για ιατρική περίθαλψη. Στην Ιρίνα είχε απαγορευτεί να γράφει ποίηση στη φυλακή και δεν της έδιναν χαρτί ή γραφική ύλη. Ωστόσο, αυτή σκάλιζε ποιήματα σε μια μεγάλη πλάκα από σαπούνι στο κελί της, τα απομνημόνευε και τα έσβηνε με νερό. Έτσι έγραψε 300 ποιήματα με αυτόν τον τρόπο. Τα ποιήματά της δημοσιεύτηκαν αργότερα, με την άφιξή της στη Δύση.

Πληροφορίες για τους Φυλακισμένους Συνειδήσεως

Οι φυλακισμένοι συνειδήσεως είναι άνδρες, γυναίκες και παιδιά που κρατούνται για τις πεποιθήσεις τους, το χρώμα, το φύλο, την καταγωγή, τη γλώσσα ή τη θρησκεία τους και που δεν έχουν ασκήσει ποτέ βία.

Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι σε όλο τον κόσμο βρίσκονται στη φυλακή, όχι επειδή είναι εγκληματίες αλλά γι' αυτό που πιστεύουν. Συχνά φυλακίζονται χωρίς να περάσουν από δίκη, ή μετά από μυστική δίκη, ή από δίκη που έγινε εν τη απουσία τους. Τέτοιες φυλακίσεις είναι ενάντια στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε πολλούς κρατούμενους συνειδήσεως αφαιρείται η ελευθερία επειδή διαφωνούν με ειρηνικό τρόπο με το κράτος.

Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη

Αυτές οι δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη χρησιμοποιούν τη διάκριση που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες και οι μειονότητες ως μέσο για να εξετάσουν την καθημερινή αδικία. Σκοπός είναι να φανεί ότι σε μεγάλες ομάδες ανθρώπων αφαιρούνται άδικα τα ανθρώπινα δικαιώματά τους σε καθημερινές περιπτώσεις, και ότι κάτι τέτοιο θα έπρεπε να εγείρει αντιδράσεις και να καταπολεμηθεί.

Αυτές οι δραστηριότητες βασίζονται σε εκείνες για τα μικρότερα παιδιά στο Τρίτο Μέρος.

Η ιστορία της Βέσνα

(Προσαρμοσμένο από τη σελ. 16 του Understand the law, 1995, The Citizenship Foundation)

Σκοπός: Αυτή η μελέτη περίπτωσης για τη φυλετική διάκριση στοχεύει στη διερεύνηση ζητημάτων δικαιοσύνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μαθησιακά σημεία:

- Η διάκριση, συμπεριλαμβανομένης και της φυλετικής διάκρισης, αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Χρόνος: Περίπου μιάμιση ώρα.

Τι χρειάζεστε:

Ένα αντίγραφο της Απλοποιημένης Έκδοσης της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (από το Πέμπτο Μέρος) για κάθε ομάδα.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες των πέντε ή έξι ατόμων.
- Εξηγήστε στους μαθητές ότι πολλές χώρες έχουν νόμους ενάντια στην άδικη διάκριση με βάση τη φυλή ή το φύλο κάποιου. Επίσης η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων περιλαμβάνει άρθρα κατά της διάκρισης.
- Ζητήστε από τους μαθητές στις ομάδες τους να κοιτάξουν διαφορετικά μέρη της απλοποιημένης Έκδοσης της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να βρουν τα σχετικά με τη διάκριση άρθρα. (Σημείωση: Σχεδόν όλα τα άρθρα είναι σχετικά με κάποιο τρόπο).
- Μετά από 10 λεπτά, περάστε από τα θρανία των μαθητών και ζητήστε από κάθε ομάδα να μιλήσει στην τάξη για κάποιο άρθρο που νομίζει ότι είναι σχετικό. Ζητήστε

τους να αιτιολογήσουν την επιλογή τους δίνοντας ένα πρακτικό παράδειγμα του πώς το άρθρο εναντιώνεται στη διάκριση.

- Διαβάστε την ιστορία της Βέσνα:

Η Βέσνα είναι μια γυναίκα Ρομά. Αυτή είναι η ιστορία της.

«Είδα μια αγγελία για υπαλλήλους πωλήσεων που είχε αναρτηθεί στη βιτρίνα ενός καταστήματος ρούχων. Ήθελαν κάποιον από 18-23 χρονών. Είμαι 19, έτσι μπήκα μέσα και ζήτησα τη δουλειά αλλά η υπεύθυνη μου είπε να ξαναπεράσω σε δύο μέρες επειδή ακόμη δεν είχαν κάνει πολλοί αίτηση για δουλειά.

Ξαναπέρασα δύο φορές, και πάντα μου έλεγαν το ίδιο πράγμα. Μετά από μια βδομάδα ξαναπήγα στο κατάστημα. Η αγγελία υπήρχε ακόμη στη βιτρίνα. Η υπεύθυνη ήταν πολύ απασχολημένη για να με δει, αλλά μου είπαν ότι η θέση είχε καλυφθεί.

Αφού έφυγα από το μαγαζί, ήμουν τόσο αναστατωμένη που είπα σε μια φίλη μου που δεν είναι Ρομά να πάει και να ζητήσει δουλειά στο κατάστημα. Όταν γύρισε μου είπε ότι της είχαν ζητήσει να πάει για συνέντευξη τη Δευτέρα»

- Τώρα διαβάστε την απάντηση της υπεύθυνης:

«Ενιωσα ότι η Βέσνα θα δυσκολευόταν να εργαστεί εδώ, εξαιτίας της απόστασης που θα έπρεπε να διανύει κάθε μέρα για να φτάσει στη δουλειά. Θα έκανε ένα ταξίδι οκτώ μιλίων με δύο λεωφορεία. Είναι δύσκολο να δουλέψει το μαγαζί αν το προσωπικό αργεί κάθε μέρα. Θα προτιμούσα να προσλάβω κάποιον από αυτή την περιοχή.

Το πρόσωπο στο οποίο προσέφερα τη δουλειά έδειχνε κατάλληλο.»

- Ζητήστε από τους μαθητές να αποφασίσουν ανά ομάδες:

- Πιστεύετε ότι υπήρξε διάκριση εις βάρος της Βέσνα; Γιατί;
- Αν ναι, τι πιστεύετε ότι θα έπρεπε να κάνει το κατάστημα;
- Τι θα μπορούσε να κάνει η Βέσνα γι' αυτή την κατάσταση; Πιστεύετε ότι οι φίλοι της που δεν είναι Ρομά θα έπρεπε να τη βοηθήσουν να βρει δικαιοσύνη; Πώς;

- Τώρα πείτε στους μαθητές τι συνέβη:

«Η Βέσνα πήγε την υπόθεσή της σε ένα Ειδικό Ευρωπαϊκό Δικαστήριο που επιβάλει το νόμο για τις διακρίσεις. Το δικαστήριο συμφώνησε ότι η Βέσνα είχε πέσει θύμα ρατσισμού. Κι άλλοι άνθρωποι που έμεναν μακριά από το κατάστημα είχαν περάσει από συνέντευξη. Η κοπέλα που πήρε τη δουλειά ήταν μόνο 16 ετών, λευκή, και έμενε εξίσου μακριά με τη Βέσνα από το κατάστημα. Το κατάστημα έπρεπε να δώσει στη Βέσνα αποζημίωση επειδή πληγώθηκαν τα αισθήματά της.»

Ερωτήσεις:

- Η Βέσνα έπεσε θύμα ρατσισμού εξαιτίας της εθνότητά της. Η υπεύθυνη δεν ήξερε τίποτα γι' αυτήν στην πραγματικότητα. Ποιες ομάδες ανθρώπων πέφτουν θύματα ρατσισμού στη χώρα σας; Γιατί; Συμφωνείτε με αυτόν το διαχωρισμό;
- Γνωρίζετε τίποτα γι' αυτές τις ομάδες; Πιστεύετε ότι η γνώση που έχετε είναι ακριβής;
- «Η άγνοια ενθαρρύνει την προκατάληψη και κάνει εφικτή τη διάκριση». Συμφωνείτε με αυτή την άποψη;

Επιλογές:

- Ως άσκηση ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν ιστορίες, ποιήματα, ένα θεατρικό ή να φτιάξουν κινούμενα σχέδια/ εικόνες για μια περίοδο που ένιωσαν ότι έπεσαν θύματα άδικου ρατσισμού. Για παράδειγμα, εξαιτίας του φύλου τους ή της ηλικίας τους. Πώς θα ήταν αν πέφαμε συνεχώς θύματα ρατσισμού; Αν συμφωνούν οι μαθητές, παρουσιάστε τις εργασίες τους στην τάξη.
- Ως εργασία (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**) οι μαθητές θα μπορούσαν να μελετήσουν μια ομάδα στη χώρα σας που υφίσταται διάκριση, εστιάζοντας στην ερώτηση «Είναι δικαιολογημένη η διάκριση;»

Αυτή δε δουλεύει

Σκοπός: Η δραστηριότητα στοχεύει να τραβήξει την προσοχή των μαθητών στη διάκριση εις βάρος των γυναικών και να τους ενθαρρύνει να τον αμφισβητήσουν.

Μαθησιακά σημεία:

- Η διάκριση κατά των γυναικών αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τι χρειάζεστε:

- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Το κείμενο «Αυτή δε δουλεύει» στην επόμενη σελίδα.
- Συμβουλές για την εργασία με project από την ενότητα Projects (Σχέδια Εργασίας) (κεφάλαιο Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας, Δεύτερο Μέρος).
- Τον πίνακα ή ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί

Χρόνος: Δύο διδακτικές ώρες και εργασία στο σπίτι

Πώς να εφαρμοστεί:

- Διαβάστε ή ζητήστε από τους μαθητές να διαβάσουν το κείμενο «Αυτή δε δουλεύει».
- Φτιάξτε μαζί με τους μαθητές μια γρήγορη λίστα με όλες τις εργασίες που έχει να κάνει μια σύζυγος.
- Τώρα καταγράψτε (με καταγισμό ιδεών) όλους τους λόγους για τους οποίους ο σύζυγος νομίζει ότι η γυναίκα του δε δουλεύει. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να σκεφτούν όσο το δυνατόν περισσότερους λόγους για τους οποίους ο σύζυγος μπορεί να νομίζει κάτι τέτοιο. Για παράδειγμα, επειδή η σύζυγος δεν πληρώνεται, ή επειδή νομίζει ότι αυτός δουλεύει σκληρότερα. (για συμβουλές για τον καταγισμό ιδεών βλέπε στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας, Δεύτερο Μέρος**) Διαθέστε περίπου πέντε λεπτά σε αυτό το κομμάτι της δραστηριότητας.
- Τώρα, καταγράψτε (με καταγισμό ιδεών) όλους τους λόγους για τους οποίους οι ευθύνες της σύζυγου αποτελούν δουλειά. Για παράδειγμα, το ότι αυτή δουλεύει όλη μέρα στο σπίτι. Διαθέστε πέντε λεπτά για αυτό το κομμάτι της δραστηριότητας.
- Πείτε στους μαθητές ότι τα Άρθρα 1 και 2 της της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ή η περίληψή τους, κάνουν ειδική αναφορά στην ισότητα

των φύλων. Διαβάστε αυτά τα άρθρα- είτε την πλήρη είτε την απλοποιημένη έκδοση. (Βλέπε στο Πέμπτο Μέρος αυτού του Εγχειριδίου).

- Ζητήστε από τους μαθητές να χωριστούν σε ζευγάρια. Κάθε ζευγάρι πρέπει να φτιάξει μια λίστα της δουλειάς που πρέπει να γίνεται μέσα και γύρω από το **σπίτι τους**.
- Μετά από πέντε λεπτά, πηγαίνετε στα ζευγάρια και ζητήστε τους να σας πουν από μια δουλειά ο καθένας έως ότου δεν υπάρχουν άλλες προτάσεις. Γράψτε όλες τις προτάσεις στον πίνακα.
- Ζητήστε από τους μαθητές να σχηματίσουν ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων. Ζητήστε από την κάθε ομάδα να γράψει το δικό της ερωτηματολόγιο για τις δουλειές του σπιτιού. Ο σκοπός των ερωτηματολογίων είναι να μάθουν για τις οικιακές εργασίες στην περιοχή τους. Θα πρέπει να διατυπώσουν τις φράσεις τους με τέτοιο τρόπο ώστε να ανακαλύψουν όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία για το θέμα από τα άτομα από τα οποία θα πάρουν συνέντευξη. Θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν ερωτήσεις όπως:
 - Ποιος μαγειρεύει στο σπίτι σας;
 - Βοηθούν οι άνδρες και τα παιδιά στις δουλειές του σπιτιού;
 - Πόση ώρα σας παίρνει να κάνετε τις δουλειές του σπιτιού;
 - Έχουν επιπρόσθετες δουλειές να κάνουν οι γυναίκες εκτός από τη φροντίδα του σπιτιού;

Το κάθε ερωτηματολόγιο πιθανόν να είναι διαφορετικό. Σαν εναλλακτική λύση, οι μαθητές θα μπορούσαν να δουλέψουν όλοι μαζί για να φτιάξουν ένα κοινό ερωτηματολόγιο.

- Διαθέστε μια βδομάδα στους μαθητές για να διεξάγουν στην κοινότητα την έρευνά τους για τις δουλειές του σπιτιού, χρησιμοποιώντας τα ερωτηματολόγιά τους. Υπενθυμίστε τους να ρωτήσουν και γυναίκες και άνδρες!
- Αφού διεξαχθεί η έρευνα, κάντε ένα μάθημα όπου τα παιδιά θα αναφέρουν τα όσα βρήκαν. Θα μπορούσε να έχει τη μορφή μιας μαθηματικής ανάλυσης των απαντήσεων της έρευνας, ή μιας προφορικής αναφοράς, ή μιας γρήγορης άσκησης του τύπου «Το μπαστούνι που μιλάει» (βλέπε ενότητα **Το μπαστούνι που μιλάει** στο κεφάλαιο **Ποιος, εγώ; - δραστηριότητες για την υπευθυνότητα στο Τρίτο Μέρος** για λεπτομέρειες για αυτή τη μέθοδο), όπου ο κάθε μαθητής μπορεί να πει ένα μόνο πράγμα που ανακάλυψε μέσω της έρευνας.
- Κατά τη διάρκεια ή μετά το μάθημα-αναφορά, χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να βοηθήσετε τους μαθητές να αναλύσουν τα αποτελέσματά τους:

Ερωτήσεις:

- Ανακαλύψατε κάτι που σας εξέπληξε;
- Τι συναισθήματα σας προκάλεσαν τα όσα ανακαλύψατε;
- Άλλαξαν τα όσα ανακαλύψατε τον τρόπο που σκέφτεστε για τις δουλειές που κάνουν οι γυναίκες; Γιατί/ Γιατί όχι;
- Ανακαλύψατε κάποιες δουλειές που μπορούν να κάνουν μόνο οι άνδρες;
- Ανακαλύψατε κάποιες δουλειές που μπορούν να κάνουν μόνο οι γυναίκες;
- Αγόρια, θα θέλατε να κάνετε όλες τις δουλειές που κάνουν οι γυναίκες; Γιατί/ Γιατί όχι;

- Είναι δίκαιο για τις γυναίκες να κάνουν όλες αυτές τις δουλειές;
- Τι μπορούμε να κάνουμε στην τάξη μας, ή στα σπίτια μας, για να φερόμαστε ισότιμα ο ένας στον άλλο; Ποιες δουλειές μπορούν να γίνουν από τους άνδρες ή από τις γυναίκες; Ποιες δουλειές μπορούν να γίνουν και από τους δύο;

Επιλογές:

- Ως εργασία, ζητήστε από τους μαθητές να υπολογίσουν πόσες ώρες έχει μια βδομάδα και έπειτα να υπολογίσουν πόσες ώρες την εβδομάδα κοιμάται το κάθε μέλος της οικογένειάς τους, πόσες ώρες εργάζεται, ξεκουράζεται, παίζει κ.λ.π. Τα αποτελέσματα μπορούν να ανακοινωθούν σε ένα πίνακα στατιστικής, ή να υπολογιστούν σε ποσοστά. Στη συνέχεια κάντε ερωτήσεις όπως αυτές που περιγράφηκαν παραπάνω για να προσελκύσετε την προσοχή των μαθητών στο βάρος που κουβαλούν οι γυναίκες με τις οικιακές εργασίες και στις διαφορές ανάμεσα στη ζωή των κοριτσιών και των αγοριών. Είναι πιθανό να μην έχουν τα κορίτσια τόσο ελεύθερο χρόνο όσο τα αγόρια. Εστιάστε τη συζήτηση στο αν οι μαθητές πιστεύουν ότι η παρούσα κατάσταση είναι δίκαιη.

Αυτή δεν εργάζεται

«Έχετε πολλά παιδιά;» ρώτησε ο Γιατρός.

«Γεννήθηκαν 16, αλλά έζησαν μόνο τα 9» απάντησε.

«Εργάζεται η γυναίκα σας;»

«Όχι, είναι νοικοκυρά.»

«Καταλαβαίνω. Πώς περνά τη μέρα της;»

«Σηκώνεται στις τέσσερις το πρωί, φέρνει νερό και ξύλα, ανάβει φωτιά και φτιάχνει πρωινό. Έπειτα πηγαίνει στο ποτάμι και πλένει τα ρούχα. Στη συνέχεια πηγαίνει στο κέντρο της πόλης για να πάρει αλεσμένο καλαμπόκι και να αγοράσει ό,τι χρειαζόμαστε από την αγορά. Έπειτα μαγειρεύει το μεσημεριανό φαγητό».

«Εσείς επιστρέφετε στο σπίτι το μεσημέρι;»

«Όχι, όχι. Αυτή μου φέρνει το γεύμα στα χωράφια, περίπου τρία χιλιόμετρα από το σπίτι.»

«Και τι γίνεται μετά από αυτό;»

«Η γυναίκα μου φροντίζει τις κότες και τα γουρούνια. Και φυσικά φροντίζει τα παιδιά όλη μέρα. Μετά ετοιμάζει το βραδινό φαγητό έτσι ώστε να είναι έτοιμο όταν φτάσω στο σπίτι.»

«Πηγαίνει για ύπνο μετά το δείπνο;»

«Όχι, εγώ πηγαίνω. Αυτή έχει να κάνει δουλειές μέχρι τις 9».

«Ναι, αλλά είπατε ότι οι γυναίκα σας δε δουλεύει».

«Όχι, δε δουλεύει. Είναι νοικοκυρά».

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

(Προσαρμοσμένο από το Amnesty International USA HRE Resource Notebook: Women's Rights)

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα βοηθά τους μαθητές να εξετάσουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους για το διαφορετικό τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι άνδρες και οι γυναίκες στην κοινωνία.

Μαθησιακό σημείο:

- Η διάκριση ενάντια στις γυναίκες αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τι χρειάζεστε: Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Χαρτί και μολύβι.

Χρόνος: Μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τους μαθητές να χωριστούν σε μικρές ομάδες αγοριών και κοριτσιών. Το ιδανικό θα ήταν να υπάρχει ίσος αριθμός ομάδων αγοριών και κοριτσιών. Εξηγήστε ότι θα ζητηθεί από κάθε ομάδα να κάνουν μια λίστα και ότι αυτή η λίστα θα χρησιμοποιηθεί για συζήτηση.
- Ζητήστε από κάθε ομάδα **αγοριών** να κάνουν μια λίστα με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του να είσαι **κορίτσι**. Τα κορίτσια κάνουν το ίδιο για τα αγόρια. Διαθέστε δέκα λεπτά γι' αυτή τη δραστηριότητα.
- Οι λίστες πρέπει να έχουν τον ίδιο αριθμό πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων.
- Τώρα ενώστε μια ομάδα αγοριών με μια ομάδα κοριτσιών. Κάθε ομάδα κοριτσιών αναφέρει τη λίστα της σε μια ομάδα αγοριών και απαντά στις αντιδράσεις των αγοριών.
- Τώρα αναφέρει η κάθε ομάδα των αγοριών τη λίστα της και απαντά στις αντιδράσεις της ομάδας των κοριτσιών.
- Αν είναι απαραίτητο, χρησιμοποιείτε τις παρακάτω ερωτήσεις για να ξεκινήσετε μια συζήτηση.

Ερωτήσεις:

- Ήταν εύκολο να σκεφτείτε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του να είσαι αγόρι ή κορίτσι; Γιατί; Γιατί όχι;
- Είχατε συμπεριλάβει στη λίστα σας πράγματα που θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι σεξιστικά;
- Πιστεύετε ότι είναι ρεαλιστικές τέτοιου είδους γενικεύσεις για τους ανθρώπους; Ταιριάζουν σε ανθρώπους που ξέρετε;
- Ήταν χρήσιμη η δραστηριότητα; Γιατί; Μάθατε κάτι που δεν ήξερες πριν;

Επιλογές:

- Αυτή η δραστηριότητα μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να ερευνήσετε και άλλες διαφορές εκτός από το φύλο, όπως είναι η εθνικότητα, η κοινωνική τάξη, η θρησκεία...

Τα δικαιώματά μου / Τα δικαιώματά σου – δραστηριότητες σχετικά με καταστάσεις όπου τα δικαιώματα συγκρούονται.

Αυτές οι δραστηριότητες χρησιμοποιούν φανταστικές καταστάσεις για να βοηθήσουν τους μαθητές να καταλάβουν ότι εκεί που σταματούν τα δικαιώματα του ενός και αρχίζουν τα δικαιώματα του άλλου, μπορεί να υπάρξουν συγκρούσεις. Στο παιχνίδι «Τι κάνουμε τώρα» οι μαθητές πρέπει να συνεργαστούν για να βρουν λύσεις στις καταστάσεις όπου συγκρούονται τα δικαιώματα.

Αυτές οι δραστηριότητες στηρίζονται σε αυτές που έχουν σχεδιαστεί για τα μικρότερα παιδιά στο Τρίτο Μέρος.

Τι κάνουμε τώρα;

(Προσαρμοσμένο από τη σελ. 19 στο Understand the Law, 1994, The Citizenship Foundation)

Σκοπός: Αυτό το συναρπαστικό παιχνίδι διδάσκει δύο σημαντικά μαθήματα:

- Ότι μπορούν να υπάρξουν εντάσεις ανάμεσα στις ανάγκες της κοινότητας και στα δικαιώματα του ανθρώπου.
- Ότι για να λυθεί αυτή η ένταση (και άλλες εντάσεις στην κοινωνία) είναι σημαντικό να συζητάμε προσεκτικά για να φτάνουμε σε μια συμφωνία όπου όλοι θα είναι ευχαριστημένοι.

Μαθησιακά σημεία:

- Μερικές φορές οι άνθρωποι βρίσκονται σε καταστάσεις όπου τα δικαιώματά τους συγκρούονται.
- Αυτές οι συγκρούσεις λύνονται καλύτερα με ανοιχτή συζήτηση.

Χρόνος: Περίπου μια ώρα

Τι χρειάζεστε:

- Την ιστορία «Αναγκαστική προσγείωση στον Mobius» από τις επόμενες σελίδες
 - Το παιχνίδι από τις επόμενες σελίδες
 - Οι κάρτες που θέτουν προβληματισμούς από τις επόμενες σελίδες
- (Θα χρειαστείτε ένα αντίγραφο του παιχνιδιού και μια σειρά προβληματισμών για κάθε 4 μαθητές στην τάξη. Ζητήστε από τους μαθητές να τους αντιγράψουν ή φωτοτυπήστε τους.

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τους μαθητές να σχηματίσουν ομάδες των τεσσάρων ατόμων.
- Δώστε σε κάθε ομάδα από ένα αντίγραφο του παιχνιδιού και από μια σειρά προβληματισμών από τις επόμενες σελίδες. Κάθε πρόβλημα πρέπει να βρίσκεται σε ξεχωριστή σελίδα.
- Διαβάστε την ιστορία «Αναγκαστική προσγείωση στον Mobius».
- Διαβάστε στους μαθητές τους παρακάτω κανόνες του παιχνιδιού:

Κανόνες:

- Ανακατέψτε τις κάρτες και τοποθετήστε τις στο τραπέζι γυρισμένες προς τα κάτω.
- Επιλέξτε μια κάρτα προβλημάτων κάθε φορά. Διαβάστε δυνατά το πρόβλημα. Το κάθε πρόβλημα έχει δύο επιλογές: την «Α» και τη «Β». Η ομάδα σας **ΠΡΕΠΕΙ** να επιλέξει μια εκ των δύο αυτών επιλογών.
- Καθώς παίρνετε την κάθε απόφαση, χρωματίστε το αντίστοιχο τμήμα στο παιχνίδι, ξεκινώντας από το τέλος και ανεβαίνοντας προς τα πάνω προς το φάρο σωτηρίας που βρίσκεται στην κορυφή. Αν αποφασίσετε την «Α» επιλογή, χρωματίστε ΕΝΑ τετράγωνο. Αν αποφασίσετε τη «Β» επιλογή χρωματίστε ΔΥΟ τετράγωνα.
- Προχωρήστε στο επόμενο πρόβλημα μόνο αφού έχετε τελειώσει με το προηγούμενο.
- Παρόλο που οι «Β» επιλογές έχουν μεγαλύτερη βαθμολογία από τις «Α» επιλογές δεν πρέπει να επιλέξετε τις «Β» απαντήσεις μόνο και μόνο για να προχωρήσετε γρηγορότερα. Να κάνετε πάντα αυτό που η ομάδα πιστεύει ότι είναι το **σωστό**, ακόμη και αν αυτό σας καθυστερεί.
- Δεν είναι απαραίτητο να τελειώσετε στον ακριβή αριθμό των τετραγώνων.
- Όταν η ομάδα σας φτάσει στο φάρο σωτηρίας, μετρήστε πόσες κινήσεις έχετε κάνει. Γράψτε το συνολικό αριθμό των κινήσεων «Α» και «Β» στο κουτί που βρίσκεται στο κάτω μέρος του παιχνιδιού.

- Οι μαθητές παίζουν το παιχνίδι. Παρακολουθήστε για να βεβαιωθείτε ότι καταλαβαίνουν τους κανόνες, αλλά μην επεμβαίνετε εκτός και αν είναι απολύτως αναγκαίο.
- Μερικές ομάδες θα τελειώσουν πιο γρήγορα από τις άλλες. Ζητήστε από αυτές τις ομάδες να συζητήσουν τις παρακάτω ερωτήσεις μέχρι να τελειώσουν οι υπόλοιποι.

- Όταν τελειώσουν όλες οι ομάδες, ζητήστε από τους μαθητές να σας πουν το σκορ τους, και στη συνέχεια διαβάστε το παρακάτω κείμενο.

Τι είδους ομάδα ήσασταν;

«9-10 βήματα: Οι αποφάσεις σας βοήθησαν την ομάδα να φτάσει γρήγορα στο φάρο αλλά κάποιοι μπορεί να χάθηκαν στο δρόμο.

11-13 βήματα: Προσπαθήσατε να προχωρήσετε την ομάδα όσο το δυνατόν πιο γρήγορα αλλά δεν αγνοήσατε τις ανάγκες ορισμένων μελών της.

14-16 βήματα: Βάλατε τις ατομικές επιθυμίες μπροστά από τις ανάγκες της ομάδας. Έτσι αργήσατε περισσότερο».

- Τώρα κοιτάζετε το σκοπό του παιχνιδιού και ρωτήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να τονίσετε τα σημαντικά διδάγματα του παιχνιδιού.

Ερωτήσεις:

- Ήταν δύσκολο να πάρετε κάποιες αποφάσεις στην ομάδα; Ποιες; Γιατί;
- Ήταν κάποιες ερωτήσεις πιο εύκολες από κάποιες άλλες; Γιατί; Υπήρξαν κάποιες αποφάσεις με τις οποίες συμφώνησαν οι περισσότεροι μαθητές; Υπήρξαν κάποιες αποφάσεις που η ομάδα σου δε μπορούσε να πάρει; Ήταν κάποιοι στην ομάδα σου πιο ισχυρογνώμονες από τους άλλους; Είχαν όλοι την ευκαιρία να εκφράσουν την άποψή τους; Καταφύγατε ποτέ στην ψηφοφορία για να πάρετε μια απόφαση;
- Όλοι οι προβληματισμοί αφορούσαν τα ατομικά και τα ομαδικά δικαιώματα. Ποια δικαιώματα αναφέρθηκαν; (Οι μαθητές μπορούν να αναφερθούν στα σχετικά μέρη της Απλοποιημένης Έκδοσης της της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).
- Πολλά από τα προβλήματα που θέτει το παιχνίδι εμφανίζονται και στην καθημερινή ζωή. Για παράδειγμα, το να μοιραζόμαστε χρήματα. Η ομάδα των επιζώντων ήταν σαν μια μικρή εκδοχή της δικής μας κοινωνίας. Πώς λαμβάνονται τέτοιου είδους αποφάσεις στην πραγματικότητα; Πιστεύετε ότι αυτοί οι τρόποι λήψης αποφάσεων είναι δίκαιοι; Καταλήγουν σε «καλές» συμφωνίες; Τι είναι μια «καλή» συμφωνία»; Με ποιον άλλο τρόπο μπορούν να ληφθούν αποφάσεις;

Επιλογές:

- Κάθε ένα από τα προβλήματα αποτελεί αφετηρία για μια μεγάλη συζήτηση. Μερικά σχετίζονται με θέματα όπως η έκτρωση, η ανικανότητα, η δύναμη, η παγκόσμια κατανομή του πλούτου... Ως εργασία, οι μαθητές θα μπορούσαν να εξετάσουν μια αληθινή κατάσταση αντίστοιχη με αυτή που δείχνουν οι Κάρτες Περίστασης (βλέπε ενότητα **Projects** στο κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος**).
- Ζητήστε από τους μαθητές να κάνουν ένα θεατρικό έργο, ένα ποίημα, μια ιστορία ή έναν πίνακα με θέμα μια από τις προβληματικές καταστάσεις. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να προσποιηθούν ότι είναι η μητέρα στο πρόβλημα πέντε. Πώς νιώθει; Τι σκέφτεται;

- Φανταστείτε ότι η ομάδα σας αποφάσισε να μείνει στον πλανήτη. Με βάση τα προβλήματα, τι είδους κανόνες θα έπρεπε να θεσπίσετε για να προστατεύσετε τα δικαιώματα των φτωχών, των αρρώστων και των ηλικιωμένων; Με ποιο τρόπο θα μπορούσατε να συμφωνήσετε σε αυτούς τους κανόνες και να τους θέσετε σε εφαρμογή;

Αναγκαστική προσγείωση στον Mobius

Το Διαστημόπλοιο Κοσμικών Διακοπών Voyager, στο ταξίδι του από τη Γη στον Πλανήτη Φανφαρία έπεσε σε βροχή μετεωριτών. Το σκάφος υπέστη σοβαρή ζημιά και όλα τα συστήματα επικοινωνίας καταστρέφονται προτού σταλεί σήμα κινδύνου. Ο πιλότος καταφέρνει να κάνει αναγκαστική προσγείωση στον Μόμπιους, τον κοντινότερο πλανήτη.

Ο πλανήτης είναι σχεδόν ανεξερεύνητος αλλά οι επιζήσαντες του Διαστημόπλοιου γνωρίζουν ότι υπάρχει οξυγόνο στην ατμόσφαιρα ίδιο με της Γης και ότι άλλοι ταξιδιώτες που είχαν επισκεφτεί τον πλανήτη είχαν εγκαταστήσει ένα φάρο σωτηρίας στο Βόρειο πόλο του Μόμπιους. Το ταξίδι μέχρι το φάρο μπορεί να διαρκέσει και μήνες.

Είσαι ένας/μία από τους επιζήσαντες που αρχίζουν το ταξίδι για το φάρο. Έχεις καταφέρει να αποθηκεύσεις λίγη τροφή και προμήθειες, αλλά καθώς ταξιδεύετε, προκύπτουν ένα σωρό προβλήματα που πρέπει να λύσετε όλοι μαζί. Αν τα προβλήματα δεν επιλυθούν σύντομα, ολόκληρη η ομάδα θα υποφέρει και μπορεί να μην καταφέρετε ποτέ να φτάσετε στο φάρο.

Προβλήματα για το «Τι κάνουμε Τώρα»:

Πρώτο Πρόβλημα

Σε κάποιο μέλος της ομάδας αρέσει να τραγουδάει. Δυστυχώς, τραγουδά όλη την ώρα. Κάποιους δεν τους ενοχλεί αλλά κάποιοι άλλοι λένε ότι τους εκνευρίζει. Εσείς:

- A. Δεν κάνετε τίποτα και του/της επιτρέπετε να τραγουδά όποτε θέλει;
- B. Απαιτείτε να σταματά το τραγούδι όταν βρίσκονται οι άλλοι κοντά;

Δεύτερο Πρόβλημα

Κάποιοι που τραυματίστηκαν στη προσγείωση καθυστερούν την πορεία του ταξιδιού. Φοβάστε ότι μπορεί να μην τα καταφέρετε να φτάσετε στο φάρο προτού τελειώσει η τροφή.

- A. Προσαρμόξετε στο ρυθμό τους και ρισκάρτε τη ζωή όλων;
- B. Τους αφήνετε, πιθανόν να πεθάνουν;

Πρόβλημα Τρίτο

Υπάρχουν διαφωνίες για το ποιος πρέπει να είναι ο αρχηγός της ομάδας. Όλοι μιλούν μαζί και χάνεται χρόνος.

- A. Διατηρείτε το σύστημα όπου όλοι έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν την άποψή τους;
- B. Εκλέγετε έναν αρχηγό που μπορεί να αποφασίζει γρήγορα;

Πρόβλημα Τέταρτο

Τα μέλη μιας οικογένειας που έχει μια κόρη με βαριά αναπηρία ισχυρίζονται ότι δε μπορούν να τη φροντίζουν σωστά. Το παιδί υποφέρει.

- A. Παρέχετε στην οικογένεια ακόμη ένα άτομο για να τους βοηθά;
- B. Δεν κάνετε τίποτα. Αφήνετε την οικογένεια να λύσει το πρόβλημά της.

Πρόβλημα Πέμπτο

Ένα μωρό γεννιέται στην ομάδα. Είναι άρρωστο και είναι πιθανό να πεθάνει αν μετακινηθεί.

- A. Καθυστερείτε την ομάδα μέχρι να μπορέσει η μητέρα και το παιδί να ταξιδεύσουν;
- B. Συνεχίζετε και ελπίζετε να επιβιώσει το μωρό;

Πρόβλημα Έκτο

Μια ηλικιωμένη κυρία πεθαίνει. Ανακαλύπτεται ότι μεταφέρει ένα μεγάλο ποσό χρημάτων που η κόρη της ισχυρίζεται ότι τώρα της ανήκει.

- A. Επιτρέπετε στην κόρη να κρατήσει τα χρήματα;
- B. Της παίρνετε τα χρήματα ώστε να μη μπορεί να τα χρησιμοποιήσει για να αγοράσει μερίδες τροφίμων εις βάρος των άλλων;

Πρόβλημα Έβδομο

Η ομάδα ανακαλύπτει μια λίμνη που περιέχει ένα πράσινο υγρό. Το υγρό κάνει τους ανθρώπους να αισθάνονται πολύ ευτυχισμένοι, αλλά μερικοί άνθρωποι πίνουν πάρα πολύ πράγμα που τους κάνει τεμπέληδες.

- A. Τους επιτρέπετε να πίνουν;
- B. Τους απαγορεύετε να πίνουν το νερό της λίμνης;

Πρόβλημα όγδοο

Ένας 14χρονος συμπεριφέρεται πολύ άσχημα, διακόπτοντας την πορεία της ομάδας. Οι γονείς του δε μπορούν να του επιβληθούν αλλά αρνούνται να αφήσουν κάποιον άλλο να προσπαθήσει.

- A. Σέβεστε την επιθυμία των γονέων;
- B. Βάζετε το παιδί σε άλλη οικογένεια;

Πρόβλημα Ένατο

Ένας από τους αρχηγούς της ομάδας έχει αρρωστήσει και χρειάζεται μετάγγιση αίματος. Πολλοί έχουν την ίδια ομάδα αίματος αλλά κανείς δεν προσφέρεται, επειδή φοβούνται τη μόλυνση.

- A. Επιτρέπετε στους ανθρώπους να αρνηθούν αν θέλουν;
- B. Αναγκάζετε τους ανθρώπους να δώσουν αίμα;

Πρόβλημα Δέκατο

Κάποιος συνέχεια κατακρίνει τον τρόπο που διοικείται η ομάδα. Τα σχόλιά του επηρεάζουν τη συμπεριφορά των υπολοίπων.

- A. Του επιτρέπετε να συνεχίσει;
- B. Του λέτε να σωπάσει και τον απομακρύνετε από τους άλλους;

Πρόβλημα Ενδέκατο

Ένα γυναίκα μέλος της ομάδας αρνείται να κάνει τις δουλειές που της αναλογούν. Λέει ότι είναι ανώφελο - είναι όλοι καταδικασμένοι. Είναι πολύ θλιμμένη.

- A. Την αφήνετε μόνη και της λέτε να κάνει ότι θέλει;
- B. Απειλείτε να την τιμωρήσετε αν δεν εργαστεί;

Πρόβλημα Δωδέκατο

Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι που νιώθει ότι καθυστερεί την ομάδα, προσφέρεται να μείνει πίσω.

- A. Τους βοηθάτε να αντιμετωπίσουν το ταξίδι;
- B. Δέχεστε την προσφορά τους;

Πρόβλημα Δέκατο Τρίτο

Ανακαλύπτετε ότι ο άνθρωπος τον οποίο έχετε τοποθετήσει υπεύθυνο για την τροφή έχει περάσει έξι χρόνια στη φυλακή για κλοπή. Μέχρι στιγμής κάνει πολύ καλή δουλειά.

- A. Τον εμπιστεύεστε και του λέτε να συνεχίσει τη δουλειά του;
- B. Δεν το ρισκάρете καθόλου και βάζετε κάποιον άλλο να είναι υπεύθυνος για τα τρόφιμα;

Πρόβλημα Δέκατο Τέταρτο

Υπάρχει μια διαφωνία ανάμεσα σε δύο μέλη της ομάδας. Σκοπεύουν να τσακωθούν απόψε.

- A. Τους αφήνετε να τσακωθούν;
- B. Σταματάτε τον καυγά για να μην αναμειχθούν και άλλοι;

Πρόβλημα Δέκατο Πέμπτο

Κάνει πολύ κρύο στον πλανήτη. Κάποιοι από τους επιβάτες έχασαν τα ζεστά τους ρούχα όταν προσγειώθηκε το διαστημόπλοιο.

- A. Επιτρέπετε στους ανθρώπους να κρατήσουν τα ρούχα τους, αφού αργά ή γρήγορα τα πράγματα θα φθαρούν;
- B. Ζητάτε από τον καθένα να μοιραστεί τα ρούχα τους με τους άλλους;

Πρόβλημα Δέκατο Έκτο

Κάποιος κλέβει. Μια γυναίκα πιάνεται να παίρνει χρήματα από μια τσάντα.

- A. Την τιμωρείτε για ένα αδίκημα που γνωρίζετε ότι έχει διαπράξει;
- B. Την τιμωρείτε πολύ αυστηρά για να παραδειγματιστούν οι υπόλοιποι;

Total	
A	B

Total	
A	B

Παιχνίδι ρόλων προσφύγων

Σκοπός: Αυτή η δραστηριότητα χρησιμοποιεί το παιχνίδι ρόλων όπου οι πρόσφυγες και οι αξιωματικοί των συνόρων εκφράζουν διαφορετικές απόψεις για τα δικαιώματα των προσφύγων με σκοπό να ενημερωθούν οι μαθητές για τα δικαιώματα των προσφύγων.

Μαθησιακό σημείο:

- Οι πρόσφυγες είναι μια ευάλωτη ομάδα με ειδικά δικαιώματα.

Τι χρειάζεστε:

- Το «Αξιωματικοί μετανάστευσης: Επιχειρήματα και επιλογές» από τις επόμενες σελίδες.
- Το «Πρόσφυγες: Επιχειρήματα και επιλογές» από τις επόμενες σελίδες.
- Πληροφορίες για τους πρόσφυγες από τις επόμενες σελίδες.

Χρόνος: Μια ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ξεκινήστε με ένα καταγισμό ιδεών για να μάθετε τι σκέφτονται οι μαθητές για τους πρόσφυγες. Γράψτε τη λέξη «πρόσφυγας» στον πίνακα και ζητήστε από τους μαθητές να πουν τα πρώτα πέντε πράγματα που τους έρχονται στο μυαλό όταν ακούνε αυτή τη λέξη. (Σε αυτό το σημείο οι συμβουλές για τον καταγισμό ιδεών από το κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος** είναι χρήσιμες).
- Διαβάστε τις Πληροφορίες για τους πρόσφυγες στις επόμενες σελίδες για να εισάγετε τους μαθητές στο θέμα.
- Αφού διαβάσετε τις συμβουλές για τη χρήση του παιχνιδιού ρόλων (**Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος**), βοηθήστε τους μαθητές να παίξουν το παρακάτω παιχνίδι.
- Διαβάστε δυνατά το παρακάτω σενάριο (αν θέλετε μπορείτε να επινοήσετε ονόματα για τις χώρες Χ και Ψ):
«Είναι μια σκοτεινή, παγωμένη και υγρή νύχτα στα σύνορα μεταξύ της Χ χώρας και της Ψ. Εκεί έχει φτάσει μια στρατιά προσφύγων, οι οποίοι έφυγαν από τη χώρα Χ εξαιτίας του πολέμου που διεξάγετε εκεί. Θέλουν να διασχίσουν την Ψ. Είναι πεινασμένοι, κουρασμένοι και κρυώνουν. Δεν έχουν καθόλου χρήματα ούτε χαρτιά εκτός από τα διαβατήριά τους. Οι αξιωματικοί μετανάστευσης της χώρας Ψ έχουν διαφορετική άποψη - μερικοί θέλουν να επιτρέψουν στους πρόσφυγες να μουν στη χώρα, αλλά κάποιοι άλλοι διαφωνούν. Οι πρόσφυγες βρίσκονται σε απόγνωση και χρησιμοποιούν αρκετά επιχειρήματα για να προσπαθήσουν να πείσουν τους αξιωματικούς μετανάστευσης.»
- Ζητήστε από το ένα τρίτο των μαθητών να φανταστούν ότι είναι οι αξιωματικοί μετανάστευσης της χώρας Ψ. Δώστε σε αυτούς τους μαθητές τα επιχειρήματα και τις επιλογές των «Αξιωματικών Μετανάστευσης» από τις επόμενες σελίδες.
- Ζητήστε από άλλο ένα τρίτο των μαθητών να φανταστούν ότι είναι οι πρόσφυγες. Δώστε σε αυτή την ομάδα μαθητών τα επιχειρήματα και τις επιλογές των «Προσφύγων» από τις επόμενες σελίδες.

- Πείτε στους παίκτες ότι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα επιχειρήματα που βρίσκονται στις κάρτες τους και οποιοδήποτε άλλο σχετικό επιχείρημα μπορούν να σκεφτούν. Για βοήθεια, σχεδιάστε μια γραμμή κατά μήκος στο πάτωμα για να συμβολίσετε τα σύνορα. Πείτε τους ότι όταν ξεκινήσει το παιχνίδι ρόλων, έχουν δέκα λεπτά για να φτάσουν σε κάποιο συμπέρασμα, που μπορεί να είναι μια από τις επιλογές ή κάποια άλλη κατάσταση.
- Από εσάς και τους μαθητές εξαρτάται να αποφασίσετε αν οι «πρόσφυγες» και οι «αξιωματικοί μετανάστευσης» θα θέσουν τα επιχειρήματά τους ως ομάδα, ή αν θα αναλάβουν την ευθύνη για να θέσουν ατομικά επιχειρήματα.
- Ζητήστε από το ένα τρίτο των μαθητών που απομένει να είναι παρατηρητές. (Οι μισοί μπορούν να ελέγχουν τους «αξιωματικούς μετανάστευσης» και οι άλλοι μισοί τους «πρόσφυγες».)
- Δώστε στους «πρόσφυγες» και στους «αξιωματικούς μετανάστευσης» λίγα λεπτά πριν από το παιχνίδι των ρόλων για να διαβάσουν τα επιχειρήματα και τις επιλογές και να αποφασίσουν ποια στρατηγική θα ακολουθήσουν.
- Ξεκινήστε το παιχνίδι ρόλων και συζητήστε χρησιμοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις. Είναι σημαντικό να επισημάνετε τα σημεία που μαθαίνουν οι μαθητές.

Ερωτήσεις:

- Πώς λειτούργησε η κατάσταση; Τι συνέβη;
- Πώς νιώσατε ως πρόσφυγας;
- Πώς νιώσατε ως αξιωματικός μετανάστευσης;
- Οι πρόσφυγες έχουν δικαίωμα προστασίας σύμφωνα με τη Συνθήκη του 1951 σχετικά με την κοινωνική θέση των προσφύγων. Δόθηκε σε αυτούς τους πρόσφυγες το δικαίωμα της προστασίας; Γιατί/ γιατί όχι;
- Πιστεύετε ότι μια χώρα πρέπει να έχει το δικαίωμα να διώχνει τους πρόσφυγες;
- Θα κάνατε εσείς κάτι τέτοιο; Τι θα κάνατε αν γνωρίζατε ότι θα θανατώνονταν στη χώρα τους;

Επιλογές:

- Αν υπάρχει χρόνος, παίξτε ξανά το παιχνίδι ρόλων, αλλά αντιστρέψτε τους ρόλους.
- Ο Ο.Η.Ε. διαθέτει ειδικό Γραφείο για την προστασία των προσφύγων. Ζητήστε από τους μαθητές να παραστήσουν σε ομάδες ότι είναι μια ομάδα αστυνομικών που στάλθηκε από την UNHCR για να βοηθήσει τους πρόσφυγες της χώρας Χ. Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν μια επίσημη αναφορά συμπεριλαμβάνοντας τα ακόλουθα ζητήματα:
 - Ποια επιχειρήματα θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε για να πείσετε τους αξιωματικούς μετανάστευσης να αφήσουν τους πρόσφυγες να περάσουν;
 - Κάνουν κάποιο λάθος οι αξιωματικοί μετανάστευσης;
 - Σχετίζονται κάποια άρθρα των Κειμένων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Πέμπτο Μέρος αυτού του εγχειριδίου;
 - Τι θα μπορούσε να γίνει με αυτή την αναφορά για να προστατεύσει η Ψ χώρα τα δικαιώματα των προσφύγων;
- Ως εργασία, οι πρόσφυγες στη χώρα σας θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμη πηγή πληροφοριών για να βρουν οι μαθητές σας περισσότερα στοιχεία για τα

προβλήματα διασφάλισης των δικαιωμάτων ενός πρόσφυγα. (Βλέπε κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος** για οδηγίες σχετικά με το πώς να πάρετε συνέντευξη από κάποιον στην τάξη).

- Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν μια φανταστική αναφορά του επεισοδίου στα σύνορα. Η αναφορά θα μπορούσε να γίνει από την οπτική ενός μικρού προσφυγόπουλου.
- Ως άσκηση, οι μαθητές μπορούν να συγκεντρώσουν ρούχα, τρόφιμα κ.λ.π. και να τα δώσουν στους πρόσφυγες που βρίσκονται στη χώρα τους.

Αξιωματικών μετανάστευσης: Επιχειρήματα και επιλογές

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτά τα επιχειρήματα και όποια άλλα μπορείτε να σκεφτείτε:

- Είναι απεγνωσμένοι, δε μπορούμε να τους στείλουμε πίσω.
- Αν τους στείλουμε πίσω θα είμαστε υπεύθυνοι αν συλληφθούν, βασανιστούν ή θανατωθούν.
- Έχουμε νόμιμη υποχρέωση να δεχόμαστε τους πρόσφυγες.
- Δεν έχουν καθόλου χρήματα και χρειάζονται στήριξη από το κράτος. Η χώρα μας δε μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα.
- Μπορούν να αποδείξουν ότι είναι γνήσιοι πρόσφυγες; Μήπως βρίσκονται εδώ για να βρουν καλύτερες συνθήκες ζωής;
- Η χώρα μας είναι στρατιωτικός και επιχειρηματικός σύμμαχος της Χ. Δε μπορούμε να δείξουμε ότι τους προστατεύουμε.
- Μήπως έχουν δεξιότητες που χρειαζόμαστε;
- Υπάρχουν αρκετοί πρόσφυγες στη χώρα μας. Πρέπει να φροντίσουμε τους δικούς μας ανθρώπους. Θα έπρεπε να πάνε σε πλουσιότερες χώρες.
- Αν τους αφήσουμε να περάσουν, θα ζητήσουν και άλλοι να μουν.
- Δε μιλάνε τη γλώσσα μας, έχουν άλλη θρησκεία και τρώνε άλλο φαγητό. Δε θα μπορέσουν να αφομοιωθούν.
- Θα προκαλέσουν πολιτικές διαμάχες.

Προτού ξεκινήσετε το παιχνίδι ρόλων, σκεφτείτε τις ακόλουθες επιλογές:

- Θα επιτρέψετε σε όλους τους πρόσφυγες να μουν στη χώρα σου;
- Θα αφήσετε μερικούς;
- Θα τους χωρίσετε με βάση την ηλικία, το επάγγελμα, την οικονομική κατάσταση...;
- Θα κάνετε κάτι άλλο αντί για τα παραπάνω;

Πρόσφυγες: Επιχειρήματα και επιλογές

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτά τα επιχειρήματα και όποια άλλα έχετε σκεφτεί:

- Είναι δικαίωμά μας να βρούμε άσυλο.
- Τα παιδιά μας πεινάνε, έχετε ηθική υποχρέωση να μας βοηθήσετε.
- Θα μας σκοτώσουν αν γυρίσουμε πίσω.
- Δεν έχουμε καθόλου χρήματα.
- Δε μπορούμε να πάμε πουθενά αλλού.

- Ήμουν γιατρός στην πατρίδα μου.
- Θέλουμε άσυλο μόνο μέχρι να είναι ασφαλές να επιστρέψουμε.
- Έχετε αφήσει πρόσφυγές μας να μπουν στη χώρα σας.

Πριν από το παιχνίδι ρόλων, σκεφτείτε τις εξής επιλογές:

- Θα χωριστείτε αν σας το ζητήσουν οι μεταναστευτικές αρχές;
- Θα επιστρέψετε στην πατρίδα σας αν σας στείλουν πίσω;

Πληροφορίες για τους πρόσφυγες

Κάθε χρόνο δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι πρέπει να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και συχνά και τις πατρίδες τους λόγω διωγμών πολέμου. Αυτοί οι άνθρωποι γίνονται πρόσφυγες. Συνήθως, πρέπει να μετακομίσουν ξαφνικά, αφήνοντας πίσω τις περιουσίες τους, χωρίζοντας από τις οικογένειές τους. Πολλοί δεν καταφέρνουν ποτέ να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Το 1992 υπήρχαν σχεδόν 19 εκατομμύρια πρόσφυγες στον κόσμο.

Οι περισσότεροι πρόσφυγες ζητούν προστασία σε μια γειτονική χώρα. Άλλοι πρέπει να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις για να βρουν προστασία. Οι πρόσφυγες συχνά φτάνουν σε αεροδρόμια και σε λιμάνια που βρίσκονται μακριά από τη χώρα τους, ζητώντας να περάσουν.

Το 1951, τα Ηνωμένα Έθνη υιοθέτησαν τη Συνθήκη σχετικά με την Κοινωνική Θέση των Προσφύγων. Περισσότερες από τις μισές χώρες του κόσμου συμφώνησαν με τη Συνθήκη. Προσφέρουν προστασία στους πρόσφυγες και συμφωνούν να μην τους αναγκάσουν να επιστρέψουν στη χώρα τους και να ρισκάρουν με διωγμό ή θάνατο. Το Άρθρο 33 της Συνθήκης λέει: «Καμία χώρα που έχει υπογράψει δεν θα διώξει ή θα απελάσει πρόσφυγα με κανένα τρόπο στα σύνορα ή στα εδάφη όπου απειλείται η ζωή ή ελευθερία του εξαιτίας της φυλής του, της θρησκείας, της εθνικότητας, της συμμετοχής του σε κάποια συγκεκριμένη ομάδα ή εξαιτίας της πολιτικής του πεποίθησης»

συνεχίζεται...

Πληροφορίες για τους πρόσφυγες (η συνέχεια)

Αυτό ισχύει και όταν μια κυβέρνηση θέλει να στείλει έναν πρόσφυγα σε άλλη χώρα από όπου ο πρόσφυγας μπορεί να σταλεί στην πατρίδα του. Επίσης, οι κυβερνήσεις πρέπει να εισακούσουν το αίτημα ενός πρόσφυγα να βρει προστασία (άσυλο) στη χώρα τους. Αυτή η αρχή ισχύει για όλες τις χώρες, είτε ανήκουν είτε όχι στην ομάδα της Συνθήκης του 1951.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη, πρόσφυγας θεωρείται κάποιος που έχει φύγει από τη χώρα του και δε μπορεί να επιστρέψει είτε επειδή φοβάται ότι θα διωχτεί εξαιτίας της φυλής τους, της θρησκείας, της εθνικότητας, της συμμετοχής του σε κάποια συγκεκριμένη ομάδα ή εξαιτίας της πολιτικής του πεποίθησης.

Επιπλέον η Συνθήκη του 1951 τονίζει ότι οι πρόσφυγες δεν πρέπει να υφίστανται διακρίσεις και πρέπει να έχουν όλα τα δικαιώματά τους στη χώρα που πηγαίνουν για να είναι ασφαλείς. Επίσης, πολλά άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων προστατεύουν τους πρόσφυγες. Ωστόσο, οι χώρες διαφωνούν για το ποιος είναι «γνήσιος» πρόσφυγας. Τα Μ.Μ.Ε. και οι πολιτικοί συχνά απαιτούν να τεθούν όρια στον αριθμό των προσφύγων, ισχυριζόμενοι ότι προκαλούν φυλετική ένταση και έλλειμμα εργασίας και στέγης.

Τα τελευταία χρόνια οι κυβερνήσεις πολλών από τις πλουσιότερες χώρες του πλανήτη έχουν μειώσει τον αριθμό των προσφύγων που επιτρέπουν να μπαίνει στη χώρα τους, για δύο λόγους. Πρώτον, η αερομεταφορά είναι φθηνότερη, πράγμα που σημαίνει ότι πολλοί πρόσφυγες από τις αναπτυσσόμενες χώρες θέλουν να πάνε σε ανεπτυγμένες χώρες. Δεύτερον, η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει μειώσει την ανάγκη εργατικού δυναμικού. Αυτό σημαίνει ότι οι πρόσφυγες που έρχονταν ως μετανάστες εργάτες τώρα κάνουν αίτηση ως πρόσφυγες.

Για να δικαιολογήσουν τους περιορισμούς στους πρόσφυγες, οι πλούσιες χώρες ισχυρίζονται συχνά ότι οι πρόσφυγες δεν είναι θύματα καταπίεσης, αλλά θέλουν μόνο ένα καλύτερο επίπεδο ζωής. Τους αποκαλούν «οικονομικούς μετανάστες». Για να προστατευτούν τα δικαιώματα των προσφύγων, ιδρύθηκε το Γραφείο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) με έδρα τη Γενεύη από τη Γενική Σύνοδο του Ο.Η.Ε. στις 14 Δεκεμβρίου του 1950.

Οι κυβερνήσεις συχνά ισχυρίζονται ότι οι φόβοι των προσφύγων είναι υπερβολικοί ή αναληθείς. Οι πρόσφυγες προστατεύονται από τέτοια επιχειρήματα από τις οργανώσεις που έχουν αποδείξεις για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα τους για να πείσουν την κυβέρνηση να τους αφήσει να ζητήσουν άσυλο.

Δράση! – μεταφέροντας τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τα όρια της σχολικής τάξης

Αυτές οι δραστηριότητες βοηθούν τους μαθητές να σκεφθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα σαν κάτι το οποίο μπορούν να υπερασπιστούν και να παλέψουν γι' αυτό, όπου κι αν ζουν. Υπάρχουν επίσης προτάσεις για δράση στις «Επιλογές» σε πολλές από τις δραστηριότητες των προηγούμενων σελίδων.

Αυτές οι δραστηριότητες στηρίζονται σε εκείνες για τα μικρότερα παιδιά στο Τρίτο Μέρος.

Η Δύναμη της Δράσης

Σκοπός: Αυτή η μελέτη περίπτωσης για ένα διάσημο διοργανωτή καμπάνιας για τα ανθρώπινα δικαιώματα στοχεύει να δείξει τη δύναμη της δράσης δίνοντας ως παράδειγμα κάποιον που έδρασε επιτυχώς για να αποκτήσει τα δικαιώματά του.

Μαθησιακό σημείο:

- Τα άτομα και ιδιαίτερα οι ομάδες μπορούν να αναλάβουν δράση για να εναντιωθούν με επιτυχία στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τι χρειάζεστε: Την ιστορία του Μαχάτμα Γκάντι από τις επόμενες σελίδες.

Χρόνος: Περίπου μισή ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Διαβάστε ή ζητήστε από τους μαθητές να διαβάσουν την ιστορία του Γκάντι.
- Χρησιμοποιείτε τις παρακάτω ερωτήσεις για να ξεκινήσετε μια συζήτηση. (Σε αυτό οι συμβουλές από το κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας** στο **Δεύτερο Μέρος** μπορεί να είναι χρήσιμες για τη συζήτηση).

Ερωτήσεις:

- Οι Ινδοί διαμαρτυρήθηκαν χωρίς βία. Γιατί πιστεύετε ότι συνέβη αυτό;

- Αν είχαν διαμαρτυρηθεί με άγριο τρόπο, για παράδειγμα, σκοτώνοντας τους Βρετανούς στρατιώτες, τι πιστεύετε ότι θα έκαναν οι Βρετανοί στρατιώτες; Πιστεύετε ότι θα είχαν πεθάνει πολλοί Ινδοί;
- Ο Γκάντι ζήτησε «παγκόσμια συμπαράσταση σε αυτή τη μάχη κατά της Εξουσίας». Πιστεύετε ότι λαοί του κόσμου θα έδειχναν οίκτο αν οι Ινδοί είχαν επιτεθεί στους Βρετανούς; Γιατί;
- Πιστεύετε ότι η ειρηνική διαμαρτυρία ήταν η σωστή επιλογή σε αυτή την περίπτωση; Τι συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις; Για, παράδειγμα, τι συμβαίνει στη χώρα σας;

Επιλογές:

- Δώστε στους μαθητές ένα παράδειγμα ενός ανθρώπου ή μιας ομάδας από τη χώρα σας που ανέλαβε δράση για να αποκτήσει τα δικαιώματά του. Ως εργασία, οι μαθητές θα μπορούσαν να κάνουν έρευνα γι' αυτόν τον άνθρωπο ή την ομάδα και να φτιάξουν μια αφίσα, μια ιστορία ή ένα θεατρικό έργο για να δείξουν τι ανακάλυψαν.

Η ιστορία του Μαχάτμα Γκάντι

Ο Μαχάτμα (Μεγάλη Ψυχή) έδωσε νέο νόημα στη μη-βία. Ο ίδιος ισχυριζόταν ότι ό,τι κατακτάται με τη βία δεν αξίζει να το έχει κανείς.

Γεννημένος στη Τζουχάρατ της Ινδίας το 1859, σπούδασε δικηγόρος στην Αγγλία προτού κάνει την πρακτική του στη Νότια Αφρική. Εκεί βίωσε για πρώτη φορά τη φυλετική διάκριση. Υπήρχαν νόμοι που εμποδίζαν τους ανθρώπους που δεν είχαν λευκή επιδερμίδα να κάνουν πολλά πράγματα, όπως να γίνουν δικηγόροι ή να ταξιδεύουν στην πρώτη θέση στα τραίνα. Ο Γκάντι είδε ότι πολλοί μαύροι στη Νότια Αφρική ήταν άποροι και οι λευκοί τους κακομεταχειρίζονταν. Διοργάνωσε διαμαρτυρίες και πήγε φυλακή επειδή πολέμησε ενάντια στην αδικία.

Από την αρχή της ζωής του ως διαδηλωτής, ο Γκάντι καθοδηγούνταν από τις βαθιές θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Πίστευε ότι η βία ήταν πάντα κακή.

Ο Γκάντι επέστρεψε στην Ινδία το 1915. Υπήρχε μεγάλη φτώχεια και στην Ινδία επίσης. Οι Βρετανοί κυβερνούσαν αυστηρά την Ινδία, ζητώντας φόρους που οι άνθρωποι δε μπορούσαν να εξοικονομήσουν και εμποδίζοντας τους Ινδούς να κυβερνήσουν τη χώρα τους, αποθάρρυναν τη βιομηχανία τους και χρησιμοποιούσαν τη δύναμη για να ελέγξουν τους ανθρώπους.

Το 1930 ο Γκάντι επέλεξε ένα ζήτημα για να διαμαρτυρηθεί που στην αρχή δεν ανησύχησε τους Βρετανούς επειδή φάνηκε πολύ ασήμαντο - τον φόρο στο αλάτι. Το αλάτι το παίρνουμε από το θαλασσινό νερό αλλά στην Ινδία όλο το αλάτι το παρασκεύαζε και το πουλούσε η Βρετανική κυβέρνηση που έβγαζε λεφτά από αυτό. Ο Γκάντι είπε ότι το αλάτι ανήκε στην Ινδία και ότι αυτός θα παραβίαζε αυτόν το νόμο.

Πρώτον, ζήτησε να συζητήσει το θέμα με την αντιπροσωπεία της Βρετανικής Κυβέρνησης στην Ινδία, τη Βισερόν. Η Βισερόν αρνήθηκε, θεωρώντας ότι δεν ήταν σημαντικό. Τότε, στις 12 Μαρτίου του 1930, όταν ο Γκάντι ήταν 60 ετών, ξεκίνησε με τους ακόλουθούς του και διέσχισε 322 χιλιόμετρα από το σπίτι του μέχρι τη θάλασσα για να φτιάξει αλάτι. Για 24 μέρες ο λαός της Ινδίας και όλος ο κόσμος παρακολουθούσε το έργο του. Η ανυπομονησία ήταν μεγάλη. Στις 6 Απριλίου, με χιλιάδες οπαδούς, ο Γκάντι περπάτησε μέσα στη θάλασσα και μάζεψε μια χούφτα αλάτι. Αυτή η πράξη περιφρόνησης ήταν σημάδι για το λαό. Κατά μήκος όλης της ακτής της Ινδίας οι

άνθρωποι παρήγαγαν αλάτι παράνομα. Έγραψε, «Θέλω τη συμπαράσταση του κόσμου σε αυτή τη μάχη του Δικαίου ενάντια στην Εξουσία.» Ένα μήνα αργότερα ο Γκάντι συνελήφθη και δεκάδες χιλιάδες άλλοι είχαν μπει στη φυλακή.

Ο Γκάντι και ο λαός της Ινδίας πέρασαν πολλά χρόνια διαδηλώνοντας προτού φύγουν τελικά οι Βρετανοί. Συνέχισαν να κάνουν πορείες, να αρνούνται να συνεργαστούν και να παραβιάζουν τους πόρους των Βρετανών αφήνοντας τους εαυτούς τους να πηγαίνουν φυλακή.

Τελικά η Ινδία πέτυχε το σκοπό της το 1947 όταν οι Βρετανοί παράτησαν την κυριαρχία τους και η Ινδία έγινε ανεξάρτητο κράτος.

Παιχνίδια ρόλων Δράσης

Σκοπός: Αυτή η άσκηση παιχνιδιού ρόλων στοχεύει να ενθαρρύνει τα παιδιά να εφαρμόσουν τα δικαιώματά τους σε πραγματικές καταστάσεις.

Μαθησιακό σημείο:

- Η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συμβαίνει σε καθημερινές καταστάσεις και μπορεί να εμποδιστεί από τους απλούς πολίτες.

Τι χρειάζεστε:

- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Πέμπτο Μέρος (ένα αντίγραφο για κάθε τέσσερις ή πέντε μαθητές).
- Συμβουλές για τη χρήση του παιχνιδιού ρόλων από το κεφάλαιο Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος.
- Καταστάσεις παιχνιδιού ρόλων από τις επίμενες σελίδες.

Χρόνος: Μιάμιση ώρα

Πώς να εφαρμοστεί:

- Ζητήστε από τους μαθητές να χωριστούν σε μικρές ομάδες των τριών ή τεσσάρων ατόμων. Διαβάστε το παιχνίδι ρόλων Ένα και ζητήστε από τους μαθητές να βρουν τα άρθρα της Απλοποιημένης Έκδοσης της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που σχετίζονται με το παιχνίδι. Παρακάτω δίνονται μερικές πιθανές απαντήσεις, αλλά αυτή η λίστα δεν είναι εξαντλητική. Διαθέστε πέντε με δέκα λεπτά γι' αυτή τη δραστηριότητα.
- Ακολουθήστε την ίδια διαδικασία για τα παιχνίδια ρόλων Δύο και Τρία.
Για το παιχνίδι ρόλων Ένα τα σχετικά άρθρα είναι τα εξής:
Το Άρθρο 2, το Άρθρο 6, το Άρθρο 7 και το Άρθρο 13.
Για το παιχνίδι ρόλων 2, τα σχετικά άρθρα είναι τα εξής:
Το Άρθρο 20 και το Άρθρο 23.
Για το παιχνίδι ρόλων τρία τα σχετικά άρθρα είναι:
Το Άρθρο 19, το Άρθρο 20, το Άρθρο 24.
- Τώρα ξανά χωρίστε τους μαθητές σε τρεις ομάδες, και δώστε στην κάθε ομάδα ένα παιχνίδι ρόλων. Ζητήστε από την κάθε ομάδα να δραματοποιήσει την κατάσταση

δίνοντας το δικό της τέλος. Θα πρέπει να αποφασίσουν ποιος θα παίξει τον κάθε ρόλο και πώς θα παίξουν το τέλος της κάθε κατάστασης. (Για συμβουλές βήμα-βήμα για τα παιχνίδια ρόλων, βλέπε στην ενότητα **Παιχνίδι ρόλων**, κεφάλαιο **Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας, Δεύτερο Μέρος**).

- Ζητήστε από κάθε ομάδα να παίξει το δικό της παιχνίδι ρόλων στην τάξη. Μετά από κάθε παράσταση, ρωτήστε τους παίκτες πώς ένιωσαν και έπειτα ζητήστε από τους υπόλοιπους μαθητές να σκεφτούν κάποιο άλλο τέλος. Ενθαρρύνετε τους να σκεφτούν τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι στις καταστάσεις θα μπορούσαν να εμποδίσουν την παραβίαση των δικαιωμάτων τους.

Επιλογή:

- Αν η τάξη είναι μικρή, ή αν υπάρχει έλλειψη χρόνου, οι μαθητές θα μπορούσαν να δραματοποιήσουν μόνο ένα παιχνίδι ρόλων.

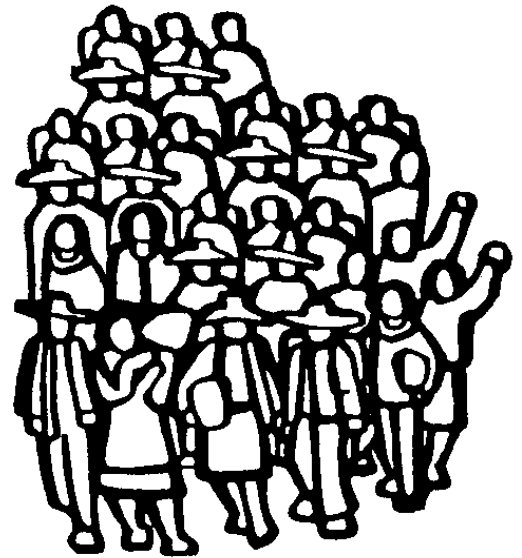
Παιχνίδια ρόλων:

Ένα: Η Ίντα θέλει να διασχίσει τα σύνορα για τη γειτονική χώρα για να επισκεφτεί την κόρη της, που έχει παντρευτεί κάποιον από αυτή τη χώρα. Οι αξιωματικοί των συνόρων δεν την αφήνουν να περάσει. Της λένε ότι είναι πολύ φτωχή για να πληρώσει να μείνει σε ένα ξενοδοχείο της χώρας τους.

Δύο: Ο Ιβάν είναι καθαριστής σε μια εταιρία πλύσης αυτοκινήτων. Το χειμώνα τα χέρια του είναι πληγωμένα από το χιόνι. Το αφεντικό του είπε ότι δε θα του αγοράσει γάντια επειδή είναι πολύ ακριβά. Ο Ιβάν δεν έχει τα χρήματα να τα αγοράσει μόνος του. Ζητάει από το Σωματείο του να τον βοηθήσει. Όταν το μαθαίνει το αφεντικό του, τον απολύει.

Τρία: Το τελευταίο πάρκο της πόλης θα γίνει χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων. Δέκα άνθρωποι από τη γειτονιά διαδηλώνουν ειρηνικά στο πάρκο, λέγοντας ότι χρειάζονται ένα μέρος για να χαλαρώνουν και για να παίζουν τα παιδιά τους. Έρχεται η αστυνομία και λέει ότι δεν επιτρέπεται να διαδηλώνουν και ότι θα ήταν καλύτερα να πάνε στα σπίτια τους. Οι διαδηλωτές κάθονται στο έδαφος και αρνούνται να φύγουν. Οι αστυνομία τους διώχνει με τη βία και τραυματίζει μερικούς.

ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- Την Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- Την Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

«Γράψαμε τα συνοψισμένα κείμενα σε χαρτιά στους τοίχους της τάξης - ήταν, κυριολεκτικά, το υπόβαθρο σε κάθε δραστηριότητα!»

Κρούτης σχολικός επισκέπτης

Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

Υιοθετημένη και πιστοποιημένη από το Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης 217 Α (III) της 10ης Δεκεμβρίου 1948

Στις 10 Δεκεμβρίου 1948, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε και πιστοποίησε την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, το πλήρες κείμενο της οποίας εμφανίζεται παρακάτω. Μετά από αυτήν την ιστορική πράξη η Συνέλευση ζήτησε από όλες τις χώρες Μέλη να κοινοποιήσουν το κείμενο της Διακήρυξης και «να προκαλέσουν το να διαδοθεί, να επιδειχθεί, να διαβαστεί και να αναπτυχθεί κυρίως στα σχολεία και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, χωρίς διάκριση που βασίζεται στο πολιτικό καθεστώς των χωρών των εδαφών.»

Προοίμιο

Επειδή η αναγνώριση της αξιοπρέπειας, που είναι σύμφυτη σε όλα τα μέλη της ανθρωπίνης οικογένειας, καθώς και των ίσων και αναπαλλοτρίωτων δικαιωμάτων τους αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο.

Επειδή η παραγνώριση και η περιφρόνηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου οδήγησαν σε πράξεις βαρβαρότητας, που εξεγείρουν την ανθρωπινή συνείδηση, και η προοπτική ενός κόσμου όπου οι άνθρωποι θα είναι ελεύθεροι να μιλούν και να πιστεύουν, λυτρωμένοι από τον τρόμο και την αθλιότητα, έχει διακηρυχθεί ως η πιο υψηλή επιδίωξη του ανθρώπου.

Επειδή έχει ουσιαστική σημασία να προστατεύονται τα ανθρώπινα δικαιώματα από ένα καθεστώς δικαίου, ώστε ο άνθρωπος να μην αναγκάζεται να προσφεύγει, ως έσχατο καταφύγιο, στην εξέγερση κατά της τυραννίας και της καταπίεσης.

Επειδή έχει ουσιαστική σημασία να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων ανάμεσα στα έθνη.

Επειδή, με τον καταστατικό Χάρτη, οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών διακήρυξαν και πάλι την πίστη τους στα θεμελιακά δικαιώματα του ανθρώπου, στην αξιοπρέπεια και την αξία της ανθρωπίνης προσωπικότητας, στην ισότητα δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών, και διακήρυξαν πως είναι αποφασισμένοι να συντελέσουν στην κοινωνική πρόοδο και να δημιουργήσουν καλύτερες συνθήκες ζωής στα πλαίσια μιας ευρύτερης ελευθερίας.

Επειδή τα κράτη μέλη ανέλαβαν την υποχρέωση να εξασφαλίσουν, σε συνεργασία με τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, τον αποτελεσματικό σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιακών ελευθεριών σε όλο τον κόσμο.

Επειδή η ταυτότητα αντιλήψεων ως προς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες αυτές έχει εξαιρετική σημασία για να εκπληρωθεί πέρα ως πέρα αυτή η υποχρέωση.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Διακηρύσσει ότι η παρούσα ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ αποτελεί το κοινό ιδανικό στο οποίο πρέπει να κατατείνουν όλοι οι λαοί και όλα τα έθνη, έτσι ώστε κάθε άτομο και κάθε όργανο της κοινωνίας, με τη Διακήρυξη αυτή διαρκώς στη σκέψη, να καταβάλλει, με τη διδασκαλία και την παιδεία, κάθε προσπάθεια για να αναπτυχθεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων και των ελευθεριών αυτών, και να εξασφαλιστεί προοδευτικά, με εσωτερικά και διεθνή μέσα, η παγκόσμια και αποτελεσματική εφαρμογή τους, τόσο ανάμεσα στους λαούς των ίδιων των κρατών μελών όσο και ανάμεσα στους πληθυσμούς χωρών που βρίσκονται στη δικαιοδοσία τους.

Άρθρο 1. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση, και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφότητας.

Άρθρο 2. Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση.

Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμία διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, υπό κηδεμονία ή υπεξουσία, ή που βρίσκεται υπό οποιονδήποτε άλλον περιορισμό κυριαρχίας.

Άρθρο 3. Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια.

Άρθρο 4. Κανείς δεν επιτρέπεται να ζει υπό καθεστώς δουλείας, ολικής ή μερικής. Η δουλεία και το δουλεμπόριο υπό οποιαδήποτε μορφή απαγορεύονται.

Άρθρο 5. Κανείς δεν επιτρέπεται να υποβάλλεται σε βασανιστήρια ούτε σε ποινή ή μεταχείριση σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική.

Άρθρο 6. Καθένας, όπου και αν βρίσκεται, έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της νομικής του προσωπικότητας.

Άρθρο 7. Όλοι είναι ίσοι απέναντι στον νόμο και έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία του νόμου, χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία από

κάθε διάκριση που θα παραβίαζε την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε πρόκληση για μια τέτοια δυσμενή διάκριση.

Άρθρο 8. Καθένας έχει δικαίωμα να ασκεί αποτελεσματικά ένδικα μέσα στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια κατά των πράξεων που παραβιάζουν τα θεμελιακά δικαιώματα τα οποία του αναγνωρίζουν το Σύνταγμα και ο νόμος.

Άρθρο 9. Κανείς δεν μπορεί να συλλαμβάνεται, να κρατείται ή να εξορίζεται αυθαίρετα.

Άρθρο 10. Καθένας έχει δικαίωμα, με πλήρη ισότητα, να εκδικάζεται η υπόθεσή του δίκαια και δημόσια, από δικαστήριο ανεξάρτητο και αμερόληπτο, που θα αποφασίσει είτε για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του είτε, σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας, για το βάσιμο της κατηγορίας που στρέφεται εναντίον του.

Άρθρο 11.

(1) Κάθε κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα πρέπει να θεωρείται αθώος, ωσότου διαπιστωθεί η ενοχή του σύμφωνα με τον νόμο, σε ποινική δίκη, κατά την οποία θα του έχουν εξασφαλιστεί όλες οι απαραίτητες για την υπεράσπισή του εγγυήσεις.

(2) Κανείς δεν θα καταδικάζεται για πράξεις ή παραλείψεις που, κατά τον χρόνο που τελέστηκαν, δεν συνιστούσαν αξιόποιο αδίκημα κατά το εσωτερικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που ίσχυε κατά τον χρόνο που τελέστηκε η αξιόποινη πράξη.

Άρθρο 12. Κανείς δεν επιτρέπεται να υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία του, ούτε προσβολές της τιμής και της υπόληψης του. Καθένας έχει το δικαίωμα να τον προστατεύουν οι νόμοι από επεμβάσεις και προσβολές αυτού του είδους.

Άρθρο 13.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα και να εκλέγει τον τόπο της διαμονής του στο εσωτερικό ενός κράτους.

(2) Καθένας έχει το δικαίωμα να εγκαταλείπει οποιαδήποτε χώρα, ακόμα και τη δική του, και να επιστρέφει σε αυτήν.

Άρθρο 14.

(1) Κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες.

(2) Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί κανείς να το επικαλεστεί, σε περίπτωση δίωξης για πραγματικό αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου ή για ενέργειες αντίθετες προς τους σκοπούς και τις αρχές του Ο.Η.Ε.

Άρθρο 15.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα μιας ιθαγένειας.

(2) Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια.

Άρθρο 16.

(1) Από τη στιγμή που θα φθάσουν σε ηλικία γάμου, ο άνδρας και η γυναίκα, χωρίς κανένα περιορισμό εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας, έχουν το δικαίωμα να παντρεύονται και να ιδρύουν οικογένεια. Και οι δύο έχουν ίσα δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και κατά τη διάλυσή του.

(2) Γάμος δεν μπορεί να συναφθεί παρά μόνο με ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλοντόμφων.

(3) Η οικογένεια είναι το φυσικό και το βασικό στοιχείο της κοινωνίας και έχει το δικαίωμα προστασίας από την κοινωνία και το κράτος.

Άρθρο 17.

(1) Κάθε άτομο, μόνο του ή με άλλους μαζί, έχει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.

(2) Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιδιοκτησία του.

Άρθρο 18. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.

Άρθρο 19. Καθένας έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, που σημαίνει το δικαίωμα να μην υφίσταται δυσμενείς συνέπειες για τις γνώμες του, και το δικαίωμα να αναζητεί, να παίρνει και να διαδίδει πληροφορίες και ιδέες, με οποιοδήποτε μέσο έκφρασης, και από όλο τον κόσμο.

Άρθρο 20.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να συνέρχεται και να συνεταιρίζεται ελεύθερα και για ειρηνικούς σκοπούς.

(2) Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμετέχει σε ορισμένο σωματείο.

Άρθρο 21.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα ή έμμεσα, με αντιπροσώπους ελεύθερα εκλεγμένους.

(2) Καθένας έχει το δικαίωμα να γίνεται δεκτός, υπό ίσους όρους, στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.

(3) Η λαϊκή θέληση είναι το θεμέλιο της κρατικής εξουσίας. Η θέληση αυτή πρέπει να εκφράζεται με τίμες εκλογές, οι οποίες πρέπει να διεξάγονται περιοδικά, με καθολική, ίση και μυστική ψηφοφορία, ή με αντίστοιχη διαδικασία που να εξασφαλίζει την ελευθερία της εκλογής.

Άρθρο 22. Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα κοινωνικής προστασίας. Η κοινωνία, με την εθνική πρωτοβουλία και τη διεθνή συνεργασία, ανάλογα πάντα με την οργάνωση και τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κράτους, έχει χρέος να του εξασφαλίσει την ικανοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Άρθρο 23.

- (1) Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία.
- (2) Όλοι, χωρίς καμία διάκριση, έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.
- (3) Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα δίκαιης και ικανοποιητικής αμοιβής, που να εξασφαλίζει σε αυτόν και την οικογένειά του συνθήκες ζωής άξιες στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η αμοιβή της εργασίας, αν υπάρχει, πρέπει να συμπληρώνεται με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας.
- (4) Καθένας έχει το δικαίωμα να ιδρύει μαζί με άλλους συνδικάτα και να συμμετέχει σε συνδικάτα για την προάσπιση των συμφερόντων του.

Άρθρο 24. Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση, σε ελεύθερο χρόνο, και ιδιαίτερα, σε λογικό περιορισμό του χρόνου εργασίας και σε περιοδικές άδειες με πλήρεις αποδοχές.

Άρθρο 25.

- (1) Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένειά του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμα δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, τη χηρεία, τη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα της συντήρησής του, εξαιτίας περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του.
- (2) Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.

Άρθρο 26.

- (1) Καθένας έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον στη στοιχειώδη και βασική βαθμίδα της. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική. Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους. Η πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους, υπό ίσους όρους, ανάλογα με τις ικανότητές τους.
- (2) Η εκπαίδευση πρέπει να αποβλέπει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιακών ελευθεριών. Πρέπει να προάγει την κατανόηση, την ανεκτικότητα και τη φιλία ανάμεσα σε όλα τα έθνη και σε όλες τις φυλές και τις θρησκευτικές ομάδες, και να ευνοεί την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης.
- (3) Οι γονείς έχουν, κατά προτεραιότητα, το δικαίωμα να επιλέγουν το είδος της παιδείας που θα δοθεί στα παιδιά τους.

Άρθρο 27.

(1) Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πνευματική ζωή της κοινότητας, να χαίρεται τις καλές τέχνες και να μετέχει στην επιστημονική πρόοδο και στα αγαθά της.

(2) Καθένας έχει το δικαίωμα να προστατεύονται τα ηθικά και υλικά συμφέροντά του που απορρέουν από κάθε είδους επιστημονική, λογοτεχνική ή καλλιτεχνική παραγωγή του.

Άρθρο 28. Καθένας έχει το δικαίωμα να επικρατεί μια κοινωνική και διεθνής τάξη, μέσα στην οποία τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη να μπορούν να πραγματώνονται σε όλη τους την έκταση.

Άρθρο 29.

(1) Το άτομο έχει καθήκοντα απέναντι στην κοινότητα, μέσα στα πλαίσια της οποίας και μόνο είναι δυνατή η ελεύθερη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

(2) Στην άσκηση των δικαιωμάτων του και στην απόλαυση των ελευθεριών του κανείς δεν υπόκειται παρά μόνο στους περιορισμούς που ορίζονται από τους νόμους, με αποκλειστικό σκοπό να εξασφαλίζεται η αναγνώριση και ο σεβασμός των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων, και να ικανοποιούνται οι δίκαιες απαιτήσεις της ηθικής, της δημόσιας τάξης και του γενικού καλού, σε μια δημοκρατική κοινωνία.

(3) Τα δικαιώματα αυτά και οι ελευθερίες δεν μπορούν, σε καμία περίπτωση, να ασκούνται αντίθετα προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 30. Καμία διάταξη της παρούσας Διακήρυξης δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι παρέχει σε ένα κράτος, σε μια ομάδα ή σε ένα άτομο οποιοδήποτε δικαίωμα να επιδίδεται σε ενέργειες ή να εκτελεί πράξεις που αποβλέπουν στην άρνηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εξαγγέλλονται σε αυτήν.

Απλοποιημένη Έκδοση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

Περίληψη του προοιμίου

Η Γενική Συνέλευση αναγνωρίζει ότι η έμφυτη αξιοπρέπεια και τα ίσα και αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα όλων των μελών της οικογένειας των ανθρώπων είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο, ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα θα πρέπει να προστατεύονται από το κράτος δικαίου, ότι φιλικές σχέσεις μεταξύ των εθνών θα πρέπει να καλλιεργηθούν, οι άνθρωποι των Η.Ε. έχουν επιβεβαιώσει την πίστη τους στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και την αξία της ανθρώπινης ύπαρξης, στα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών και είναι αποφασισμένοι να προάγουν την κοινωνική πρόοδο, καλύτερα πρότυπα ζωής και μεγαλύτερη ελευθερία και έχουν υποσχεθεί να προωθήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κατανόηση αυτών των δικαιωμάτων από όλους.

Μια Περίληψη της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

1. Καθένας είναι ελεύθερος και όλοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.
2. Καθένας είναι ίσος παρά τις διαφορές του χρώματος, φύλου, θρησκείας, γλώσσας.
3. Καθένας έχει το δικαίωμα στη ζωή, και να ζει με ελευθερία και ασφάλεια.
4. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σας μεταχειρίζεται ως σκλάβο ούτε και πρέπει να κάνετε οιονδήποτε σκλάβο σας.
5. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σας βλάψει ή να σας βασανίσει.
6. Καθένας έχει το δικαίωμα να αντιμετωπίζεται ως ίσος από το νόμο.
7. Ο νόμος είναι ο ίδιος για όλους, πρέπει να εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο σε όλους.
8. Καθένας έχει το δικαίωμα να ζητήσει νομική βοήθεια όταν τα δικαιώματά τους δεν είναι σεβαστά.

9. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σας φυλακίσει άδικα ή να σας απελάσει από τη χώρα σας.
10. Καθένας έχει το δικαίωμα σε μια δίκαιη και δημόσια δίκη.
11. Όλοι θεωρούνται αθώοι μέχρι αποδείξεως της ενοχής τους.
12. Καθένας έχει το δικαίωμα να ζητήσει βοήθεια εάν κάποιος προσπαθεί να τον βλάψει, αλλά κανένας δεν μπορεί να εισέλθει στο σπίτι σας, να ανοίξει την αλληλογραφία σας ή να ενοχλήσει εσάς ή την οικογένειά σας χωρίς να έχει μια καλή αιτιολογία.
13. Καθένας έχει το δικαίωμα να ταξιδεύει όπως επιθυμεί.
14. Καθένας έχει το δικαίωμα να πάει σε μια άλλη χώρα και να ζητήσει προστασία εάν διώκεται ή κινδυνεύει να διωχθεί.
15. Καθένας έχει το δικαίωμα να ανήκει σε μια χώρα. Καθένας δεν έχει το δικαίωμα να σας αποτρέψει να ανήκετε σε μια χώρα αν το επιθυμείτε.
16. Καθένας έχει το δικαίωμα να παντρευτεί και να κάνει οικογένεια.
17. Καθένας έχει το δικαίωμα να έχει ιδιοκτησία και περιουσιακά στοιχεία.
18. Καθένας έχει το δικαίωμα να ασκεί και να τηρεί κατά γράμμα τη θρησκεία του και να αλλάζει τη θρησκεία του εάν το επιθυμεί.
19. Καθένας έχει το δικαίωμα να λέει ό,τι θέλει και να δίνει και να λαμβάνει πληροφορίες.
20. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει σε συγκεντρώσεις και να προσχωρεί σε οργανώσεις με ειρηνικό τρόπο.
21. Καθένας έχει το δικαίωμα να επιλέγει την κυβέρνηση της χώρας του και να συμμετέχει σ' αυτή.
22. Καθένας έχει το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση και σε ευκαιρίες ανάπτυξης των δεξιοτήτων του.
23. Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται για μια δίκαιη αμοιβή σε ένα ασφαλές περιβάλλον και να προσχωρεί σε σωματεία.
24. Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση και τον ελεύθερο χρόνο.
25. Καθένας έχει το δικαίωμα σε ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο και σε ιατρική βοήθεια εάν είναι άρρωστος.

26. Καθένας έχει το δικαίωμα να πηγαίνει σχολείο.
27. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στην πολιτισμική ζωή της κοινότητας του,
28. Καθένας πρέπει να σέβεται την “κοινωνική τάξη ” που είναι απαραίτητη προκειμένου να υπάρξουν όλα αυτά τα δικαιώματα.
29. Καθένας πρέπει να σέβεται τα δικαιώματα των άλλων, την κοινότητα και τη δημόσια περιουσία.
30. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να αφαιρέσει οποιοδήποτε από τα δικαιώματα που περιλαμβάνει αυτή η διακήρυξη.

Απλοποιημένη Έκδοση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Ο σκοπός της Σύμβασης είναι να θέσει τα πρότυπα για την υπεράσπιση των παιδιών ενάντια στην παραμέληση και την κακομεταχείριση που αντιμετωπίζουν σε διαφορετικό βαθμό σε όλες τις χώρες καθημερινά. Προσέχει να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές πολιτισμικές, πολιτικές και υλικές συνθήκες που επικρατούν σε διάφορες χώρες. Το δικαιώματα που παρατίθενται στη Σύμβαση μπορούν να ομαδοποιηθούν ευρέως σε τρεις κατηγορίες:

Πρόνοια: το δικαίωμα κατοχής, λήψης ή πρόσβασης σε συγκεκριμένα πράγματα ή υπηρεσίες (π.χ. όνομα και υπηκοότητα, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, ξεκούραση και παιχνίδι και φροντίδα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τα ορφανά).

Προστασία: το δικαίωμα προστασίας από επιβλαβείς ενέργειες και πρακτικές (π.χ. στέρηση γονέων, συμμετοχή σε εχθροπραξίες, εμπορική ή σεξουαλική εκμετάλλευση και σωματική και πνευματική κακοποίηση).

Συμμετοχή: το δικαίωμα του παιδιού να εισακούεται στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή του. Καθώς υπάρχει εξέλιξη στις δυνατότητες που έχει, το παιδί πρέπει να έχει μεγαλύτερες ευκαιρίες έτσι ώστε να συμμετέχει σε δραστηριότητες της κοινωνίας, όπως προετοιμασία για την ενήλικη ζωή (π.χ. ελευθερία λόγου και γνώμης, καλλιέργεια, θρησκεία και γλώσσα).

Προοίμιο

Το Προοίμιο καθορίζει τον τρόπο ερμηνείας των 54 άρθρων της Σύμβασης. Αναφέρονται και τα σημαντικότερα κείμενα των Η.Ε. τα οποία προηγούνται αυτού και τα οποία έχουν άμεση σχέση με τα παιδιά όπως είναι η σημασία της οικογένειας για την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού, η σημασία των ειδικών μέτρων προστασίας και φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης νομικής προστασίας πριν και μετά από τη γέννηση και η σημασία των παραδόσεων και των πολιτισμικών αξιών κάθε λαού για των ανάπτυξη του παιδιού.

Άρθρο 1. Ορισμός του παιδιού

Κάθε ανθρώπινη ύπαρξη κάτω των 18 ετών εκτός αν η ενηλικίωση αποκτάται νωρίτερα σύμφωνα με τη νομοθεσία που αφορά στο παιδί.

Άρθρο 2. Απουσία διακρίσεων

Όλα τα δικαιώματα πρέπει να χορηγούνται σε κάθε παιδί χωρίς εξαίρεση. Το κράτος πρέπει να προστατεύει το παιδί χωρίς εξαίρεση. Το κράτος πρέπει να προστατεύει το παιδί από κάθε μορφή διάκρισης.

Άρθρο 3. Συμφέροντα του παιδιού

Σε όλες τις ενέργειες που αφορούν παιδιά το συμφέρον του παιδιού θα είναι το κυριότερο μέλημα.

Άρθρο 4. Εφαρμογή δικαιωμάτων

Η υποχρέωση του κράτους να διασφαλίζει την εφαρμογή των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση.

Άρθρο 5. Γονείς, οικογένεια, δικαιώματα και ευθύνες κοινότητας

Τα κράτη πρέπει να σέβονται τους γονείς και την οικογένεια κατά την ανατροφή των παιδιών τους.

Άρθρο 6. Ζωή, επιβίωση και ανάπτυξη

Το δικαίωμα του παιδιού στη ζωή και η υποχρέωση του κράτους να διασφαλίζει την επιβίωση και ανάπτυξη του παιδιού.

Άρθρο 7. Όνομα και υπηκοότητα

Το δικαίωμα από τη γέννησή του να έχει το παιδί ένα όνομα, να αποκτήσει μια υπηκοότητα, να γνωρίσει και να χαίρει φροντίδας από τους γονείς του/της.

Άρθρο 8. Διατήρηση της ταυτότητας

Η υποχρέωση του κράτους να βοηθήσει το παιδί στην επανάκτηση της ταυτότητας εάν αυτή του έχει αφαιρεθεί παράνομα.

Άρθρο 9. Μη αποχωρισμός από τους γονείς

Το δικαίωμα του παιδιού να διατηρεί την επαφή με τους γονείς του σε περιπτώσεις χωρισμού. Εάν ο χωρισμός είναι αποτέλεσμα κράτησης, φυλάκισης ή θανάτου το Κράτος θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες στο παιδί ή στους γονείς για το που βρίσκεται το μέλος της οικογένειας που απουσιάζει.

Άρθρο 10. Επανένωση της οικογένειας

Τα αιτήματα εξόδου ή εισόδου από την χώρα με σκοπό την οικογενειακή επανένωση θα αντιμετωπίζονται με ανθρώπινο τρόπο. Ένα παιδί έχει το δικαίωμα να διατηρεί τακτικές επαφές και με τους δύο γονείς όταν αυτοί ζουν σε διαφορετικά κράτη.

Άρθρο 11. Παράνομη μεταφορά και μη επιστροφή παιδιών

Το κράτος θα καταπολεμά την απαγωγή παιδιών από ένα γονέα ή ένα τρίτο πρόσωπο.

Άρθρο 12. Έκφραση της γνώμης

Το δικαίωμα του παιδιού να εκφράζει τη γνώμη του και αυτή να λαμβάνεται υπόψη.

Άρθρο 13. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

Το δικαίωμα έρευνας, λήψης και ανταλλαγής πληροφοριών με διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανόμενων της τέχνης, έντυπου λόγου και γραφής.

Άρθρο 14. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας

Τα κράτη πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις γονέων να κατευθύνουν το παιδί στην άσκηση αυτού του δικαιώματος σύμφωνα με τις εξελισσόμενες ικανότητες του παιδιού.

Άρθρο 15. Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι

Το δικαίωμα του παιδιού στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της ειρηνικής συνάθροισης.

Άρθρο 16. Ιδιωτική ζωή, τιμή, υπόληψη

Κανένα παιδί δεν θα πρέπει να υφίσταται επέμβαση στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, το σπίτι ή την αλληλογραφία του.

Άρθρο 17. Πρόσβαση στην πληροφόρηση και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης

Το παιδί θα έχει πρόσβαση στην πληροφόρηση από διάφορες πηγές. Οφειλόμενη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στις μειονότητες και θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ύπαρξη κατευθυντήριων γραμμών για την προστασία των παιδιών από επιβλαβείς πηγές πληροφόρησης.

Άρθρο 18. Γονική ευθύνη

Και οι δύο γονείς έχουν κοινές ευθύνες για το μέγαλωμα του παιδιού και θα τους παρέχεται βοήθεια κατά την εκπλήρωση των γονικών ευθυνών.

Άρθρο 19. Κακομεταχείριση ή παραμέληση (από την οικογένεια ή από άλλο πρόσωπο που έχει αναλάβει τη φροντίδα/επιμέλειά του)

Τα κράτη έχουν την υποχρέωση να προστατεύουν τα παιδιά από όλες τις μορφές κακομεταχείρισης. Θα υπάρχουν διαθέσιμα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες υποστήριξης.

Άρθρο 20. Εναλλακτική φροντίδα παιδιών κατά την απουσία των γονέων

Το δικαίωμα του παιδιού για εναλλακτική επιμέλεια, φροντίδα με εθνική νομοθεσία και η υποχρέωση του κράτους να δίνει την απαραίτητη προσοχή στο σεβασμό και εξέλιξη του θρησκευτικού, πολιτισμικού, γλωσσικού ή εθνικού υποβάθρου κατά την παροχή της εναλλακτικής επιμέλειας.

Άρθρο 21. Υιοθεσία

Τα κράτη πρέπει να διασφαλίζουν ότι μόνο οι εξουσιοδοτημένοι οργανισμοί πραγματοποιούν υιοθεσία. Διακρατική υιοθεσία μπορεί να εξεταστεί εάν οι λύσεις σε κρατικό επίπεδο έχουν εξαντληθεί.

Άρθρο 22. Παιδιά προσφύγων

Ειδική προστασία πρέπει να δίνεται σε παιδιά προσφύγων. Τα κράτη θα πρέπει να συνεργάζονται με τους διεθνείς οργανισμούς γι' αυτό το σκοπό και επίσης για την επανασύνδεση παιδιών με τις οικογένειές τους.

Άρθρο 23. Παιδιά με ειδικές ανάγκες

Το δικαίωμα των παιδιών να ωφελούνται από την ειδική φροντίδα και εκπαίδευση για μια πληρέστερη ζωή στην κοινωνία.

Άρθρο 24 . Υγειονομική περίθαλψη

Πρόσβαση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης για την πρόληψη και θεραπεία καθώς επίσης και βαθμιαία κατάργηση των παραδοσιακών πρακτικών που βλάπτουν τα παιδιά.

Άρθρο 25. Περιοδική αναθεώρηση

Πρέπει να επιθεωρείται σε τακτά διαστήματα η κατάσταση παιδιού που βρίσκεται κάπου για φροντίδα, προστασία και θεραπεία.

Άρθρο 26. Κοινωνική ασφάλιση

Το δικαίωμα του παιδιού στην κοινωνική ασφάλιση.

Άρθρο 27. Βιοτικό επίπεδο

Γονική ευθύνη έτσι ώστε να παρέχονται επαρκείς συνθήκες διαβίωσης για την ανάπτυξη του παιδιού ακόμα και όταν ο ένας από τους γονείς ζει σε χώρα διαφορετική του τόπου διαμονής του παιδιού.

Άρθρο 28. Εκπαίδευση.

Το δικαίωμα στη δωρεάν πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η διαθεσιμότητα επαγγελματικής κατάρτισης, και η ανάγκη λήψης μέτρων για τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης της φοίτησης.

Άρθρο 29. Σκοποί της Εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση θα πρέπει να καλλιεργεί την ανάπτυξη της προσωπικότητας και των ταλέντων του παιδιού, την προετοιμασία για μια υπεύθυνη ενήλικη ζωή, το σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς επίσης και για τις πολιτισμικές και εθνικές αξίες της χώρας του παιδιού και των άλλων χωρών.

Άρθρο 30. Παιδιά μειονοτήτων και παιδιά αυτόχθονου πληθυσμού.

Το δικαίωμα του να ανήκει το παιδί σε μία μειονότητα ή σε μια αυτόχθονη ομάδα, να απολαμβάνει τον πολιτισμό του, να μιλά τη γλώσσα του.

Άρθρο 31. Παιχνίδι και αναψυχή.

Το δικαίωμα του παιδιού να παίζει, να συμμετέχει σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες και στην πολιτισμική και καλλιτεχνική ζωή.

Άρθρο 32. Οικονομική εκμετάλλευση.

Το δικαίωμα του παιδιού στην προστασία από επιβλαβείς μορφές εργασίας και από την εκμετάλλευση.

Άρθρο 33. Ναρκωτικές και ψυχότροπες ουσίες.

Προστασία του παιδιού από την παράνομη χρήση τους και τη χρησιμοποίηση του παιδιού στην παραγωγή και διανομή τους.

Άρθρο 34. Σεξουαλική εκμετάλλευση.

Προστασία του παιδιού από τη σεξουαλική εκμετάλλευση συμπεριλαμβανομένης της πορνείας και της χρήσης παιδιών σε πορνογραφικά υλικά.

Άρθρο 35. Απαγωγή, πώληση και εμπόριο

Υποχρέωση του κράτους για την αποτροπή της απαγωγής, της πώλησης και του εμπορίου παιδιών

Άρθρο 36. Άλλες μορφές εκμετάλλευσης

Άρθρο 37. Βασανιστήρια, θανατική ποινή, στέρηση της ελευθερίας

Υποχρέωση του κράτους έναντι παιδιών που βρίσκονται υπό κράτηση

Άρθρο 38. Ένοπλες συγκρούσεις

Παιδιά κάτω των 15 ετών δεν πρέπει να λαμβάνουν ενεργό μέρος σε εχθροπραξίες. Δεν πρέπει να στρατολογούνται παιδιά κάτω των 15 ετών.

Άρθρο 39. Αποκατάσταση και επανένταξη

Υποχρέωση των κρατών για την επανεκπαίδευση και την κοινωνική επανένταξη των παιδιών που υπήρξαν θύματα εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων ή ένοπλων συγκρούσεων.

Άρθρο 40. Δικαστήρια ανηλίκων

Η μεταχείριση παιδιών που κατηγορούνται για παραβίαση της ποινικής νομοθεσίας θα πρέπει να προάγει την αίσθηση αξιοπρέπειας του παιδιού.

Άρθρο 41. Δικαιώματα του παιδιού σε άλλα όργανα

Άρθρο 42. Διάδοση της Σύμβασης

Το καθήκον του κράτους να γνωστοποιήσει τη Σύμβαση σε ενήλικους και παιδιά.

Άρθρα 43-54. Εφαρμογή

Αυτές οι παράγραφοι εξασφαλίζουν ότι μια Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Παιδιού θα επιτηρεί την εφαρμογή της Σύμβασης.

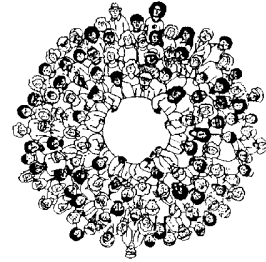
Οι τίτλοι των άρθρων βοηθούν στην εύκολη αναφορά μόνο. Δεν αποτελούν μέρος του κειμένου που έχει υιοθετηθεί. (UNICEF - U.K.)

Περίληψη των Δικαιωμάτων από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να είναι με την οικογένειά τους ή με τα άτομα εκείνα που θα φροντίζουν γι' αυτά καλύτερα.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ικανοποιητική τροφή και καθαρό νερό.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην υγειονομική περίθαλψη.
- Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχουν δικαίωμα στην ειδική φροντίδα και εκπαίδευσή τους.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στο παιχνίδι.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη δωρεάν εκπαίδευση.
- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα να είναι ασφαλή και να μην βλάπτονται ή παραμελούνται.
- Τα παιδιά δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως φτηνά εργατικά χέρια ή ως στρατιώτες.
- Στα παιδιά πρέπει να έχουν το δικαίωμα να μιλούν τη δική τους γλώσσα και να έχουν τη δική τους θρησκεία και πολιτισμό.
- Τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους και να συγκεντρώνονται για να εκφράσουν τις απόψεις τους.

(UNICEF - U.K.)

ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Αυτό το μέρος περιλαμβάνει:

- Δημιουργία ενός Δικτύου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Οργάνωση ενός Εργαστηρίου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.
- Παράδειγμα ενός Εργαστηρίου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Αξιολόγηση του Εργαστηρίου σας Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Χρήσιμοι οργανισμοί
- Πιθανοί χρηματοδότες
- Χρήσιμα βιβλία

«Δεν πιστεύαμε ότι θα ενδιαφέρονταν τόσοι πολλοί άνθρωποι»

Ούγγρος Διοργανωτής Εργαστηρίου

Δημιουργία ενός Δικτύου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Γιατί να δημιουργήσετε ένα δίκτυο;

Αποτελεσματικότητα: Στη χώρα σας, θα υπάρχουν πολλοί άνθρωποι οι οποίοι ήδη ενδιαφέρονται για την εισαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη διδασκαλία τους, ή που έχουν επίσημη ευθύνη γι' αυτό. Εάν γνωρίζετε αυτούς τους ανθρώπους μπορείτε να μοιράζεστε πληροφορίες, να σχεδιάζετε πράγματα, να ενεργείτε μαζί κι έτσι να εξοικονομείτε πολύ χρόνο και ενέργεια.

Πίεση: Εάν η χώρα σας έχει αναγνωρίσει διεθνή έγγραφα όπως την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι ανώτεροι υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να ενεργήσουν για να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αν ενεργείτε ως δίκτυο θα μπορείτε ευκολότερα να πείσετε τους ανώτερους υπαλλήλους να υποστηρίξουν την εργασία σας στην Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Για παράδειγμα, δίνοντας στους δασκάλους πληρωμένη άδεια για να παρακολουθούν τα επιμορφωτικά σεμινάρια. Σε μερικές χώρες, οι ανώτεροι υπάλληλοι έχουν παράσχει επίσης χρήματα και χώρο για τα εργαστήρια.

Υλικά: Σε μερικές χώρες, όπως η Ρουμανία και η Αλβανία, τα δίκτυα έχουν δημιουργήσει δικά τους υλικά Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα κι έχουν μεταφράσει και προσαρμόσει ξένα υλικά. Αυτά τα δίκτυα έχουν επίσης οργανώσει τη δοκιμή των υλικών στην τάξη και τη διανομή τους στους δασκάλους.

Συμβουλές από άλλα δίκτυα: Οργανώσεις στη χώρα σας, οι οποίες κάνουν εκστρατεία για τα δικαιώματα των γυναικών, των μειονοτήτων, των παιδιών, των ατόμων με ειδικές ανάγκες και άλλων ομάδων, μπορούν να δώσουν συμβουλές στα νέα δίκτυα βάσει των εμπειριών τους.

Ξένες επαφές: Δάσκαλοι, μαθητές, το πανεπιστημιακό προσωπικό και άνθρωποι σε άλλες χώρες πιθανώς θα ενδιαφερθούν περισσότερο να επικοινωνήσουν με ένα δίκτυο παρά με μεμονωμένα άτομα ή μεμονωμένα σχολεία. Αυτό συμβαίνει επειδή η επαφή μέσω ενός δικτύου δαπανά λιγότερο χρόνο, χρήμα και ενέργεια.

Πρόσβαση σε κονδύλια: Για τον ίδιο λόγο, ένα δίκτυο είναι πιθανότερο να είναι σε θέση να έχει πρόσβαση σε κονδύλια. Οι οργανισμοί που κάνουν επιχορηγήσεις προτιμούν να δίνουν χρήματα σε μια ομάδα ατόμων που θα έχουν την ενέργεια να

ολοκληρώσουν ένα έργο παρά σε ένα άτομο. Εάν το δίκτυο περιλαμβάνει ομάδες ανθρώπων οι οποίοι εργάζονται πάνω σε διαφορετικές πτυχές της ίδιας υπόθεσης, τότε είναι δυνατό να υπάρξουν ένα κοινό πρόγραμμα και μια κοινή αίτηση για χρηματοδότηση. Για παράδειγμα, μια ομάδα δασκάλων σε μια πόλη μπορεί να είναι σε θέση να οργανώσει την επιμόρφωση δασκάλων από εκπαιδευτές μιας άλλης πόλης. Και οι δυο ομάδες θα ωφεληθούν από αυτή τη συνεργασία.

Οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορούν να σας βοηθήσουν να ξεκινήσετε ένα δίκτυο:

Εάν δεν υπάρχει ήδη δίκτυο στην περιοχή σας, θα μπορούσατε να αρχίσετε κάνοντας στον εαυτό σας αυτές τις ερωτήσεις. Υπάρχουν άνθρωποι με εμπειρία ή ενδιαφέρον για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα στη χώρα σας; Ποιους γνωρίζετε ή ήδη έχετε επαφή μαζί τους; Πού; Σας δίνουμε μερικές ιδέες για ανθρώπους με τους οποίους ίσως θελήσετε να επικοινωνήσετε:

Έχετε επαφές με σχολεία;

Νηπιαγωγοί, δάσκαλοι, καθηγητές

Μαθητές, γονείς,

Διευθυντές

Ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, παιδαγωγοί, άλλο προσωπικό.

Έχετε επαφές σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα;

Εκπαιδευτές ενηλίκων, ερευνητές εκπαίδευσης, βιβλιοθηκάριοι, Πανεπιστημιακό προσωπικό, εκπαιδευτές δασκάλων.

Έχετε επαφές με Εκπαιδευτικές Αρχές;

Φορείς χάραξης πολιτικής, αξιολογητές.

Έχετε επαφές με Μη- κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ);

Στη χώρα σας; Στην περιοχή σας; Στο εξωτερικό;

(Οι Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις είναι ομάδες ανθρώπων, συχνά εθελοντών, οι οποίοι εργάζονται για να μπορέσουν να αλλάξουν κάτι στην κοινωνία τους με ειρηνικά μέσα).

Έχετε επαφές με την τοπική κοινότητα, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας;

Σε ραδιόφωνο / τηλεόραση / εφημερίδες, λέσχες νεολαίας, θρησκευτικές οργανώσεις, τοπικές αρχές, σωματεία, επαγγελματικές οργανώσεις.

- Πώς μπορείτε να αξιοποιήσετε αυτές τις επαφές; Ποιες είναι οι προτεραιότητές σας; Για παράδειγμα:
 - Με ποιους ανθρώπους είναι πιο χρήσιμο να έχετε επαφές;
 - Με πόσους ανθρώπους έχετε το χρόνο, τη διάθεση και τα μέσα να επικοινωνήσετε;
 - Είναι καλύτερο να επικεντρωθείτε στο να ενδυναμώσετε τις ισχύουσες επαφές;

- Είναι απαραίτητο να επικεντρώνεστε σε ανθρώπους των οποίων τη στήριξη έχετε ανάγκη αλλά δεν έχετε λάβει ακόμη, όπως είναι οι αρχές εκπαίδευσης;
- Είναι εφικτό ή απαραίτητο να προσπαθείτε να παρακινείτε ιδρύματα στα οποία δεν ξέρετε κανέναν που να ενδιαφέρεται για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα; Για παράδειγμα, σε ένα σχολείο όπου δεν γνωρίζετε κανέναν;
- Είναι εφικτό ή απαραίτητο κάποιος να συλλέγει πληροφορίες για πρωτοβουλίες στην Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα σε ένα κεντρικό μέρος; Ποιος; Πώς; Για παράδειγμα, κάποιος θα μπορούσε να συγκεντρώνει υλικά σε ένα ειδικό δωμάτιο στο σχολείο όπου θα είναι διαθέσιμα σε όλους όσοι συμμετέχουν στο δίκτυο.

Οργάνωση ενός Εργαστηρίου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Με τον όρο «Εργαστήριο», εννοούμε μια πρακτική συνεδρία επιμόρφωσης όπου επιμορφωτές και συμμετέχοντες συνεργάζονται χρησιμοποιώντας συμμετοχικές διδακτικές μεθόδους όπως αυτές που βρίσκονται σε αυτό το εγχειρίδιο για τη βελτίωση των δεξιοτήτων, των γνώσεων και των στάσεων τους προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και την εισαγωγή τους στο σχολείο.

Η οργάνωση ενός εργαστηρίου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα ίσως μοιάζει δύσκολη εργασία. Ωστόσο, αν υπάρχει καλός σχεδιασμός πριν το εργαστήριο μπορούν να αποφευχθούν τα προβλήματα. Όμως κανένα εργαστήριο δεν είναι τέλειο και τα προβλήματα θα εμφανίζονται, αλλά θα πρέπει να τα λαμβάνετε ως μαθήματα τα οποία θα σας βοηθήσουν να έχετε καλύτερα αποτελέσματα την επόμενη φορά.

Πόσο καιρό θα πάρει; Προτού κάνετε οτιδήποτε, σιγουρευτείτε ότι έχετε αρκετό χρόνο, ειδικά εάν αυτό είναι το πρώτο εργαστήριο που διοργανώνετε. Αν θέλετε να διοργανώσετε ένα σύντομο εργαστήριο (μιας ή δυο ημερών) με έναν ή δυο επιμορφωτές θα χρειαστείτε τουλάχιστον έξι ή οκτώ εβδομάδες για το οργανώσετε. Όσο περισσότεροι είναι οι επιμορφωτές και όσο περισσότερο διαρκέσει το εργαστήριο, τόσο περισσότερο χρόνο θα χρειαστείτε. Είναι πάντοτε καλύτερο να έχετε επιπλέον χρόνο παρά να μην σας φτάσει ο χρόνος!

Τι θέλω να επιτύχω με το εργαστήριο; Σκεφτείτε πολύ αυτή την ερώτηση. Θα εξοικονομήσετε πολύ χρόνο και ενέργεια εάν οι στόχοι σας είναι σαφείς και κατανοητοί από την επιμορφωτική ομάδα, τους διοργανωτές και τους συμμετέχοντες.

Ποιος θα συμμετάσχει; Για παράδειγμα, αν απευθύνεται σε δασκάλους, ποια ηλικιακή ομάδα θα διδάσκουν, έχουν εμπειρία στην Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στη μεθοδολογία συμμετοχικής διδασκαλίας ή στα εργαστήρια. Από πού θα προέρχονται, πώς θα ταξιδέψουν μέχρι το εργαστήριο, ποιος θα πληρώσει τα έξοδα του ταξιδιού; Υπάρχουν άλλες ομάδες που θα ωφεληθούν συμμετέχοντας στο εργαστήριο; Παραδείγματος χάριν, μαθητές, αντιπρόσωποι από τοπικές εκπαιδευτικές αρχές, σχολικοί επιθεωρητές ή διευθυντές. Ίσως είναι χρήσιμο να προσκαλέσετε σημαντικούς ανθρώπους όπως διευθυντές – έτσι είναι πιθανότερο να υποστηρίξουν τους δασκάλους όταν θα προσπαθήσουν αργότερα να εφαρμόσουν όσα έμαθαν στα δικά τους σχολεία.

Τι χρειάζεται να μάθουν και πώς; Για παράδειγμα, θα υπάρξουν θεωρητικές παρουσιάσεις ή ανάπτυξη πρακτικών διδακτικών δεξιοτήτων, όπως παιχνίδι ρόλων και καταιγισμός ιδεών. Ποια μαθήματα διδάσκουν; Περιμένετε από αυτούς να προσαρμόσουν την Εκπαίδευση με θέμα τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο υπάρχον πρόγραμμά τους ή να τη διδάξουν μετά το σχολείο; Ποια είναι τα συγκεκριμένα προβλήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία οι ίδιοι οι δάσκαλοι ή οι μαθητές τους αντιμετωπίζουν στην περιοχή τους;

Ποιος μπορεί να τους βοηθήσει να αναπτύξουν αυτές τις δεξιότητες; Οι επιμορφωτές θα έρθουν από το εξωτερικό; Για επιμορφωτές της περιοχής ή της χώρας απαιτούνται λιγότερα έξοδα, δεν χρειάζονται μεταφραστές, η οργάνωσή τους είναι ευκολότερη και οι ίδιοι γνωρίζουν περισσότερα σχετικά με την κατάσταση στη χώρα σας. Πόσους επιμορφωτές θα χρειαστείτε; Είναι ευκολότερο μια μικρή ομάδα επιμορφωτών να σχεδιάσει ένα εργαστήριο και να επικοινωνεί ο ένας με τον άλλο.

Ωστόσο, χρειάζεται να υπάρχουν αρκετοί επιμορφωτές έτσι ώστε να μπορούν να γίνονται διαλείμματα και να μην πλήττουν οι συμμετέχοντες βλέποντας το ίδιο πρόσωπο! Γενικά, όσο περισσότερο διαρκεί το εργαστήριο, τόσο περισσότερους επιμορφωτές θα χρειαστείτε.

Είναι πολύ σημαντικό οι επιμορφωτές να εργάζονται ως μια μη ιεραρχημένη ομάδα καθώς προγραμματίζουν, πραγματοποιούν και αξιολογούν το εργαστήριο. Αν και μερικοί επιμορφωτές μπορεί να έχουν περισσότερη εμπειρία από εργαστήρια, άλλοι μπορεί να έχουν εξίσου πολύτιμες δεξιότητες, όπως μεγαλύτερη κατανόηση της κατάστασης της περιοχής. Η επιμορφωτική ομάδα πρέπει να θυμάται ότι «δημιουργούν» ένα δημοκρατικό στυλ διδασκαλίας το οποίο μπορεί να είναι τόσο σημαντικό μάθημα για τους συμμετέχοντες όσο και το ίδιο το περιεχόμενο του εργαστηρίου. Ένας αυταρχικός «ειδικός» μπορεί εύκολα να διαψεύδει με τη γλώσσα του σώματός του το προφορικό μήνυμα της ισότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πόσοι συμμετέχοντες και επιμορφωτές; Αν υπάρχουν περισσότεροι από είκοσι πέντε συμμετέχοντες καθίσταται δύσκολη η επικοινωνία και η ενεργός συμμετοχή. Ωστόσο, μεγαλύτερες ομάδες μπορούν να χωριστούν για μερικές δραστηριότητες. Για παράδειγμα, δυο επιμορφωτές μπορούν να διαχειριστούν δύο ομάδες οκτώ-δέκα ανθρώπων. Πολύ λίγοι συμμετέχοντες μπορεί να σημαίνει σπατάλη χρόνου, ενέργειας και χρημάτων.

Πόσο καιρό θα διαρκέσει; Συνήθως όχι περισσότερο από τρεις ή τέσσερις συνεχόμενες μέρες, επειδή η συμμετοχική μάθηση είναι πολύ κουραστική. Κάνετε αρκετά διαλείμματα για να ξεκουράζονται οι συμμετέχοντες και οι επιμορφωτές, αλλά μην κάνετε πολύ μεγάλα διαλείμματα γιατί έτσι θα χάνετε χρόνο που προορίζεται σε δραστηριότητες.

Πότε είναι ο καλύτερος χρόνος; Αυτό εξαρτάται ως επί το πλείστον από τους συμμετέχοντες και τους επιμορφωτές. Μπορούν να εξοικονομήσουν χρόνο από τις υποχρεώσεις της εργασίας και της οικογένειας; Κάποια χρονικά διαστήματα είναι καλύτερα από άλλα. Παραδείγματος χάριν, το τέλος της σχολικής χρονιάς μπορεί να είναι κακό για τους δασκάλους οι οποίοι έχουν περισσότερη δουλειά εκείνη την περίοδο,

αλλά οι διακοπές της Άνοιξης ή του Καλοκαιριού μπορεί να είναι ιδανικές. Εάν οι δάσκαλοι πρέπει να πάρουν κάποια άδεια από το σχολείο, είναι καλή ιδέα να μιλήσετε στις τοπικές εκπαιδευτικές αρχές για να προσπαθήσετε να τις πείσετε να δώσουν τη συγκατάθεσή τους.

Τι χρειάζεται να οργανωθεί; Να είστε ρεαλιστές. Είναι πολύ καλύτερο να μοιράζεται η ευθύνη παρά να πρέπει να τα κάνετε όλα μόνοι σας. Μπορεί να χρειαστεί να οργανώσετε:

- Στέγαση για επιμορφωτές και συμμετέχοντες
- Χώρο εργαστηρίου με καρέκλες που να μπορούν να μετακινούνται. Επίσης χαρτιά και στυλό. Η άνεση χώρου, το φως και η ησυχία είναι πολύ σημαντικά. Ειδικό εξοπλισμός, για παράδειγμα, οπτικοακουστικά μέσα ή υλικά για ασκήσεις που προβλέπουν συμμετοχή. Θυμηθείτε να ελέγξετε τον εξοπλισμό πριν να αρχίσει το εργαστήριο για να δείτε αν λειτουργεί! (Μια σημείωση για τη χρησιμοποίηση της νέας τεχνολογίας: αν και η τεχνολογία μπορεί να κάνει την επιμόρφωσή σας συναρπαστική και αποτελεσματική, ενίοτε ο εξοπλισμός χαλά και μπορεί να «διασπάσει» το εργαστήριο. Χρησιμοποιείτε ειδικό εξοπλισμό μόνο εάν αυτός θα βελτιώσει το εργαστήριο)
- Χρήματα. Μπορεί να χρειαστεί να πληρώσετε για τη στέγαση, το χώρο του εργαστηρίου, το ταξίδι, το φαγητό, την προετοιμασία των υλικών, τους διερμηνείς και τα λοιπά. Τα έξοδα θα καλυφθούν από τις εκπαιδευτικές αρχές, από ιδιωτικές επιχειρήσεις, ιδρύματα, από τους συμμετέχοντες; Προγραμματίστε τις δαπάνες σας από την αρχή. Μην κάνετε κακούς υπολογισμούς.
- Επικοινωνία με συμμετέχοντες, επιμορφωτές και χρηματοδότες. Στους συμμετέχοντες πρέπει να σταλούν προσκλήσεις με μια προθεσμία για τις αιτήσεις. Μπορεί να χρειάζονται το πρόγραμμα ή κάποια υλικά νωρίτερα. Οι επιμορφωτές θα πρέπει να συναντηθούν από πριν ή να επικοινωνήσουν μεταξύ τους μέσω επιστολών, τηλεφώνου ή φαξ για να προγραμματίσουν το εργαστήριο και να αποφασίσουν ποιος θα κάνει τι. Οι χρηματοδότες θα θέλουν να γνωρίζουν πότε να στείλουν τα χρήματα και πώς αυτά θα δαπανηθούν.
- Πώς να κάνετε το εργαστήριο εποικοδομητικό; Μετά από το εργαστήριο, θα θελήσετε πιθανώς να αξιοποιήσετε τις επαφές τις οποίες κάνατε και στις δεξιότητες που μάθατε. Θα μπορούσατε:
 - Να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες του εργαστηρίου τις προτάσεις, τα σχόλια και τις κριτικές τους για το εργαστήριο. Ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο μπορεί να βοηθήσει, με ερωτήσεις όπως: ‘Ποιο ήταν το περισσότερο / λιγότερο χρήσιμο μέρος του εργαστηρίου;’
 - Να ανταλλάξετε διευθύνσεις έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες, να στηρίζουν ο ένας τον άλλον και να συζητούν τις εμπειρίες τους.
 - Να ξεκινήσετε ένα ενημερωτικό δελτίο με ιδέες, εμπειρίες, πληροφορίες κ.λ.π.
 - Να οργανώσετε συναντήσεις μετά τα εργαστήρια με περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα θέματα τα οποία οι συμμετέχοντες βρήκαν πιο χρήσιμα.

Παράδειγμα ενός Εργαστηρίου Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Αυτό το εργαστήριο διάρκειας τριών ημερών είναι ένας συνδυασμός διαφόρων εργαστηρίων Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα της Διεθνούς Αμνηστίας τα οποία πραγματοποιήθηκαν στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη το 1995 και το 1996. Σημειώστε ότι υπάρχει συνδυασμός πρακτικών δραστηριοτήτων, διαλέξεων μικρής διάρκειας και συζητήσεων. Οι δραστηριότητες εξηγούνται εκτενώς σε άλλα μέρη αυτού του εγχειριδίου. Οι διαλέξεις μικρής διάρκειας βασίζονται στις πληροφορίες του Πρώτου Μέρους αυτού του εγχειριδίου. Οι χρόνοι για κάθε μέρος της ημερήσιας διάταξης είναι κατά προσέγγιση, αλλά κάθε μέρα το εργαστήριο διαρκεί περίπου επτά ώρες.

Αυτό το εργαστήριο μπορεί να χρησιμοποιηθεί με μια ομάδα δασκάλων ή άλλων ενδιαφερόμενων στην Κεντρική ή Ανατολική Ευρώπη, αλλά ας ελπίσουμε ότι θα αποτελέσει επίσης μια αρχή για τις δικές σας ιδέες - εσείς γνωρίζετε καλύτερα τι ταιριάζει περισσότερο στις δικές σας ανάγκες.

(Τμήματα αυτής της ημερήσιας διάταξης είναι βασισμένα σε ένα πρότυπο εργαστήριο που σχεδιάστηκε από τις Nancy Flowers και Ellen Moore).

Ημέρα 1^η. Εισαγωγή στα Ανθρώπινα Δικαιώματα

- **Αφιξη των συμμετεχόντων (15 λεπτά)**
Διανείμετε το υλικό (το πρώτο, το δεύτερο και το πέμπτο μέρος αυτού του εγχειριδίου μπορεί να χρησιμεύσουν εδώ) και τα καρτελάκια ονομάτων (ένα κομμάτι χαρτί και μια καρφίτσα αρκούν.)
- **Εισαγωγές (15 λεπτά)**
Συστήστε τον οργανισμό που διοργανώνει το εργαστήριο και άλλους συμμετέχοντες-συνεργάτες.
- **Προετοιμασία (15 λεπτά)**
Ο καθένας από τους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων και των επιμορφωτών, συστήνεται (Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το βασικό μέρος του «Παιχνιδιού των Ονομάτων» από το Τέταρτο Μέρος).
- **Παρατηρήσεις (10 λεπτά)**
Εισάγετε την ημερήσια διάταξη και τη μεθοδολογία. Εξηγήστε ότι η ημερήσια διάταξη ίσως αλλάξει, ανάλογα με όσα λένε οι συμμετέχοντες στις καθημερινές αξιολογήσεις. (Για περισσότερα σχετικά με την αξιολόγηση του εργαστηρίου σας δείτε στο επόμενο κεφάλαιο).

- **Προσδοκίες (20 λεπτά)**
Ρωτήστε τους συμμετέχοντες «Ποιες είναι οι ελπίδες και οι προσδοκίες σας από αυτή τη σειρά μαθημάτων;» Εάν είναι απαραίτητο μπορούν να καταγράψουν τις προσωπικές τους σκέψεις προτού μοιραστούν τις προσδοκίες τους με την ομάδα. Καθαρογράψτε τις προσδοκίες σ' ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί και κρατήστε τις για την τελευταία ημέρα. Εάν οι προσδοκίες ορισμένων συμμετεχόντων δεν ικανοποιηθούν από το εργαστήριο, επισημάνετε το. Εάν είναι δυνατόν, συναντηθείτε με αυτούς τους συμμετέχοντες σε ένα διάλειμμα για να συζητήσετε πώς μπορούν να πάρουν πληροφορίες για όλα όσα τους ενδιαφέρουν.
- **Διάλειμμα (30 λεπτά)**
- **Μίνι-διάλεξη (15 λεπτά)**
«Τι είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;» (βλέπε Πρώτο Μέρος)
- **Η Φανταστική Χώρα (60 -75 λεπτά)**
Δραστηριότητα στην οποία οι συμμετέχοντες γράφουν ένα κείμενο για τα ανθρώπινα δικαιώματα για μια νέα χώρα (βλέπε Τέταρτο Μέρος)
- **Γεύμα (90 λεπτά)**
- **Μίνι-διάλεξη (15 λεπτά)**
«Τι είναι Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (βλέπε Πρώτο Μέρος).
- **Βίντεο της Ο.Δ.Α.Δ και συζήτηση (45 λεπτά)**
- **Δικαιώματα στις Ειδήσεις (60 λεπτά)**
Οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν τις τοπικές εφημερίδες και περιοδικά για να βρουν παραδείγματα από δικαιώματα που ασκούνται, δικαιώματα που παραβιάζονται, δικαιώματα που προστατεύονται και δικαιώματα σε σύγκρουση.
- **Διάλειμμα (30 λεπτά)**
- **Προσωπικές σημειώσεις (15 λεπτά)**
Ζητείστε από τους συμμετέχοντες να προετοιμαστούν για το υπόλοιπο της σειράς μαθημάτων γράφοντας τις δικές τους απαντήσεις σ' αυτές τις ερωτήσεις:
«Ποια νομίζετε ότι είναι τα κύρια ζητήματα των δικαιωμάτων στη χώρα σας σήμερα; Κυρίως σκεφτείτε τις καταστάσεις όπου τα δικαιώματα των λαών έρχονται σε σύγκρουση.» «Πώς αντιμετωπίζονται;» Πώς μπορούν να επιλυθούν; Η επίλυση των συγκρούσεων είναι δυνατή;
- **Αξιολόγηση (15 λεπτά)**
Εξηγήστε ότι η αξιολόγηση είναι σημαντική επειδή βοηθά τους επιμορφωτές να προσαρμόσουν το εργαστήριο στις ανάγκες των συμμετεχόντων. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να γράψουν ανώνυμα τις απαντήσεις τους στις ακόλουθες ερωτήσεις:
«Τι σας άρεσε περισσότερο από όσα έγιναν σήμερα; Τι σας άρεσε λιγότερο; Ποιες αλλαγές θα κάνατε;» Συλλέξτε τις απαντήσεις τους. Δώστε χρόνο στην επιμορφωτική ομάδα να τις εξετάσει το απόγευμα. Εάν είναι εφικτό, κάντε αλλαγές στην ημερήσια διάταξη για να εξυπηρετήσετε τους συμμετέχοντες (για περισσότερα σχετικά με την αξιολόγηση του εργαστηρίου σας δείτε το επόμενο κεφάλαιο).

Ημέρα 2^η. Τα Δικαιώματα του Παιδιού

- **Προετοιμασία (15 λεπτά)**
Ενεργός ακρόαση

- **Ανατροφοδότηση (15 λεπτά)**
Οι επιμορφωτές συνοψίζουν την αξιολόγηση των προηγούμενων ημερών και οποιεσδήποτε αλλαγές έχουν γίνει στην ημερήσια διάταξη.
- **«Τι είδους προστασία και ποια δικαιώματα χρειάζονται ειδικά τα παιδιά;» (15 λεπτά)**
Χρησιμοποιώντας τους κανόνες για τον καταγισμό ιδεών (βλέπε το κεφάλαιο Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας, Δεύτερο Μέρος) κάνετε στους συμμετέχοντες αυτή την ερώτηση.
- **Μίνι-διάλεξη (15 λεπτά)**
«Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού» η οποία ακολουθείται από ερωτήσεις. Εάν υπάρχει χρόνος, μικρές ομάδες μπορούν να απαριθμήσουν τα άρθρα της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού που παρέχονται ή δεν παρέχονται για τα παιδιά στη χώρα σας.
- **Βασικά Δικαιώματα [Τροχός Δικαιωμάτων] (60 λεπτά)**
Προσαρμόστε τη δραστηριότητα στο κεφάλαιο Δικαιώματα ζωής - δραστηριότητες για την οικουμενικότητα των δικαιωμάτων (Τέταρτο Μέρος) έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να σκεφτούν μια εποχή κατά την οποία υπερασπίζονταν τα δικαιώματά τους σαν παιδιά.
- **Διάλειμμα (30 λεπτά)**
- **Διδακτικές μέθοδοι «Γύρω - γύρω όλοι» (πρώτα 60 λεπτά)**
Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα επισκέπτεται κάθε μια από τις τέσσερις γωνίες του δωματίου με τη σειρά. Σε κάθε γωνία, υπάρχει επιμορφωτής που επιδεικνύει μια διαφορετική δραστηριότητα. Οι επιμορφωτές δεν μετακινούνται, έτσι ο κάθε επιμορφωτής επιδεικνύει την ίδια δραστηριότητα τέσσερις φορές σε τέσσερις διαφορετικές ομάδες. Κάθε επίδειξη διαρκεί τριάντα λεπτά - εικοσιπέντε λεπτά γίνεται η παρουσίαση και πέντε λεπτά προσδιορίζουν οι συμμετέχοντες τις δεξιότητες, τις στάσεις, τις γνώσεις και τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούνται στη δραστηριότητα. Το «Γύρω - γύρω όλοι» είναι ένας καλός τρόπος γρήγορης παρουσίασης διάφορων δραστηριοτήτων
Μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε από τις τέσσερις σύντομες δραστηριότητες, για παράδειγμα:
 1. **Πλεονεκτήματα /μειονεκτήματα** (βλέπε στο κεφάλαιο **Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη, Τέταρτο Μέρος**)
 2. **Το παιχνίδι του ημερολογίου** (βλέπε στο κεφάλαιο **Δικαιώματα ζωής - δραστηριότητες για την οικουμενικότητα δικαιωμάτων, Τρίτο Μέρος**)
 3. **Ιστοί Σύγκρουσης** (βλέπε στο κεφάλαιο **Δικαιώματα ζωής - δραστηριότητες για την οικουμενικότητα δικαιωμάτων, Τρίτο Μέρος**)
 4. **Γνωρίστε το Μήλο σας** (βλέπε στο κεφάλαιο **Τι είναι δίκαιο; - δραστηριότητες για τη δικαιοσύνη, Τρίτο Μέρος**)
 Σημείωση: Αυτές οι τέσσερις δραστηριότητες διαρκούν από 30 λεπτά ως 60 λεπτά . Για το «Γύρω - γύρω όλοι» πρέπει να είναι 30 λεπτά. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί αν χρησιμοποιηθεί μόνο το βασικό μέρος κάθε δραστηριότητας. Εάν μετά από 30 λεπτά η δραστηριότητα δεν έχει τελειώσει και είναι ώρα να αλλάξουν οι ομάδες, εξηγήστε γρήγορα το υπόλοιπο της δραστηριότητας στους συμμετέχοντες. Μην καθυστερήσετε το παιχνίδι.
- **Γεύμα (90 λεπτά)**

(Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί στη μέση του «Γύρω – γύρω όλοι» όταν κάθε ομάδα έχει δοκιμάσει δύο δραστηριότητες και έχει ακόμη άλλες δύο.

- **Συνέχεια των διδακτικών μεθόδων «Γύρω - γύρω όλοι» (επόμενα 60 λεπτά)**
- **Διάλειμμα (30 λεπτά)**
- **Μίνι- διάλεξη (30 λεπτά)**
«Πώς να σχεδιάσετε τις δικές σας διδακτικές δραστηριότητες για τα ανθρώπινα δικαιώματα;» (βλέπε Δεύτερο Μέρος).
- **Αξιολόγηση της εργασίας της ημέρας (15 λεπτά)**

Ημέρα 3^η. Μεταφέροντας τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Σπίτι

- **Προθέρμανση (30 λεπτά)**
«Σύντομο Κουίζ»
- **Ανατροφοδότηση (15 λεπτά)**
Οι επιμορφωτές συνοψίζουν την αξιολόγηση της προηγούμενης ημέρας και τις οποιεσδήποτε αλλαγές έχουν γίνει στην ημερήσια διάταξη.
- **Μίνι-διάλεξη (15 λεπτά)**
«Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και το Εθνικό Πρόγραμμα Σπουδών της χώρας μας».
- **«Πώς μπορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα να ενταχθούν στο Πρόγραμμα Σπουδών;» (30 λεπτά)**
Χρησιμοποιώντας τους κανόνες για τον καταγιγισμό ιδεών (βλέπε κεφάλαιο Χρήσιμες μέθοδοι διδασκαλίας στο Δεύτερο Μέρος) κάντε στους συμμετέχοντες αυτή την ερώτηση. Για περισσότερα σχετικά με την προσαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Πρόγραμμα Σπουδών, βλέπε στο Δεύτερο Μέρος.
- **Προσωπικές σημειώσεις (15 λεπτά)**
Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να γράψουν κατ' ιδίαν τις δικές τους απαντήσεις στις ερωτήσεις: «Πώς θα μπορούσατε εσείς προσωπικά να εισάγετε την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην τάξη σας, στο σχολείο ή στην κοινότητα; Θα έκανε πραγματικά διαφορά;»
- **Σχεδιασμός των προσωπικών σας δραστηριοτήτων (90 λεπτά)**
Με τους συμμετέχοντες συντάξτε ένα σύντομο κατάλογο με ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα τα οποία θα ήθελαν περισσότερο να διδάξουν. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να εργαστούν μόνοι ή σε μικρές ομάδες για να δημιουργήσουν μαθήματα Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα πάνω σ' αυτά τα ζητήματα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη δική τους εκπαιδευτική κατάσταση. Εάν είναι απαραίτητο, βοηθήστε τους συμμετέχοντες συνοψίζοντας τη μίνι-διάλεξη «Πώς να σχεδιάσετε τις δικές σας διδακτικές δραστηριότητες ανθρωπίνων δικαιωμάτων;» από τη 2^η Ημέρα. (Οι συμμετέχοντες μπορούν να κάνουν ένα διάλειμμα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου καθώς και όποτε το χρειάζονται).
- **Γεύμα (90 λεπτά)**
- **Παρουσίαση πρότυπων μαθημάτων (60 λεπτά)**
(Αυτά τα μαθήματα δεν πρέπει να είναι τέλεια ή ολοκληρωμένα – ο σκοπός της δραστηριότητας είναι να κάνουν μια πρώτη προσπάθεια δημιουργίας υλικού).

- **Επιστροφή στον πραγματικό κόσμο (30 λεπτά)**

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες σε ομάδες να φτιάξουν δύο καταλόγους. Ένα κατάλογο με παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να κάνουν Ε.Α.Δ. στο σπίτι τους, και έναν κατάλογο με παράγοντες οι οποίοι θα μπορούσαν να τους εμποδίζουν να ασχοληθούν με την Ε.Α.Δ στο σπίτι. Ζητήστε από τις ομάδες να συγκρίνουν τους καταλόγους τους. Μήπως κάποιο από τα πράγματα που περιλαμβάνονται στο ‘βοηθητικό’ κατάλογο μπορεί να μας βοηθήσει να ξεπεράσουμε πράγματα που ανήκουν στον κατάλογο των «εμποδίων»; Πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν αυτά τα εμπόδια;

- **Τελική αξιολόγηση (30 λεπτά)**

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να γράψουν ανώνυμα τις απαντήσεις τους στην μεγάλη φόρμα αξιολόγησης που παρουσιάζεται στην επόμενη σελίδα.

- **Το μπαστούνι που μιλάει (? λεπτά)**

Παρουσιάστε τον κατάλογο προσδοκιών της Πρώτης Ημέρας. Χρησιμοποιώντας τη δραστηριότητα από το Τρίτο Μέρος, δώστε την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να πουν εάν οι προσδοκίες τους εκπληρώθηκαν και οτιδήποτε άλλο θα ήθελαν να πουν. Θυμηθείτε, δεν είναι απαραίτητο να μιλήσουν αν δεν θέλουν.

- **Απονομή βεβαιώσεων**

(Αυτό είναι μια καλή ιδέα – ειδικά αν η τοπική εκπαιδευτική αρχή τα υπογράφει).

ΤΕΛΟΣ

Αξιολόγηση του Εργαστηρίου σας Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Η αξιολόγηση ενός εργαστηρίου είναι χρήσιμη για διάφορους λόγους, μερικοί από τους οποίους είναι:

- Διασφαλίζει ότι οι επιμορφωτές γνωρίζουν τι θέλουν οι συμμετέχοντες.
- Δίνει στους επιμορφωτές άμεση ανατροφοδότηση ,και θετική και αρνητική, η οποία τους βοηθά να βελτιώσουν το υπόλοιπο της επιμόρφωσης και τα μελλοντικά εργαστήρια.
- Δείχνει στους συμμετέχοντες ότι οι απόψεις τους εκτιμώνται.
- Τα στοιχεία που παρέχει ίσως χρειαστεί να παρουσιαστούν σε πιθανούς χρηματοδότες.

(Αυτή η ενότητα σχετικά με την αξιολόγηση βασίζεται στο δοκίμιο «Evaluation of In-Service Teacher Training» της Felisa Tibbitts.)

Συνήθως, στους συμμετέχοντες δίνονται ανώνυμες φόρμες αξιολόγησης καθημερινά και/ή στο τέλος της επιμόρφωσης. Ανεπίσημη ανατροφοδότηση μπορεί επίσης να δοθεί προφορικά σε συναντήσεις του συνόλου της ομάδας ή σε μικρότερες, περισσότερο οικείες ομάδες στους επιμορφωτές, οι οποίοι μοιράζονται στη συνέχεια τις πληροφορίες που λαμβάνουν με τα άλλα μέλη της επιμορφωτικής ομάδας.

Οι ανώνυμες φόρμες αξιολόγησης μπορούν να είναι εκτενείς ή σύντομες. Ίσως χρειάζεται να διανέμετε σύντομες φόρμες καθημερινά, κατόπιν να ολοκληρώνετε τη διαδικασία με μια εκτενέστερη φόρμα στο τέλος της επιμόρφωσης. Στην εκτενή φόρμα μπορεί επίσης να συμπεριληφθεί μια ερώτηση που να ρωτά τους συμμετέχοντες πώς σκοπεύουν να εισάγουν τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στις πρακτικές της τάξης τους τους επόμενους τέσσερις έως έξι μήνες. Αυτά τα στοιχεία μπορεί κατόπιν να χρησιμοποιηθούν για να υπάρχει συντονισμένη στήριξη προς τους συμμετέχοντες μόλις επιστρέψουν στις περιοχές τους.

Δείγμα Φόρμας Σύντομης Αξιολόγησης

1. Τι σας άρεσε περισσότερο σχετικά με τη σημερινή επιμόρφωση;
2. Τι σας άρεσε λιγότερο;
3. Τι προτάσεις έχετε να κάνετε για βελτιώσεις;

(Επειδή οι ερωτήσεις είναι τόσο λίγες, μπορείτε να τις διαβάσετε μεγαλόφωνα ή να τις γράψετε σε ένα σημείο που να τις βλέπουν όλοι, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες απλά να τις αντιγράφουν. Αυτό εξοικονομεί χρόνο στους επιμορφωτές).

Δείγμα Φόρμας Εκτεταμένης Αξιολόγησης

Οργανωτικές πτυχές του εργαστηρίου: (παρακαλώ επιλέξτε ✓)

Εξαιρετικό Καλό Μέτριο Προβληματικό

1. Δωμάτια Εργαστηρίων
2. Στέγαση
3. Φαγητό
4. Μεταφορά

Εκπαιδευτικές πτυχές του εργαστηρίου:

Χρησιμοποιώντας την κλίμακα 1 = πολύ χρήσιμο, 2 = κάπως χρήσιμο, 3 = όχι πολύ χρήσιμο, βαθμολογήστε πόσο χρήσιμο ήταν το εργαστήριο στα ακόλουθα πράγματα:

5. Εκμάθηση βασικών εγγράφων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αρχές και μηχανισμοί προστασίας
6. Εξοικείωση με τη συμμετοχική εκπαιδευτική μεθοδολογία
7. Μάθηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα που μπορούν να εφαρμοστούν στην τάξη
8. Χρησιμοποιώντας την κλίμακα 1 = πολύ χρήσιμο, 2 = κάπως χρήσιμο, 3 = όχι πολύ χρήσιμο, βαθμολογήστε πόσο χρήσιμη ήταν για σας κάθε συνεδρία στο εργαστήριο. (Εδώ, οι διοργανωτές απαριθμούν τις διάφορες συνεδρίες).
9. Τι ήταν σημαντικότερο για σας στην επιμόρφωση;
10. Ποια ήταν η λιγότερο χρήσιμη πτυχή της επιμόρφωσης;
11. Ποιες προτάσεις έχετε για τη βελτίωση της επιμόρφωσης;
12. Πώς αναμένετε να εφαρμόσετε στην τάξη σας, στο σχολείο ή σε άλλο εκπαιδευτικό περιβάλλον ό,τι έχετε μάθει στην επιμόρφωση;

Δείγμα Μεθόδου Οπτικής Αξιολόγησης

Οι φόρμες και οι συζητήσεις δεν είναι οι μόνοι τρόποι για να κάνετε αξιολόγηση. Μπορεί να επιθυμείτε να χρησιμοποιήσετε μια μέθοδο οπτικής αξιολόγησης για ποικιλία ή λόγω έλλειψης χρόνου. Εδώ υπάρχει ένα παράδειγμα μιας μεθόδου οπτικής αξιολόγησης:

Ζωγραφίστε έναν στόχο σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί ή σε έναν πίνακα, δηλαδή διάφορους ομόκεντρους κύκλους που ξεκινούν από μια κεντρική κόκκινη «κουκίδα», με γραμμές που διαιρούν τους κύκλους σε «φέτες», όπως θα μοιράζατε ένα κέικ. Ο αριθμός των «κομματιών» πρέπει να είναι ισοδύναμος με τον αριθμό των πραγμάτων το οποία

θέλετε να αξιολογήσετε, όπως οι μεμονωμένες επιμορφωτικές συνεδρίες, θέματα οργάνωσης κ.λ.π.

Πείτε στους συμμετέχοντες ότι οι επιμορφωτές θα φύγουν από το δωμάτιο (ίσως κατά τη διάρκεια ενός διαλείμματος του προγράμματος. Οι συμμετέχοντες πρέπει όλοι να κάνουν ένα σημάδι σε κάθε ένα από τα «κομμάτια». Αν πιστεύουν ότι μια συνεδρία ήταν εξαιρετική, θα πρέπει να τοποθετήσουν το σημάδι τους κοντά στην κεντρική «κουκίδα» στο σχετικό «κομμάτι». Αν θεώρησαν ότι η συνεδρία δεν ήταν χρήσιμη, θα πρέπει να τοποθετήσουν το σημάδι τους σε έναν από τους εξωτερικούς κύκλους.

Χρήσιμοι Οργανισμοί

Αυτοί οι οργανισμοί παράγουν υλικό εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, οργανώνουν εργαστήρια και ίσως είναι σε θέση να προσφέρουν συμβουλές. Παρακαλώ θυμηθείτε να διευκρινίσετε το είδος της βοήθειας που χρειάζεστε, καθώς οι περισσότεροι από αυτούς είναι μικροί οργανισμοί με πολυάσχολο προσωπικό.

Οργανισμός: Συμβούλιο της Ευρώπης

Λιεύθυνση: Directorate of Education, Culture and Sport, F-67075, Strasbourg Cedex, France

Τηλ.: (33)88913073

Fax: 88912753

Χρήση: Παρέχει τεκμηρίωση, επιμόρφωση και χρηματοδότηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ευρωπαϊκή συνεργασία. Το Κέντρο Πληροφόρησης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (ίδια διεύθυνση) συντονίζει τα Κέντρα Τεκμηρίωσης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα οποία τώρα υπάρχουν σε πολλές χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Οργανισμός: Human Rights Education Associates

Λιεύθυνση: Postbus 59225, 1045 KE Amsterdam, the Netherlands

Τηλ.: (31)2052414014

Fax: (31)205241498

E-mail: info@hrea.nl.

Χρήση: Συνεργάζεται με τοπικούς εταίρους στη Ρουμανία, την Αλβανία, την Ουκρανία, τη Βουλγαρία και την Εσθονία για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών και την επιμόρφωση δασκάλων στην Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Οργανισμός: Milan Simecks Foundation

Λιεύθυνση: Hviezdoslavovo navy, 17811or Bratislava, Slovenia

Τηλ.: (00427)333552

E-mail: MSF@MSF.SANET.SK

Χρήση: Παράγει βιβλία, κασέτες και βίντεο στην Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και οργανώνει εργαστήρια για δασκάλους δημοτικού και γυμνασίου καθώς και για στελέχη του τομέα εκπαίδευσης.

Οργανισμός: Canadian Human Rights Foundation

Λιεύθυνση: 1425 René- Lévesque Blvd.W, Suite 307, Montreal, Canada H3G 1T7

Τηλ.: (1)5149540382

Fax : (1)5149540659

E-mail: chrf@chrf.ca

Χρήση: Τριμηνιαίο περιοδικό «Μιλώντας για Δικαιώματα». Επίσης το Διεθνές Εκπαιδευτικό Επιμορφωτικό Πρόγραμμα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο συγκεντρώνει περισσότερους από 100 συμμετέχοντες από 35 χώρες κάθε Ιούνιο/ Ιούλιο για ένα εντατικό επιμορφωτικό πρόγραμμα τριών εβδομάδων. Ο σκοπός του είναι να παρέχει πρακτικά εργαλεία για την ενδυνάμωση και ανάπτυξη ικανοτήτων για εργασία πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα, τη διευκόλυνση της κατανόησης των οργάνων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αλληλεξαρτήσεων τους και τη διευκόλυνση της

δικτύωσης και των συνεταιρικών δραστηριοτήτων. Οι γλώσσες εργασίας είναι τα Αγγλικά και τα Γαλλικά.

Οργανισμός: The Citizenship Foundation

Διεύθυνση: Weddel House, 13 West Smithfield London EC1A 9HY

Τηλ.: 01712362171 **Fax:** 01713293702

E-mail: CITIFU@GN.APC.ORG

Χρήση: Παράγει υλικά τα οποία διδάσκουν την ιθαγένεια του πολίτη, μερικά από αυτά είναι διαθέσιμα στα Ρώσικα και σε άλλες γλώσσες για παιδιά σε όλες τις ηλικίες.

Οργανισμός: Obshchestvo Memorial

Διεύθυνση: Maly Karetny 12 Moscow 103151

Τηλ.: 70952991180

Χρήση: Επιβλέπει και διαμαρτύρεται ενάντια στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία και επιδιώκει την αποκατάσταση των θυμάτων του Σταλινισμού. Έχει επίσης ένα ενεργό πρόγραμμα για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Έχει παρακλάδια σε όλη τη Ρωσία και την Κοινοπολιτεία Ανεξαρτήτων Κρατών.

Οργανισμός: Polish Helsinki Foundation for Humans Rights

Διεύθυνση: Maryla Nowicka, Bracka 18, apt. 62, 00-028 Βαρσοβία, Πολωνία

Τηλ./Fax: (4822)269875, 266996

E-mail: Στείλτε mail στο: %20hchropol@hchpol.waw.pl

Χρήση: Ένα εκτεταμένο πρόγραμμα Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα που περιλαμβάνει μάθημα για απόφοιτους πανεπιστημίου, εκπαίδευση αστυνομικών, δεσμοφύλακες, δημοσιογράφους και δικαστές. Επίσης εκπαίδευση μέσω τηλεόρασης, ταινιών και τύπου.

Οργανισμός: Magna Carta, Κέντρο για την Προώθηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Διεύθυνση: Yojnovifeva 26, 10000 Zagreb, Croatia.

Τηλ./Fax: (385)_1412420

E-mail: MILENA.BEADER@ZAMIR-ZG.ZTN.APC.ORG

Χρήση: Το Magna Carta διαθέτει βιβλιοθήκη υλικών Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα στα Σέρβικα και Κροατικά και διοργανώνει εργαστήρια Ε.Α.Δ.

Οργανισμός: Διεθνής Αμνηστία (Amnesty International) - Ομάδα Ανάπτυξης Ευρώπης (Europe Development Team)

Διεύθυνση: Amnesty International, International Secretariat, 1 Easton Street, London, WC1X 8DT, United Kingdom

Τηλ.: (44)1714135500, **Fax:** (44)1719561157

E-mail: jsherwoo@amnesty.org

Χρήση: Μπορούν να σας φέρουν σε επαφή με άλλους ανθρώπους στη χώρα σας και σε άλλες χώρες στην Ανατολική/ Κεντρική Ευρώπη οι οποίοι ενδιαφέρονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Οργανισμός: Ukrainian Center for Human Rights

Λιεύθυνση: Ludmyla Zablotska, Chervonoarmiiska 64, UKR- 252005 Kyiv, Ukraine

Τηλ./Fax: (744)2272124, 2272398 Εναλλακτικό **Fax:**2272220

Χρήση: Το Κέντρο έχει αναπτύξει ένα πρόγραμμα Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, με κείμενα για μαθητές και ένα μεθοδολογικό οδηγό δασκάλου για χρήση στη 10^η Τάξη στην Ουκρανία.

Οργανισμός: Δίκτυο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα (EIHRN)

Λιεύθυνση: Audrey Osler, Secretary, EIHRN, c / o School of Education, University of Birmingham, Birmingham England,BI52TT

Τηλ.: (44) 214143344 **Fax:** (44) 1214144865

Χρήση: Μια άτυπη ομάδα ατόμων και οργανισμών που ενδιαφέρονται για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδρύθηκε στην Αγγλία το 1987. Το δίκτυο εκδίδει την «Εφημερίδα Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα» η οποία διατίθεται από τη Margot Brown, University College of Ripon and York St. John, Lord Mayor' s Walk, York, England YO3 7EX.Το δίκτυο επίσης διατηρεί ένα ετήσιο θερινό σχολείο που ενδιαφέρεται κυρίως για συμμετέχοντες από το Ηνωμένο Βασίλειο

Οργανισμός: NICEL

Λιεύθυνση: 711 G Street, Washington, DC. 20003-2861,USA

Επικοινωνίας με: κ. Edward O' Brien

Οργανισμός: German Marshall Fund

Λιεύθυνση: 11 Dupont Circle, NW, Washington,DC.20036, USA

Οργανισμός: North American Partners for Human Rights Education. (NAPHRE)

Λιεύθυνση: University of Minnesota Human Rights Center, 229-19th Avenue South, Minneapolis, Minnesota, USA 55455

Τηλ.: (1)616 626 0041

Fax: (1) 612 625 2011

E-mail: NFLOWERS@IGC.APC.ORG

Χρήση: Η συνδρομή στο NAPHRE (\$35) περιλαμβάνει συνδρομή στην εφημερίδα 'Το Τέταρτο (P)R', πρόσβαση στα υλικά και στους συμβούλους της Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Κεντρικό γραφείο για τη συλλογή και διανομή πληροφοριών και υλικών που βρίσκεται στο Κέντρο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Πανεπιστημίου της Μινεσότα, δελτία πολλών άλλων οργανισμών – μελών του NAPHRE,και πληροφορίες για συνέδρια και μαθήματα στο πλαίσιο της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα. Στους συνεργάτες του NAPHRE περιλαμβάνονται η Διεθνής Αμνηστία των ΗΠΑ, η Διεθνής Αμνηστία του Καναδά και το Διεθνές Ινστιτούτο για την Εκπαίδευση του Πολίτη σε θέματα Δικαίου.

Οργανισμός: The World Association for the School as an Instrument of Peace (EIP)

Λιεύθυνση: 5 rue de Simphon, CH-1207 Geneva Switzerland

Τηλ./Fax: (4422) 7364452, 7530653

Χρήση: Το EIP είναι μια διεθνής μη- κυβερνητική οργάνωση με συμβουλευτική ιδιότητα στα Ηνωμένα Έθνη, την UNESCO, την 120 και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Το

1984 το ΕΙΡ δημιούργησε το Διεθνές Επιμορφωτικό Κέντρο για τη Διδασκαλία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Ειρήνης (CIFEDHOP).

Το CIFEDHOP είναι ένα διεθνές ίδρυμα, το οποίο επιμορφώνει δασκάλους πρωτοβάθμιων, δευτεροβάθμιων και τεχνικών σχολείων και κολέγια κατάρτισης δασκάλων στην εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα. Το ετήσιο Διεθνές Επιμορφωτικό Ακαδημαϊκό Συνέδριο για τη Διδασκαλία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Ειρήνης έχει τμήματα στα αγγλικά, τα γαλλικά και τα ισπανικά και χρηματικές παροχές διατίθενται για τους Ανατολικοευρωπαίους που επιθυμούν να το παρακολουθήσουν.

Πιθανοί χρηματοδότες

Αυτοί οι οργανισμοί μπορεί να είναι σε θέση να δώσουν χρήματα έτσι ώστε να σας βοηθήσουν στην εργασία σας με θέμα την εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

- Γράψτε ένα σύντομο γράμμα πρώτα, ζητώντας λεπτομέρειες για τη διαδικασία αίτησης. Συγκεκριμενοποιήστε το είδος βοήθειας που χρειάζεστε και πόσα χρήματα θα κοστίσει. Να είστε σύντομοι.
- Ο χρηματοδότης θα σας στείλει μια τυποποιημένη αίτηση ή θα σας ζητήσει να υποβάλετε τη δική σας αίτηση.
- Εάν πρέπει να γράψετε τη δική σας αίτηση, συμπεριλάβετε:
 - Σύντομη παρουσίαση: ποιοι είστε
 - Την ανάγκη. Πείτε τι χρειάζεστε (για παράδειγμα \$1000 για έναν υπολογιστή)
 - Πείτε γιατί χρειάζεστε όσα ζητάτε. Κάντε ένα σαφή προϋπολογισμό.

Ο χρηματοδότης θα απαντήσει με ένα ναι ή με ένα όχι. Εάν απαντήσει θετικά θα πρέπει να διευθετήσετε πώς θα λάβετε τα χρήματα και σε ποια μορφή και πώς θα τα αιτιολογήσετε.

Σημαντικό: Οι χρηματοδότες ακολουθούν αυστηρούς κανόνες. Μερικοί μπορούν μόνο να δώσουν χρήματα για εξοπλισμό ή για μισθούς ή για άλλα έξοδα. Οι περισσότεροι έχουν ένα πλαφόν στις επιχορηγήσεις που κάνουν. Εάν ένας χρηματοδότης πει όχι, σταματήστε και δοκιμάστε αλλού. Επίσης, αν λάβετε χρήματα για ένα συγκεκριμένο σκοπό (π.χ. μισθοδοσία), δεν πρέπει να τα ξοδέψετε σε κάτι άλλο (π.χ. υπολογιστή) όσο πολύ και να το χρειάζεστε. Υποβάλλετε άλλη αίτηση για να αγοράσετε υπολογιστή.

Οργανισμός: Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe)

Διεύθυνση: BP 431R6, F-67006, Strasbourg Cedex, France

Τηλ.: +3388412000

Fax: +3388412781/82/83

Πρόσωπο επικοινωνίας: Διεύθυνση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Directorate)

Οργανισμός: Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (European Human Rights Foundation)

Διεύθυνση: 70, Avenue Michelange, B-1040 Brussels, Belgium.

Τηλ.: +3227368405 (Phare)

7326653 (Taxis)

Οργανισμός: Open Society Foundation/ Soros Foundation

Διεύθυνση: Γραφεία στις περισσότερες χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης

Οργανισμός: Charity Know How

Διεύθυνση: 114/118 Southampton Row, GB- London WC1B 5AA

Τηλ.: +44 71 8317798

Οργανισμός: National Endowment for Democracy

Διεύθυνση: 1101 15th Street, N.W. Suite 700, Washington D.C. 20005, USA

Πρόσωπο επικοινωνίας: κ. Rodger Potocki

Οργανισμός: The Foundation for a Civil Society

Διεύθυνση: 1270 Avenue of Americas, suite 609, New York, New York 10020.

Πρόσωπο επαφής: κ. Eric Nonacs ή κα. Barbara Mc Andrew.

Οργανισμός: Ίδρυμα Ford (Ford Foundation)

Διεύθυνση: 320 East 43rd st. New York, N.Y. 10017, USA

Πρόσωπο επικοινωνίας: κ. Joseph Schull

Οργανισμός: Soros Foundation

Διεύθυνση: 888 Seventh Avenue, New York, N.Y. 10106, USA

Τηλ.: +1 212 7572323

Οργανισμός: Fifth Foundation

Διεύθυνση: 201 Sansome St. No 1000, San Francisco, CA 94104, USA

Τηλ.: +1 202 7453950

Οργανισμός: European Culture Foundation

Διεύθυνση: Jan van Goyenkade 5, 1075 HN Amsterdam, The Netherlands.

Τηλ.: + 31 20 676 0222

Fax: 6752231.

Χρήσιμα βιβλία

Τα ακόλουθα βιβλία είναι πρόσφατα κείμενα με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα και την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Μερικά μπορεί να διατίθενται δωρεάν ή μπορείτε να πάρετε άδεια να τα φωτοτυπήσετε για χρήση στην τάξη. Μπορεί επίσης να ανταλλάξετε υλικά που έχετε κάνει εσείς ή ο οργανισμός σας με κάποια από όσα απαριθμούνται παρακάτω.

Εισαγωγικά υλικά

Τίτλος: Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα (προτάσεις για δασκάλους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) {Human Right Education (recommendations for teachers of secondary schools)}

Συγγραφείς: N. F. Marynovych, M.F. Marynovich

Τόπος Έκδοσης: Drohobych, Ουκρανία

Εκδότης: Διεθνής Αμνηστία Ουκρανίας

Έτος Έκδοσης: 1991

Γλώσσα: Ουκρανικά

Περιεχόμενο: Αυτός ο Οδηγός προορίζεται για χρήση από καθηγητές Γυμνασίου – Λυκείου. Δίνει πρακτικές συστάσεις για τη διδασκαλία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε επίσημα και ανεπίσημα περιβάλλοντα.

Διεύθυνση: Διεθνής Αμνηστία, Maydan zynok 6, Drohobych, Ukraine.

Τίτλος: ΑΒΓ, Διδάσκοντας Ανθρώπινα Δικαιώματα: Πρακτικές Δραστηριότητες για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ABC, Teaching Human Rights: Practical Activities for Primary and Secondary Schools)

Τόπος Έκδοσης: Γενεύη, Ελβετία

Έτος Έκδοσης: 1989

Γλώσσα: Πολλές γλώσσες συμπεριλαμβανομένης και της Ρωσικής.

Περιεχόμενο: Αυτό το βιβλίο προορίζεται για χρήση από δασκάλους της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το πρώτο μέρος είναι μια εισαγωγή στη μεθοδολογία της διδασκαλίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το δεύτερο μέρος παρέχει πληροφορίες για διάφορα αστικά και πολιτικά δικαιώματα που βασίζονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μία βάση για τα μαθήματα. Το τρίτο μέρος εξετάζει ευρύτερα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως την ειρήνη, την τροφή, το νερό, την ενέργεια, τις διακρίσεις κλπ. Το παράρτημα περιέχει πολλά διεθνή έγγραφα και συμβάσεις που πραγματεύονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Διεύθυνση: United Nations Centre for Human Rights , United Nations Office at Geneva, 1211 Geneva 10, Switzerland.

Τίτλος: Πώς να λειτουργήσετε ένα εργαστήριο (How to Run a Workshop)

Τόπος Έκδοσης: Νότια Αφρική

Εκδότης: Legal Education Action Project (LEAP), Πανεπιστήμιο του Κέπ Τάουν

Έτος Έκδοσης: Απρίλιος 1991

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένας σύντομος πρακτικός οδηγός για να σχεδιάσετε ένα εργαστήριο με οδηγίες βήμα προς βήμα και παραδείγματα από τρία υποδείγματα εργαστηρίων.

Διεύθυνση: LEAP, Institute of Criminology, University of Cape Town, Private Bag, Rondebosch 7700.

Τηλ.: 6502680

Fax: 6503790

Τίτλος: Φαντασία και Πραγματικότητα: Ερωτήσεις και Απαντήσεις για τα Ηνωμένα Έθνη, πώς λειτουργούν και ποιος πληρώνει για τη δράση τους (Image and Reality: Questions and Answers about the United Nations, how it works, and who pays for it)

Τόπος Έκδοσης: Ηνωμένα Έθνη, Νέα Υόρκη, Η.Π.Α.

Εκδότης: United Nations Department of Public Information

Έτος Έκδοσης: 1993

Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Ισπανικά

Περιεχόμενο: Αυτό το βιβλιαράκι που έχει τη μορφή απλών ερωτήσεων και απαντήσεων, είναι ένας εύχρηστος οδηγός για τα Ηνωμένα Έθνη – τη σύστασή τους, το ρόλο τους, τα ενδιαφέροντά τους, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τα οικονομικά.

Διεύθυνση: United Nations Publications, Sales Section, United Nations Plaza, Room DC2 – 853, Dept. United Nations Publications, Sales Office and Bookshop, CH-1211, Geneva 10, Switzerland.

Τίτλος: Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της Εκπαίδευσης για τις Δημοκρατικές Αξίες σε Σχολικό Επίπεδο και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών, στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης: Περίληψη υπαρχόντων προγραμμάτων και αναγκών (Human Rights Education, Including Education for Democratic Values at School Level and Teacher Training, in the countries of Central and Eastern Europe: summary of existing programmes and needs)

Τόπος Έκδοσης: Στρασβούργο Γαλλία

Εκδότης: Συμβούλιο της Ευρώπης

Έτος Έκδοσης: 1994

Γλώσσα: Αγγλικά

Χρήση: Το Νοέμβριο του 1993 το Συμβούλιο της Ευρώπης οργάνωσε μια συνάντηση με θέμα προγράμματα συνεργασίας για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στο πεδίο της εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα δικαιώματα συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης στις δημοκρατικές αξίες σε σχολικό επίπεδο και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Πριν από αυτή τη συνάντηση, ζητήθηκε από όλους τους συμμετέχοντες, κυβερνητικούς και μη, να δώσουν πληροφορίες για τις δραστηριότητες τους σ' αυτό τον τομέα. Αυτό το κείμενο συνοψίζει τις πληροφορίες που έδωσαν. Συνολικά 19 χώρες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη (συμπεριλαμβανομένων και των χωρών της πρώην ΕΣΣΔ) και οι 16 Μ.Κ.Ο. από τον χώρο ή το πεδίο της Ε.Σ.Α.Δ. παρείχαν ένα όνομα επαφής και διεύθυνση και πληροφορίες σχετικά με δραστηριότητες συνεργασίας και βοήθειας που ήδη έχουν ολοκληρωθεί, δραστηριότητες που σχεδιάζονται να γίνουν και δραστηριότητες συνεργασίας και βοήθειας που πρέπει να γίνουν. Το έγγραφο συνοψίζει τα προγράμματα και τις ανάγκες που υπάρχουν στον τομέα αυτό στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Λιεύθυνση: Human Rights Information Center, Council of Europe, F-67075, Strasbourg, Codex, France.

Τίτλος: Ανθρώπινα Δικαιώματα (Human Rights)

Συγγραφέας: Selby David

Τόπος Έκδοσης: Cambridge, U.K.

Εκδότης: Cambridge University Press

Έτος Έκδοσης: 1988

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Αυτό το βιβλίο δίνει μια σαφή εισαγωγή στα ανθρώπινα δικαιώματα. Αρχίζει εξετάζοντας τι είναι πραγματικά τα ανθρώπινα δικαιώματα, διεθνείς συμβάσεις και διαφορετικές απόψεις από ανατολή – δύση και βορρά – νότο. Εξετάζονται περιπτώσεις μελέτης από την Λατινική Αμερική, τη Σοβιετική Ένωση, το Ανατολικό Τιμόρ και τη Δύση. Τέλος συζητάται η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το επίπεδο της εμπλοκής των Η.Ε. στις διεθνείς τοπικές ομάδες πίεσης. Χρησιμοποιούνται πολλές φωτογραφίες, κόμιξ, χάρτες και διαγράμματα. Περιλαμβάνονται μερικές ερωτήσεις παραπλεύρως του κειμένου.

Λιεύθυνση: Press Syndicate of the University of Cambridge, The Pitt Building, Trumpington Street, Cambridge CB2 1RP.

Τίτλος: Η Πρόκληση της Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα (The Challenge of Human Rights Education)

Συγγραφέας: Starkey, Hugh ed.

Τόπος Έκδοσης: Ηνωμένο Βασίλειο

Εκδότης: Cassell Educational Limited.

Έτος Έκδοσης: 1991

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Αυτή η συλλογή δοκιμίων αναφέρεται στο αυξανόμενο ενδιαφέρον για την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ευρώπη. Επικεφαλείς ειδικοί σε θέματα παιδείας από την Ευρώπη και τη Βόρειο Αμερική αναλύουν βασικά κείμενα με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσα στο πλαίσιο σταδίων στην εκπαίδευση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διάφορες σύγχρονες κοινωνικές και εκπαιδευτικές πολιτικές. Το υλικό είναι πρωταρχικά θεωρητικό, αλλά με συνεχείς αναφορές σε πρακτικές καταστάσεις και εφαρμογές.

Λιεύθυνση: Cassell Educational Limited, Villiers House, 41/47 Strand, London WC2N 5JE, U.K.

Πηγές για Εκπαιδευτικούς

Τίτλος: Τραγούδια, Παιχνίδια και Ιστορίες από όλον τον κόσμο (Songs, Games and Stories from Around the World)

Συγγραφέας: Goodman, H.ed.

Τόπος Έκδοσης: Λονδίνο

Εκδότης: UNICEF UK

Έτος Έκδοσης: 1990

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Μια συλλογή τραγουδιών (μερικά στην αυθεντική γλώσσα με μετάφραση στα αγγλικά), ιστορίες και παιχνίδια με συνοδευτική κασέτα, που απευθύνονται σε παιδιά κάτω των οκτώ ετών. Περιλαμβάνει φωτογραφίες και πληροφορίες για τις εργασίες της UNICEF.

Διεύθυνση: UNICEF UK, 55 Lincoln's Inn Fields, London WC2A 3NB, UK.

Τίτλος: Διατηρήστε μας ασφαλείς: Ένα πρότζεκτ για την εισαγωγή της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού για παιδιά ηλικίας 8 – 13 χρόνων. (Keep us safe: A project to introduce the UN Convention on the Rights of the Child to 8 – 13 years old)

Συγγραφέας: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Τόπος Έκδοσης: Λονδίνο

Εκδότης: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Έτος Έκδοσης: 1990

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένα από τα τρία βιβλία (που συνοδεύεται από οδηγό για το δάσκαλο) με στόχο την εισαγωγή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού των Η.Ε. σε παιδιά 8 – 13 ετών. Αυτό το βιβλίο ασχολείται με εκείνα τα άρθρα, τα οποία αφορούν την προστασία του παιδιού από την κακοποίηση και την εκμετάλλευση. Κάθε ενότητα εστιάζει σε ένα άρθρο και περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες (παιχνίδια, φύλλα εργασίας, κείμενα, καρτούν, κτλ.) μαζί με οδηγίες για το δάσκαλο για το πώς να τις χρησιμοποιήσει. Το βιβλίο επίσης περιλαμβάνει καταλόγους με πηγές και χρήσιμες διευθύνσεις.

Διεύθυνση: UNICEF UK, 55 Lincoln's Inn Fields, London WC2A 3NB, UK.

Τίτλος: Το παιδί συνολικά: Ένα πρότζεκτ για την εισαγωγή της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε παιδιά ηλικίας 8 – 13. (The Whole Child : A Project to introduce the UN Convention on the Rights of the Child to 8 – 13 Years Old)

Συγγραφέας: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Τόπος Έκδοσης: Λονδίνο

Εκδότης: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Έτος Έκδοσης: 1990

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένα από τα τρία βιβλία (που συνοδεύεται από έναν οδηγό για το δάσκαλο), σχεδιασμένο για να εισάγει τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε παιδιά ηλικίας 8 – 13 ετών. Αυτό το βιβλίο περιλαμβάνει τα άρθρα που αφορούν τη συμμετοχή του παιδιού στη δική του ανάπτυξη («εκείνα τα ζητήματα τα οποία αφορούν τη βασική ταυτότητα ενός παιδιού, την παιδική ηλικία του και την εμπλοκή του σε μια ευρύτερη κοινωνία»). Κάθε ενότητα είναι δομημένη γύρω από ένα άρθρο και περιέχει συλλογή δραστηριοτήτων (παιχνίδια, φύλλα εργασίας, κείμενα, καρτούν κλπ) μαζί με οδηγίες για το δάσκαλο σχετικά με τη χρήση τους.

Διεύθυνση: UNICEF UK, 55 Lincoln's Inn Fields, London WC2A 3NB, UK.

Τίτλος: Είναι Δικαίωμά μας: Ένα πρότζεκτ για την εισαγωγή της Σύμβασης των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε παιδιά ηλικίας 8 – 13 ετών (It's Our Right: A Project to Introduce the UN Convention on the Rights)

Συγγραφέας: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Τόπος Έκδοσης: Λονδίνο

Εκδότης: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Έτος Έκδοσης: 1990

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένα από τα τρία βιβλία (που συνοδεύεται από έναν οδηγό για το δάσκαλο) για την εισαγωγή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε παιδιά ηλικίας 8 – 13 ετών. Αυτό το βιβλίο περιλαμβάνει τα άρθρα τα οποία αφορούν την πρόνοια για τη φυσική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Περιλαμβάνει καταλόγους με πηγές και χρήσιμες διευθύνσεις και ενότητες που επικεντρώνονται σε μεμονωμένα άρθρα της Σύμβασης, κάθε ενότητα περιλαμβάνει πολυάριθμες δραστηριότητες (παιχνίδια, κείμενα, παιχνίδια ρόλων, φύλλα εργασίας κλπ) και υποδείξεις στο δάσκαλο για τη χρήση τους.

Διεύθυνση: UNICEF UK, 55 Lincoln's Inn Fields, London WC2A 3NB, UK.

Τίτλος: Οδηγός του Δασκάλου: Διδάσκοντας τη Σύμβαση των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Teacher's Handbook: Teaching the UN Convention on the Rights of the Child)

Συγγραφέας: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Τόπος Έκδοσης: Λονδίνο

Εκδότης: UNICEF – UK, Save the Children Fund

Έτος Έκδοσης: 1990

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένα βιβλίο για δασκάλους των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού και των πρώτων τάξεων του Γυμνασίου συνοδεύει μια σειρά τριών «βιβλίων πρότζεκτ (εργασιών)» με θέμα τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του παιδιού. Περιλαμβάνει λεπτομερείς προτάσεις για την ενσωμάτωση του πρότζεκτ (σχεδίου εργασίας) σε μέρος του Βρετανικού κύριου προγράμματος σπουδών, μια εισαγωγή στη UNICEF και το SCF (που εκδίδουν το βιβλίο από κοινού), μια σύντομη ιστορία των δικαιωμάτων των παιδιών, τα κύρια σημεία των αρχών της Σύμβασης και εν συνεχεία το πλήρες κείμενο, συνοδευόμενο από μια ανεπίσημη περίληψη των κύριων διατάξεων.

Διεύθυνση: UNICEF UK, 55 Lincoln's Inn Fields, London WC2A 3NB, UK.

Τίτλος: Παιδιά και Παγκόσμια Ανάπτυξη: Ένα βιβλίο για Δασκάλους (Children and World Development: A Resource book for Teachers)

Συγγραφέας: Williams, Roy

Τόπος Έκδοσης: Ηνωμένο Βασίλειο

Εκδότης: UNICEF – U.K. και The Richmond Pub. Co Ltd

Έτος Έκδοσης: 1987

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Αυτό το βιβλίο εφοδιάζει τους δασκάλους με βασικές πληροφορίες, στατιστικά στοιχεία, διαγράμματα, περιγραφές περιπτώσεων, φωτογραφίες και υποδείξεις επιπλέον πηγών. Σκοπεύει στο να αυξήσει την ενημέρωση των δασκάλων και των μαθητών σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των γυναικών και των παιδιών στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Επτά ενότητες και το παράρτημα αναφέρονται στα εξής θέματα: η κατάσταση των παιδιών στον κόσμο, τα παιδιά σε δύσκολες περιστάσεις, γυναίκες και ανάπτυξη, παιδιά και η κατάσταση στον κόσμο, δικαιώματα των παιδιών, Αφρική - μια μελέτη περίπτωσης και τα παιδιά ως πρόσφυγες.

Διεύθυνση: UNICEF – UK, 55 Lincoln’s Inn Field, London WC2A 3NB, the Richmond Publishing Co Ltd, Orchard Road, Richmond, Surrey, TW9 4PD, England.

Τίτλος: Τα Δικαιώματα των παιδιών του κόσμου (The Rights of the World’s Children)

Τόπος Έκδοσης: Ελβετία

Εκδότης: Simon Spivac

Έτος Έκδοσης: 1989

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Αυτό το εκπαιδευτικό εργαλείο αναφέρει περιπτώσεις μελέτης, ερωτήσεις για συζήτηση, δραστηριότητες, παιχνίδια ρόλων και βασικές πληροφορίες για διάφορες ηλικίες. Το υλικό είναι διευθετημένο σε οκτώ κατηγορίες που καλύπτουν θέματα όπως η ταυτότητα, η τροφή και η ασφάλεια, η εκπαίδευση και η δημιουργική έκφραση, η οικογένεια, η ισότητα, η βία, ο πόλεμος και η νομοθεσία.

Διεύθυνση: UNICEF, Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10, Switzerland, T : 4122 – 798 5850, F : 4122 – 791 0822.

Τίτλος: Διαστάσεις της Παιδικής Ηλικίας: Ένας Οδηγός για Κοινωνική Αγωγή από την ηλικία των δεκαέξι ετών και άνω (Dimensions of Childhood: A handbook for Social Education at Sixteen Plus)

Συγγραφέας: Smith, Lesley

Τόπος Έκδοσης: Λονδίνο

Εκδότης: Health Education Authority και UNICEF – UK

Έτος Έκδοσης: 1988

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Αυτός ο οδηγός για δασκάλους στόχο έχει να προωθήσει την κατανόηση και την αξιολόγηση της παιδικής ηλικίας και μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, να εξετάσει την παιδική ηλικία σε σχέση με πολιτικές και οικονομικές επιρροές καθώς επίσης και την εθνικότητα, το φύλο και την τάξη και επίσης να βεβαιώσει τα διαφορετικά φυσικά και περιβαλλοντικά πλαίσια για την ανάπτυξη. Η ομαδική εργασία και οι μέθοδοι ανακάλυψης είναι οι μέθοδοι διδασκαλίας που προτιμούνται, καθώς επιτρέπουν στους συμμετέχοντες την προσωπική επιλογή ενός θέματος σχετικά με τις έξι «διαστάσεις» της παιδικής ηλικίας. Αυτές είναι η Παγκόσμια, η Πολυπολιτισμική, η Κοινωνική και Οικονομική, η Διάσταση του Φύλου, η Ιστορική, η Κρυφή (περιθωριοποιημένες ομάδες). Η σειρά μαθημάτων περιλαμβάνει τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση, «Προετοιμασία» περιλαμβάνει οκτώ δραστηριότητες και υλικά που διανέμονται στην τάξη (φυλλάδια). Εν συντομία παρατίθενται οι τρόποι προσέγγισης στη Δεύτερη Φάση «Ερευνα», και στην Τρίτη Φάση «Παρουσίαση, Συζήτηση και Αξιολόγηση».

Διεύθυνση: Health Education Authority, Hamilton House, Mabledon Place, London WC1H 9TX και UNICEF – UK, 55 Lincoln’s Fields, London WC2A 3NB, UK.

Τίτλος: Ανθρώπινα Δικαιώματα (Human Rights)

Συγγραφέας: David Shiman

Τόπος Έκδοσης: Ντένβερ, Η.Π.Α.

Εκδότης: Centre for Teaching International Relations, University of Denver.

Έτος Έκδοσης: 1993

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένα περιεκτικό εγχειρίδιο 155 σελίδων με πρακτικές δραστηριότητες για ηλικίες 12 έως και ενήλικες, που περιλαμβάνει τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών, το Ολοκαύτωμα, τη Θανατική Ποινή, τους Πρόσφυγες και Φυλετικά Ζητήματα.
Διεύθυνση: Centre for Teaching International Relations, University of Denver, Colorado 80208, U.S.A.

Τίτλος: Ανθρώπινα Δικαιώματα για Όλους (Human Rights for All)
Συγγραφείς: Edward L. O'Brien, Eleanor Greene, David McQuoid – Mason
Τόπος Έκδοσης: Minneapolis / St Paul, Η.Π.Α.
Εκδότης: Εθνικό Ινστιτούτο για την Αγωγή των Πολιτών σε ζητήματα δικαίου (National Institute for Citizen Education in the Law)
Έτος Έκδοσης: 1996
Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Προορίζεται για χρήση σε σχολεία μέσης και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες, αυτό το βιβλίο είναι γενικά χρήσιμο ως μια εισαγωγή στα ανθρώπινα δικαιώματα και υποχρεώσεις και επίσης θίγει ζητήματα σχετικά με τη συμμετοχή στη δημοκρατία, την εθνική ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνικά και οικονομικά. Εστιάζει πάνω σε νομικές πτυχές και επίσης περιλαμβάνει κάποιους χρήσιμους πίνακες που εξηγούν τους ρόλους των Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων όπως η Διεθνής Αμνηστία, Περιφερειακών Διακυβερνητικών οργανισμών όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και διεθνών κυβερνητικών οργανισμών όπως τα Ηνωμένα Έθνη. Πολύ καλή απεικόνιση της κατάστασης σε πολλές χώρες! 162 σελίδες.
Διεύθυνση: West Publishing Company, 610 Opperman Drive, P.O. Box 64526, St. Paul MN 55164 – 526, USA

Τίτλος: Δημιουργική Επίλυση Συγκρούσεων: Περισσότερες από 200 δραστηριότητες για τη διατήρηση της Ειρήνης στην Τάξη (Creative Conflict Resolution: More than 200 Activities for keeping Peace in the Classroom)
Συγγραφέας: William Kreidler
Τόπος Έκδοσης: Illinois, Η.Π.Α.
Εκδότης: Scott, Foresman and Company
Έτος Έκδοσης: 1984
Γλώσσα: Αγγλικά
Περιεχόμενο: 20 τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων για την τάξη με παραδείγματα και 200 δραστηριότητες και παιχνίδια συνεργασίας.
Διεύθυνση: Good Year Books, Department GYB, 1900 East Lake Avenue, Glenview, Illinois 60025, USA

Τίτλος: Το Βιβλίο της Προκατάληψης: Δραστηριότητες για την Τάξη (The Prejudice Book: Activities for the Classroom)
Συγγραφέας: David A. Shiman
Τόπος Έκδοσης: Νέα Υόρκη
Εκδότης: Anti – Defamation League
Έτος Έκδοσης: 1994
Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: 176 σελίδες που περιλαμβάνουν 37 δραστηριότητες για μεγαλύτερα παιδιά τα οποία ορίζουν και κατακρίνουν στερεότυπα, γενικεύσεις και κάθε είδους προκαταλήψεις.

Διεύθυνση: ADL, 823 United Nations Plaza, 10017 New York, NY USA

Τηλ.: +212 885 7700

Τίτλος: Εκπαίδευση του χαρακτήρα: Πώς τα σχολεία μας μπορούν Διδάξουν το Σεβασμό και την Υπευθυνότητα. (Educating for character: How our school can teach Respect and Responsibility).

Συγγραφέας: Thomas Lickona

Τόπος Έκδοσης: Νέα Υόρκη

Εκδότης: Bantam Books

Έτος Έκδοσης: 1992

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Περιέχει στρατηγικές για να διδάξουμε στα παιδιά την επίλυση συγκρούσεων, τη βελτίωση της καλλιέργεια ηθών στο σχολείο και την έναρξη της δημοκρατικής σχολικής διακυβέρνησης.

Διεύθυνση: Bantam Books, 666 Fifth Avenue, New York, NY 10103, USA (Τιμή \$12.50)

Τίτλος: Εκπαίδευση για την Ανθρώπινη Αξιοπρέπεια: Μαθαίνοντας για τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις (Educating for Human Dignity: Learning about Rights and Responsibilities)

Συγγραφέας: Betty A. Reardon

Τόπος Έκδοσης: Φιλαδέλφεια

Εκδότης: University of Pennsylvania Press

Έτος Έκδοσης: 1995

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένα λεπτομερές εγχειρίδιο δασκάλου, που αναφέρει επιγραμματικά τους σκοπούς και τους τρόπους προσέγγισης της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα και περιλαμβάνει πολλές ασκήσεις για την τάξη. Οι ασκήσεις και οι δραστηριότητες χωρίζονται σε δύο ομάδες σύμφωνα με την ηλικιακή ομάδα: μικρές, μεσαίες και μεγάλες τάξεις και καλύπτουν μια ποικιλία ζητημάτων που αφορούν την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων, των δικαιωμάτων των παιδιών και διεθνών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το εγχειρίδιο επίσης περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό πηγών, όπως ταινίες, και αναπαράγει την ΟΔΑΔ, τη Σύμβαση για την Εξάλειψη της Διάκρισης εναντίον των Γυναικών και τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε Παραρτήματα.

Διεύθυνση: University of Pennsylvania Press, 423 Guardian Drive, Philadelphia, PA 19014 – 6097, USA

Τίτλος: Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Declaratia Universala a drepturilor omului – The Universal Declaration of Human Rights)

Συγγραφέας: Ligia Neascu

Τόπος Έκδοσης: Βουκουρέστι, Ρουμανία

Εκδότης: SIRDO

Έτος Έκδοσης: 1994

Γλώσσα: Ρουμάνικα, Γαλλικά, Αγγλικά

Περιεχόμενο: Αυτό το βιβλίο, που απευθύνεται σε μικρά παιδιά, περιέχει μια Απλοποιημένη εύπεπτη Έκδοση της Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Περιλαμβάνει μια σύντομη εισαγωγή που εξηγεί το ιστορικό του εγγράφου και κάθε άρθρο συνοδεύεται από μια ζωγραφιά για να μπορούν να χρωματίσουν τα παιδιά.

Διεύθυνση: Str. Anghel Saligny nr. 8, cod. 70623, Sector 5, Bucharest, Roumania

Τίτλος: Εναλλακτικό Πρόγραμμα Σπουδών Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, για το επίπεδο των μεγαλύτερων τάξεων της Στοιχειώδους Εκπαίδευσης - Ηλικιακή Ομάδα 10 – 15 χρόνων (Citizenship Education Alternative Curriculum for Upper Elementary Level - Age Group 10 – 15)

Συγγραφέας: Jana Ondrackova

Τόπος Έκδοσης: Δημοκρατία της Τσεχίας

Εκδότης: Czech Helsinki Committee

Έτος Έκδοσης: 1995

Γλώσσα: Τσέχικα, Αγγλικά

Περιεχόμενο: Αυτό το 18σέλιδο Πρόγραμμα Σπουδών έχει σχεδιαστεί για την εκπαίδευση του πολίτη του 21^{ου} αιώνα, κάνοντάς τον γνώστη των δικαιωμάτων του και των καθηκόντων του στην κοινωνία, υπεύθυνο και ανεξάρτητο, να συμμετέχει ενεργά στην κοινότητα, στο κράτος και στα παγκόσμια γεγονότα. Περιλαμβάνει ιδέες για το πώς να αξιοποιήσετε τα τοπικά και διεθνή συμβάντα (Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η δημιουργία μιας νέας τοπικής βιβλιοθήκης..) εστιάζοντας στα δικαιώματα.

Διεύθυνση: Czech Helsinki Committee, Pstovni Schranka c.4, 19900 Praha I. Jeleni 5/119, 118 Praha 1

Τηλ.: 2051 5188, 2437 2338

Fax: 2051 5188, 2437 2335

Τίτλος: Ανθρώπινα Δικαιώματα για Παιδιά: Ένα Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε Παιδιά Ηλικίας 3 – 12 χρόνων (Human Rights for Children: A Curriculum for Teaching Human Rights to Children Ages 3 – 12)

Τόπος Έκδοσης: Η.Π.Α.

Εκδότης: Kiran S. Rana

Έτος Έκδοσης: 1992

Γλώσσα: Αγγλικά. Διαθέσιμο στα Ρώσικα από την Ομάδα Ανάπτυξης Ευρώπης, από τη Διεθνή Αμνηστία, Διεθνή Γραμματεία (Europe Development Team, Amnesty International, International Secretariat) (για τις πλήρεις διευθύνσεις δείτε στο οπισθόφυλλο αυτού του εγχειριδίου). Είναι διαθέσιμο στα Σλοβάκικα από το Milan Simecka Foundation (δείτε στη σελίδα [...](#))

Περιεχόμενο: Έχει οργανωθεί σε 10 τμήματα, ένα για κάθε αρχή της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του παιδιού των Ηνωμένων Εθνών. Δραστηριότητες στις Γλώσσες, την Κοινωνική Επιστήμη, την Ιστορία, τα Μαθηματικά, τις Φυσικές Επιστήμες, τα Καλλιτεχνικά και τη Φυσική Αγωγή.

Διεύθυνση: Amnesty International Human Rights for Children Committee, P.O. Box 110864, Tacoma, WA 98411, USA

Τίτλος: Εγώ, Εσύ (Ya, ty, my - I, you, Me)

Συγγραφείς: Don Rowe και Jan Newton, Ρώσοι μεταφραστές Irina Akhmetova και Ekaterina Rachmanova

Τόπος Έκδοσης: Μόσχα

Εκδότης: Intek Ltd

Έτος Έκδοσης: 1995

Γλώσσα: Ρώσικα

Περιεχόμενο: Μετάφραση του «Εσύ, Εγώ, Εμείς» (You, me, Us) ενός κειμένου για παιδιά του Δημοτικού σχολείου που πραγματεύεται την ηθική ανάπτυξη.

Διεύθυνση: Citizenship Foundation, Weddel House, 13 West Smithfield, London EC1A 9 HY, UK.

Τίτλος: Τι Λέει ο Νόμος (Chto govorit zakon - What the Law Says)

Συγγραφείς: Don Rowe and Tony Thorpe, Ρώσοι μεταφραστές Irina Akhmetova and Ekaterina Rachmanova

Τόπος Έκδοσης: Μόσχα

Εκδότης: Intek Ltd

Έτος Έκδοσης: 1995

Γλώσσα: Ρώσικα

Περιεχόμενο: Επιλεγμένες Ενότητες μεταφρασμένες και προσαρμοσμένες από υλικά του ιδρύματος για την Ιδιότητα του Πολίτη (Citizenship Foundation) για μαθητές Σχολείων της δευτεροβάθμιας.

Διεύθυνση: Citizenship Foundation, Weddel House, 13 West Smithfield, London EC1A 9HY, UK.

Τίτλος: Ο Κόσμος μας, Τα Δικαιώματά μας (Our World, Our Rights)

Συγγραφέας: Brown Margot ed.

Εκδότης: Amnesty British Section, 99 – 119 Rosebery Ave, London EC1R 4RE, UK.

Χρονολογία Έκδοσης: 1995

Γλώσσα: Αγγλικά

Περιεχόμενο: Ένα εγχειρίδιο δημοτικού σχολείου για την εισαγωγή της ΟΔΑΔ μέσα από μια ποικιλία δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει φυλλάδια εργασίας, υλικό που μπορεί να διανεμηθεί στην τάξη κλπ. Το υλικό αυτό που μπορεί να φωτοτυπηθεί βασίζεται σε ιστορίες, πληροφορίες αναφερόμενες σε γεγονότα και προβλήματα που συνοδεύονται από σχετική εικονογράφηση, τα οποία αναφέρονται σε δικαιώματα μέσα στην τάξη και σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Περιλαμβάνει πληροφορίες που απευθύνονται στο δάσκαλο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα. 161 σελίδες.

Οπτικοακουστικά υλικά

Τίτλος: Βίντεο κινούμενων σχεδίων για την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Animated Cartoon Video on the Universal Declaration of Humane Rights)

Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά και Ισπανικά

Περιεχόμενο: Ένα 20λεπτο βίντεο το οποίο απεικονίζει με τη μορφή κινουμένων σχεδίων κάθε άρθρο από την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Διεύθυνση: Στείλτε επιταγή ή διεθνή διαταγή πληρωμής στη διεύθυνση Amnesty International, International Secretariat, 1 Easton Street, London, WC1X 8DJ, United Kingdom.

Τίτλος: Υποστηρίξτε τώρα τα ανθρώπινα Δικαιώματα (Stand up now for Human Rights!)

Γλώσσα: Αγγλικά και Γαλλικά (άλλες υπό έκδοση)

Περιεχόμενο: Η ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων νέοι άνθρωποι που εργάζονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Βέλγιο, τη Δημοκρατία της Τσεχίας, τη Γερμανία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Διεύθυνση: Human Rights Information Centre Council of Europe, F – 67075 Strasbourg Ceder France.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ